Pat Barker
Dincolo de limită

„Impunătoare... obsedant de convingătoare. Puţini scriitori englezi pot ajunge în prezent la echilibrul narativ al lui Barker şi ea rămâne aproape inegalabilă în articularea celor nespuse."
(Observer)
„Inteligentă şi tulburătoare... Cea mai bună carte a lui Barker de până acum."
(Literari/ Review)
„Un roman curajos. Barker a reglat socotelile cu câteva dintre problemele sociale recente cele mai intimidante. Ea refuză să fie îngrozită de aceste probleme, pentru că
a fi îngrozit înseamnă a-ţi înlătura contemplarea... ceea ce este de aclamat."
(The Times Literary Supplement)
„O carte îndrăzneaţă... neîndurător de acută, extraordinară, convingătoare."
(Evening Standard)
„Dezorientantă şi potenţial înfricoşătoare...
un captivant thriller psihologic, în care sentimentele
de spaimă şi pericol ale cititorului sunt ţinute în tensiune
chiar până la ultima pagină... Barker pătrunde neîndurător
în misterele motivaţiei umane."
(Sunday Telegraph)
„Acaparatoare... directă şi actuală." Economist
„Sclipitor măiastră. Fără îndurare şi totuşi sensibilă, este o poveste întunecată spusă cu pricepere."
(Daily Mail)
„În mod hotărât nesenzaţională şi totuşi neliniştitoare... Barker sondează nu numai misterele «răului» dar şi replica îngrozită şi incoerentă a societăţii la acesta."
(Guardian)
„Bogată, provocatoare şi surprinzătoare. Uşurinţa cu care Barker se luptă cu imensele şi complexele întrebări care dau energie Dincolo de limită îţi taie respiraţia."

(The Times)
„Un roman cutremurător, captivant care vă va ţine într-o transă înfricoşată pe tot parcursul, mulţumită stilului mesmerian de scris al lui Barker."
(Punch)
„O scriere zguduitoare, tristă şi înfricoşătoare.
Nu o poţi lăsa din mână, extenuat şi cu privirea ceţoasă,
până la 2 noaptea."
(Independent on Sunday)

DESPRE AUTOARE

Pat Barker s-a născut la Thornaby-on-Tees în 1943. A studiat la London School of Economics şi a fost profesoară de istorie şi ştiinţe politice. Printre cărţile ei se numără Union Street, câştigătoare a Premiului Fawcett în 1983, care a fost ecranizată cu titlul Stanley and Iris; Blow Your House Down; Liza's England; The Man Who Wasn't There; mult aclamata trilogie Regeneration, cuprinzând Regeneration, The Eye in the Door (Premiul pentru ficţiune Guardian în 1993) şi The Ghost Road (Premiul Booker pentru ficţiune în 1995); Another World; şi Border Crossing.

Pat Barker este căsătorită şi trăieşte în Durham.

în colecţia Romane Psy au apărut:

Emmanuel Carrere, Adversarul
Gerard Haddad, Născut a doua oară, din tată psihanalist
Helene Duffau, Trauma
Jean-Pierre Gattegno, Analiză mortală
Leslie Kaplan, Psihanalistul
Marc Levy, Şi dacă e adevărat...
Marguerite Duras, Durerea
Marie Cardinal, Cuvinte care eliberează
Olivier Rolin, Ultimul port
Pascal Bruckner, Căpcăunii anonimi
Pascal Bruckner, Hoţii de frumuseţe
Pascal Bruckner, Luni de fiere
Thierry Bizot, Paradisul derizoriu
Mark Haddon, O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopţii
Ion Vianu, Paramnezii

Pat Barker
Dincolo de limită
Traducere din limba engleză de: Luana Schidu
TRei

Editori: SILVIU DRAGOMIR, VASILE DEM. ZAMFIRESCU
Redactor: DANIELA ŞTEFĂNESCU
Coperta colecţiei: DINU DUMBRĂVICIAN
Ilustraţia copertei: ALEXE POPESCU
Tehnoredactarea computerizată: CRISTIAN CLAUDIU COBAN
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României BARKER, PAT
Dincolo de limită / Pat Barker ; trad.: Luana Schidu.
Bucureşti : Editura Trei, 2005 (Romane psy) ISBN 973-707-027-5
I. Schidu, Luana Elena (trad.) 821.111-31 = 135.1
Această carte a fost tradusă după Border Crossing, de Pat Barker, Penguin Books, Londra, 2002
© Pat Barker, 2001
© Editura Trei, 2005
CP. 27-40, Bucureşti
Tel./Fax:+4 021 224 55 26
e-mail: office@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro
ISBN: 973-707-027-5

Pentru David

1

Mergeau pe malul râului, departe de oraş, destul de departe încât să ştie că sunt singuri.

în dimineaţa aceea, când se treziseră, totul era ciudat de neclintit. Norii atârnau deasupra râului iar ceaţa acoperea ca o sudoare câmpurile noroioase. Râul se retrăsese în centrul mătcii şi pescăruşii planau jos deasupra apei. Casele, grădinile şi hainele puţinilor trecători erau decolorate.

îşi petrecuseră dimineaţa în casă, discutând despre problemele lor irezolvabile, dar apoi, chiar înainte de prânz, Lauren anunţase că trebuia să iasă. Ar fi făcut mai bine să meargă cu maşina până la mal, dar au preferat să-şi pună hainele de ploaie şi cizmele şi să o pornească pe jos pe firul apei.

Locuiau la marginea a ceea ce fusese cândva o zonă prosperă de docuri, cheiuri şi depozite, acum abandonate şi aşteptând demolarea. în unele dintre clădiri se mutaseră tot felul de intruşi. Altele trecuseră prin incendii accidentale sau oportune şi erau înconjurate cu garduri de sârmă ghimpată, cu poze de infractori şi tăbliţe pe care scria PERICOL. NU VĂ APROPIAŢI.

Tom privea numai în jos, auzind necontenit vocea lui Lauren, blândă şi insistentă ca valurile care, izbindu-se de stânca fărâmicioasă şi lemnul în putrezire, muşcau din ţărmul ţinutului Newcastle. Vorbiţi mereu, le spunea el clienţilor care veneau să-i ajute să-şi salveze căsniciile sau — de mai multe ori chiar — să le dea permisiunea să renunţe de tot la ele. Acum, confruntat cu destrămarea propriei lui căsnicii, se gândea: taci, Lauren. Te rog, te rog, te rog, taci.

Bucăţele de plastic albastru, jumătăţi de cărămizi, aripa ruptă a unui pescăruş. Privirea lui Tom nu putea cuprinde decât câţiva metri de pământ erodat şi răscolit în care picioarele i se afundau ritmic. Toate celelalte îngrădiri dispăruseră. Deşi nu ridicase capul să le caute, era conştient de absenţa lor: podul, celălalt banc, depozitele cu numele scorojite şi şterse ale celor care le fuseseră cândva proprietari. Totul dispăruse.

Un pescăruş, mai mare şi mai întunecat decât ceilalţi, a zburat pe deasupra şi el a ridicat privirea ca să-l urmărească. Poate această concentrare pe zborul păsării explica de ce, în anii următori, ori de

câte ori privea înapoi la ziua aceea, îşi amintea ceea ce n-ar fi avut cum să vadă: poteca văzută cu ochii unui pescăruş. Un bărbat şi o femeie care-şi croiau cu greu drum; bărbatul mergând hotărât înainte, nerăbdător să scape, cu mâinile afundate în buzunarele unei haine negre; femeia, blondă, îmbrăcată cu o haină bej care se confunda cu pietrişul şi vorbind, vorbind întruna. Deşi buzele roşii se mişcă, nu iese nici un sunet. El îi refuză în amintire atenţia sa, aşa cum făcuse şi în viaţă. Perspectiva se lărgeşte, pentru a include întreaga scenă, până la depozitele învăluite în ceaţă care se înalţă deasupra lor ca nişte dealuri, iar acum apare o a treia siluetă, ieşind dintre clădirile abandonate.

Se opreşte; priveşte spre râu sau mai degrabă spre un mic ponton care traversează noroiul intrând adânc în apă şi începe să-şi croiască drum spre el. Şi în momentul acesta, văzând în amintire ceea ce nu văzuse în viaţă, Tom opreşte imaginea în loc.

în realitate, Lauren a fost cea care l-a observat prima pe tânăr.

— Uite, a spus ea, atingând braţul lui Tom.

S-au oprit şi l-au privit, recunoscători că li se distrăgea atenţia de la propriile probleme, că erau vag interesaţi, vag intrigaţi de comportamentul unei alte fiinţe omeneşti, căci băiatul acesta avea ceva ciudat, ceva ce amândoi au recunoscut înainte ca el să fi făcut vreun lucru ciudat. Pantofii lui de sport se afundau în pietriş — singurul sunet în afară de propria lor respiraţie — şi apoi băiatul aluneca şi se rostogolea pe scândurile putrezite ale pontonului. S-a oprit, în echilibru, la capăt, o formă neagră mânjită de ceaţă. L-au urmărit cum şi-a dat jos haina, şi-a scos pantofii, şi-a tras tricoul peste cap.

— Ce face? a spus Lauren. Doar n-o vrea să înoate. Se înota aici: vara vedeai băieţi sărind de la capătul

pontonului, dar cu siguranţă nimeni n-ar vrea să înoate într-o zi atât de rece şi de mohorâtă ca asta. Scutură parcă nişte pilule în palmă şi le aruncă în gură. Azvârli sticla departe, în apă, dar corpul lui ajunse acolo înaintea ei. O scufundare joasă, puternică, abia stârnind câţiva stropi. Aproape imediat îi apăru capul, plutind pe apă, în timp ce era tras de lângă banc.

Tom alerga deja, strivind sub picioare cioburi de sticlă, sfărâmând

jumătăţi de cărămidă, sărind peste grămezi de moloz. O dată se dezechilibra şi aproape căzu, dar se ridică imediat şi începu să alerge pe lemnul lunecos şi nesigur al pontonului.
La capăt, luptându-se neîndemânatic cu nasturii, privi în jos în apa moartă şi se gândi: Rahat. Şi îşi dădu seama că asta gândesc oamenii când au de-a face cu morţi bruşte, violente. Rahat. Asta e. La dracu'. Lauren veni gâfâind şi nu spuse nimic, nici „Nu te duce", nici „Fii atent", nimic de felul ăsta, iar el îi fu recunoscător.
— E septembrie, zise, răspunzând la unul dintre lucrurile pe care ea le-ar fi putut spune, asta însemnând că apa nu era mortal de rece.
O clipă mai târziu, apa îl închise într-un sicriu de gheaţă. Mintea i se contractă de spaimă, îi deveni o împunsătură tăcută a conştiinţei, în timp ce se lupta cu râul care îl trăgea la fund, îl hărţuia, îl plesnea peste faţă, ca un anchetator care încearcă să-şi intimideze victima.
După primele mişcări împiedicate, începu să se obişnuiască cu senzaţia de rece. în orice caz, mai frig nu-i putea fi. Uitându-se în jur după capul întunecat, îşi dădu seama că nu-l putea vedea şi se gândi: „Foarte bine", pentru că acum putea să iasă, să cheme poliţia, să-i lase pe ei să dragheze râul sau să aştepte până apărea cadavrul la suprafaţă. Dar apoi îl văzu pe băiat, plutind încet dus de curent, la zece-cincisprezece metri mai încolo.
Apa îi intra în gură, îl sufoca, apoi curentul îl împinse la fund. Prin faţa ochilor i se învârteau bule de aer din propria-i respiraţie. Se zbătu să iasă la suprafaţă şi se apropie de băiat. O faţă vineţie ascunsă sub o claie de păr negru. Curentul ameninţa să-l tragă mai departe pe Tom, şi el intră în panică, lovind apa ca un câine care se îneacă. Apoi se lăsă să se scufunde, şi, prin lumina maronie deasă, îl văzu cu greu pe băiat, suspendat, cu gura deschisă din care ieşeau bule de aer.
Tom îl apucă de braţe şi îl împinse la suprafaţă, trăgând cu nesaţ aer în piept când reuşiră să iasă şi să
plutească, sub cerul care li se rotea deasupra capetelor. Răsuflă adânc. Râul părea că-i strânge tare pieptul. Nu-i mai păsa acum dacă băiatul era viu sau mort. Hotărârea de a-l scoate de acolo devenise la fel de inconştientă ca aceea a unui câine care aduce înapoi băţul aruncat. Curentul îngreuna întoarcerea, dar apoi o văzu pe Lauren

alergând pe mal şi, trăgându-l după el pe băiat, cu ochii plini de cer şi de apa râului, înotă spre banc. înainta greu la început, apoi, în mod miraculos, simţi că un nou curent îi împinge spre pământ. In cele din urmă, plutiră în golful fetid, printre gunoaiele aduse de maree. Un cărucior de cumpărături, prezervative încâlcite între ele, tăvi de staniol, sticle de plastic.

Tom le împinse cu faţa, ca să ajungă la marginea noroiului. Un noroi gros, negru, unsuros, puturos, nu materia inertă pe care o găseşti pe păşunile de ţară şi-o cureţi de pe ghete la sfârşitul zilei, ci un smârc care te trăgea în jos, Dumnezeu ştie cât de adânc. Lauren se întinse spre el.

— Nu intra, îi strigă.

Pe banc fusese aruncat de apă un copac şi ea se agăţă de el, întinzând mâna. El începu să se apropie de ea centimetru cu centimetru, încercând să-şi ţină greutatea în echilibru, trăgându-l pe băiat după el. Noroiul i se lipea de coate şi de genunchi. Degetele răsfirate ale lui Lauren păreau la un kilometru depărtare şi n-ar fi avut putere să-l tragă chiar dacă ar fi reuşit să ajungă la ea. Duhoarea şi gustul mâlului îi umpleau nasul şi gura. Era conştient că nu voia să moară şi, mai ales, că nu voia să moară aşa. Cu inima zguduindu-i pieptul, se târî înainte şi găsi noul teren mai ferm decât crezuse. Lauren, încă agăţată de copacul mort, se afundase până la genunchi.

Degetele lui întinse se strânseră peste ale ei, dar alunecară.

— Apucă-mă de mânecă, zise ea.

El ştia că ar fi trebuit să ţină gura băiatului afară, dar nu avea cum să facă asta şi să-l şi tragă în acelaşi timp. Câţiva centimetri încă şi reuşi să se prindă de haina lui Lauren. Efortul îl epuiza şi Tom se opri, stând nemişcat o vreme, apoi începu să se târască spre ea până când mâna i se încolăci de o ramură a copacului. O încercă, văzu că era înfiptă bine într-o îndiguire a malului şi se ridică încet în picioare, târându-l pe băiat după el afară din noroiul care îl înconjura cu o eructaţie de protest. Tom rămase pe spate gâfâind, cu capul şi umerii pe iarbă, cu picioarele încă în nămol. Apoi îşi zise că nu-şi terminase treaba şi se întoarse să se uite la băiat.

Negru şi strălucitor, acesta zăcea acolo, o creatură plămădită, aparent, din noroi. Lauren îngenunche lângă el, sprijinindu-i capul, în

timp ce Tom îşi băgă arătătorul în gura lui, verificând să-i fie libere căile respiratorii. Apoi apăsă cu două degete pe gâtul unsuros, dar mâinile îi erau atât de amorţite de frig, încât nu reuşi să simtă nimic, îşi mută mâna, apăsă mai tare.

— Da? zise Lauren.

— Nu.

— La naiba. Imediat îşi puse mâinile una peste alta pe sternul băiatului şi apăsă. Tom îi dădu capul pe spate şi — conştient de un frison de dezgust de-o clipă care îl surprinse — îl apucă de nas, îşi apăsă gura pe buzele flasce şi suflă. Printre degetele răsfirate ale mâinii drepte simţi coastele înălţându-se, apoi se ridică să respire, numără, se aplecă din nou. Gura băiatului tresări sub a sa când Lauren apăsă din nou. O auzi icnind de efort. De data asta, când se ridică se uită la ea. Ochii îi erau împăienjeniţi, priveau în interior. Ca într-un travaliu, se gândi Tom, cu o ironie amară precum noroiul de pe limba sa. Băiatul arăta ca un bebeluş: cu faţa vânătă, cu părul ud, cu privirea aceea înecată a nou-născutului, aruncat pe pântecul dintr-o dată boţit şi spongios al mamei lui. Distras de gânduri şi amintiri, Tom răsuflă prea adânc, îşi dădu seama după o zbatere în pieptul băiatului că pierduse ritmul, îşi reveni, numără, se aplecă din nou. Respiraţia lui se împotmolea în gâtlejul băiatului. îşi apăsă din nou degetele pe carotidă şi i se păru că detectează o tresărire.

— A mers.

Aşteptară, Lauren încă stând cu mâinile aşezate strâns una peste alta, gata să reînceapă. O răsuflare, apoi încă una. Şi încă una. Nu puteai să-ţi dai seama dacă îi revenea culoarea în obraji. Faţa îi era acoperită de noroi.

— Bun, zise Lauren. Hai să-l întoarcem.

îl rostogoliră împreună în poziţia de revenire. Ea se ridică, scuturându-şi pietrişul de pe genunchi, şi privi pe alee, dar ceaţa umedă era de ajuns ca să-i ţină pe oameni în casele lor şi nu avea pe cine să trimită după ajutor.

— Probabil că e mai rapid dacă dau eu o fugă până acasă, spuse.

— Nu, mă duc eu.

— Cred că mai bine să rămâi aici.
Ceva în vocea ei îl sperie. Privi în jos şi văzu că purta o mănuşă roşie. Sângele i se uscase pe degete, care îi erau încleştate şi lipicioase. Nu-şi amintea să se fi rănit şi nu simţea nici o durere, dar trebuie să fi părut destul de zguduit, căci Lauren îl întrebă:
— Eşti sigur că rezişti?

— Da, du-te.
O privi pornind pe drum, o siluetă înaltă, palidă, blondă dispărând rapid în ceaţa care se îngroşase şi apăsa peste toate, cu un miros metalic, poate de fier, dacă nu cumva era de la sângele de pe mâna lui. Băiatul avea ochii închişi. Tom îi luă pulsul şi după aceea, şchiopătând pe pietrişul tăios, merse înapoi pe urmele propriilor paşi până la capătul pontonului şi îşi luă jacheta şi grămăjoara compusă din hainele băiatului. Apoi stătu nemişcat o clipă, privind apa. Mâlul avea un miros înţepător şi puternic. Deveni conştient că pielea i se freca de hainele ude şi fu copleşit de bucurie.
Exaltarea i se topi când se întoarse, împiedicându-se de mânecile care îi atârnau, ca un soţ în luna de miere într-o farsă demodată. Tăietura din braţ începu să-l doară. Ingenunche lângă băiat, îl înfăşură în cea mai groasă dintre haine, apoi se ghemui în cealaltă, mormăind încet, în timp ce se legăna înainte şi înapoi: hai, Lauren. Hai. îi era prea frig ca să gândească sau să simtă ceva.
După câteva minute auzi un motor, apoi voci. îşi ridică privirea şi văzu doi infirmieri îmbrăcaţi în negru luptându-se cu o targa pe treptele sfărâmate. îşi croiră drum de-a lungul malului, dând la o parte cu coatele ramurile de salcie. Slavă Domnului, acum putea să se retragă, să facă o baie fierbinte, să bea un whisky, două whisky-uri, să se întoarcă la viaţa lui.
Prima care ajunse la el fu o femeie scundă cu sprâncene puternic marcate, urmată de un bărbat cu ceafa groasă şi cu mustaţă roşcată, care încă mai gâfâia după efortul de a căra targa pe trepte.
— Doamne, zise femeia, îngenunchind. N-a fost ziua ta cea mai bună, aşa-i, fiule?
Acţionară rapid. în câteva minute îi scoseseră haina, îi verificaseră pulsul şi respiraţia, îl înfăşuraseră în pături, stabiliseră că nici Tom, nici Lauren nu ştiau cine era.
— Noi doar ne plimbam, spuse Lauren.
— A avut noroc că eraţi aici.
îl trecură cu blândeţe pe targa. Mica procesiune porni de-a lungul malului. Capul băiatului era acum ascuns, înfăşurat în faldurile unei pături roşii: o pată solitară de culoare pe noroiul negru. Când ajunseră la trepte, Tom o luă înainte şi ajută cu discreţie la ridicarea

târgii. Noroiul de pe faţa băiatului începuse să se usuce şi să crape, ca o mască rituală sau cel mai grav caz de psoriazis imaginabil.
Ambulanţa era parcată aproape de trepte. Au păşit cu greu prin pietriş şi l-au aşezat puţin jos, cât au deschis uşile. în ultimul moment, tocmai când se pregăteau să urce targa în maşină, băiatul se mişcă şi gemu.
— O să te faci bine, spuse Tom, atingându-i umărul, dar nu primi nici un semn că fusese auzit.
— Ar trebui să se uite cineva la tăietura aia, zise femeia, arătând spre braţul lui Tom. Putem să vă luăm cu noi dacă doriţi.
— Nu, e-n regulă, o să mă duc la medicul meu.
— Unde-l duceţi? întrebă Lauren.
— La Spitalul General.
Motorul mergea. Tom făcu o boccea din hainele băiatului şi i-o dădu femeii. Uşile se trântiră. Tom şi Lauren rămaseră să privească ambulanţa clătinându-se pe potecă, şerpuind ca să evite gropile cele mai rele şi apoi, ajungând pe asfaltul lin, accelerând şi dispărând la o cotitură.

2
După plecarea ambulanţei, Tom se întoarse la ponton şi, îngenunchind la capăt, reuşi să adune destulă apă ca să-şi spele cea mai mare parte a noroiului. Dinspre râu venea un miros: ceva rece, ca de peşte putrezit — şi apoi realiză că nu venea dinspre apă, ci de la hainele, pielea şi părul lui.
N-au vorbit deloc pe drumul de întoarcere. El nu se obosise să-şi pună ghetele şi pietricelele îi răneau picioarele, îndată ce au ajuns în casă, Lauren l-a dus sus să se uite la tăietură.
— Nu e prea rău, spuse ea, studiind-o.
— întotdeauna par mai grave decât sunt, zise el, nerăbdător să se termine.
Ea îi spălă braţul cu o soluţie sterilă, până când capetele micii răni se albiră, apoi prinse laturile laolaltă şi îi puse un bandaj curat, lavabil. Nu vorbi în tot acest timp, dar respira zgomotos, cum fac copiii când se concentrează, îi veni în gând amintirea vagă a jocurilor de-a

doctorul şi infirmierele cu verişoarele lui ceva mai mari ca el. El fusese întotdeauna pacientul, îşi amintea, deşi în acele jocuri de demult niciodată cea care necesitase atenţie
nu fusese mâna lui. Era ceva eroic în privirea intensă, impersonală a lui Lauren, şi el puse mâna liberă pe şoldul ei.
— O baie fierbinte, zise Lauren, închizând capacul trusei de prim ajutor. O să-ţi facă mult mai bine decât whisky-ul.
Resemnat, îşi scoase hainele ude. Ea stătea aplecată deasupra căzii, agitând apa, cu faţa strălucind din cauza aburilor.
— Crezi că o să se facă bine?
— Depinde ce a luat. Dacă e Prozac, da. Dacă-i Paracetamol, nu.
— Crezi că ar trebui să dăm un telefon?
— Nu, spuse el. Am făcut tot ce-am putut. Acum e problema altcuiva.
— O să pun astea la spălat, zise ea, luându-i hainele.
îşi dădea seama că era dezamăgită. Ea voise să discute, să lustruiască acea experienţă comună, dar pe care fiecare o trăise diferit, până ar fi căpătat o patină egală, ar fi devenit a lor, şi nu a lui şi a ei. Dar el era obişnuit să se desprindă, să-şi trăiască viaţa în compartimente separate, învăţase devreme, în primele câteva luni de practică a medicinei, că aceia care aduc cu ei acasă nefericirea se mistuie şi sfârşesc prin a nu mai fi de folos nimănui, învăţase să preţuiască detaşarea: ciobul de gheaţă din inima medicului. Abia mult mai târziu învăţase şi să nu aibă încredere în aceasta — în capacitatea ei de a creşte şi de a pune stăpânire pe personalitate. Ciob de gheaţă? Avusese colegi care ar fi putut scufunda Titanicul.
îşi lăsă încet umerii dureroşi în apă. Privind în lungul trupului, îşi văzu penisul, uşor congestionat de la căldură, strălucind şi înotând în spumă ca un peşte cilindric. Ei, salutare, se gândi el, alunecând în vorbirea
tărăgănată din Atlanta pe care o folosea ca să alunge durerea.
— Ţi-e mai cald? întrebă Lauren, întorcându-se cu un braţ de prosoape.
— Un pic. Ce-ar fi să intri şi tu? Trebuie să fii îngheţată.
Aruncându-şi hainele grămadă lângă uşă, ea se urcă în cadă în spatele lui şi se lăsă cu grijă în apă.

— Arş.
— Pardon.
Uita mereu că „o baie fierbinte" pentru el era cam ce-şi imagina Lauren că înseamnă să fii fiert de viu.
— Vrei s-o mai răcesc?
— Nu, în regulă. Acum am intrat.
Respiraţia ei îi venea în spate în mici explozii. îi simţea sânii apăsându-i omoplaţii, apoi mâna ei se strecură pe după corpul lui, scormonindu-i printre picioare până îi găsi şi îi apucă testiculele.
— Nu-i cinstit, zise el. Eu nu ajung la nimic. Bâjbâind sub braţul lui, găsi un sfârc şi-i simţi râsul
vibrând în pieptul lui. O amintire de-o clipă a noroiului rece trăgându-l înăuntru.
— Hai, spuse. Hai să mergem în pat.
Se şterseră unul pe altul, apoi o fugări până sus şi se prăbuşiră pe pat, unde rămaseră întinşi, încercând să-şi recapete răsuflarea. Ochiul ei, la câţiva centimetri de al lui, era un peşte cenuşiu într-un năvod de irizaţii. Pentru prima dată după luni de zile nu ştia şi nu-i păsa în ce perioadă a ciclului era ea. Asta n-avea nimic de-a face cu ovulaţia sau cu a o lăsa însărcinată, şi nu prea avea nimic de-a face, dacă era să fie cinstit, nici cu iubirea. N-avea de-a face decât cu momentul în care văzuse trupul băiatului atârnând suspendat, ca un spe-
cimen într-un borcan cu formaldehidă, cu un cordon ombilical de bule argintii care făceau legătura între gura lui moale şi aer. Acum îl vedea. Contururile de carne şi oase păreau să fi dispărut. îşi privea propria moarte.
După aceea rămaseră întinşi unul lângă altul, un cavaler medieval şi doamna lui pe un mormânt.
— îmi pare rău, spuse el. Ştia că ea nu terminase.
— Nu-i nimic.
Simţi patul zgâlţâindu-se şi realiză că ea începuse să plângă.
— Lauren... • Ea se ridică în capul oaselor.
— îţi dai seama că ţi-ai riscat viaţa pentru un nenorocit complet străin?
Dacă ea ar fi spus asta cu o scânteie de admiraţie, s-ar fi simţit

obligat să respingă ideea, să arate că de-atâtea ori în viaţă înotase mai mult decât atât, dar tonul ei era agresiv şi el răspunse la fel.
— N-aveam de ales. O tăcere încăpăţânată.
— Dacă n-aş fi fost un înotător bun, n-aş fi intrat. Dar sunt. Şi, oricum, n-am nimic.
Nu era supărată pe el pentru că se scufundase în râu. Era supărată din cauza sexului ratat şi din cauză că n-o lăsa însărcinată.
— Hai să bem ceva, vrei?
Nu se aştepta să-l urmeze la parter, şi ea nici n-o făcu. Dacă sarcina n-ar fi devenit aşa o obsesie! îi amintea de unul dintre acei peşti-femelă care, în perioadele de mediu ostil, se dispensează complet de mascul şi îşi poartă gonadele într-un fel de marsupiu. Ei bine, n-ai decât să fierbi aşa, zise el în gând, luând o gură de whisky. Se săturase până-n vârful urechilor să fie o bancă de spermă mergătoare şi vorbitoare.
Mama lui (nu că ar fi ştiut amănuntele, slavă Domnului!) punea problemele lor pe seama noului ritm al vieţii pe care o duceau. în ultimul an Lauren lucrase la Londra, predând la Şcoala de Artă St Margaret şi venind acasă numai în weekenduri.
— Soţul şi soţia trebuie să stea împreună, spusese mama lui, pufnind pe deasupra şervetului de ceai pe care-l folosea ca să lustruiască un pahar.
— Tu şi tata aţi stat despărţiţi când el era în armată.
— Şi ce să zic, tare bine ne-a mai fost, se stropşise ea.
— Dar căsnicia este altfel acum, zisese el. Femeile nu se aşteaptă să-şi sacrifice carierele în favoarea soţilor.
— Căsnicia nu se schimbă aşa de mult cum crezi tu, spusese ea, pufnind din nou. V-ar fi mai bine dacă aţi sta tot timpul împreună.
La vremea aceea o catalogase drept demodată. Acum nu i se mai părea atât de simplu. În momentele mai sumbre, se întreba dacă el şi Lauren nu se despărţiseră deja, fără ca măcar să se anunţe reciproc. S-ar fi putut duce cu ea la Londra. Era deocamdată într-o perioadă sabatică, scriind un proiect de cercetare de trei ani, şi cărţile se pot scrie oriunde. Nimic nu l-ar fi putut împiedica să-şi trimită capitolele prin e-mail colegilor săi ca să i le comenteze, iar dacă avea nevoie de o întâlnire faţă în faţă s-ar fi putut întoarce pentru câteva zile sau

pentru o noapte. Nu plecase pentru că voia să rămână aici. Şi de atunci, lună după lună, sexul se deteriorase. Dădea vina pe termometre, calendare şi borcane cu urină şi, da-da, i se păreau complet inhibante, dar mai era şi altceva ce nu voia să recunoască. Poate că doar votase cu... Ei, nu cu picioarele.
— De ce? întrebase Lauren, după unul dintre deloc rarele lui eşecuri.
— Nu ştiu.
Dar la ea nu ţinea chestia asta. Era psiholog, pentru numele lui Dumnezeu. Era treaba lui să ştie.
Dăduse pe gât un pahar plin cu whisky şi tocmai îl începea pe al doilea când Lauren intră în bucătărie şi îl încolăci cu braţele.
— Uite, spuse ea, ceea ce ai făcut a fost un lucru curajos şi-mi pare rău.
— Pentru ce?
— Pentru că te-am detestat că ăi făcut-o. Deodată, râdeau amândoi şi, pentru câteva momente, totul era bine.
*
Era seara târziu când îşi aduse aminte de scrisori. Cu o zi înainte ieşise din casă extrem de grăbit, deoarece crezuse că avea să întârzie la trenul lui Lauren şi nu voia s-o lase plantată în gară. Poştaşul îl întâlnise la câţiva metri de uşă şi îi dăduse corespondenţa. Fără a se obosi să se uite la ea, o înghesuise în buzunarul hainei şi apoi, absorbit în discuţia despre dificultăţile căsniciei, uitase cu totul de ea.
Lauren încărca maşina de spălat vase.
— Unde mi-ai pus haina, iubito? strigă el în josul scării.
— în debara.
îndată ce o luă din cuier, ştiu. Mâl de râu şi, amestecat cu el, un iz de tutun stătut. Băgă mâna în buzunarul drept şi scoase un pachet de ţigări. Fu imediat evident ce se întâmplase. îl învelise pe băiat în haina lui, pentru că era mai groasă, şi pe aceea o lăsase în ambulanţă. Nu putea amâna să încerce s-o recupereze, pentru că avea
cheile de rezervă în buzunar şi, o, Doamne, da, adresa lui pe plicuri. Chiar presupunând că băiatul nu era tocmai în formă să se gândească la tâlhărit, n-aveai de unde să ştii. Nu se ştia cine sau ce era. Putea fi un drogat disperat să facă rost de bani.
— Se pare că am încurcat hainele, iubito. Va trebui să mă duc la

spital.
— Nu poţi mai târziu? . :
— Păi nu prea. Aveam scrisori în ea. Nu voia s-o alarmeze pomenind de chei.
Cu maşina ajungea repede la Spitalul General, dar ar fi trebuit să piardă vreo cincisprezece minute încercând să găsească un loc de parcare. Oră de vizită. Maşini înghesuite bară la bară în toate spaţiile legale şi ilegale.
Camera de gardă era plină de lume. Pe o banchetă de lângă uşă, un băiat cu urechea ruptă şi cu gâtul şiroindu-i de sânge se holba în jur cu un fel de beligerantă oarbă. Puţin mai încolo, un adolescent a cărui voce atingea registre pe care el nu le intenţiona nicidecum încerca să liniştească o femeie între două vârste.
— Gata, doamnă. Nu-l lăsaţi să vă vadă supărată.
— Supărată? Ii dau eu lui supărată...
Pe un cărucior din apropiere, îşi dădea duhul un bătrân cu cicatrice vineţii de miner pe dosul palmelor.
— Salonul optsprezece, zise o infirmieră, ridicând capul o clipă, între două dezastre.
El merse de-a lungul coridorului până la Salonul optsprezece şi se opri în dreptul camerei de gardă. Un bătrân în cărucior cu rotile, la intrarea unuia dintre saloane, o apucă de fund pe o infirmieră când aceasta trecu pe lângă el.
— Ei, haide, Jimmy, zise ea. Fii cuminte.
Bătrânul chicoti cu o veselie dementă şi ciupi o altă infirmieră. Or să scoată untul din tine, amice, dacă nu te porţi frumos, se gândi Tom.
O femeie înaltă şi voinică cu şuviţe de păr foarte fin scăpându-i dintr-un coc din vârful capului, cu ochelarii atârnaţi de un lanţ de aur şi un aer general de bunăvoinţă cabalină veni la el scârţâind din pantofii cu tălpi de cauciuc.
— Tom. Salut!
Mary Peters. Nu-şi putea dori ceva mai bun.
— Bună, Mary. Caut un tip care a încercat să se sinucidă, adus azi-dimineaţă. Destul de tânăr.
Ea îi făcu cu ochiul.
— A, da, ştiu. Unul de-al tău?

— Nu, de fapt asta nu e o vizită profesională. Se simţea stingherit. Eu sunt cel care l-a pescuit din apă. Numai că în acest proces s-a ales cu haina mea. Şi eu cu a lui.
— Da, ţi-am găsit haina. Şi scrisorile. Ai noroc, zise ea, conducându-l de-a lungul coridorului. Infirmiera a citit numele şi adresa de pe plicuri şi a presupus că aşa îl cheamă. Era cât pe ce să fii internat.
Se opri în faţa unei uşi.
— Din fericire, şi-a revenit la timp. îl cheamă Ian Wilkinson. Se bătu cu degetul peste gât. Şi n-o să prea aibă chef de vorbit.
— Ce a luat?
— Temazepam. Vreo zece, crede el.
Tânărul întins în pat se holbă la Tom, pierzându-şi culoarea din obraji. Tom fu uluit de reacţie, ca şi de senzaţia lui că îl cunoştea pe băiatul ăsta. Sigur că avea de-a face cu sute de tineri tulburaţi în decursul unui an... Totuşi, în general îşi amintea de ei. Nu avea memoria feţe-
lor, dar avea memoria numelor. Ian Wilkinson. Nu-i spunea nimic.
— Dânsul este doctorul Seymour, zise Mary. Care te-a salvat. Presupun că nu... Vocea îi pieri, sesizând atmosfera din încăpere. Ei, spuse ea după o scurtă pauză. Vă las, atunci. La uşă se întoarse. Haina e în dulap, Tom, când vrei să pleci.
— Mersi, zise el deplasându-şi privirea tocmai la timp ca să vadă uşa închizându-se.
Băiatul se chinuia să se ridice ca şi cum primul său impuls ar fi fost să fugă. Nu-i revenise culoarea.
— Nu mă recunoaşteţi, nu-i aşa? spuse. Presupun că asta ar trebui să mă liniştească.
— Erai acoperit de noroi.
— Nu, vreau să spun dinainte. Vocea îi era un horăit. De când aveam zece ani. Vă amintiţi, dumneavoastră...
O, Doamne, gândi Tom. Se lăsă să cadă pe scaunul de lângă pat.
— Danny Miller.
— Aşa e.
Pronunţarea numelui îi schimbă percepţia asupra feţei. Acum, secundă după secundă, de sub oasele ascuţite şi planurile feţei adulte ieşeau la iveală trăsăturile rotunde, prepubere, ale unui copil, şi

ţâşneau la suprafaţă ca un corp scufundat multă vreme.
— îmi pare rău, zise Tom. Nici nu ştiam că ai ieşit.
— S-a ţinut destul de secret, după cum vă puteţi imagina. Şi...
Dădu din cap spre uşă.
— Da, sigur. Un nume nou.
— Ian era al doilea nume al guvernatorului, son era numele de fată al mamei capelanului.
Vocea îi era lipsită de expresie.
— De câtă vreme ai ieşit?
— De zece luni.
— N-o să te întreb cum îţi merge.
Danny — nu se putea gândi la el ca numindu-se Ian — păru speriat o clipă, apoi izbucni în râs. O secundă mai târziu îşi apăsa gâtul.
— Tubul.
— O să te doară câteva zile.
Când putu să vorbească din nou, Danny spuse:
— Ce probabilitate credeţi că era să se întâmple aşa ceva?
— Să ne întâlnim aşa? Una la un milion.
— Te pune pe gânduri, nu?
Bineînţeles că te punea pe gânduri. Tom deja se întreba dacă era o coincidenţă autentică sau un gest dramatic care ieşise prost, aproape fatal de prost. Gesturi dramatice de felul ăsta nu sunt neobişnuite şi ies prost foarte frecvent, pentru că oamenii care le fac judecă de obicei spectaculos de greşit. Dar ca să creadă că întâlnirea fusese intenţionată, ar fi trebuit să creadă că Danny, din cine ştie ce motiv ascuns, aflase unde stă şi apoi, în loc să sune la uşă, se hotărâse să se prezinte sărind în râu. Nu avea nici un sens.
— Ştiţi, când se întâmplă aşa ceva, zise Danny, ajungi să-ţi dai seama că lucrurile nu se petrec aiurea. Există un scop.
Da, posibil, se gândi Tom. Dar al cui?
— Eu n-am ajuns să cred asta.
— Vă amintiţi de capelanul de care vorbeam? El spunea că de fapt coincidenţa este fisura din viaţa omului prin care se strecoară Dumnezeu sau Dracul.
Tom zâmbi.
— Cred că ceea ce ar trebui să se strecoare în viaţa noastră este un

pic mai multă raţiune.
Pauză. Se pare că ajunseseră foarte repede la lucruri foarte profunde. Ca şi cum i-ar fi citit gândurile lui Tom, Danny spuse:
— Măcar nu vorbim despre vreme în timp ce dumneavoastră mâncaţi toate fructele.
Nu erau fructe. Nu erau vizitatori. Nimic. Privind prin încăperea întunecoasă şi goală, Tom îşi dădu seama că era imposibil să-şi ia pur şi simplu haina şi să plece.
— Când au zis că-ţi dau drumul?
— Mâine.
— Te duci acasă?
— Nu, stau la cămin. Sunt student. _Lace?
—Engleză.
— Ai cu cine să stai de vorbă?
Dădu din umeri.
— Cu ofiţerul supraveghetor. Martha Pitt.
— A, da, o cunosc pe Martha. Să-i dau un telefon să-i spun că eşti aici?
— Nu, nu vă deranjaţi, e weekend. îi dau destulă bătaie de cap. În weekendul trecut a trebuit să treacă Apeninii ca să vină să mă ia. Am fugit la închisoare.
— Te-ai întors la închisoare?
— Mda, ştiu. Sună aiurea, nu?
— Ce s-a întâmplat?
— Mi-au spus să şterg putina. Şi pe urmă guvernatorul a sunat-o pe Martha şi ea a venit să mă ia.
— Atunci ai...
— Hotărât să fac o baie? Nu. Se uită în altă parte. Nu ştiu. Poate atunci. în orice caz, de ajutor nu mi-a fost.
Tom se gândi o clipă.
— Ştii, poţi să vii să stăm de vorbă dacă ţi se pare că ţi-ar fi de folos. Nimic formal. O simplă conversaţie.
Danny surâse.
— Despre vremurile de demult?
— Despre ce vrei.
Surâsul păli.

— Da, mi-ar face plăcere.
— îţi dau adresa.
Rupând o foaie de la spatele agendei, Tom i-o scrise, adăugând, după ce se gândi puţin, numărul lui de telefon. Mai bine să facă o programare dinainte, ca Danny să aibă o dată precisă de anticipat. Eliberarea din spital după o încercare de sinucidere era un moment periculos.
— Să zicem, marţi seara, pe la opt? Şi dacă intervine ceva, poţi să mă suni.
— Mulţumesc. Danny împături foaia. Scrisorile dumneavoastră sunt în dulap. Aveam de gând să vi le trimit înapoi. Şi haina.
Acum defensiv, dornic să-şi afirme onestitatea. Ei bine, a fost nevoit să trăiască doisprezece ani închis. Mai mult de jumătate din viaţa lui. Ce făcuseră din el? Ce făcuseră cu el? Interesul lui Tom era în parte pură curiozitate profesională, nu ai deseori şansa de a urmări un caz ca al lui Danny, dar era şi îngijorat în privinţa acestui tânăr a cărui faţă şi personalitate păreau să-l conţină, neatins, pe copilul ce fusese cândva.
Tom îşi luă haina din dulap, împrăştiind un miros puternic de mâl şi putregai.
— N-o s-o mai purtaţi până nu e curăţată.
— Nici tu n-o să mai porţi asta, zise Tom înghesuind haina lui Danny în dulap. Bine, atunci ne vedem marţi.
Danny ridică o mână, dar căzu din nou pe perne, părând incapabil să mai vorbească. Tom închise încet uşa după el.
Mary Peters stătea la recepţie, vorbind cu sora de gardă, şi i se păru că politicos era să se oprească să-şi ia rămas-bun.
— Ei bine, ce-a fost asta? întrebă ea.
— A, nu cine ştie ce. S-a dovedit a fi un fost pacient. Nu l-am mai văzut de ani de zile.
Păru satisfăcută. Iar Danny chiar se schimbase. Nu exista nici un motiv pentru a presupune că ar fi fost recunoscut de cineva care îi văzuse fotografia de şcolar în ziare sau la televizor, acum treisprezece ani. La urma urmelor, nici el nu-l recunoscuse, iar contactul lui cu Danny fusese mult mai strâns de-atât.
Străbătând parcarea, se simţi ameţit şi se opri o clipă sub copacii

vlăguiţi. îşi amintea de o altă parcare, în iunie, în timpul unui val de căldură. Sosind la centrul de anchetă, unde era ţinut Danny, cu douăzeci de minute înainte de ora fixată, preferase să aştepte afară şi nu în vreo încăpere mohorâtă a închisorii. Bătea soarele şi maşina se transformase rapid într-un cuptor. Lăsase uşile deschise şi se plimbase pe lângă gard, ascultând un meci amical la radio. Nu avea nevoie să se familiarizeze cu însemnările care se revărsau din dosarul de pe bancheta din spate. Le ştia aproape pe dinafară şi, într-un fel, sarcina lui acum era să le uite. Principala capcană în stabilirea stării psihice a unui delincvent este să faci un raport care se potriveşte infracţiunii, şi nu simptomelor individului care se presupune că ar fi comis-o.

Transpiraţia de pe urma drumului lung i se evapora de la subraţ şi dintre picioare. Era înconjurat de sute de tufe roşu-aprins, ca nişte spirale corai sau aurii, semeţe sau înclinate, în unghiuri diferite, spre alee. Dinspre radioul maşinii venise un ropot de aplauze politicoase. Mintea i se umpluse de imagini din fotografiile de la laboratorul legist — cadavrul lui Lizzie Parks întins pe masa de disecţie. Părea incredibil că un copil ar fi putut face aşa ceva. Continuase să se plimbe de colo până colo, şi tufele roşu-aprins păreau să-i inhaleze oroarea şi uluirea, şi să le expire sub formă de căldură şi praf.

Şi iată-l pe Danny, treisprezece ani mai târziu, adult, ieşit din închisoare, trăind sub o identitate falsă furnizată de Interne şi de poliţie. Nu-i putea spune lui Lauren. Aşa cum Martha Pitt nu-i putuse spune lui, deşi erau colegi în Proiectul privind Violenţa Juvenilă şi se vedeau cel puţin o dată pe săptămână. îl supraveghea pe Danny de luni de zile. Ştia că Tom fusese implicat în procesul lui, dar nu pomenise nici măcar o dată de el. Bravo ei. Acesta era gradul de discreţie cerut.

Se duse la maşină, dezactiva alarma şi deschise uşa. „Coincidenţa este fisura din viaţa omului prin care se strecoară Dumnezeu sau Dracul." Tipicele tâmpenii religioase, îşi zise el, deşi propria lui bănuială paranoidă că Danny aranjase întâlnirea nu era cu nimic mai raţională. Adevărul e că, atunci când e confruntată cu o serie de evenimente tulburătoare, mintea omenească insistă să găsească un

tipar. Abia aşteptăm să înşirăm mărgelele negre pe un singur fir. Unele evenimente sunt însă pur şi simplu întâmplătoare.
Poate. Aranjând oglinda, îşi surprinse propriul ochi şi se privi critic, sceptic, neconsolat.

3

La bufetul din gară, luni dimineaţa la ora opt, Lauren stătea aplecată deasupra unei mese, împungând viermi de cenuşă cu un chibrit ars.
— Cred că avem nevoie de ajutor.
— Vrei să spui că eu am nevoie de ajutor.
— Nu facem dragoste destul de des, nu?
— Nu „facem dragoste" deloc. Se străduia să nu pară înverşunat.
— Uite, de ce nu lăsăm să mai treacă nişte timp?
— Eu nu am timp.
— Noi, Lauren. Noi n-avem timp. Ea scutură din cap.
— Dar tocmai asta e, nu? Pentru tine nu expiră timpul. Tu o să împroşti cu năpârstoci peste tot şi la optzeci de ani.
După cum stau lucrurile acum, n-aş zice, se gândi el.
— Eu cred că dacă am merge la un consilier asta n-ar face decât să concentreze şi mai mult atenţia asupra problemei, şi cred că tocmai ăsta-i baiul. Am devenit... obsedaţi.
— Adică eu am devenit.
— Bine, da, tu. M-am săturat să fiu o bancă de spermă. M-am săturat să simt că eu n-am nici o importanţă. Ce s-a întâmplat cu... relaţia, pentru numele lui Dumnezeu? Se aplecă spre ea. Când ne-am căsătorit, nici măcar nu voiai copii. Eram... eu şi cu tine.
Din difuzorul de deasupra capetelor lor se răcni un anunţ incomprehensibil.
— Trebuie să plec, zise ea.
— Sună-mă diseară. Ea îşi trase o şuviţă de păr blond deschis după ureche.
— Nu ştiu ce fac diseară.
Traversară podul în tăcere. Pe peron el întrebă:

— Vii acasă în weekendul viitor?
— Nu, mă duc la ai mei. Ţi-am spus, nu mai ţii minte?
După aceea au stat în tăcere, fără să se privească, până a venit trenul.
întors acasă, Tom trase cuvertura peste cearşaful mototolit, scena celui mai recent eşec al său, cel pe care nu-l puteau ignora. îşi dori să fi avut energia de a schimba aşternutul, fiindcă ştia că diseară, când se va duce la culcare, va simţi parfumul lui Lauren şi începea să-l deteste. I se părea greu, hipersenzual, acum, deşi îi plăcuse odată, pe când o mai iubea. Şi apoi îl cuprinse groaza, stând acolo, holbându-se la oglindă, cu o pernă în mâini, deoarece căzuse în capcana de a fi folosit timpul trecut.
O iubea. Aveau probleme, aşa-i, dar niciodată nu-şi dăduse seama prea bine cât de grave. Cu doar nouă luni în urmă — când îşi ziceau că o întârziere în a rămâne însărcinată era de aşteptat la vârsta ei — fuseseră fericiţi. De multe ori această fericire mai licărea pe
suprafaţa vieţii lor actuale, şi părea posibil s-o capteze din nou. Nu numai posibil, ci şi uşor. Şi totuşi n-au reuşit niciodată.
îşi făcu o cafea şi o luă cu el în camera de lucru. Alesese ca birou una dintre camerele mansardate de la ultimul etaj pentru că îi plăcea priveliştea râului, deşi în cele mai multe dimineţi trebuia să facă o gaură în aburul de pe geam ca s-o vadă. Azi nu era cine ştie ce privelişte. Marea fusese agitată tot weekendul, iar arcada podului se ridica din ceaţă, desprinsă de şosea şi de râu, la fel de aparent nefuncţională ca Stonehenge-ul.
La lucru. Sarcina lui curentă era să răsfoiască prin cazurile romanţate pe care le folosise în carte ca să vadă dacă difereau suficient faţă de original pentru a proteja identităţile copiilor. Pe cei mai mulţi nu-i mai văzuse de luni de zile, deşi le avea vocile înregistrate pe casete.
Michelle. Zece ani. Inclusă în grupul de cercetare — era singura fată — pentru că o bătuse pe fiica naturală a mamei ei sociale până îi spărsese nasul.
— De ce ai făcut asta? o întrebase Tom, prima dată când se întâlniseră.
— Fiin'că o înjura pe mama.
O expresie îndrăzneaţă, denotând încredere în sine, cu aerul, caracteristic copilului maltratat, de a şti exact cum stau lucrurile şi

cât trebuie să plăteşti pentru fiecare. Era sigur că îşi evaluase şansele de a-l face să-şi scoată pantalonii chiar acolo, pe podeaua cabinetului, ca fiind foarte mari. Nimic din ce ar fi fost în stare să facă un bărbat n-ar fi surprins-o pe Michelle, cu excepţia abstinenţei.
Folosise cuvântul „dreptate" de şapte ori în cursul primei lor întrevederi, şi asta îl intrigase. Profesorii ei apreciaseră că avea o inteligenţă cel mult medie. Ori-
cât ţi-ai fi folosit imaginaţia, Michelle nu era un copil „academic", şi totuşi revenea mereu la acest concept abstract.
— Era un animal, spunea, referindu-se la prietenul mamei ei, care o violase când avea opt ani. Nu numai pe mine, a-ncercat şi cu dădaca mea, bine mersi — şi cu căţeaua.
— L-a muşcat? întrebase Tom.
Ea îl privise suspicioasă, temându-se că râde de ea. — Nu, dar io da. Şi p'ormă mama s-a dus la spital, şi ea n-avea voie să bea, că era bolnavă cu ficatu', şi el îi turna vodcă în sucul de portocale. L-am văzut io. Putea s-o omoare. Venea beat şi o bătea, şi io îl aşteptam în bucătărie cu luminile stinse, lăsam uşa din spate deschisă şi îndată ce punea degetele pe tocul uşii, săream şi o trânteam. Era mişto. — Zâmbetul i se stinse. — Numai că p'ormă am fost trimisă la orfelinat.
— îţi aminteşti de ce ai fost trimisă la orfelinat?
Michelle lăsase capul în jos.
— Ştii de ce?
— Fiin'că mama urla la noi.
— De ce?
— Că nu ne credea.
— Că el vă violează?
— Mda, zicea că inventez, da' io nu inventam. — Nu, ştiu că nu inventai.
— Ştii, ea tot nu crede. Soarele răsare şi apune curu' lui. Nu-i cinstit.
— Ce nu-i cinstit?
— Cu el. Doi ani nenorociţi, eliberat pentru bună purtare, iese ca un cretin. Am pierdut-o pe mama, pe frăţioru' meu — îl culcam eu în fiecare seară, da' are numa' doi ani, nu mai ţine minte —, şi biata căţeluşă a fost
omorâtă. Ea a zis că nu mai putea s-o vadă-n ochi după ce-am spus

io. Ei, unde-i dreptatea în toate astea?
— N-a crezut-o nici pe dădaca ta?
— Nee, zice că femeile de vârsta ei o iau pe arătură. Tom avea nevoie de Michelle pentru discuţia despre
gândirea morală la copiii cu tulburări de comportament. Se presupunea cu prea multă uşurinţă că astfel de copii erau pur şi simplu lipsiţi de conştiinţă. Bineînţeles, în cazul unei minorităţi aşa era. Undeva, în cutie, era înregistrarea cu Jason Hargreave care spunea, cu vocea lui în falset: „Conştiinţa este un omuleţ din capul tău care îţi spune să nu faci lucruri. Numai că eu n-am unul din ăsta." Patru oameni muriseră în incendiul provocat de Jason, şi el nu arătase nici urmă de remuşcare. Dar Jason nu era tipic. Michelle, în toate privinţele afară de sex, era. Mulţi dintre copiii, şi cei mai mulţi dintre adolescenţii cu care vorbea, erau preocupaţi — nu, obsedaţi — de chestiuni de loialitate, trădare, justiţie, drepturi (ale lor), curaj, laşitate, reputaţie, ruşine. Moralitatea lor era una de războinic, primitivă şi riguroasă. Nu prea aveau nimic în comun cu valorile societăţii, dar ei veneau din locuri care fuseseră împinse la margine: locuinţe ieftine în cartiere mărginaşe, ghetouri urbane. Tinerii erau şomeri, activi din punct de vedere sexual, nu-şi prea asumau răspunderea pentru copiii lor (deşi mamele lor o făceau adesea) şi îi interesa reputaţia de „duri" mai mult ca orice altceva. Ei erau nişte războinici. Băieţeii din proiectul de cercetare ştiau că acesta era viitorul şi se pregăteau corespunzător pentru el. Şcoala era irelevantă — şi cei mai mulţi nu se duceau.
Tom lucră trei ore, dădu un prinţ, apoi plecă la spital, unde aranjase să se întâlnească cu Roddy Taylor ca să ia masa împreună. Roddy era directorul unităţii de secu-
ritate medie cu optsprezece locuri care o găzduia în prezent pe Michelle.
Roddy era mai mare decât viaţa însăşi, nestăpânit, un Henric al VlII-lea în costum cu dungi, şi rămăsese în urmă cu treaba, ca de obicei. Ridică privirea când intră Tom în încăpere.
— încă un telefon şi sunt al tău.
Tom puse teancul de hârtii pe biroul lui şi se aşeză.
— Asta e o percepţie morală? întrebă Roddy, în timp ce aştepta să i

se facă legătura.
— Da...
Roddy ridică mâna, ascultând atent. Foarte bine, atunci spune-i să intre. Mai ascultă. Da, da. Da, ştiu. Lăsă receptorul în furcă. Ştii, eu chiar cred că ăştia au impresia că paturile de spital se înmulţesc ca iepurii. Oricum...
— Ăsta nu e chiar şpaltul final, dar cred că e lizibil. Sunt şi trei dintre ai tăi acolo. Michelle, Jason, Brian.
Vorbiră o vreme despre cazuri, apoi Roddy se ridică în picioare şi-şi luă jacheta de pe spătarul scaunului.
— Hai să mergem pe jos, vrei? Mi-ar face bine o gură de aer curat.
Cârciuma era la cinci minute, dincolo de o piaţă publică în care nişte tineri făceau plajă pe iarbă. Aproape de alee stătea o fată cu braţe subţiri, bronzate şi musculoase şi păr blond oxigenat tuns scurt.
— Te uiţi la ţâţele ăsteia? murmură Roddy în timp ce treceau pe lângă ea, nefăcând eforturi prea mari să-şi ascundă pofta. Cu pantalonii lui uriaşi, ca nişte saci fluturători, părea a fi mult mai bătrân de patruzeci de ani, cât îi era, de fapt, vârsta. Avea acum trei copii şi îşi petrecea cea mai mare parte a vieţii profesionale printre oameni mai tineri. Dar măcar ştia care era locul lui între generaţii. Una din spaimele lui Tom era că oamenii care rămân
fără copii nu se maturizează niciodată cu adevărat. Când se gândea la cuplurile fără copii pe care le cunoştea, i se părea că, aproape în toate cazurile, unul dintre parteneri preluase rolul copilului. Undeva, în perspectivă, exista o imagine de egoism total, acel infantilism al bărbaţilor care nu pot înceta să se gândească la ei înşişi ca la nişte tineri.
Tom o privise pe Lauren, care, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji, împacheta un cadou pentru Toby, copilul mai mic al lui Roddy şi al Angelei.
— Nu renunţa, Lauren, îi spusese el. Nu trebuie să renunţăm.
— Ba da, spusese ea, şi bineînţeles avusese dreptate. Toţi prietenii lor aveau acum copii. Fie se obişnuiau
cu gândul şi încercau să se adapteze, fie îşi petreceau viaţa izolaţi, într-o zonă fără copii. Făcu un efort conştient de a-şi înlătura depresia. Nu i-ar strica ceva de băut.

Cumpărară câte o halbă de bere şi se aşezară afară, sub copaci. Dintr-un impuls, Tom îi povesti lui Roddy cât de dezamăgiţi erau că Lauren tot nu rămăsese însărcinată. Roddy ascultă, dădu din cap, îşi exprimă compasiunea, tuşi, spuse: „Da, ehei, la tinereţe..." şi păru în general stânjenit. Tom se întreba de ce. La urma urmelor, Roddy era obişnuit să poarte conversaţii intime — poate n-o făcea însă cu prietenii? Apoi, deodată, deşi nimeni nu zisese nimic, Tom ştiu de ce. Lauren trebuie să-i fi spus Angelei că el era impotent, şi ceva mai târziu, probabil după una dintre acuplările lor inestetice dar productive, Angela îi spusese lui Roddy.
Din clipa aceea, tot ce-şi dorea era să scape. Se simţea trădat. Inevitabil, deşi îşi spunea că nu avea dreptul s-o acuze pe Lauren. De ce n-ar căuta alinare la cea mai bună prietenă a ei? La el găsea destul de puţină. Şi îşi
făcu autocritica, imaginându-şi-i pe Roddy şi Angela chicotind, ştiind tot timpul că ei n-ar fi făcut de fapt aşa ceva, că ar fi fost la fel de înţelegători pe cât ar fi fost el şi Lauren, dacă rolurile ar fi fost inversate. Dar mai ştia că în dimineaţa următoare Roddy avea să stea în baie şi să-şi contemple mădularul — probabil că de ani de zile nu-l mai văzuse decât cu ajutorul oglinzii — simţind un inconştient fior de amuzament. Aşadar, bătrânului Tom nu i se mai scula? avea să se gândească el. Nu, nici măcar gândit nu se putea chema — avea să permită acestui gând să-i pătrundă în minte doar ca o reacţie posibilă, răspunsul ipotetic al cuiva mai crud şi mai puţin milos decât el. I-auzi, i-auzi, ce zici de asta. Şi apoi avea să se ducă legănându-se să-şi ia micul dejun, fluierând printre dinţi în felul ăla iritant al lui, simţindu-se, din pricina asta, mai bărbat.
Nu avea dreptul s-o acuze pe Lauren pentru că vorbise despre problemele lor sexuale, dar o făcea. Undeva, în subconştient, în timp ce se despărţea de Roddy, exista imaginea unei frânghii care se destrăma, desfăcându-se fir cu fir.

4

În seara aceea, Tom citi raportul pe care-l scrisese după vizita lui la centrul de anchetă unde se afla Danny.

O dare de seamă seacă, formală — iată evaluarea pe care o făcuse el copilului. Nu scria nimic acolo despre cum sosise mai devreme. Nimic despre soarele care ardea, sau despre sudoarea lipicioasă de pe picioarele lui, sau despre fotografiile care alunecaseră dintr-un dosar de pe bancheta din spate. Nimic despre tufele de un roşu aprins care fuseseră martore la toate acestea, oarbe şi mute.

Şi, de asemenea, nimic despre şocul de a-l vedea pe Danny intrând în încăpere. Ştia că e vorba de un copil, şi totuşi nu era pregătit pentru imaginea băieţelului care a venit de-a lungul coridorului şi a intrat în cameră în urma gardianului. Din cauza vârstei lui, Danny fusese întrebat dacă mai voia să fie cineva prezent: asistenta socială, poate, sau unul dintre gardieni, dar el refuzase, aşa că, după ce gardianul s-a retras şi a închis uşa în urma lui, au rămas singuri, faţă în faţă. Danny s-a aşezat pe marginea scaunului, ţinându-se de caloriferul din spatele lui, un lucru ciudat pe căldura aia, s-a gândit Tom, până l-a atins şi şi-a dat seama că era obiectul cel mai rece din încăpere. Ferestrele erau înalte, făcute din sticlă mată. Nu se putea vedea nimic nici din afară, nici dinăuntru. Dar când Tom a propus să deschidă una dintre ele, Danny, vorbind pentru prima dată, a şoptit: „Nu. Poate să ne audă cineva."

A luat mâinile de pe calorifer şi şi-a acoperit urechile, apăsând din când în când. Vocea lui Tom ajungea la el, dacă ajungea, ca un murmur înfundat, mascat de şoapta propriului său sânge. Ecranează sunetele, şi-a zis Tom. Aşadar, sunetele sunt importante pentru el — vocile sunt importante. A făcut un efort conştient de a vorbi blând, de a pune întrebări simple. Cum prefera să i se spună? Ii plăcea Daniel, Danny sau Dan?

— Danny.

— Ai vreun animal, Danny?

— Un câine.

— Cum îl chemă?

— Duke.

— Ce rasă e?

— Un bull mastif.

— Când stăteai acasă îl duceai la plimbare?

A scuturat din cap.

— De ce nu? A dat din umeri.
— Aşa, nu-l duceam.
Aşa au trecut primele zece minute.
— Ai camera ta?
— Da.
— Cum e?
— Merge.
— Ce se vede pe fereastră?
— Un zid.
— Cum îţi petreci tu timpul?
O ridicare din umeri.
—Ai lecţii?
—Da.
— Cu ceilalţi băieţi?
— Nu, singur. —Cume?
—Greu.
— De ce e greu?
— Trebuie să răspund la toate întrebările.
Danny nu se lăsa păcălit. Ştia că întrebările grele abia urmau, şi că nici aici nu va avea cine altcineva să răspundă.
— Ce faci după lecţii? ,
— Mă uit la teve.
— Care e emisiunea
— Fotbal.
— Pe-afară te duci?
— Da.
— Singur?
— Nu, sunt cu un gardian.
— Te joci cu ceilalţi băieţi?
— Nu.
— De ce?
— Sunt prea mari. Nu vor să se joace cu mine.
— Tu ai vrea să te joci cu ei?
— Nu.
— De ce?
în sfârşit, un contact vizual. Un mormăit de nerăbdare.

— Fiin'că-mi dau în cap.
— De ce să facă aşa ceva?

Danny a deschis gura ca să-i explice lui Tom exact de ce, apoi a închis-o strâns. A dat din nou din umeri, de data asta nu mai mult decât o zvâcnire.
— De-aia.
Era un copil. Trăia în prezent, iar prezentul era dominat de frica lui de băieţii mai mari. îi era teamă că, într-o zi, gardienii aveau să-i lase uşa descuiată şi atunci băieţii mari aveau să pună mâna pe el.
— Dar gardienii n-or să facă aşa ceva, nu?
— De unde ştii? Poate or să facă.
— N-or s-o facă, Danny. S-a uitat în altă parte, nu prea convins.
— Te mai nelinişteşte şi altceva?
A mormăit ceva şi Tom a trebuit să-1
— Procesul.
— Ce-i cu procesul?
— Toţi or să se uite la mine.
— în boxă? Dar o să fie cineva cu tine. N-o să gur.
— Ba da, o să fiu.
Aceste cuvinte, faptul că Danny n-a avut nevoie să le dezvolte, şi ştia că n-are nevoie, au marcat un punct de cotitură.
Şi-a luat mâinile de la urechi, s-a aplecat înainte şi a început să vorbească mai liber. în ziua aceea a vorbit la nesfârşit despre tatăl lui, despre cât de bine se pricepea să construiască lucruri cu mâna lui, cum se duceau împreună la vânătoare de iepuri.
— Dar el nu mai locuieşte cu tine, nu-i aşa?
— Nu.
— Când a plecat? Adică de cât timp?
— De un an şi... Numără. Patru luni.
— Cum ai resimţit asta?
Nimic, nici măcar o ridicare din umeri. Danny nu discuta despre sentimente.
în următoarele două ore, în timp ce Tom îi verifica maturitatea afectivă şi morală, starea psihică şi capacitatea de a suporta un proces într-un tribunal pentru adulţi, Danny a venit cu câteva opinii surprinzătoare. Surprinzătoare pentru un copil.
— E rău să omori pe cineva?

— Nu totdeauna.
— Când e voie?
— Dacă eşti soldat.
— Dar dacă nu eşti soldat e rău?
Danny a dat din umeri.
— Mii de oameni sunt omorâţi tot timpul, în toată lumea. Ştii, oamenii se uită la teve şi zic: „Ah, nu-i aşa că-i îngrozitor?" Dar nu vorbesc serios.
— Deci nu mai are importanţă dacă sunt ucişi oameni?
— Nu prea.
— Dar doamna Parks? Lizzie. Crezi că are importanţă că ea a fost omorâtă?
— N-am omorât-o eu.
— Nu asta te-am întrebat.
Danny a întârziat atât de mult cu răspunsul, încât Tom a început să creadă că n-o să răspundă deloc.
— Da, a zis el în cele din urmă.
— Multă?
— Era bătrână.
— Deci nu prea multă? Danny a scuturat din cap.
— Vreau să lămurim asta, Danny. Spui că are importanţă că a murit?
— Da.
— Dar nu prea multă, pentru că era bătrână?
— Şi-a trăit viaţa.
Pentru prima dată părea să citeze pe altcineva, deşi nimeni nu i-ar fi spus aşa ceva despre Lizzie. Tom s-a lăsat pe spătarul fotoliului şi s-a oprit puţin să se gândească. Imediat, Danny s-a lăsat şi el pe spătarul fotoliului său, o oglindire precisă, aproape simultană a mişcării lui Tom. Ca din întâmplare, Tom şi-a schimbat din nou poziţia, de data asta punând mâinile pe braţele fotoliului. Danny a făcut acelaşi lucru. Asta era imitaţie deliberată, nu preluarea inconştientă a gesturilor celuilalt care apare într-o conversaţie ce merge bine.
— Iţi aminteşti cum era când mergeai la vânătoare de iepuri cu tatăl tău. Ai omorât vreodată un iepure?
— Da.
— Crezi că a ucide un iepure e altceva decât a ucide o persoană?

— Da.
— în ce fel?
Danny îl privi pe Tom drept în faţă.
— Iepurii aleargă mai repede. Era un mic ticălos arogant.
— Dar crezi că oamenii suferă mai mult? Tăcere.
— Cineva care a fost sufocat ar suferi un pic; Tăcere.
— Nu-i aşa că el ar suferi? Ar fi vrut să spună „ea".
— Da, dar pe urmă ar fi mort
— Aşa că n-ar mai conta?
— Nu, ar fi mort.
— Când oamenii sau animalele mor, rămân mo&rtş? Danny s-a uitat la el de parcă ar fi înnebunit.
— Sigur că da. Suceşti gâtu' unui pui, nu te-aştepţi să-l găseşti alergând prin curte a doua zi dimineaţa, nu?
Tom şi-a privit unghiile.
— Deci Lizzie nu se mai poate întoarce? întrebarea l-a tulburat atât de mult pe Danny încât o
vreme Tom a crezut că s-ar putea să fie nevoit să suspende interviul. L-a apucat pe băiat de încheieturile mâinilor, spunându-i:
— Hai, respiră. Nu-i nimic, Danny, respiră. în cele din urmă, când a devenit relativ calm, Tom a spus: Ştii, mie poţi să-mi spui.
Danny a şoptit:
— Ea se întoarce.
— Când?
— Noaptea.
— Vrei să spui că o visezi?
— Nu, e aici.
— Se întâmplă imediat după ce te trezeşti?
_Da.
— Şi ce faci?
— N-am ce să fac. Doar mă uit laSâ.
— încerci să rămâi treaz? Da, se străduia să spună tabla înmulţirii cu doisprezece de la coadă la cap şi aranja soldăţei de jucărie în jurul patului.
— îmi închipui că ei sunt tata.
— O vezi vreodată în timpul zilei?

— Da. Şi după o secundă: Dar nu la fel.
— Cum e în timpul zilei?
— Parcă te loveşte. Ca.
îşi duse amândouă mâinile la faţă, ca şi cuftt'S-ar fi pregătit să se lovească în ochi.
— Ce vezi?
— Pe ea.
— Ce, exact?
— Pe ea. La baza scării.
Danny pleda nevinovat, aşa că, în cursul evaluării, Tom nu putea pune întrebări despre crimă. Dar Danny recunoscuse că fusese în casa lui Lizzie, la scurtă vreme după crimă. Versiunea lui era că se dusese s-o vadă pe Lizzie pentru că ea îi spusese că una dintre pisicile ei făcuse pui şi el voia să-i vadă. Uşa din spate era deschisă, el crezuse că probabil o lăsase deschisă pentru el, aşa că intrase şi o găsise zăcând moartă la baza scării, cu perna cu care fusese omorâtă pe faţă. El o atinsese — era caldă încă — şi îi luase perna de pe faţă, dar o pusese la loc imediat pentru că ea arăta oribil. Apoi auzise paşi sus, realizase că asasinul era probabil încă în casă şi fugise ca să-şi salveze viaţa. Alergase tot drumul spre casă şi se ascunsese în hambar. Nu spusese nimănui pentru că se temea că bărbatul avea să vină să-l omoare şi pe el dacă o făcea.
Nimic din toate astea nu era adevărat. Probele criminalistice care dovedeau vinovăţia lui Danny erau covârşitoare, dar minţea bine.
— Atunci firele de păr de pe puloverul tău erau ale lui Lizzie?
— Erau albe. Nu m-am transformat brusc într-un om bătrân, nu?
Tom a aşteptat puţin, apoi a spus:
— Cred că te simţi un pic astfel, câteodată. Danny n-a zis nimic. S-a cuprins cu braţele, îmbrăţi-
şându-şi pieptul îngust.
Erau lucruri despre care Danny nu voia să vorbească. Nu voia să vorbească deloc despre mama lui. La un moment dat, Tom a încercat să folosească păpuşi ca să-l

facă să vorbească mai liber, dar pe Danny îl deranja atât de tare să se joace cu ele, încât încercarea a trebuit să fie abandonată. La sfârşitul interviului nu avea mai multă idee decât la început ce forţe din istoria lui Danny l-ar fi putut determina să comită o asemenea crimă.
Pe de altă parte, o imagine clară a stării psihice actuale a lui Danny a reieşit. Dormea prost, avea coşmaruri, avea frânturi de amintiri, nu se putea concentra, se simţea amorţit, se plângea că totul în jurul lui i se părea ireal. Nici unul dintre aceste simptome nu era însă un indiciu pentru starea lui de spirit din momentul crimei.
Către sfârşitul celor trei ore, Tom l-a întrebat pe Danny despre foc. De ce aprindea focuri?
— Ca să mă distrez. Toată lumea o face.
— Toată lumea aprinde focuri în propriul dormitor? Tăcere. Tom a scos din buzunar o cutie de chibrituri
şi a împins-o peste masă spre Danny, care şi-a înfundat cu mai multă fermitate mâinile la subraţ.
— Hai, a zis Tom. Aprinde unul.
încet, Danny s-a întins după cutie, mâna târându-i-se pe masă ca un mic animal. Un sfârâit şi o scânteie, când a frecat chibritul. O reflexie dublă a flăcării a apărut în ochii lui, ale căror pupile nu se contractaseră, cum te-ai fi aşteptat, ci se măriseră, ca avide de lumină.
— Stinge-l când vrei.
Danny a înghiţit în sec. Flacăra lingea lemnul, nu rih
— Danny...
Nu s-a mişcat. Tom s-a aplecat înainte şi a suflat. Un miros înţepător, o spirală de fum albastru suspendată în aer ca un semn de întrebare.
— Trebuie să te fi durut.
Danny a scuturat din cap.
— Ia să vedem.
încet, pumnul mic s-a desfăcut, dezvăluind degetele netede şi strălucitoare acolo unde arsese pielea. Danny se uita fix la el, iar Tom habar nu avea dacă era un act deliberat de sfidare sau dacă îi plăcea focul atât de mult încât fusese incapabil să stingă chibritul.
Când a considerat că era de ajuns, Tom a chemat gardianul. Danny a părut surprins, ca şi cum sfârşitul interviului venise ca un şoc

neplăcut. Tom i-a întins mâna, aşa cum făcea întotdeauna după prima şedinţă cu un copil, dar, în loc să dea mâna cu el, Danny s-a aruncat în braţele lui. O clipă, Tom nu s-a mişcat, dar nu-i stătea în fire să respingă un astfel de gest din partea unui copil aflat la ananghie, aşa că i-a întors îmbrăţişarea.
— Hai, Danny. Nu plânge, o să fie bine.
Ştia însă că n-o să fie şi că Danny avea mai multe motive ca oricine să plângă.
— La naiba, a zis gardianul, pe când mergeau împreună pe coridor. Trebuie să aveţi un stomac rezistent.
Văzând că expresia lui Tom se schimbă, a adăugat, pe un ton defensiv:
— Păi e o oroare, nu-i aşa?
Era atât de obişnuit ca mame iubitoare să-şi descrie copiii ca fiind „mici orori" încât era surprinzător să auzi acelaşi cuvânt folosit în sensul acela precis, aproape arhaic, îndată ce a ajuns acasă, Tom l-a căutat în dicţionar. Cu creionul, pe marginea însemnărilor pe care le făcuse, a notat definiţia:
1 (o senzaţie dureroasă de) dispreţ sau frică intense; un fior de groază sau de revoltă; o aversiune puternică sau o respingere intensă (a ceva); colocv. dispreţ (faţă de) 2 calitatea de a stârni dispreţ sau frică intense; o persoa-
nă sau un lucru care stârneşte astfel de senzaţii; colocv. o persoană rău intenţionată, în special un copil. .
în opinia lui Tom nu avea rost să te gândeşti la Danny sau la oricare alt copil în aceşti termeni. Treaba lui era pur şi simplu să decidă care era gradul de maturitate psihică şi morală a lui Danny. Erau goluri uriaşe în informaţiile pe care le avea — nu avea o imagine clară a familiei lui Danny, de exemplu — dar considera că avea destul ca să răspundă la întrebările esenţiale. Putea Danny să discearnă între fantezie şi realitate? înţelegea că e rău să omori? înţelegea că moartea era o stare permanentă? Era el, pe scurt, în stare să suporte un proces, acuzat de crimă, într-un tribunal pentru adulţi? Şi la toate aceste întrebări Tom răspunsese: Da. Nu fără îndoieli, nu fără nuanţă, nu fără ore întregi de frământări, dar, în final, Da.

5

Tom se duse la culcare târziu, aşteptându-se să aibă o noapte proastă, dar de fapt căzu aproape imediat într-un somn adânc. Spre zori se trezi, rămase întins câteva clipe, ameţit, în semiîntuneric, apoi adormi din nou şi îşi visă tatăl. Era într-o cârciumă aglomerată, strecurându-se printre mese cu nişte halbe de bere în mână, când s-a uitat în jos şi a văzut nişte umeri largi îmbrăcaţi într-o jachetă înspicată de tweed şi spatele unui cap grizonant, creţ. „Tată?" a spus. Bărbatul şi-a ridicat faţa. Era tatăl lui, deşi conform logicii visului a trebuit să se uite la vârful lipsă al degetului mijlociu de la mâna lui dreaptă ca să fie sigur.

Visul se schimbă. Acum mergeau pe o stradă având în stânga un zid înalt. Bucuria şi uşurarea de a putea vorbi din nou cu el. Apoi ceva se strică. „Acum trebuie să plec", a spus tatăl. „Iepurele meu a început să se clatine." Şi s-a micşorat, nu încet, ci catastrofal, ca un balon când se goleşte de aer, şi s-a transformat într-un petic, într-o bucată de hârtie, ceva care a zburat pe deasupra capului lui Tom, peste zid, şi a dispărut. Tom s-a prins de marginea zidului şi s-a săltat. A văzut un cimitir

vechi, cu pietrele de mormânt aproape ascunse de iarba înaltă, şi un iepure alergând printre morminte. O voce a spus: „Iată la ce se reduce o mare dragoste — un iepure alergând printre morminte."

Auzind vocea, Tom şi-a dat seama că era treaz, deşi i-au mai trebuit câteva minute bune ca să realizeze că vocea făcea parte din vis. îl tulburase profund. Bucuria de a fi cu tatăl lui şi tristeţea de a-l fi pierdut din nou l-au urmărit şi i-au colorat ziua.

— Când vii acasă? îl întrebase mama lui, deşi vila în care locuia acum nu fusese niciodată casa lui. Nu era locul acela pe jumătate mitic, în care frunzele uscate de sub o tufă de rododendron aminteau de vremurile când avea doi ani, destul de mic ca să se strecoare sub tufă şi să se creadă uitat, în timp ce picioarele adulţilor, ale mamei în sandale, ale tatii în pantofii maro crăpaţi pe care-i purta la grădinărit, tropăiau încolo şi-ncoace, iar voci adulte, zgomotoase, artificiale, întrebau: „Unde-i Tom? L-aţi văzut pe Tom? Nu ştiu unde s-a dus, tu ştii?" Şi el chicotea nervos, de teamă să nu se fi rătăcit de-

adevăratelea, să nu fie invizibil, uşurat când tatăl lui se apleca spre el, strigând printre frunzele verzi şi strălucitoare: „L-am găsit! Uite-l!"
Se mutaseră în vilă cu un an înaintea morţii tatălui său, când devenise limpede că scaunul cu rotile pe care insista să-l considere o pacoste temporară nu avea să fie nicidecum aşa. Era în suburbia unui orăşel de provincie, la numai cinci minute de mers cu maşina de autostradă. „Putem ajunge oriunde în jumătate de oră", spunea mama lui cu mândrie. Deşi, cât trăise tatăl lui, nu se dusese nicăieri. Magazinele din zonă, la care se ducea şi de unde se întorcea repede, fuseseră limita razei ei de deplasare.
Porni devreme. Pe când cobora în Vale of York, peste drum a început să plutească o ceaţă rară, îngrămădindu-se în scorburi, reducându-i viteza la aceea a mersului pe jos. Vacile, cu vapori albi drapaţi în jurul coarnelor, veneau la gard rumegând, în timp ce maşina se ţâra pe lângă ele. Apoi, tot atât de repede precum venise, ceaţa se risipi şi apăru soarele. Părea să se pregătească o zi încinsă.
Trecu pe lângă cârciuma la care fusese cu tatăl lui, ca să bea un pahar împreună pentru ultima dată, după cum avea să se dovedească mai târziu, deşi nu merseseră pe jos, ca în vis: el îl împinsese pe tatăl lui până acolo, deja cumplit de obişnuit să facă asta la vremea respectivă. Tatăl lui stătea ghemuit în faţă, disociindu-se de scaun. Consimţea să fie văzut în el numai pentru că în acest sat era relativ necunoscut. El, care în felul său irascibil predicase pacienţilor săi răbdarea atâţia ani, nu s-a obişnuit niciodată cu efectele atacului cerebral, nu acceptase niciodată leziunile, îşi întorcea întotdeauna faţa, chiar şi de la cei apropiaţi lui, pentru a-şi ascunde rictusul desfigurant. Nu voia să se adapteze, nu voia să accepte că schimbările erau permanente, şi aici avea dreptate, deşi moartea, şi nu vindecarea fusese cea care trimisese scaunul înapoi în garaj. Unde se afla şi acum. Nu dintr-un ataşament sentimental, ci pentru că nimeni nu găsise încă energia necesară pentru a scăpa de el.
încetini şi o luă la dreapta pe alee, iar Tyger, motanul mamei lui, traversă încet tăpşanul pentru a-i veni în întâmpinare, cu coada lui cu vârful alb îndreptată în sus şi frecându-şi faţa de glezna lui Tom aproape înainte chiar ca acesta să se fi dat jos din maşină.
— Salut, spuse Tom, aplecându-se să-l scarpine pe Tyger între

urechi.
Probabil că mama lui pândise maşina. O văzu, o siluetă neclară şi subţire în spatele geamului mat, înainte de a fi avut timp să apese pe butonul soneriei. Deschizându-i uşa, ea începu să plângă, apoi se opri. El o sărută şi îi simţi textura şifonată a obrazului prea subţire sub buzele lui. Nu-i plăcea cum i se lăsa pielea, ştia că era prea repede, că slăbea, că probabil se neglija, dar nu ştia ce să facă sau cum să deschidă subiectul fără să pară cicălitor.
— Ce mai faci, mamă?
—Nu prea rău.
' întotdeauna zicea „nu prea rău". Era sigur că avea să audă aceste cuvinte şi dinăuntrul sicriului ei. Din cauza căldurii — geamurile mari ale vilei transformau orice zi călduroasă în canicula — purta un tricou alb cu mâneci scurte şi el văzu cum îi atârna pielea de pe braţe. Nu avea decât şaizeci şi doi de ani, dar unii oameni se topesc rapid în absenţa dragostei fizice, şi el ştia din instinct cât de bună fusese viaţa sexuală a părinţilor săi. Era unul dintre motivele pentru care, ca adolescent, se simţise diferit de alţi copii. Ei se gândeau la părinţii lor ca fiind „trecuţi de asta" — el ştia că el nici nu ajunsese acolo. (Nici acum, fie vorba între noi, şi timpul trecea.)
— M-am gândit să mâncăm doar o salată, spuse ea. E cam cald pentru ceva fierbinte, nu?
El îi turnă primul dintre cele două pahare de sherry pe care şi le permitea înainte de prânz, iar lui îşi puse un gin tare cu tonic. îşi luară paharele în curtea interioară. Tyger sări pe masă, îngustându-şi de câteva ori ochii aurii în semn de prietenie, apoi îşi pierdu orice interes faţă de ceea ce se întâmpla în jurul lui şi adormi.
Grădina se întindea nu atât în faţa lor, cât deasupra lor, căci tatăl lui Tom, în ultimul an al vieţii, supraveghease construirea unor straturi de flori suspendate, stra-
turi la care să poată ajunge din scaunul cu rotile a cărui permanenţă refuza să o recunoască. „O să fie mai uşor pentru spatele mamei tale", îi spunea el lui Tom fără să roşească, deşi la vremea aceea ea nu avea decât obişnuitele junghiuri uşoare ale vârstei mijlocii.
Acum artrita ei era atât de gravă, spunea mama lui, încât straturile de flori suspendate erau un dar de la Dumnezeu. Se ridică, cu faţa

încordată de ceea ce ea numea întotdeauna un „disconfort", şi îi arătă, cu făraşul de grădină care stătea mereu la îndemână, cât de uşor îi era să afâneze pământul. Apoi se aşeză greoi la loc pe scaun, transformând pretextul tatălui său în realitate, iar Tom se trezi întrebându-se cât de departe poate ajunge loialitatea.
Era mijlocul lui septembrie. Trandafirii târzii erau încă la apogeul înfloririi lor; braţele ei erau însemnate de zgârieturi roşii acolo unde nu mai ajunseseră mănuşile. El ştia că ei îi era groază de iarnă, când nu avea să mai aibă nimic, sau aproape nimic de făcut cu excepţia după-amiezelor în care lucra la Centrul Comunitar.
Cu un an în urmă făcea eforturi să se obişnuiască cu gândul pensionării. „O să fii ocupată", îi spusese el. „Pun pariu că la şase luni după ce te pensionezi o să te întrebi cum să-ţi faci timp pentru toate." Voise să spună: Eşti obişnuită să faci faţă pierderilor. Te pricepi la asta. Acum se uita la ea şi se întreba dacă făcea faţă vreun pic.
Pe drum se întrebase dacă să-i spună despre visul cu tatăl lui, şi aproape se hotărâse să n-o facă, dar stând acolo şi privind grădina pe care o începuse tatăl lui şi nu trăise s-o vadă terminată, îi spuse. Una dintre regulile lor era ca numele tatălui său să se afle des pe buzele lor, nu obsesiv, dar întâmplător, firesc, aşa cum sunt pomeniţi prietenii absenţi. Dar când ajunse la concluzia gro-
tescă: iată la ce se reduce o mare dragoste: un iepure alergând printre morminte, n-avu inimă s-o repete.
— Ce vis extraordinar, spuse ea când el sfârşi, apoi, aproape imediat: Bineînţeles, iepurii sunt o problemă.
Tom simţi că îngheaţă, îl străbătu un fior vag, de parcă un nor acoperise soarele, dar apoi realiză că ea revenise la discuţia despre grădină. Iepurii de pe dealurile acoperite cu drobiţă din spatele vilei îi mâncau cu regularitate plantele noi. Li se vedeau boticurile rotunde, strălucitoare, mai multe la un loc, pe întregul tăpşan.
Acum în octombrie aveau să se împlinească doi ani de la moartea tatălui său. Unele manuale descriu doliul care depăşeşte şase luni drept prelungit. Ei depăşiseră cu mult timpul de suferinţă, deşi se comportaseră ca nişte profesionişti: aduseseră corpul acasă, ţinuseră sicriul deschis, îl vizitaseră des, în camera friguroasă, cu ferestrele

larg deschise şi o singură lumânare arzându-i la căpătâi, îi atinseseră mâinile, se familiarizaseră cu densitatea cărnii moarte, priviseră schimbările vagi de expresie pe măsură ce efectele rigorii cadaverice se diminuau. Şi totuşi nimic din toate acestea nu fusese suficient pentru a-i face să accepte realitatea dispariţiei lui. Fusese, chiar şi în vremea din urmă, în timpul bolii, o prezenţă prea puternică. Ea încă mai auzea hârşâitul cauciucurilor scaunului cu rotile pe aleile ude, vocea lui strigând-o din altă cameră, fiindcă depinsese în întregime de ea în ultima perioadă a bolii, nu numai pentru nevoile fizice ale existenţei, ci şi pentru prezenţa ei, pentru atingerea, vocea, mirosul ei. Pe măsură ce legătura sexuală slăbise, ea fusese înlocuită de această legătură maternă, tot fizică, astfel că ea nu se eliberase niciodată de căldura albă a apropierii trupeşti în care îşi trăiseră viaţa. Rămânea un gol prea mare de umplut.
Dar au perseverat. Au scos albumul de fotografii îndată ce au putut suporta, au râs şi au plâns la vechile amintiri, trecând cu blândeţe peste ultimele lui fotografii în scaunul cu rotile, evocând vacanţele familei sau câinii pe care îi avuseseră când era Tom mic.
La un an după moartea tatălui său, ea încă mai punea uneori masa pentru două persoane.
în ziua în care s-a împlinit un an ea s-a dus la adăpostul pentru animale şi l-a adoptat pe Tyger, un motan de trei ani al cărui fost stăpân murise. Celelalte patru pisici ale acestuia fuseseră plasate fără probleme, dar Tyger jelea neîncetat, neîmpăcat, întorcând spatele — la propriu — oricui încerca să se împrietenească cu el. Până la urmă fusese plasat acasă la un îngrijitor, unde se stabilise într-o casă de păpuşi, privind prin ferestrele zăbrelite şi neieşind decât ca să mănânce şi să folosească lădiţa. „Pe ăsta îl vreau", a spus mama lui. „Haide, Tyger. Hai să mergem să fim nefericiţi împreună." Stadiul patru al doliului: transferul de libidou către un alt obiect, persoană ori activitate. Mama lui Tom a făcut progrese mai rapide în privinţa asta decât Tyger, care, în primele trei luni, se retrăgea în spatele canapelei şi scuipa.
Obiectul iubirii fireşti, cel care ar fi contribuit enorm la revenirea ei, ar fi fost un nepot, dar pe acesta, evident, el nu era în stare să i-l ofere.

— Ce face Lauren? întrebă ea.
— Bine. Bine. Se pare că îi place.
— Vine acasă în weekendul ăsta?
— Nu, se duce să-şi vadă părinţii. Curând serbează patruzeci de ani de la căsătorie, aşa că fac împreună planuri pentru petrecere.
— Ar trebui să te duci cu ea, Tom.
— Nu sunt invitat.
— A! Clătină băutura pe fundul paharului, fără să se uite la el. Nu e bine, nu-i aşa?
— Toată lumea are momente proaste, mamă. Ea aprobă din cap.
— Hai să mâncăm.
Masa a trecut cu o conversaţie uşoară, banală. Jeff Bridges, prietenul lui cel mai bun din şcoala generală, divorţa.
— Ăsta mereu făcea probleme, spuse mama lui Tom, pe un ton care lui i se păru destul de aspru.
Căsnicia nu era o treabă uşoară, iar Jeff se însurase mult prea tânăr. Când venise acasă de la universitate în prima vacanţă mare, îl găsise pe Jeff împingând căruciorul primei lui fiice. Tom se simţise încă elev în comparaţie cu Jeff, deşi avea destulă minte să nu-l invidieze.
Chiar când terminau prânzul, veni o rafală bruscă de ploaie. Umbrele norilor negri, care se fugăreau unii pe alţii peste deal, udau drobiţa. Tom dădu fuga afară să coboare copertina, luptându-se cu pliurile umede, simţind picăturile de ploaie răpăindu-i pe spate prin cămaşa subţire. Pânza udă îl plesni peste faţă, înviorându-1, şi se întoarse în casă radios.
îndată ce-şi terminară cafeaua, spuse:
— Cred că ar trebui să plec.
Se îmbrăţişară în prag, dar cea care se desprinse prima din îmbrăţişare fu ea. Femeie scrupulos de onorabilă, ea nu s-ar fi amestecat nici o clipă în viaţa fiului ei şi nici nu l-ar fi folosit niciodată ca pe un înlocuitor al tatălui său. Nu spuse decât:
— Sună-mă când ajungi.
îl avusese în minte pe Danny Miller toată ziua şi voia, înainte de a porni spre casă, să revadă un loc unde se juca pe când era copil. Era la numai câţiva kilometri, un
mic ocol de la şoseaua principală. Trase pe refugiul de iarbă şi făcu

restul drumului pe jos.
Poteca spre iaz părea mai puţin evidentă, mai puţin bătută decât pe vremea când era el mic şi venea să se joace aici cu Jeff. Recenta aversă de ploaie transformase băltoacele în smârcuri. încercă să-şi ţină echilibrul pe latura lor, clătinându-se pe marginea abruptă. Ciulinii i se agăţau de cămaşă. înaintând prin tunelul verde, i se părea că se întoarce în timp. N-ar fi fost surprins să se întâlnească pe el însuşi la zece ani venind din direcţia opusă, cu un borcan în mână, prin apa mocirloasă plină de mormoloci sau de broaşte. Sau de icre.
Căutaseră ouă de broască toată ziua. El şi Jeff voiseră să plece singuri, dar se procopsiseră cu Neil, fiul de patru ani al unor prieteni de-ai părinţilor lui Jeff care veniseră să stea la ei în weekend şi voiseră să bea ceva la o cârciumă unde copiii nu erau primiţi. „Băieţii pot să se joace împreună", spusese cu uşurinţă tatăl lui Jeff, ignorând mormăitul acestuia: „Taa-tiii, chiar trebuie?"
Li s-a spus să stea în grădină. Au stat, vreo douăzeci de minute, jucând măgăruşul. Neil trebuia să fie măgăruşul, pentru că el nu putea arunca mingea. I-o trimiteau sus, deasupra capului, încercând o plăcere răutăcioasă la uimirea lui crescândă în timp ce alerga de colo până colo. Apoi, plictisiţi, au hotărât să dea o fugă până la iaz, şi-au luat borcanele de gem şi au pornit-o, trăgându-l pe Neil după ei. Era un băieţel politicos, serios, cu ochelari cu ramă neagră şi o expresie neliniştită pe faţă. Oamenii mari îl găseau drăguţ, copiii erau de părere că venea de pe altă planetă. Tropăia după ei cu gura deschisă, respirând zgomotos pe nas pentru că i se spusese să nu respire pe gură, şi Neil făcea întotdeauna ce i se spunea.
„Mergem să adunăm ouă de broască, Neil", a spus Jeff pe tonul fals entuziasmat, de vai-ce-ne-distrăm, pe care îl auzise folosit de adulţi (în general adulţi cărora nu le prea plăceau copiii).
Purtau cizme de cauciuc în ziua aceea. Nu ploua, dar primăvara toate potecile erau acoperite de un noroi gros. Când au ajuns la iaz au văzut că ouăle de broască — proaspăt depuse, plutind mândru pe suprafaţa apei — erau la vreo doi metri de mal. Prea adânc pentru cizme, aşa că şi le-au scos şi s-au apropiat desculţi de marginea iazului, strivind cu degetele de la picioare excrementele reci de gâşte. Neil trăncănea în continuare, lovind cu un băţ în bancul nisipos,

ignorat de ei amândoi.
Iazul se afla pe terenul unui fermier, deşi nu se vedea din casa acestuia. Nu aveai voie să te joci acolo, pentru că iazul nici nu era propriu-zis un iaz, ci o fântână inundată, în mijloc, unde nu creşteau buruieni, era o groapă de vreo treizeci de metri.
Treizeci de ani mai târziu, stând la marginea aceluiaşi iaz, Tom se întrebă dacă era adevărat. I se părea genul de poveste pe care ar spune-o adulţii ca să-i ţină pe copii la distanţă, dar nu avea cum să fie sigur. O dată înaintaseră până la brâu, provocându-se unul pe altul să meargă mai departe, dar Jeff s-a lovit cu degetul de la picior de o piatră şi, intrând în panică, s-au întors repede unde era apa mai mică. în spatele brâului de sălcii de pe malul celălalt era un drum, liniştit de la construirea trecătorii, cu cinci ani în urmă, dar pe vremea aceea aglomerat, plin de maşini, autobuze şi camioane. Azi nu erau gâşte. Pe atunci, gâgâiau şi sâsâiau, legănându-se, ca să se ţină la o oarecare distanţă când Tom începea să pătrundă în apă. Picioarele lui ridicau nori de mâl fin. Broaştele se retrăgeau între ierburi, masculii mărunţi rămânând agăţaţi de femelele grase, incapabili să se desprindă chiar şi în acest caz urgent de invazie. Se scufundau în noroi şi reapăreau mai departe, orăcăind jalnic, cu ochii ca murele străpungând suprafaţa apei.
Ouă noi, o gelatină fermă, plină de mormoloci, ca nişte puncte. Ouă vechi, o gelatină moale, cu mormoloci ca nişte virgule. Tom cufunda borcanul în apă, ca să uşureze trecerea peste margine a gogoloaielor de mucoasă argintie. O parte din ea era prea groasă ca să curgă; trebuia s-o întindă ca s-o facă să intre. Când aduna destulă, se întorcea şi îl vedea pe Jeff, adunând ouă în propriul lui borcan, şi în spatele lui, cu un mers clătinat, nesigur, pe Neil, încă încălţat în cizme.
A început ca o glumă. O glumă crudă, e adevărat, dar o glumă. A cui idee a fost să pună ouă de broască în cizmele lui Neil? Nu-şi amintea. A lui Jeff, credea, dar avea şi nevoie să creadă asta.
Neil a ţipat când gelatina grea i-a alunecat peste cizme şi i le-a umplut până la margine, apăsându-i picioarele goale. Nu-l durea, doar că nu putea suporta mucoasa rece pe piele. A ţipat şi-a tot ţipat,

a sărit, a căzut, s-a ridicat, s-a udat, cu faţa plină de muci, cu urina prelingându-i-se pe picioare. Nu avea cum să scape. Cu cât ţipa mai tare, cu atât intrau mai tare în panică. Nu-l puteau duce acasă aşa, dar nici nu puteau să-l cureţe. Jeff a înaintat cu greu spre mal, Tom l-a urmat, dar Neil nu se putea mişca. Au strigat la el să iasă din apă, dar când a încercat să se mişte ouăle i-au alunecat şi i-au plescăit în cizme, şi a ţipat din nou.

Jeff a aruncat prima piatră. Tom era sigur de asta. Aproape sigur. Pietre mici, pietriş, pleoscăind în apă în jurul copilului care ţipa, trăgându-se mereu în spate, spre mijlocul iazului. De ce au făcut-o? Pentru că erau speriaţi, pentru că de fapt n-ar fi trebuit să se afle acolo, pentru că ştiau că aveau să aibă necazuri, pentru că nu puteau să-l sufere, pentru că reprezenta o problemă pe care nu puteau s-o rezolve, pentru că nici unul dintre ei nu putea fi primul care să dea înapoi. Bulgări tot mai mari de pământ aterizau în iaz, nu prea aproape, încă nu încercau să-l nimerească. Broaştele s-au scufundat şi n-au mai apărut. Gâştele s-au retras, gâgâind şi legănându-se, pe deal.

Apoi a trecut un autobuz. Un bărbat, ridicându-şi ochii din ziar, s-a uitat pe fereastră, nevenindu-i să creadă ce vedea, şi a sărit imediat să apese pe butonul de alarmă. Şoferul, care s-ar fi putut face că nu aude, a oprit autobuzul şi câteva minute mai târziu bărbatul — Tom nu i-a aflat niciodată numele — şi-a făcut drum spre malul iazului, a intrat în apă până la genunchi şi l-a luat în braţe pe Neil. L-a dus în braţe până acasă, după ce a smuls adresa de la Jeff, supus şi speriat. Ei l-au urmat, împleticindu-se, prea şocaţi ca să vorbească, lăsându-şi borcanele înfipte în urmele de paşi din noroiul de lângă iaz.

Trei copii au fost salvaţi în ziua aceea. Un bărbat îşi ridică ochii din ziar, vede ce se întâmplă, acţionează în conformitate cu ceea ce vede. întâmplare. O ştire mai interesantă în ziar, un strat de noroi mai gros pe geamul autobuzului, o fire mai puţin înclinată să intervină, şi totul s-ar fi putut termina altfel. Poate cu o tragedie. Era posibil. Nu ştia. A avut norocul să nu ştie.

Ştiuse tot timpul că nu era bine ce făcea? Da, fără îndoială. Părinţii lui fuseseră blânzi, toleranţi, în multe privinţe, dar în chestiunile esenţiale învăţăturile morale fuseseră ferme şi clare. Cruzimea faţă

de animale, răutatea deliberată, hărţuirea copiilor mai mici: acestea erau in-
fracţiuni majore. Ceea ce-l interesa era cât de puţin simţ de răspundere sesiza acum. Dacă cineva l-ar fi întrebat despre după-amiaza aceea, ar fi spus ceva de genul: „Copiii pot fi extrem de cruzi." Nu: „Eu am fost extrem de crud." „Copiii pot fi extrem de cruzi." Ştia că făcuse fapta aceea, şi-o amintea clar, ştiuse atunci, şi era de acord acum, că era greşită, dar simţul răspunderii morale lipsea, în ciuda firului de legătură al memoriei, persoana care făcuse asta nu semăna suficient cu el cel de azi ca să se simtă vinovat.
Era ceva ce trebuia să aibă în vedere în discuţiile cu Danny, îşi spuse el, în timp ce se întorcea la maşină.

6
Urmărea ştirile de pe Channel 4 când s-a auzit so neria. Uitându-se pe vizor, îl văzu pe Danny, prizonier în sticla deformantă ca un peşte într-un bol.
— Salut, ai ajuns mai devreme, zise Tom, deschizând uşa.
Danny trecu pragul, şi umbra pe care o arunca în lumina pridvorului sălta înaintea lui ca şi cum deja ar fi ştiut drumul.
— Nu ştiam cât o să-mi ia.
— Nu-i nimic. Intră.
Tom luă haina lui Danny şi o puse în cuier.
— Pot să-ţi ofer ceva de băut?
— Dumneavoastră ce beţi?
— Whisky
— E foarte bine.
Tom îşi amintea cealaltă încăpere, cea în care se întâlniseră prima dată. Şocul de a-l vedea pe băieţel intrând însoţit de un gardian. Acum trecea printr-un şoc similar, înălţimea lui Danny, profunzimea vocii lui, forţa umerilor lui încovoiaţi, nemişcarea — toate aceste trăsături perfect normale îi păreau bizare, atât de puternic simţea
Tom prezenţa acelui copil, întemniţat în interiorul bărbatului din faţa lui.
Ceea ce revenise, fără efort, fără ca el să dorească măcar, era

intimitatea acelei prime întâlniri.
— Ei, cum te-ai mai simţit? întrebă el, aşezându-se într-un fotoliu.
— De când am ieşit din spital? Obosit. M-am culcat şi am dormit zece ore. Când m-am trezit, nu ştiam unde sunt.
Nu era o situaţie simplă, îşi zise Tom. Nu prea puteai pretinde că era o vizită socială, şi totuşi nici consultaţie nu era. Va trebui să se lase călăuzit de instinct.
— Vrei să vorbim despre asta?
O ridicare din umeri, amintind iar de prima lor întâlnire.
— N-am nimic împotrivă.
— E o decizie, la vârsta ta. Câţi ani ai?
— Ştiţi câţi ani am. Pauză. Douăzeci şi trei.
— Aşadar, ce n-a mers? După ce ai ieşit? Un surâs slab.
— Am cunoscut o fată. La vremea aceea locuiam cu un cuplu de quakeri, şi sunt foarte drăguţi, dar şi destul de în vârstă şi un pic cam puritani, şi mi-am zis că mai bine locuiesc cu fata. N-a fost mare lucru. Coborî vocea la registrul de bas. Acum ne promitem unul altuia. Eram studenţi, studenţii trăiesc împreună. Dar Mike — ofiţerul supraveghetor pe care îl aveam atunci — mi-a spus că trebuia să-i spun şi că dacă nu-i spuneam eu, îi spunea el. Aşa că, evident, am rupt-o. N-am îndrăznit să risc.
— însemna mult pentru tine? Danny îşi ţuguie buzele.
— Nu ştiu. Era drăguţă. E drăguţă. Nu cred că era... Ştiţi, parţial doar voiam să demonstrez că puteam s-o fac
cu o fată. Adică, cea mai mare parte a experienţei mele... Uh, cea mai mare parte. Ce mai, 99,9 la sută din experienţa mea a fost pe invers.
Luă o înghiţitură de whisky.
— Nu toată voluntar. E singurul lucru...
— Nu, continuă.
— Voiam să zic că e singurul lucru care îmi provoacă amărăciune, dar eu n-am dreptul să simt amărăciune în nimic. Nu-i aşa?
în sala de tribunal, Tom îl văzuse pe Danny zâmbindu-i asistentei sociale şi se gândise: Nu zâmbi. Nu râde, nu te arăta mulţumit sau entuziasmat, nu da din mâini, nu te scărpina în fund, nu te scobi în nas, nu te foi, nu face nimic din ce fac copiii tot timpul. Nu acum, niciodată.

— Dacă aşa simţi...
— Mda, bine, simt amărăciune. Ştiţi, cred că ar trebui să ţi-o servească de-a dreptul. „Te condamn să fii violat. De vreun ticălos mare şi urât construit ca o latrină de cărămidă, care îşi foloseşte mâna ca perniţă de ace şi nu-şi pune prezervativ."
— Vrei să spui că ai...
— A, nu. Aici am avut noroc. Sunt slab c-aşa mi-e felul.
Danny îşi încrucişa gleznele, o expunere conştientă care pe Tom îl făcu să zâmbească. îţi pierzi vremea cu mine, fiule, se gândi. Deşi îşi dădea seama că în alte cazuri nu şi-ar fi pierdut vremea.
Violul era o dezvăluire prea intimă pentru primele zece minute ale unei întâlniri. Fie Danny nu avea deloc simţul distanţei sociale normale şi al ritmului (şi unde ar fi putut să înveţe aşa ceva?), fie avea şi el senzaţia căderii printr-o trapă în prezent, în apropierea primei lor întâlniri. Tom folosea întruna cuvinte ca „intimitate" şi „apropiere" pentru a descrie atmosfera acelei întâlniri, dar existase şi mult antagonism. Aşa cum exista şi acum. Şi totuşi Danny avusese încredere în el atunci, se gândea, uitându-se în ochii amuzaţi şi lipsiţi de încredere ai adultului Danny.
— Şi pân' la urmă relaţia s-a rupt? zise.
— Da. Şi pe urmă mi s-a spus că nu pot să predau. • . — De ce?
— N-am voie să lucrez cu copii. De fapt, n-am voie să lucrez cu oameni.
Tom spuse blând:
— Dar îţi dai seama de ce, nu? Vreau să zic, dacă ai fi părinte şi ai afla că profesorul copilului tău a fost condamnat pentru crimă, cum te-ai simţi?
— Sper că m-aş gândi că asta a fost demult. . ,
— Chiar aşa ai face?
O luptă interioară.
— Nu, probabil că nu. Dar m-a întors pe dos, ştiţi, pentru că tocmai încep anul trei — am făcut trei ani la o Universitate Deschisă înăuntru, când eram la închisoare, şi poţi să-ţi transferi creditele — şi am crezut că o să predau, iar acum nu mai ştiu ce o să fac. Şi, ştiţi, toate astea mă oftica, fiindcă anul trecut am fost eliberat în noiembrie şi n-am putut să fac rost de o slujbă, aşa că am hotărât să mă fac

grădinar, numai că nu era de lucru, aşa că m-am gândit să mă fac tăietor de copaci. Apăream la uşile oamenilor cu un ferăstrău electric şi-i întrebam dacă aveau ceva de tăiat. Nimeni nu şi-a făcut vreo problemă.
— I-ai spus lui... Mike, aşa-l chema, nu? Ofiţerului supraveghetor — despre ferăstrău?
— Nu.
— Poate de asta nu şi-a făcut probleme.
Danny zâmbi.
— Ideea e că nu avea de ce să-şi facă.
— Dar ei trebuie să fie ultraatenţi, nu? Şi tu la fel. Un mic incident stupid şi te întorci înăuntru.
— Nu, nu e asta. Ştiţi, adevărata întrebare este: pot oamenii să se schimbe? Danny stătea aplecat în faţă, susţinând privirea lui Tom cu o intensitate aproape inconfortabilă. Şi toţi oamenii ale căror slujbe chiar depind de credinţa că oamenii se pot schimba, asistenţi sociali, ofiţeri de supraveghere, psihologi — surâse —, psihiatri, nu prea cred chestia asta.
— Ei, da, pentru că sunt tocmai profesiile care le furnizează oamenilor cele mai multe dovezi că asta nu se întâmplă.
— Dumneavoastră credeţi?
Tom se lăsă pe spate, masându-şi fruntea, cu faţa parţial ascunsă privirii lui Danny.
— Mi-ar fi foarte uşor să spun că da, dar bănuiesc că în sensul la care te referi tu... nu, nu cred. Evident, dacă iei un individ anume şi îi schimbi complet mediul pe o perioadă îndelungată, va învăţa noi deprinderi. Va fi nevoit, cele vechi nu vor mai funcţiona, iar el e un organism programat să supravieţuiască. Dacă are capacitate de învăţare, va învăţa. Cu siguranţă. Dar nu cred că reacţiile sunt absolut noi, cred că au existat în el tot timpul, în stare latentă. Pentru că nu a avut nevoie de ele.
— Deci logic ar fi că, dacă îl pui pe acest „individ anume" înapoi în situaţia iniţială, cu toate vechile pre-! siuni, va reveni la vechile reacţii.
— S-ar putea ca situaţia iniţială să nu mai existe.
— Dar dacă ar exista? Ar reveni?

— Nu neapărat. Putem spera întotdeauna că s-ar putea manifesta o parte din noile deprinderi.
— Dar ar putea reveni?
— Da. Există întotdeauna această posibilitate. Danny îşi încrucişa braţele şi se lăsă pe spătarul fotoliului.
— De fapt sunteţi un rahat cinic, nu-i aşa? Sub toată compasiunea asta, de fapt nu daţi doi bani pe nimeni.
— în timp ce tu crezi în mântuire.
Danny fu atât de surprins că îi tresăriră nările.
— Ooooo, spuse el, între oftat şi mormăit. Nu ştiu dacă-i aşa. Mi-ar plăcea. Făcu o pauză. Bineînţeles, în termenii dumneavoastră asta ar fi o reacţie absolut nouă.
— Da.
O scurtă tăcere. Danny zise:
— îmi cer scuze.
— Pentru ce?
— Pentru că v-am făcut un rahat cinic.
— Nu-i nimic, nu trebuie să fii politicos.
Nu trebuia. Acum cu siguranţă nu mai era o vizită de curtoazie.
— Povesteşte-mi cum a fost când te-ai întors la închisoare.
— Nu-s prea multe de spus. A fost... un impuls, de fapt. M-am gândit: la dracu', nu-mi iese nimic. Şi într-un fel, la închisoare mi-a ieşit, avusesem o slujbă la bibliotecă, studiam. Expresia îi deveni dură. Şi ştiam să lucrez cu oamenii. Dacă cineva voia să-mi spună ceva, îmi spunea. Se ştia foarte bine că nu transmiteam mai departe.
— Deci aveai un rol?
— Mda, ceea ce e mai mult decât am avut aici. Aşa că m-am întors. Am făcut autostopul pentru cea mai mare parte a drumului, am mers pe jos ultimii cinşpe kilometri. Apoi m-am întâlnit cu unul dintre gardieni, unul
din cei mai buni, şi el a zis: „Hai să bem o ceaşcă cu ceai." Şi i-am spus ce făceam şi a zis: „Nu fi prost, Danny, n-or să te lase să te întorci." Şi era prima oară după câteva luni când cineva îmi spunea Danny, aşa că asta nu m-a descurajat. Oricum, am bătut la poartă şi n-am nici o îndoială că el sunase înainte şi îi prevenise că vin. Am fost trimis în sala de aşteptare pentru vizitatori. Era acolo o fată cu un

copil mic, care venise în vizită la cineva, a crezut că şi eu venisem în vizită. Şi pe urmă a venit Martha şi m-a luat. Stupid.
— Era de înţeles.
— Fugi de-aci, omule. A fost jalnic. O scurtă incursiune în accentul scoţian. De ce?
— Acum cât timp a fost asta?
— Nouă zile.
— Asta te-a deprimat aşa de tare?
— Nu, eram turtit de câteva luni. Mereu e greu îrrvacanţe, când toată lumea pleacă acasă.
— Tu nu poţi să te duci acasă?
— Mama a murit.
— Ah, îmi pare rău.
Tom şi-o amintea clar, o femeie cu păr blond spumos, îmbrăcată cu o jachetă albastră care se asorta cu albastrul spălăcit al ochilor ei. în cursul procesului, ochii ei păreau să devină din ce în ce mai spălăciţi, de parcă lacrimile le-ar fi diluat culoarea. Plânsese încet, continuu, într-o batistă brodată, genul pe care nu-l mai foloseşte nimeni, şi Tom fusese conştient de o iritare crescândă în timp ce smârcâitul acela ferit nu se mai oprea. Ai fi zis că ea era victima. Danny se uita întruna la ea, mai îngrijorat pentru ea, se pare, decât pentru el însuşi. Şi chiar şi asta contase împotriva lui, făcându-l să pară mai matur decât îi era vârsta.
— Când s-a întâmplat?
— Acum doi ani. Bineînţeles, eram încă înăuntru. M-au dus s-o văd la spital, dar n-au vrut să-mi scoată cătuşele, aşa că i-a fost ruşine că alţi oameni, infirmierele m-au văzut aşa. Şi n-am putut să vorbim, cu gardianul acolo. Şi apoi i-a fost şi mai rău şi am întrebat dacă puteam să mă mai duc s-o văd, şi guvernatorul a mormăit şi a clipit şi... până la urmă a spus da. Iar eu am luat poziţie de drepţi şi am zis: „Vă mulţumesc, domnule." Ar fi trebuit să-i smulg dracului ficaţii.
Tom lăsă să treacă un moment de tăcere. Apoi spuse:
— Sper că ai grijă cui îi spui asta. O privire directă.
— Am. La înmormântare eram tot cu cătuşe — bineînţeles. Când m-am aplecat să arunc pământ pe sicriu, a trebuit să mă coordonez cumva cu gardianul, ca într-o nenorocită de cursă în trei picioare. A

fost ridicol.
— Deci nu ai o casă?
— Nu.
— Dar tatăl tău?
— Nu l-am mai văzut de ani de zile. Venea să mă vadă la Long Garth. Ştiţi, era aproape ca o şcoală simandicoasă, genul de loc în care fusese şi el. Cred că îi cam plăcea asta, câtă vreme nu era nevoit să-şi amintească de ce eram acolo.
Se opri şi se bătu peste buzunare.
— Vă deranjează dacă fumez?
— Nu, te rog.
încă mai folosea chibrituri. Tom puse o scrumieră lângă el şi se întoarse în fotoliul lui.
— Am încercat să vorbesc o dată cu el.
— Despre?
— Despre ce se întâmpla. S-a ridicat şi a ieşit. Nu-mi aduc aminte dacă asta a fost ultima vizită. Dacă n-a fost, multe n-au urmat.
— Şi sâmbăta trecută?
— M-am trezit simţindu-mă destul de bine, de fapt. Se împliniseră deja doi ani de la moartea mamei şi mă gândeam: Acuma, pentru numele lui Dumnezeu, începe să mergi mai departe. Şi apoi... nu ştiu ce s-a întâmplat. Pur şi simplu am căzut în puţ. Rătăceam pe acolo, băusem ceva — nu mi-a ajutat — şi eram aproape de râu şi m-am gândit: la dracu' cu toate.
— Ca atunci când te-ai întors la închisoare?
— Cam aşa, da. Dar mai rău, fiindcă atunci ştiam că nu mai am unde mă duce.
— Deci n-a fost deloc plănuit?
— Nu.
Faţa lui Danny era învăluită în fum. Nu că ar fi contat. Orice mincinos talentat — şi Danny era excepţional de talentat — îşi poate controla expresia. Corpul este cel care te dă de gol. Lui Tom i se păru că discerne o nouă tensiune în atitudinea lui Danny, o fragmentare în mişcarea mâinilor. Când spusese „Nu", încercase să dea din umeri, dar numai unul i se mişcase. Şi cine poartă la el Temazepam în miezul zilei? Nu, Danny spunea, în cel mai bun caz, un adevăr

parţial.
— îmi pare bine că s-a întâmplat, zise Danny.
— De ce?
— Pentru că v-am întâlnit. Din nou. Şi ştiu că o să râdeţi, dar eu tot mai cred că n-a fost o întâmplare.
Nici eu, îşi zise Tom.
— Atunci ce a fost?
— A fost, nu ştiu, un fel de şut în fund, cred, fiindcă am încercat să ignor totul şi să mă fac că nu se în-
tâmplase şi dintr-o dată, bang, uite. Chiar în faţa mea.
— Şi ăsta e un semn că trebuie să înfrunţi lucrurile?
— Da.
— Pui foarte multe pe seama coincidenţei, Danny. Vreau să spun, eşti pescuit din râu de un psiholog, aşa că hotărăşti că e timpul pentru nişte psihoterapie. Şi dacă eram croitor? Iţi comandai un costum?
— Nu-i cinstit. Şi n-a fost un psiholog oarecare, nu? Tom stătu să se gândească.
— Ştii, dacă chiar vorbeşti serios, este un argument extrem de puternic să o iei de la zero cu altcineva.
— Nu. Dumneavoastră sau nimeni. Şi, că veni vorba, nu vreau psihoterapie. De ce aş vrea aşa ceva? Vreau să înţeleg de ce s-a întâmplat. Făcu o pauză. Nu e ca şi cum am avea o relaţie personală.
— Nu, aşa e. Ai făcut vreodată un tratament?
— Nu. Nu fiţi aşa şocat. Dumneavoastră aţi fost cel care a spus la tribunal că eram normal.
— N-am spus că erai normal. Am spus că sufereai de tulburări de stres post-traumatic.
— Mda, ei bine, ei au uitat de asta. Uitaţi, a fost cât se poate de clar că n-aţi vorbit despre asta. Cu nimeni. Domnul Greene, directorul de la Long Garth, chiar a spus, în prima seară: nu mă interesează ce ai făcut. Nimeni n-o să te întrebe despre asta. Azi e prima zi din restul vieţii tale. Şi toată lumea a făcut cum a spus el. Era acolo un profesor de engleză şi am scris ceva pentru el, dar nu despre crimă. Cu mama nu puteam să vorbesc. Ii curgeau râuri de lacrimi din clipa în care intra pe uşă. Iar când încercam să vorbesc cu tata...
— Se ridica şi ieşea.

— Da.

O lungă pauză. Danny îşi privea mâinile. Unghii îngrijite, cu pieliţele tăiate. Tom aşteptă.
— Când a murit mama, zise Danny în sfârşit, cineva mi-a trimis nişte fotografii şi era una cu mine mic, trăgând o jucărie din alea pe roţi, ştiţi, cu nişte cărămizi în ea. Cred că aveam vreo doi ani. Şi mă uit la poza asta şi... arăt ca un copil normal. Ştiu, se poate spune: „Şi la ce te aşteptai? Să ai coarne?" Dar asta e. Pur şi simplu vreau să ştiu de ce.
— Danny, dacă e să facem asta..., zise Tom ridicând amândouă mâinile în aer. Şi nu spun c-o s-o facem. Cred că trebuie să te gândeşti foarte bine dacă... dacă te simţi în stare. Fiindcă nu e doar o chestiune de a pune lucrurile în ordine. E... o să răscoleşti şi emoţii. îţi dai seama de asta?
— Da. Da.
— Nu, nu „da, da". Gândeşte. Dacă începi asta şi pe urmă trebuie să te opreşti pentru că e prea dureros, o să ai senzaţia unui eşec. Iar dacă reuşeşti totuşi să continui, or să fie momente când o să te simţi mult mai rău decât acuma. Şi să nu uităm că acum câteva zile ai încercat să te sinucizi.
— Dar nu sunt deprimat. Danny aşteptă o replică. Dumneavoastră credeţi că sunt deprimat?
Tom ezită.
— Nu văd nici un semn.
Ceea ce nu putea spune era că nu considera deloc liniştitoare absenţa simptomelor depresiei.
— Bine. Ceea ce dumneavoastră... pardon, ceea ce eu nu reuşesc să vă fac să înţelegeţi este că nu vreau terapie. Nu vreau să „mă simt mai bine". Pur şi simplu vreau să ştiu ce s-a întâmplat şi de ce.
Tom stătu o clipă să se gândească.
— Danny, o mulţime de oameni ar zice că adevărata ta prioritate e să te ocupi de problemele pe care le ai acum. Nu poţi schimba trecutul, dar prezentul da.
Un surâs îngheţat.
— E treaba mea să-mi stabilesc priorităţile. ,

— Da, asta aşa e. ..;;. Danny se aplecă.
— Pot să vă întreb ce credeţi — nu, iertaţi-mă, ce simţiţi — în legătură cu procesul?
— Ce simt? Nu sunt sigur că sentimentele mele sunt relevante.
— A, eu cred că sunt.
Mintea lui Tom fu inundată de imagini din sala de judecată. Silueta mică, singuratică din boxă.
— Disconfort, spuse el în cele din urmă. Danny zâmbi.
— Vedeţi? Asta vreau să spun. Dumneavoastră vreţi o relaţie de tip doctor-pacient sau martor expert şi acuzat. Dar nu... nu că eu nu vreau să fie aşa... nu e aşa.
— Acum se pare că explicăm procesul, Danny. Eu credeam că despre crimă vrei să vorbeşti.
— Nu prea am de ales, nu? Una a dus la cealaltă. Vedeţi, toate chestiile astea despre: Pot să fiu judecat? O să mă înrăiască? N-ar trebui să mă gândesc să-mi rezolv problemele pe care le am acum? Totul e o grămadă de... Un nou surâs, neaşteptat de fermecător. Cu tot respectul, baliverne. Fiindcă până la urmă şi dumneavoastră aveţi la fel de multă nevoie de asta ca şi mine.
Tom se lăsă pe spătarul fotoliului, cu braţele încrucişate la piept, nemaifăcându-şi griji cu privire la limbajul trupului, dorindu-şi ca fiecare os şi muşchi să exprime ceea ce simţea.
— Danny, spuse el, dacă ai cea mai mică bănuială că am nevoie... de aşa ceva, ar trebui să te duci să alergi vreun kilometru.
— îmi cer scuze, eu am foarte mare nevoie şi nu... nu ştiu cum să pun problema. Nu reuşesc întotdeauna să fac distincţia între ceea ce simt eu şi ceea ce simt alţi oameni. Parc-aş fi...
— Permeabil? Râse scurt, ca o recunoaştere.
— Da, cred că da. Mai mult decât alţii.
O dovadă impresionantă de autocunoaştere, se gândi Tom.
— Uite, hai s-o lăsăm baltă deocamdată. Trebuie să vorbesc cu Martha, şi sunt sigur că-ţi dai seama că nici nu se pune problema să continuăm dacă ea nu e de acord. Şi chiar dacă e de acord, eu încă nu m-am hotărât.
— Bine, zise Danny, punându-şi paharul pe masă. Nu m-am descurcat prea bine, nu?

— A, nu cred că ţi-a ieşit prea rău.

7

Martha Pitt a telefonat a doua zi dimineaţa la prima oră, vocea ei îngroşată de fumat sunând, ca întotdeauna la telefon, uşor nesigură. Ii luase mult timp să se lămurească de ce. Nu că îi displăcea telefonul; pur şi simplu detesta să-şi spună numele. La început el crezuse că îi displăcea porecla, „Pit Bull Martha" şi nu era greu de înţeles de ce — nu multe femei s-ar fi înnebunit după ea —, dar se pare că numele de „Martha" era cel pe care nu-1 putea suferi.

— Cum crezi că mă simt? Condamnată din leagăn să aleg partea mai rea.

— Care-i partea mai rea?

— Să faci bine în loc să-l contempli pe Dumnezeu. Martha era catolică. Se pricepea la lucrurile de felul ăsta.

— Atunci e un nume al naibii de bun pentru un ofiţer supraveghetor.

— Ah, du-te-n mă-ta. Acum, spuse pe un ton sec: Cred că avem de vorbit.

— Despre ce? întrebă el, tachinând-o.

— Ian Wilkinson.

Aranjară să ia prânzul împreună la unu. El stătea la bar de cinci minute când a intrat Martha, ţinându-şi strâns în braţe servieta neagră enormă pe care o purta cu ea peste tot. Uneori, când o vedea scotocind prin ea după ceva ce ştia că e pe undeva pe acolo, şi-o imagina dispărând înăuntru, cu spatele, târând după ea farduri, cheile de la maşină, rapoarte pentru tribunal, ca un bursuc care trage crengi proaspete în vizuină.

Aplecându-se s-o sărute, inspiră aromele familiare de fum de ţigară stătut şi bomboane mentolate. Devenise dependentă de bomboane mentolate în timpul ultimei încercări de a se lăsa de fumat, iar acum cutreiera magazinele de dulciuri în căutare de varietăţi tot mai puternice. Ultima găselniţă era Fiery Fred. Ultima dată când se întâlniseră făcuse greşeala să accepte şi el una, şi îi lăcrimaseră ochii cinci minute întregi după aceea.

— Vrei o bere? o întrebă.

Aşteptă, răbdător, în timp ce pe faţa ei se derula obişnuita luptă cu tentaţia, sfârşind aşa cum sfârşea întotdeauna.
— Da, de ce nu?
— Noroc, zise Tom ridicând paharul. Probabil că asta va pune capăt zilei mele de muncă, dar nu-i nimic.
— Cum merge?
— Nu-i rău. Ar trebui să termin varianta brută până la sfârşitul săptămânii viitoare.
— Şi pe urmă pot să încep să citesc?
— Da. Cu milă.
Se duseră cu paharele la o masă de lângă fereastră şi se aşezară.
— Aşa, zise Martha aprinzându-şi o ţigară, cum e să fii erou?
— Habar n-am.
Ea zâmbi.
— Haide, Tom. Cât de aproape a fost?
— El? Nu ştiu. Luase destule pilule ca să-l termine, aşa că presupun că a fost destul de aproape.
— Ce coincidenţă extraordinară.
— Extraordinară.
Nu aveau nevoie de multe cuvinte ca să se facă înţeleşi.
— Evident că el zice că a fost coincidenţă, continuă Martha.
— Aşa e. Mâna lui Dumnezeu.
— Ei, să nu aruncăm piatra. O grămadă de oameni absolut raţionali ar fi de acord cu el.
— Da, ştiu. Şi o grămadă de oameni absolut raţionali ar spune că s-a întâmplat pentru că Danny a plănuit să se întâmple.
— De ce ar face asta?
— Nu ştiu. Şi, oricum, trebuie să-i acordăm credit. Nu avem cum să demonstrăm nimic. Şi se petrec coincidenţe uimitoare câteodată. Ţi-a spus că vrea să vină să vorbească cu mine despre... Privi în jur, dar erau singuri în sala din fund. Avocaţii şi juriştii care erau clienţii fideli ai restaurantului Crown preferau barul din sala mare. Despre crimă.
— Mi-a spus tot timpul, de când îl cunosc, că vrea să facă asta. Şi l-am încurajat mereu. Cred că are nevoie de asta. Dacă acum e momentul potrivit...

— Ţi se părea deprimat?
— Nu. Mai degrabă furios. Dar presupun că dacă furia nu are nici o direcţie...
— Cât de des îl vezi?
— De trei ori pe săptămână. Tom fluieră.
— E foarte des.
— Da, păi are nevoie.
— Ţi se pare un tip dificil?
— Te stoarce. Câteodată după ce mă întâlnesc cu el trebuie să mă duc acasă şi să mă culc. Dar ai şi satisfacţii. E... Nu ştiu. Foarte empatic. Uneori e aproape tulburător. Te gândeşti: cum naiba ştie asta? Eu n-am spus nimic.
Făcu o pauză să se gândească.
— Pătrunde în interiorul tău.
— Ca o tenie, vrei să spui?
— Tooom!
— Bine, bine. începusem să mă gândesc că l-aş putea consulta eu pe el. Aşadar, crezi că ar trebui să accept?
Spre surprinderea lui, ea nu răspunse imediat.
— Nu sunt sigură. Ştii că am spus că e foarte bun cu oamenii? Ei bine, este, dar...
— Nu-i plac triunghiurile.
., Ea păru surprinsă.
— Cum ţi-ai dat seama?
— Simplă intuiţie.
— Ţi-a spus el ceva?
Era prea implicată.
— Despre tine? Nu.
— Ei, oricum, ai dreptate, nu-i plac. Mike Freeman — îl cunoşti pe Mike? — şi cu mine trebuia să lucrăm împreună, s-a crezut că ar fi bine pentru el să aibă un bărbat şi o femeie. Dar a fost pur şi simplu imposibil.
— Trebuie să fi fost destul de rău dacă v-a despărţit.
— Da, ei, Mike nu are prea multă experienţă, îi despărţise.
— Şi crezi că s-ar putea întâmpla acelaşi lucru cu noi doi?

— E posibil.
— Nu prea înţeleg ce te îngrijorează. Foarte bine, nu se împacă cu triunghiurile. Ideea de bază e că ar trebui să ne împăcăm noi.
— Nu-i numai asta. E şi mult antagonism acolo, Tom. Faţă de tine.
— Da, cred că l-am detectat. Spune şi de ce?
— A avut încredere în tine. în mintea lui, l-ai trădat foarte tare. Crede că dacă n-ai fi fost tu, nici n-ar fi ajuns în sala de tribunal, ar fi fost tratat ca un copil. Tu ai fost cel care a spus că înţelegea ceea ce făcea şi că era apt să fie judecat de un tribunal pentru adulţi. Nu te-a iertat.
Tom făcu un gest de aprobare.
— Va trebui să stăm de vorbă despre asta. Dar antagonismul în sine nu este automat o barieră. Vreau să spun că, sincer, chiar dacă aş fi luat-o de la zero, m-aş aştepta la oarecare ostilitate, pentru că e furios. Urăşte sistemul, urăşte ceea ce i-a făcut.
Martha clătină din cap.
— Nu, e mai mult decât atât. O pauză lungă. Tom spuse:
— Nu se pune problema să continuu fără aprobarfea ta.
— Şi eu cred că are nevoie de asta. Aşa că, asta e.
— Ai putea să încerci să-l convingi să stea de vorbH cu altcineva.
— Am încercat, zâmbi ea. Tu sau nimeni.
— Ceea ce pune motivaţia lui sub semnul întrebării: Ea ezită.
— Vrea să afle adevărul, Tom. Nu am nici o îndoială. O privi.
— Te preocupă foarte mult, nu-i aşa?
— Vrei să spui că sunt prea implicată?
Tom zâmbi.
— Ce înseamnă „prea"? Nu ştiu.
— Sunt preocupată şi de tine. Ce vrei să faci acum? Ce vrei să-i spun?
— Trebuie să-l văd din nou. Şi aş cam vrea să fie în biroul tău. Ştii, să stabilesc un cadru oarecum oficial.
— Foarte bine. în mod normal nu mă întâlnesc cu el acolo, pentru că... pentru că Ian nu are cazier, în primul rând.
— Cred că ştii cât de rău e pentru el?
— Dar n-avem de ales, Tom. Dacă îl găseşte presa, viaţa lui nu mai are rost. Ea îşi luă geanta. Oricum, o să aranjez ceva şi o să te sun. A, şi apropo, dacă dai vreodată telefon la birou, ţii minte că-l cheamă

Ian Wilkinson, da.
El dădu din cap.
— Deşi eu trebuie să-i spun Danny.
— Da, ştiu. Ei, cred că o să-i placă. Vorbind cu Ian la telefon, jumătate de oră mai târziu,
îşi dădu seama şi mai bine cât de tare avea să-i placă.
— Domnul doctor Seymour n-a spus că o s-o facă, îl avertiză ea.
— Da, ştiu. Dar o s-o facă.
Ea lăsă jos receptorul, vru să-l sune pe Tom să-i sugereze nişte zile, apoi se gândi să nu-l deranjeze încă. Cursorul de pe ecranul computerului clipea. Ii era uşor greaţă de la combinaţia dintre lumina ecranului şi cea a soarelui care intra pe fereastră. în ziua aceea în care se dusese să-l ia pe Ian de la închisoare ploua de parcă n-avea să se mai oprească niciodată. Un miros de haine ude, condens pe geamuri, răpăitul constant al picăturilor pe capotă şi ea, ghemuită deasupra volanului, străduindu-se să vadă printre ştergătoarele de parbriz care pă-
reau doar să întindă mai egal mizeria pe geam. Se lăsă pe spătarul scaunului, cu faţa în mâini, şi treptat zbârnâitul computerului fu înlocuit de scârţâitul ritmic al ştergătoarelor de parbriz care se mişcau la dreapta şi la stânga.
Era deja seara târziu când ajunsese la închisoare. Ian stătea în sala de aşteptare, părând pierdut.
— Tu nu faci lucrurile pe jumătate, nu-i aşa? Spusese ea.
El clătinase din cap fără să zică nimic. Când a plecat ea, felinarele de pe stradă erau aprinse. Ploaia cădea pe asfalt. în oraş ai fi zis că era întuneric, dar abia pe câmp îţi dai seama ce înseamnă întuneric.
Ploaie, ploaie nesfârşită, şi ceaţă. Grămezile de zăpadă de pe marginea drumului licăreau când trecea pe lângă ele, inducând aproape o stare de transă. I-ar fi plăcut să facă conversaţie, fie şi numai pentru a rămâne trează, dar Ian n-a scos o vorbă. Ceaţa devenea mai deasă. Mergeau de-a lungul unui drum îngust, având la stânga o râpă. Când făcea o curbă, farurile măturau un deal cu tufăriş şi smocuri de drobiţă şi, din loc în loc, stânci cenuşii imense. Erau numite blocuri eratice, şi-a amintit ea dintr-o lecţie de geografie de demult.

Ian a deschis fereastra să-şi arunce ţigara, şi picăturile de ploaie i-au stropit faţa. Ea a auzit talăngile oilor care se îngrămădeau pe marginea drumului. în lumina asta păreau ghemotoace de ceaţă, şi oricare dintre ele putea să iasă în mijlocul şoselei. Pe lângă ploaie şi ceaţă, şi ele o forţau să încetinească.

Ian era furios. Furia aia a lui blocată, stranie. Ştiind că nu era el victima, ştiind că nu avea dreptul să fie furios şi totuşi fierbând. Ea îi simţea furia în tăcere, o auzea în sunetul pe care-l scotea trăgând din următoarea

ţigară. Doamne, şi ei i se părea că ea fuma prea mult. îi făcea însă poftă.

— Poţi să-mi scoţi şi mie una din pachetul meu? îl întrebă.

A fost conştientă de frecarea şi flacăra chibritului. De ce nu o brichetă? s-a întrebat. Dar nu, întotdeauna chibrituri. I-a văzut o clipă mâinile în licărirea portocalie. Apoi el i-a pus ţigara în gură, atingându-i buzele cu degetele. Ai grijă, se gândi ea, fără să ştie prea bine dacă avertizarea era adresată lui Ian sau ei înseşi.

Tot tăcere. începea s-o calce pe nervi şi avea nevoie să se concentreze. Drumul nu era numai ud — era unsuros după vara lungă şi fierbinte. La acea ultimă curbă simţise că maşina începe să derapeze. A îndreptat-o imediat, dar a fost o sperietură urâtă.

— Te deranjează dacă ne oprim? a întrebat Ian brusc.

— Nu, mi-ar face bine o pauză.

A parcat în primul refugiu şi au ieşit. Ian a dispărut după o cotitură a drumului, şi ea s-a plimbat pe lângă maşină, fumând şi tremurând, şi înjurând oile. După o vreme întunericul, singurătatea, clinchetul tălăngilor de la gâturile oilor au început s-o apese şi a privit în susul dealului, aşteptând întoarcerea lui Ian.

Atunci a izbit-o ciudăţenia întregii situaţii. Iat-o aici, o femeie singură şi neliniştită pe un drum întunecos, noaptea, aşteptând cu nerăbdare reapariţia unui criminal dovedit. Nu se gândise niciodată aşa la Ian — ei, poate înainte de a-l cunoaşte. Dar nu se simţise niciodată ameninţată, şi ea se simţea uneori ameninţată în slujba ei. La naiba, nu doar se simţea ameninţată, era ameninţată — deşi învăţase cum să recunoască furia care fierbea ascuns, să detecteze semnele violenţei iminente, să ştie când să bată în retragere.

Acum vedea atâta furie fierbând, şi nu avea unde să bată în retragere. Extraordinar, chiar în acest moment se gândea cum nu se simţise niciodată ameninţată de Ian, şi totuşi iat-o aici — nu speriată, departe de a fi speriată, dar cu siguranţă încordată. S-ar fi simţit mai bine fără oi şi talăngile lor blestemate precum şi fără sunetele pe care le scoteau păscând iarba. Scrâşnetul paşilor ei pe pietrişul refugiului începea s-o agaseze. Unde era, pentru Dumnezeu?

A rămas nemişcată, ascultând. Imediat i-a auzit paşii apropiindu-se de marginea dealului. în depărtare, părea să crească o lumină şi, după câteva secunde, a auzit sunetul unei maşini care se apropia. Ian a apărut, văzându-i-se mai întâi capul şi umerii, urcând în pas constant, umbra lui în lumina farurilor ajungând până la ea, lungindu-se când a ajuns pe culme. Nu era ceva recognoscibil. O siluetă întunecată înconjurată de lumină. Ea a aşteptat, fără a fi în stare să rostească o vorbă.

— îmi cer scuze că am stat atâta, a spus el. Simţeam nevoia să merg. Nu pot să stau locului când mă simt aşa.

Şi imediat redeveni Ian. Numai că nu era Ian. Aşteptând să treacă maşina, ea şi-a dat seama că depăşise o graniţă în felul în care se gândea la el. Până în seara asta, ar fi spus fără nici o ezitare că el se schimbase, că nu mai era aceeaşi persoană care o ucisese pe Lizzie Parks, sau în orice caz că ea credea că el se schimbase. Acele câteva minute de singurătate pe coasta dealului au învăţat-o ceva, nu despre el, ci despre ea însăşi. Poate că se schimbase, dar ea nu mai credea. Nu în mod absolut. Nu dincolo de orice îndoială.

Şi ca şi cum i-ar fi citit gândurile, Ian a început să vorbească despre cât de imposibil e să laşi trecutul în urmă. Refuzul de a fi primit înapoi în închisoare fusese lovitura de graţie. începea să creadă — de fapt nu începea, cre-

dea asta de mai multă vreme, numai că tot refuzase să recunoască — că avea să fie nevoit să-şi înfrunte trecutul cumva, să încerce să-l înţeleagă, înainte de a merge mai departe.

— Poate ar trebui să stai de vorbă cu cineva, zise Martha.

— Adică un psihanalist?

— Sau un psiholog. Cred că n-are importanţă, cu condiţia să ai încredere în el. Vreau să spun că până la urmă, dacă nu suferi chiar

de o boală psihică, schizofrenie sau ceva de genul ăsta, ceea ce contează e calitatea persoanei. Trebuie să te simţi în siguranţă.
— Detest psihanaliştii.
Maşina intră într-o baltă de la marginea drumului şi, pentru o clipă, parbrizul a fost opac, ca de marmură. Doamne, şi-a zis ea în gând.
— De ce?
— Habar n-am. Cred că din cauza tatii. El zicea mereu că n-ai nimic câtă vreme te ţii departe de ei. Poţi să te îmbeţi în fiecare noapte, să faci pe tine, nu contează, dar în secunda în care te duci la unul din ei, asta e, eşti terminat. După aia nu mai eşti decât o grămadă de rahat.
Ei, uite un model de relaţie tată-fiu, îşi zise Martha.
— Bine, poate asta a fost experienţa tatălui tău. Dar...
— Nici a mea n-a fost grozavă.
— Nu ştiam că ai vorbit cu unul.
— Am vorbit cu doctorul Seymour. A fost de-ajuns.
— Dar asta a fost pentru evaluare...
— Da — şi evaluarea lui m-a trimis la tribunal. Şi mărturia lui m-a trimis la închisoare. Bravo, doctore Seymour.
Acum treceau printr-o vale. Farurile au luminat o îngrămădire de clădiri de fermă, cu cărămizile de un roşu sumbru din cauza ploii.
— Şi oricum, nu vreau un tratament. N-am nevoie de asta. Vreau pur şi simplu să stau de vorbă cu cineva.
— O să întreb.
I-a simţit, mai degrabă decât i-a văzut zâmbetul.
— Ce-o să întrebi, Martha? Cum vă purtaţi cu criminalii?
Cuvântul acesta, rostit sec, a fost de ajuns ca să-i readucă teama — nu, n-avea să admită că-i era teamă — neliniştea.
— O să întreb, o să încerc să aflu cine respectă confidenţialitatea, a spus ea. Ar trebui s-o respecte toţi, dar nu-i aşa.
— Ei, da, soţiilor li se spune. Secretarelor. Iubitelor. Zâmbea din nou.
— Mai bine nu mai facem nimic.
— Ba nu, eu cred că e o idee bună.
Se aflau în spatele unui vehicul lung care împroşca cu
stropi de apă şi cu pietriş în dreapta şi-n stânga, târând după el o cârpă albă agăţată de o ţeava care-i ieşea la spate. Martha a accelerat

ca să-l depăşească. Stropii au lovit parbrizul, şi câteva clipe a condus orbeşte, până au ieşit la drum deschis şi camionul a început să se micşoreze în oglinda retrovizoare.
— Ce şofat hotărât, a zis Ian. Nu se clintise. Creşterea de adrenalină i-a dezlegat Marthei limba.
— Nu-i corect să dai vina pe doctorul Seymour pentru condamnarea ta.
— Pe cine altcineva să dau vina?
— De ce nu pe poliţiştii care au adunat probele? Pe legistul care le-a examinat, pe judecătorul care le-a pus cap la cap sau pe juriul care a dat verdictul?
— Nu, nu, nu, nu, nu, nu. Doctorul Seymour. Aş fi fost achitat dacă n-ar fi fost el.
N-avea rost să-l contrazici. Era o nebunie.
— Crezi că sunt nebun, nu-i aşa? Aproape scâncind, el a continuat: Dar ei m-au crezut, Martha. M-au crezut. Ştiu că m-au crezut.
Tonul i-a devenit dur. Am avut încredere în el.
Martha ar fi vrut să întrebe: Vrei să spui că n-ai făcut-o tu? A tăcut, pentru că nu credea că are motive să întrebe. Dacă s-ar fi aflat în altă parte, într-un loc mai puţin izolat, l-ar fi provocat oare?
Ian medita.
— A fost un spectacol dizgraţios. Nu-i făcea bine să ajungă să se considere el însuşi victimă, şi totuşi ea nu întâlnise niciodată pe cineva care să creadă că procesul Lizzie Parks decursese corect. Era greu ca el să nu se simtă victimizat.
— Astea nu-s amintirile tale, Ian, nu-i aşa?
-., El se uită în altă parte.
— Ian nu are amintiri.
— Nu te ajută să spui astfel de lucruri.
— Nu, nu sunt amintiri. Am obţinut înscrisurile prin avocatul meu.
Acum, când îi era cald şi greaţă în biroul ei luminat de soare, Martha îşi cercetă amintirile despre noaptea aceea. Lucrurile evoluaseră. Acum el avea pentru ce să-i mulţumească lui Tom, după coincidenţa de a fi fost tocmai el cel care îl salvase din râu.
Martha se sucea întruna, de parcă scaunul ar fi avut ţepi. Există coincidenţe, îşi zicea ea. Oamenii ajung la celălalt capăt al lumii şi se

trezesc stând la o coadă lângă cineva care locuieşte pe aceeaşi stradă. Se întâmplă tot timpul. Ei, evident, nu tot timpul, altfel nu s-ar mai mira nimeni, dar se întâmplă. N-are nici un rost să spui că nu crezi în coincidenţe. Dar pe asta i-ar fi fost mai
uşor s-o creadă dacă n-ar fi auzit ura din vocea lui Ian în maşină.
Ură? Nu, nu era cuvântul potrivit. Ceva mai dureros decât asta. încredere înşelată. Sentimentul că ceva bun ieşise dezastruos de prost. Orice ar fi fost, nu-i rămăsese nici o îndoială că Tom era ultima persoană la care ar apela Ian. Şi totuşi, cu numai o lună mai târziu, el devenise singura persoană la care ar fi apelat. Iar ea nu ştia de ce.

8

Tom sosi la biroul de supraveghere cu zece minute mai devreme, dar află că Martha trebuise să plece în grabă ca să se întâlnească cu un alt client. Până veni Danny se plimbă prin mica sală de aşteptare. După câte se părea, Martha nu era singură în birou şi ambele săli de anchetă erau ocupate, aşa că avea să fie nevoit să stea de vorbă cu Danny aici.
încăperea duhnea a transpiraţie: totalitatea oamenilor asudaţi şi neliniştiţi care fuseseră înghesuiţi acolo. Pahare de plastic cu urme cenuşii de cafea şi arse pe margini, unde fuseseră stinse ţigări ilicite. Era atârnată pe perete, deasupra şemineului blocat, o tăbliţă pe care scria „Fumatul interzis", dar nu pentru respectarea regulilor erau cunoscuţi vizitatorii obişnuiţi ai acestei încăperi.
Auzi paşi pe coridor. Vocea unei femei tinere — a recepţionerei — şi apoi un murmur, fără cuvinte inteligibile: Danny. Intră în încăpere grăbit, zâmbind, cu mâna întinsă.
Tom aşteptă până se aşeză în fotoliu.
— Ei bine, am vorbit cu Martha şi ne-am gândit că ar fi o idee bună să ne întâlnim şi să mai stăm o dată de vorbă, apoi poţi hotărî dacă vrei să continui sau nu.
— Eu m-am hotărât. Credeam că dumneavoastră aveaţi nevoie de asta.
Tom ignoră această replică.

— M-am tot gândit la vremea când aveam eu zece ani, încercând să înţeleg ceea ce-mi amintesc. Şi lucrul care mă izbeşte e că probabil nu-mi amintesc... Ştii, lucrurile importante, genul de lucruri pe care şi le-ar aminti părinţii mei. Amintirile sunt atât de vii, am fost surprins de cât de multe îmi amintesc, dar sunt... amintiri dintr-o lume de copil. Şi mă întrebam cât de mult îţi aminteşti tu.
Danny îşi drese glasul.
— Destul de puţin.
— De exemplu, când am venit să te văd la centrul de anchetă. Ce-ţi aminteşti despre asta?
— Voiaţi să vă jucaţi cu păpuşile. Mă gândeam: Dumnezeule, dacă se află sunt un om mort.
— Nimic altceva?
— îmi amintesc de dumneavoastră. Şi, bineînţeles, că unele lucruri pe care le-am spus au fost citate la proces.
Un mic tremur al vocii.
— Te-a surprins?
— Da. Pentru că eu am crezut că era confidenţial.
— Dar o evaluare nu poate fi confidenţială. Menirea ei este să fie anunţată juriului.
— Ştiu. Dar aveam zece ani, şi nimeni nu mi-a spus asta.
— Aşadar te-ai simţit...
Danny se scotoci după ţigări, dar apoi văzu tăbliţa de deasupra şemineului şi puse pachetul la loc.
— Cum te-ai simţit, Danny? Trădat? Un oftat adânc, reţinut la timp.
— Da.
— îmi pare rău. Danny îşi desfăcu braţele.
— Ştiai de ce mă aflam acolo?
— Ştiam că dumneavoastră trebuia să aflaţi dacă eram... bolnav mintal? Nu ştiu. Sonat? Ţăcănit? Nebun? Nu ştiu ce cuvânt aş fi folosit. Dar, da, ştiam de ce eraţi acolo, doar că, desigur, în mintea mea acesta era un exerciţiu inutil, pentru că nu făcusem nimic.
— Vrei să spui că n-ai făcut-o tu?
— Nu, vreau să spun că eu credeam că n-o făcusem, îmi credeam propria poveste. Trebuia s-o cred.

— Şi la proces?
— Tot o mai credeam. M-am dus la casa aceea să văd nişte pisoi, am găsit-o pe Lizzie moartă pe podea, şi un bărbat umbla pe la etaj. Am fugit mâncând pământul şi n-am spus la nimeni pentru că mi-era prea frică. Asta a fost. Aşa se întâmplase.
— Ce altceva îţi mai aminteşti? Despre proces.
— Doar că mă plictiseam. Mă plictiseam atât de tare că mă durea mintea. Mă tot uitam la ceas, şi minutarul zvâcnea, ştiţi, nu se mişca încet, şi eu aşteptam zvâcnitura următoare. N-aveam voie să mă joc cu nimic, pentru că, presupun, dacă mi-ar fi dat jucării ar fi însemnat să recunoască o mulţime de chestii. Mi se spunea mereu să stau drept, să ascult, să mă uit la persoana care vorbea — şi jumătate din timp n-am înţeles nici un cuvânt.
— Deci ce-ţi aminteşti? Stătu o clipă să se gândească.
— De judecător, din cauza robei şi a perucii. Ştiţi că încă mai... dacă e ceva roşu aprins într-o cameră, mă aşez cu spatele la el sau îl pun într-un loc în care nu-l pot vedea? Şi asta de la proces mi se trage.
— Altceva?
— Că jucam squiggles cu unul dintre gardieni. Asta în pauza de prânz. Ştiţi, unul desenează o linie şerpuită şi celălalt trebuie să încerce s-o transforme într-o imagine. Am luat hârtia cu mine în sala de judecată, dar asistenta socială a mototolit-o şi a aruncat-o. Altceva? îmi amintesc că tata s-a strecurat afară să fumeze o ţigară, fiindcă îi scârţâiau pantofii şi a ieşit oarecum pe vârfuri, şi cu cât se străduia mai tare, cu atât scârţâiau mai tare. Mă enerva asta.
— Altceva?
— îmi amintesc de dumneavoastră. Mă uitam la dumneavoastră. Şi îmi aduc aminte că aţi spus toată chestia aia despre puiul de găină. Dacă suceşti gâtul unui pui, nu te aşteptţi să-l vezi alergând prin ogradă a doua zi, nu? Şi toată lumea... Trase brusc aer în piept, cu zgomot. Acela a fost momentul. Până atunci nu crezuseră că eu o făcusem.
— Şi chiar crezi că de asta te-au condamnat?
— Da. Tom zâmbi răbdător.
— Eu nu cred că a fost aşa de simplu, Danny. Existau o grămadă de dovezi materiale.

— Da, dar ei nu credeau. Ei mă credeau pe mine. Apărarea îl pusese pe Danny să depună mărturie.
Dumnezeu ştie cum îşi luaseră inima în dinţi să facă aşa ceva, dar o făcuseră. El a fost minunat. începutul a fost bun, pentru că era frumuşel, dar de asemenea a stat drept, a vorbit clar, nu s-a foit, s-a uitat în ochii oamenilor, a părut plin de încredere în sine (dar niciodată încrezut) şi a ţinut minte să i se adreseze judecătorului cu „Onorată instanţă" şi avocatului cu /-Domnule". A dat impresia că spunea adevărul, şi chiar l-a spus — 98% din timp. Una peste alta, s-a pre-
zentat ca un băiat pe care ai fi mândru să-l prezinţi ca fiind nepotul tău.
Tom îl privea din partea cealaltă a sălii şi se gândea: Cum se poate ca atâtea lucruri să fie cum trebuie?
Juriul fusese impresionat. Dar să spui că îi crezuse povestea era ridicol. Bineînţeles, nu-l crezuse. Existaseră prea multe dovezi materiale ca să-l contrazică.
— Nu, nu-ţi aminteşti corect, Danny. N-a fost aşa. Danny dădu din umeri.
— Ba a fost. Dar hai să nu ne certăm pe tema asta. Nu dau vina pe dumneavoastră. Aţi făcut ce-aţi putut mai bine în împrejurările alea.
Tom îşi amintea sala de judecată, liniştea care se lăsase când păşise el în boxa martorilor.
— Cred că la vremea aceea nu voiam decât să se termine. Voiam să ies de acolo şi să încep tratamentul.
— Mda, dar asta nu s-a întâmplat.
— Am scris la Interne, dar am primit refuzul standard.
O pauză. Tom îşi masa fruntea, cum făcea întotdeauna când era stresat.
— Şi profesorul de engleză de care ai pomenit? Mai povesteşte-mi despre el.
— Angus MacDonald, zise Danny cu un pronunţat accent scoţian. Era... un profesor foarte, foarte bun, şi am început să scriu mici compuneri pentru el. în afara programei, nu numai pentru şcoală. Despre animalele de la fermă, chestii de-astea. Apoi despre părinţii mei şi... Răsuflă adânc. Despre tot felul de lucruri care s-au

întâmplat.
— Dar nu şi despre crimă?
— Nu.
Danny se opri ca să-şi şteargă transpiraţia de pe buza superioară.
— După proces am petrecut o noapte la închisoare, la o închisoare adevărată pentru adulţi, nu aveam unde să mă duc în altă parte, şi putea îngrozitor — a pipi şi varză. Şi m-am gândit — nimeni nu mi-a spus nimic — m-am gândit: s-a terminat. Şi a doua zi au venit soţii Greene şi m-au dus la Long Garth. Şi după ce m-au instalat, a venit domnul Greene şi s-a aşezat pe pat, şi a spus... evident, nu-mi amintesc cuvintele exacte, dar era ceva despre cum trebuie să las trecutul în urmă. Să-l uit pur şi simplu. Şi asta a fost, şi pentru că îl admiram — şi pentru că eram şocat ca naiba — am încercat. Am trăit patru ani în cochilia asta, până a venit Angus şi a spart-o. Şi a avut dreptate. Chiar şi atunci, ştiam că are dreptate dar, în acelaşi timp, eram speriat de moarte.
— Şi ce s-a întâmplat?
— Nu s-a întâmplat nimic. A plecat. Nu era decât un post temporar, oricum.
Tom se gândi că era aici o poveste care nu i se spunea.
— Şi a plecat înainte de a ajunge tu să scrii despre crimă?
— Da.
— Şi alte încercări nu s-au mai făcut?
— în închisoare am intrat într-un grup de terapie. Care era jalnic. O grămadă de labagii care spuneau aceleaşi minciuni pe care le spusesem eu la proces. Dar tipul care se ocupa de noi a avut o singură idee cu adevărat bună, sau în orice caz aşa mi s-a părut mie. Dădea oamenilor un casetofon şi îi îndemna să spună orice voiau, să-şi dea drumul... ştiţi, să scuipe tot, şi singura regulă era că la sfârşit trebuia să arzi banda. Chiar mi-a plăcut ideea. Aşa că am luat casetofonul şi m-am dus Şi... erai oarecum supravegheat. Era cineva în faţa uşii.
Şi n-am putut rosti o vorbă. Am stat acolo pur şi simplu şi m-am uitat cum se învârte.
— Ce-ţi trecea prin minte?
— Frustrare. Şi apoi am început să-mi zic că poate nu era o idee aşa

de bună. Vreau să spun, ce te împiedică să spui numai tâmpenii de la un capăt la altul? Ştiţi... Vocea i se transformă într-un scâncet agresiv. „De fapt n-a fost vina mea, alţii sunt de vină, am avut o viaţă grea..." De ce ar spune cineva adevărul numai pentru că vorbeşte cu el însuşi? Ăsta e publicul cel mai puţin critic din lume. Ai nevoie de cineva care poate să spună: „Ei, hai, că n-a fost chiar aşa." Un fel de... :> —Detector de braşoave?
— Da, cam aşa ceva. Un indicator al realităţii.
— Şi n-ai putut face asta cu psihoterapeutul?
. — Nu, el nu lucra decât cu grupuri. Şi oricum...
Danny se opri şi o clipă Tom crezu că nu avea să con-; tinue. Dar apoi, uitându-se pe fereastră, spuse:
— Ori de câte ori mă imaginam încercând să vorbesc despre asta, mă gândeam la dumneavoastră.
— Pentru că eu am fost acolo?
— Da, cred că da.
— îmi dau seama că asta ar putea face totul mai uşor.
— Nu, nu mai uşor. Chestia e că în faţa dumneavoastră pot să fiu Danny. Cu nimeni altcineva nu pot fi Danny.
Tom zise încet:
— Mă surprinde că mai ai încredere în mine.
— Pentru că data trecută când am ciripit tot s-a aflat în întregime la proces?
— Dacă tu crezi că „ai ciripit tot", Danny... Erai cel mai stăpânit şi mai prudent copil pe care l-am întâlnit vreodată.
— Tocmai, vedeţi? Tocmai de asta am nevoie. De cineva care ştie cum a fost.
— în cea mai mare parte a timpului n-am fost acolo.
— Nu, dar v-aţi da seama dacă aş minţi. Dacă m-aş minţi pe mine însumi, vreau să spun. Evident, pe dumneavoastră nu v-aş minţi. Râse. N-are rost.
în ciuda râsului, era transpirat. Deodată, se ridică.
— Vă deranjează dacă ies un pic? Am nevoie să fumez.
Tom îi întinse un pahar de plastic cu mucuri de ţigară plutind pe fund.
— Da, ştiu, dar...

Făcu semn cu capul spre tăbliţa cu „Fumatul interzis".
— Eu mi-s băiat bun.
Zâmbetul ăla, se gândi Tom în timp ce se închidea uşa în urma lui. Era de ajuns ca să facă un ateu să creadă în Judecata de Apoi.
Neavând stare, se ridică şi se duse la fereastră, dorindu-şi să poată evada şi el din cămăruţa fetidă, dar nevenindu-i să plece, de teamă că s-ar putea întoarce Danny şi nu l-ar mai găsi. Nu sunt prea multe resentimente, îşi zise. Un pic. Probabil ceva mai multe decât recunoştea Danny, dar nu destule ca să conteze. Adevărul era că oricine ar fi încercat să-l ajute pe Danny ar fi avut nevoie de o identitate extrem de robustă pentru a rezista la unele dintre lucrurile pe care probabil el i le-ar fi aruncat în faţă. Nu era entuziasmat, dar hotărâse că avea s-o facă. Până la urmă, problema nu era dacă îl lua pe Danny ca pacient, ci dacă era pregătit să-l lase. Ăsta nu era începutul unei relaţii profesionale, ci continuarea uneia care începuse cu treisprezece ani în urmă.
Mirosul din încăpere era insuportabil. Tom se duse la uşă şi o deschise larg, dar imediat îl văzu pe Danny venind spre el pe coridorul îngust, cu capul plecat, păşind ca şi cum s-ar fi aflat în câmp deschis.
Dezamăgit în nevoia lui de a evada, Tom se retrase în cameră şi se aşeză.
— E mai bine?
— Mda, zise Danny, cu un surâs de scuză. Obicei jegos, nu pot să mă las.
— Ăsta-i singurul?
Danny clipi.
— In afară de Temazepam, da.
— Vreau doar să lămuresc câteva lueruja. Ai văzut o stenogramă a procesului?
— Da.
— Crezi că ţi-a perturbat propriile amintiri?
— Nu, n-a avut nici un impact. Era cu totul altceva. Oricum, despre... nu despre proces vreau să vorbesc.
— Aşadar, ne vom concentra asupra copilăriei tale. De fapt, despre bucata de copilărie dinainte de...

— Asta-i toată. După aia n-a mai prea fost copilărie.
— Tu hotărăşti despre ce vorbim. Poate te voi ruga să-mi mai spui unele lucruri asupra cărora nu sunt lămurit, dar asta-i tot. în general, tu decizi. E bine aşa?
— E bine.
— Mai e ceva: te deranjează dacă mai vorbesc şi cu alte persoane? Evident, n-o să repet nimic din ce-mi spui tu. Văzu că Danny zâmbea. Nu, de data asta confidenţialitatea este absolută. Doar că, dacă ar fi să vorbesc şi cu alţii despre asta, ar trebui probabil să le spun că ne vedem. Te deranjează?
Danny dădea din cap.
— Depinde numai de tine.
— Nu vreau să fie implicat tata. Din câte ştiu, habar n-are unde sunt şi asta-mi convine de minune.
— Mă gândeam la directorul de la Long Garth.
— Domnul Greene? Părea surprins. Da, bine, asta nu mă deranjează.
— Perfect. încă ceva: Dacă mi se pare că devii şi mai deprimat în urma şedinţelor, va trebui să ne gândim foarte serios dacă să continuăm sau nu.
— Nu vreau să încep şi pe urmă să renunţ.
— Nu, dar se pot face tot felul de compromisuri. Mă gândeam să ne întâlnim iniţial de două ori pe săptămână, dar dacă lucrurile devin un pic dificile nu există nici un motiv pentru care să nu-ţi iei o săptămână liberă. Nu spun decât că trebuie să fim flexibili.
— Bine. Dar vreau să continuăm.
— O să vorbesc cu Martha şi imediat după aceea vom stabili un program.
— Bine.
Danny părea acum supus, probabil se aduna. în clipa în care Tom făcu o mişcare, el se ridică şi îi întinse mâna. Când i-o luă, Tom îşi aminti îmbrăţişarea cu care se încheiase prima lor întâlnire, faţa fierbinte, lipicioasă a copilului apăsându-i burta. Şi apoi remarca gardianului: „Ei bine, e un monstru, nu-i aşa?" sunându-i în minte în timp ce se îndrepta spre maşină unde îl aşteptau, ieşind din dosar, fotografiile lui Lizzie Parks, imagini oribile, imposibil să fie legate de copilul de care tocmai se despărţise.

Danny avea dreptate într-o privinţă. Chiar avea nevoie să facă asta. Trebuia să facă legătura.

9

Ceea ce spusese Danny despre proces erau prostii, şi Tom ştia că erau prostii. El avea o amintire adultă despre ceea ce se întâmplase, iar Danny nu. Asta era tot. Dar cuvintele băiatului îl sâcâiau în continuare. Alături de alte probleme. Cu Lauren nu reuşea să ia legătura, şi probabil că ea chiar îl evita. De multe ori, când îi dădea telefon, ea era plecată şi nu-i răspundea la mesajele pe care i le lăsa pe robot. Când reuşea totuşi să dea de ea, era rece şi monosilabică. Şi cu cartea ajunsese într-un punct dificil, în care trebuia pur şi simplu să se oprească şi să se mai documenteze înainte de a putea continua. Nimic nu prea mergea bine, dar trebuia să-şi pună mintea la contribuţie şi să-i dea bătaie.

După întâlnirea cu Danny îşi petrecu dimineaţa în biblioteca medicală, căutând ziare pe microfişe. Detesta aparatele, care îi produceau, dacă le folosea mai mult timp, tulburări de vedere ce aduceau cu migrena, deşi fără dureri. Când părăsi biblioteca, simţindu-se rău şi fizic şi psihic, ştiu că e migrenă. II dureau ochii de la lumina soarelui care bătea în parbriz şi în bara de protecţie. Când ajunse la maşină, în centrul câmpului de

vedere al ochiului său drept se afla o pată întunecată, înconjurată de un halou de lumină argintie. Mişcă din cap, cum făcea întotdeauna, încercând să scape de ea, deşi ştia că n-are rost. Cercul negru se mişca o dată cu capul lui. Un punct de ischemie temporară pe suprafaţa retinei. Când era mic era fascinat de asta, pentru că privea absenţa vederii şi paradoxul îl încânta. Acum nu mai era decât o neplăcere.

Cum nu era prudent să şofeze, fu nevoit să stea în maşina înfierbântată până să îi treacă. Dură vreo zece minute. După ce dispăru şi ultima lumină pâlpâitoare, rămase cu faţa în mâini, complet stors. Nu se ştie de ce, în ciuda faptului că nu avea dureri sau stări de vomă, şi nici alte simptome de migrenă şi mai deranjante, aceste episoade îl epuizau. Cu toate acestea, simţea că lumea e un loc

nou. Se uită în jur prin parcare, şi vederea acum limpede făcea ca fiecare obiect pe care-l vedea să fie miraculos.
într-o inspiraţie de moment, se hotărî să-i telefoneze lui Nigel Lewis, care fusese avocatul lui Danny la proces. Cu telefonul la ureche, se rezemă de peretele maşinii, aşteptându-se să audă că domnul Lewis era la Tribunal şi nu putea fi găsit în ziua aceea. Dar acesta veni imediat la telefon.
După ce se salutară, Tom spuse:
— îţi aduci aminte de Danny Miller?
— Miller? Nu cred...
Tom auzea o conversaţie în fundal.
— Ba da, insistă el încercând să nu pară nerăbdător, când Nigel puse o mână pe microfonul receptorului şi se scuză faţă de persoanele din încăpere. Asasinarea lui Lizzie Parks. Avea zece ani, ţii minte?
— Miller? Doamne, da, sigur că-mi amintesc.
— Ei bine, a ieşit. A venit să mă vadă acum câteva zile.
Din nou o frază către cei din încăpere.
— Ascultă, putem să stăm de vorbă? întrebă Tom. Adică putem să ne întâlnim undeva?
— Coperage? La unu?
— Bine.
Era aproape unu.
Cheiul îl binedispunea întotdeauna, fără greş, pe Tom, oricât de abătut s-ar fi simţit până ajungea acolo. Stătu rezemat de balustradă câteva minute, ascultând ţipătul pescăruşilor, privind râul aspru, maroniu şi puternic care curgea pe sub pod, îndreptându-se spre mare. în zile cu vânt ca aceasta se simţea mirosul mării, puteai să-ţi imaginezi movile sfărâmându-se, ţărmul ros de apă, praful din digurile mari de beton erodate de maree intrându-ţi în ochi.
Nigel, un mare adept al prânzurilor lichide, ajunsese primul şi deja se afla la bar, cu obişnuita halbă de bere în faţă.
— Eram gata să comand pentru tine, zise el când Tom se apropie.
— Mulţumesc, o să beau şi eu una.
— Aşa. Ce s-a întâmplat? întrebă Nigel când se duseră cu halbele la o masă din fundul barului.
— Nu s-a întâmplat nimic, el...

— A apărut aşa, din senin? De când a ieşit?
— De aproape un an.
Nigel duse paharul la gură.
— Ei, presupun că nu-l puteau ţine veşnic închis.
— Nu mai eşti avocatul lui?
— Nu, slavă Domnului. Aşadar, ce s-a întâmplat?
— Ne-am întâlnit întâmplător. Şi apoi a hotărât că ar fi bine să stea de vorbă cu cineva.
— Bine pentru el, desigur. îmi dau seama.
— Am promis că o să-l primesc.
— De ce?
— Din curiozitate, cred. în parte. Nu de muitefori-âî şansa de a urmări un caz ca ăsta.
— Dar nu ţi-e pacient? Adică tu eşti...
— A, nu, nu. A spus cât se poate de clar că nu *vrM tratament. Vrea pur şi simplu să stăm de vorbă.
Nigel surâse cu surâsul lui unsuros.
— Şi te faci şi cu un subiect baban, nu?
N-avea rost să încerce să-i explice lui Nigel efectul feţei fierbinţi a lui Danny pe burta lui acum mulţi ani. Nigel se concentra pe cel mai mic numitor comun al comportamentului uman, iar cu anii devenise complet cinic. Ceea ce-l făcea, după părerea lui Tom, insensibil nu doar la bunătatea mai mult decât întâmplătoare a fiinţelor omeneşti, ci şi la răutate. Lumea lui era o lume în care oamenii erau interesaţi doar de cei aflaţi în frunte şi pândeau ocazia propice. Părea incapabil să priceapă că unii oameni acţionează dintr-o atracţie dezinteresată faţă de distrugere. Malefic, fii binele meu... Asta-i scăpase din repertoriu. Era norocos.
— Nu, nu cred c-o să scriu despre asta. A spus ceva ce m-a sâcâit un pic. Adică — pe scurt, a zis că mărturia mea a fost cea care a dus la condamnarea lui — şi bineînţeles că i-am amintit de dovezile materiale şi de tot restul, dar... nici n-a clipit. A spus pur şi simplu: „Ba nu, a fost din cauza dumneavoastră."
— Hmm. Se pare că a citit stenogramele.
Nu ăsta era răspunsul aşteptat de Tom. Nigel îşi puse jos halba, se şterse discret la gură cu dosul palmei şi se rezemă de spătarul

banchetei, cu o mutră gravă. Pe Tom ar fi trebuit probabil să-l bucure această do-
vadă că lua lucrurile în serios, că nu considerase automat neliniştea lui neîntemeiată, dar nu era aşa. Voia ca preocuparea să-i fie luată în serios, şi temeiurile pentru ea să fie respinse. Reacţia lui Nigel era pur şi simplu exasperantă.
— Eşti sigur că v-aţi întâlnit din întâmplare? întrebă Nigel. N-a venit el să te caute?
Tom nu avea de gând să pomenească de încercarea de sinucidere, despre coincidenţa că se reîntâlniseră astfel. Ştia, oricum, ce-ar fi spus Nigel. Reveni în schimb la remarca lui Danny despre faptul că mărturia lui fusese cauza condamnării, menţionând detalii ale cazului, amintindu-i lui Nigel de cantitatea de dovezi materiale care îl legau pe Danny de crimă, faptul că în ziua aceea lipsise de la şcoală, martorul ocular care îl văzuse fugind din casa lui Lizzie Parks. începea să bâjbâie, să facă remarce sarcastice, orice numai să-l facă pe Nigel să spună că bineînţeles că era ridicol. Avea nevoie cu disperare ca Nigel să spună că mărturia lui nu făcuse decât să confirme ceea ce juriul ştia deja, dar acesta rămânea într-o tăcere rău-prevestitoare.
— Ştii, aproape am senzaţia că el crede că n-ar fi fost condamnat dacă n-aş fi fost eu.
— A, asta-i o mică exagerare.
— Mică?
— Nu-mi place chestia asta, Tom. Nu eşti obligat să-l primeşti, nu?
— Nu, doar că...
— Şi dacă începe să te piseze, n-ai decât să te plângi la Interne. E închis la loc cât ai zice peşte. Măcar asta putem spune despre sistem. Lasă o libertate foarte limitată. Duse paharul la buze, făcu o pauză, apoi adăugă: Slavă Domnului.
— Cred că ceea ce vreau de la tine e un fel de asigurare că nu e adevărat. Vreau să spun că am presupus mereu că am avut o contribuţie... banală şi că ceea ce l-a condamnat au fost dovezile materiale.
Nigel nu se foi pe banchetă, căci era prea greoi ca mişcările lui să fie interpretate astfel.

— D-da, dar ştii că dovezile materiale n-au făcut decât legătura între el şi locul crimei, iar el n-a negat că a fost acolo. N-a negat că a atins-o, n-a negat că i-a luat perna de pe faţă. N-a fost nimic cu adevărat relevant. N-a fost ca şi când ea ar fi avut zgârieturi pe faţă şi lui i s-ar fi găsit urme din pielea ei sub unghii.
— Dar amprentele lui erau în tot dormitorul.
— Pisoii erau în dormitor. Fusese de două ori să vadă pisoii — sau aşa a spus. Lizzie nu mai putea să-l contrazică. Adevărul e, Tom, că juriul l-a crezut. Ştii cât am ezitat să-l las să depună mărturie. Nu mi-era teamă că avea să cedeze sub presiune şi să spună o grămadă de minciuni stupide — ştiam că nu se va întâmpla aşa. Mi-era că se va dovedi un ticălos arogant, ceea ce era. Dar în cele din urmă a meritat. A stat drept, s-a uitat în ochii lor, a fost sigur pe el, a recunoscut că da, nu fusese cuminte, chiulise de la şcoală, da, fusese la casa cu pricina, dar numai ca să vadă pisoii, şi fusese de-a dreptul şocat când găsise cadavrul. Iar când l-a văzut pe omul cel rău în capul scărilor s-a speriat, a crezut că omul cel rău avea să-l omoare, aşa că n-a spus nimic la nimeni. Un comportament nebunesc la un adult, perfect normal la un copil de zece ani. L-au crezut, Tom. Se uitau la puştiul ăsta şi nu credeau că o făcuse el. Nici măcar eu nu credeam, şi eu ştiam că o făcuse.
— Şi eu i-am convins că el o omorâse?
— Tu i-ai convins că era în stare de asta. Până a terminat Smithers cu tine, le spuseseşi că Danny era în stare să discearnă între fantezie şi realitate... Nigel număra pe degete... Că înţelegea perfect că să omori pe cineva e extrem de rău, nu doar o poznă. Că înţelegea perfect că moartea era o stare permanentă, ireversibilă. Acuma eu nu spun că te-ai înşelat, dar nimic din ce-ai spus nu a fost în avantajul lui Danny. Când ai terminat, în mintea lor nu mai era un băieţel drăguţ, ci un mic asasin precoce.
— Atunci n-ai spus nimic.
— Ce rost ar fi avut? Ai făcut tot ce-ai putut pentru puşti, la un interogatoriu încrucişat extrem de dur şi de ostil. Smithers s-a întrecut pe sine în ziua aceea. O mulţime de oameni mai experimentaţi decât tine s-ar fi pierdut cu firea până la urmă. Mi s-a părut dizgraţios. Nu trebuie sa tratezi un martor expert ca fiind ostil,

iar el n-a fost deloc departe. îmi aduc aminte că la un moment dat Duncan s-a lăsat pe spate şi a spus: „Bun, asta e. Putem să plecăm acasă cu toţii." Şi şi-a aruncat creionul pe masă.
Duncan fusese asistentul avocatului apărării,
— Chiar aşa de rău a fost?
— Nu ştiu cât de rău. Fapt e că mica puşlama a ajuns după gratii. Ceea ce a fost un deznodământ corect.
— Eu n-am văzut lucrurile aşa. N-am crezut că mărturia mea a avut vreun impact.
— A, ba a avut. Dar într-un proces lung există întotdeauna un moment când lucrurile iau o întorsătură neaşteptată. Juriile nu sunt raţionale, scaunele sunt prea tari, e prea cald în sală, şi ţine zile în şir, nenorocite zile interminabile. Săptămâni. Ştii că atenţia unei persoane obişnuite rezistă douăzeci de minute? Iar ei îl ascultaseră
pe Danny ore întregi. Cred că, într-un fel, îl admirau. Ştiu că eu îl admiram. Dar îi vedeai cum gândesc: nu ştiu, pare băiat bun... Şi pe urmă ai venit tu şi le-ai oferit o altă perspectivă.
— Eu n-am schimbat nimic concret.
— Nu, dar ai schimbat felul în care îl vedeau. Tu l-ai înfundat. Şi pot să-ţi spun care a fost momentul precis în care s-a întâmplat asta. Smithers te întreba dacă Danny înţelegea că moartea e o stare permanentă. îţi aduci aminte? Şi tu ai citat cuvintele exacte ale lui Danny: „Dacă suceşti gâtul unui pui de găină, nu te aştepţi să-1 vezi alergând prin ogradă a doua zi dimineaţa."
— Dar el vorbea despre găini. Trăia la o fermă de găini, pentru numele lui Dumnezeu!
— N-are importanţă. Şi toată lumea a făcut... Mimă că i se opreşte respiraţia, exact aşa cum făcuse
şi Danny.
— Danny îşi aminteşte asta.
— Da? zise Nigel. Interesant.
Tom gândea.
— Cred că nu m-am simţit niciodată prea confortabil în legătură cu asta, pentru că Smithers m-a jucat cum a vrut el. Ştiu că aşa a fost. Nu aveam nici o şansă să precizez nimic, pur şi simplu elimina orice explicaţie.

Nigel mormăi.
— Eu n-aş da prea mult vina pe tine. N-ai făcut decât să-l citezi pe el.
— El nu se referea la Lizzie.
— E vorba de atitudine. Chestia aia, că nu prea conta, pentru că era bătrână, îşi trăise viaţa. Tu i-ai scos masca şi, OK, din cauza ta am pierdut procesul. Dădu din umeri. îmi pare bine că a făcut-o cineva, fiindcă dacă n-ar fi fost prins ar fi făcut-o din nou.
— Chiar crezi asta?
— Sigur. Era pe calea cea bună, nu? Se împrietenea cu femei bătrâne, le jefuia, şi dacă îi stăteau în drum — pac! Cred că ar trebui să te feliciţi. Şi dacă ai vreo problemă cu el, anunţă poliţia.
Tom rămase pe gânduri, până când o mişcare discretă a lui Nigel îi atrase atenţia asupra paharelor goale. Se ridică şi se duse la bar, unde mai comandă o halbă pentru Nigel şi un pahar pentru el.
Când se întoarse la masă, îl găsi pe Nigel stând de vorbă cu doi avocaţi, şi conversaţia divaga în mod firesc spre alte subiecte.
Jumătate de oră mai târziu, când ieşeau din cârciumă, Nigel rămase în urmă intenţionat şi îl trase pe Tom deoparte.
— Ascultă, nu-l lăsa să te intimideze. Ai spus adevărul. Şi în ceea ce mă priveşte, singura greşeală e că ăia de la Interne i-au dat drumul micii puşlamale.
Dădu din cap şi se grăbi să-şi prindă colegii din urmă, un banc de peşti întunecaţi croindu-şi drum prin mulţimea îmbrăcată în culori deschise.

10
Danny puse cu grijă chibritul ars înapoi în cutie. Tom spuse:
— M-am tot gândit la profesorul ăla de engleză al tău. Cum zici că-l chema?
Danny păru alertat.
— Angus MacDonald.
— Eraţi apropiaţi?
— Da, oarecum. îşi scutură ţigara. A trecut mult de atunci.
Tăcere, cu excepţia zgomotului scos de flăcările din cămin şi a vântului care bătea în geamuri.

— Ştiţi, spuse deodată Danny, m-am gândit toată ziua că n-o să pot să merg până la capăt cu asta, dar acum cred că o să pot.
Privi spre lampa cu abajur roşu de pe biroul lui Tom.
— Nu ştiu de unde să încep.
— Spuneai că atunci, cu Angus, ai început cu lucruri mărunte. Despre fermă.
— Da...
— Aşadar, lucrai.
— Da, bine. Prima bucată pe care am scris-o pentru el începea cu mine în pat, într-o noapte de iarnă, privind umbrele de pe pereţi, ascultând strigătele oamenilor din curte. Mă simţeam exilat — cum se simt copiii când ei sunt culcaţi şi în restul casei activitatea continuă.
— Ce voci auzeai?
— A mamei. A Fionei — fata care lucra la noi. Câteodată a tatii — nu prea des. în general la ora aia era la cârciumă.
— Şi ce fac?
— închid găinile în coteţ. Aveam câteva găini. Mă duceam la ele cu mama, şi erau acolo toate capetele alea care se iţeau de peste tot, cu ochi strălucitori, mişcări sacadate, creste înfoiate. Mergeam printre coteţe aşa. Se cuprinse cu braţele. îmi era frică să nu mă ciugulească. Nu ştiu de ce, pentru că mi se întâmplase de zeci de ori. N-aveau viaţă lungă. Când nu mai era nimic de făcut cu ele, tata le sucea gâtul. Câteodată le învârtea prin aer şi mă loveau peste faţă.
— De ce crezi că făcea asta?
— A, fiindcă făceam mutre. Nu-mi plăcea. Ţineam găini în coteţe pe unul dintre terenuri, şi era o puicuţă albă, numai piele şi os, pe care celelalte au început s-o împungă cu ciocurile. îi căzuseră toate penele, pielea îi era roşie-sângerie şi tata a spus că va trebui s-o omoare. Eu nu voiam. Am zis: „Nu putem s-o punem singură într-un alt coteţ până mai creşte?" Răsuflă adânc. Şi m-a pus pe mine s-o fac.
— Cum?
— Cum m-a pus? Nu ştiu. Ştiu că am fost obligat. Ştiţi, pur şi simplu, tragi, răsuceşti şi... Făcu nişte mişcări scurte cu mâinile, ca de fetus: Ochii ţi se înceţoşează.
— Câţi ani aveai?

— Şase. Văzu expresia lui Tom.
— Ei, era în campania lui de călire a copilului; Poate avea dreptate, poate aveam nevoie de asta.
— Ce te face să crezi aşa ceva?
— Până am împlinit cinci ani, am stat" numaicu mama şi cu părinţii ei. Tata era în armată.
— De ce nu locuiaţi la garnizoană?
— Am locuit, la început. Eu m-am născut în Germania, dar mama a făcut o depresie după naştere. Se pare că el venea acasă şi mă găsea urlând într-o cameră, iar pe mama căzută într-un fotoliu. Mai mult sau mai puţin în aceeaşi poziţie în care o lăsase. Cred că abia dacă mă hrănea şi mă schimba, dar asta era tot. Şi pe urmă el a trebuit să plece în Irlanda de Nord, şi bineînţeles că acolo nu se poate să-ţi iei şi familia. Aşa că ea s-a întors la părinţi. Cred că trebuia să fie ceva temporar, dar o dată scăpată de garnizoană, nici n-a mai vrut să audă de întors acolo.
— Aşadar, nu l-ai văzut prea des?
— Venea acasă în permisii. Mă bucuram întotdeauna când pleca. Pe urmă a fost trimis în Insulele Falkland, apoi iar în Irlanda de Nord şi apoi, deodată, a venit acasă.
— De tot?
Danny râse.
— La bine şi la rau.
— Cum a fost?
— Un cataclism, pentru mine. Am două fotografii cu mine pe la patru-cinci ani. Intr-una stau pe genunchii mamei îmbrăcat într-un tricou cu ursuleţul Pad-

dington. Iar în cealaltă — la numai vreo două luni după aceea — port o jachetă militară şi am un pistol în mână.
— Un pistol de jucărie?
— Nu, al lui. Mă lăsa să-l ţin.
— Şi-ţi plăcea?
— Da, mi se părea grozav.
— Aşadar, s-a produs o schimbare de atitudine. .,
— Hmm, da, cam aşa.
Tom rămase pe gânduri o clipă.
— Cam care au fost schimbările?
— Păi, să încerc să fiu cinstit: jucam mai multe jocuri „războinice", atacam, ţipam şi... nu mai avusesem niciodată parte de aşa ceva. Fiindcă deşi locuiam la bunicii mei, bunicul era... era aproape mai babă decât bunică-mea.
— Şi-ţi plăceau jocurile?
— De cele mai multe ori, da. Dar îi sărea mustarul foarte repede. O dată, când jucam cricket franţuzesc, m-am lovit la picior şi am început să urlu şi a aruncat cu crosa în mine. înţelegeţi, în mine. Intram la pierderi de război. Şi... nu ştiu de ce a mers tot mai rău, dar aşa s-a întâmplat.
îşi masa fruntea în timp ce vorbea.
— Nu eram copilul pe care şi-l dorea, cred că trebuie să recunosc asta, dar bănuiesc că era o componentă... nu cred că era într-o stare grozavă când s-a întors din Insulele Falkland şi într-o lună, nici mai mult nici mai puţin, era în Irlanda de Nord.
— Şi bea din greu.
— Da. De unde ştiţi?
— Ai spus tu ceva mai devreme. Continuă. Ziceai că lucrurile au mers tot mai rău. în ce fel?
— Am început să fiu bătut măr. Avea o curea mare, groasă şi neagră. O ţinea pe masa de lângă televizor şi... Dacă nu făceam nimic prea grav, aveam parte de capătul fără cataramă.
— Dar nu întotdeauna.
— Nu, nu întotdeauna.
O pauză lungă. Undeva afară, într-o altă lume, se auzeau paşi grăbiţi.
— M-am gândit mult la asta. Cred cu sinceritate că îşi închipuia că

face ceea ce trebuie. Dar era nervos şi să reţinem că se credea un dur. Lui îi plăcea armata, nenorocita de nevastă-sa nu face faţă, o trimite acasă şi ea tot nu face faţă. Vine din armată — şi ea tot nu face faţă.
— Deci mama ta tot mai era deprimată?
— Nu, cred că nu cât am locuit cu părinţii ei. Mai târziu, la fermă, era. Dar asta ar fi deprimat pe oricine.
— Şi el dădea vina pe mama ta?
— Pentru că ieşise din armată? Da.
— Ea pe cine dădea vina?
— Pe ea însăşi, cred. Ăsta era... Ăsta era mitul, presupun. Se descurca bine în armată, trebuise să se întoarcă din cauza ei şi asia pusese capăt unei cariere strălucite. Ea aşa credea, sunt sigur — nu cred că s-a îndoit vreodată că era numai vina ei.
— Era adevărat?
Un gest de nerăbdare.
— Dumnezeu ştie. Cred că atunci când vine vorba de propriii părinţi, e cazul să ne mulţumim cu miturile, pentru că n-avem cum ajunge la adevăr. Pur şi simplu nu se poate. Şi, oricum, miturile sunt cele care ne formează.
— Eu tot aş vrea să ştiu ce crezi tu acum.
Un oftat adânc.
— Ei, până să intre în armată nu se prindea nimic de el.
— Scuză-mă. Pot să te opresc aici? De unde ai auzit asta?
— De la bunică-mea. Care nu-l plăcea, aşa că sursa nu e sigură.
— Dar mama ta?
— N-a rostit o vorbă împotriva lui niciodată. . „...,.
— Bun, continuă.
— Ce cred eu — şi e doar o bănuială, nu ştiu — e că s-a întors din Insulele Falkland într-o stare mult mai proastă decât lăsa să se vadă. Şi poate găsise în felul ăsta un mod onorabil de a ieşi din ea. Sau poate pur şi simplu îi caut scuze şi era un ticălos violent care oricum m-ar fi bătut de-ar fi scos untul din mine.
— Vorbea vreodată despre armată?
— A, tot timpul.
— Cu regrete?
— Nu cred. Cred că în primul an la fermă s-a simţit destul de bine.

Era mult de construit, de asanat terenuri, chestii de genul ăsta, şi îi plăcea. Aveam un grajd pentru vaci şi el l-a transformat în atelier. Mama nu intra niciodată acolo, aşa că era un fel de bârlog privat.
— Tu intrai?
— Da. Erau momentele cele mai plăcute. Avea o fereastră, atât de murdară că nu prea putea intra lumina, şi eu mă aşezam pe un balot de paie — mă cam zgâriam pe partea din spate a picioarelor, încă mai ţin minte asta — şi mă uitam la el cum meştereşte, fumând, întotdeauna fumând. Şi avea părul ondulat, iar în jurul lui era mereu un fel de aureolă de lumină şi fum de ţigară, şi vorbea despre armată. Despre tipul ăla pe care-l omorâse în Belfast. Evacuau case, şi l-a împuşcat, iar tipul a
alunecat pe lângă perete, foarte încet, lăsând o dungă roşie lată pe tapet. Şi mai era o poveste din Insulele Falkland — când urmărea pe cineva, şi când individul s-a întors, şi-a dat seama că era un copil. Vreo treişpe-paişpe ani, cred, dar nu-i arăta. Arăta de cel mult doişpe. Tom era uluit. Danny începea să intre în pielea tatălui sau.
:
— Şi ce s-a întâmplat?
— L-a omorât. N-avea ce să facă.
— îţi aminteşti cum a spus asta?
— Nu. Ştiu ce vreţi să spuneţi. Nu-mi amintesc. M-am întrebat de multe ori. Adică: era traumatizat? Vorbea cu mine cum ar fi vorbit cu un...
Se opri şi clătină din cap.
— Un casetofon?
— Voiam să spun câine. Dar aveam un,eâi©e, aşa ci poate aveţi dreptate. '. , ,
— Tu ce crezi?
— Cred că oamenii sensibili presupun cu prea multă uşurinţă — în vocea lui Danny se simţea dispreţul — că toată lumea care ucide rămâne traumatizată. Cred că există o grămadă de dovezi că majoritatea oamenilor se obişnuiesc destul de repede cu asta. Şi... da, cred că îl deranja că omorâse un copil. Dar nu foarte tare. Puştiul era în uniformă, avea pistol, şi responsabilitatea pentru moartea lui este a oamenilor care l-au trimis acolo. Sunt aproape sigur că aşa vedea tata

lucrurile.
— Dar tu ce crezi despre asta?
— Cred că avea dreptate.
— Şi de ce-ţi spunea poveştile astea?
— Ca să retrăiască vremurile bune? Era mereu... ştiţi, deşi în Insulele Falkland s-au întâmplat o mulţime de lucruri care l-au deranjat, n-a încetat niciodată să conside-
re şederea acolo un mare noroc. în armată faci pur şi simplu repetiţii pentru nişte lucruri pe care nu le faci niciodată. Iar el le-a făcut. Era recunoscător pentru asta. Pauză. Tom zise:
— De ce te bătea? Adică ce făceai?
— Respiram.
— Chiar aşa rău era?
— Da. Până la urmă nu mai puteam să fac nimic ca lumea. De exemplu, mă ducea la vânătoare de iepuri, îmi plăcea, îmi plăcea ideea de a merge cu el şi cu Duke. Dar nu-mi plăceau iepurii morţi. „Dar de mâncat îi mănânci, nu?" mă întreba el, apoi mi-i arunca în faţă. îmi aduc aminte că o dată ne întorceam, iar eu mă târâm în urma lui. Era o zi rece, îngheţată, şi iepurii ăia care îi atârnau din tolbă... Cu ochi sticloşi, cu sânge în gură. Cu picioarele bălăngănindu-se...
— Cum te simţi?
— Slăbit. Inutil.
O pauză.
— Mă tem că am cam pierdut şirul. Nu mai ştiu de ce vă povesteam asta. A, da, n-am putut să mănânc friptura, aşa că m-a bătut cu cureaua.
— Care erau cele mai bune momente?
— Când ne uitam la casete video. îşi lua mahorcă şi cutiile de bere şi eu mă dădeam mai aproape de el pe canapea, îl pândeam întotdeauna cu coada ochiului şi încercam să îi imit fiecare expresie a feţei.
— La ce vă uitaţi?
— La filme de război. Desigur, râse el.
— Pe care ţi-l aminteşti cel mai bine?
— Apocalipsa acum. L-am văzut de trei sau de patru ori.
— Ăsta nu e un film anti-război?
— Nu-l deranja. Ignora partea anti. Şi îi mai plăceau şi nişte filme

horror. Bune. Ne uitam la Un vârcolac american şi eu m-am speriat atât de tare că m-am ascuns după canapea, iar după aceea, zile întregi, am tot scris pe unde mă nimeream. Ştiţi, cu litere mari: NU E UN VÂRCOLAC ADEVĂRAT
— Ce-ţi aminteşti despre el? Despre film.
— Scena transformării. Şi... ei, au trecut secole de când l-am văzut. îmmm... e o scenă în care el e în cinematograf şi pe tot rândul de scaune sunt cadavre în descompunere. Oameni pe care i-a omorât sau poate alţi vârcolaci, nu ştiu.
Făcu o pauză.
— Aveam afişul de la Apocalipsa acum în camera mea de la Long Garth. Soarele roşu uriaş şi elicopterele. De fapt, nu sunt sigur că nu mi l-a cumpărat el.
— Şi alte momente plăcute?
— Când stăteam în atelier şi mă uitam la el cum meşterea. De cele mai multe ori garduri, chestii de-astea. Ieşea pe orice fel de vreme. Mama spunea: „Sper că nu ieşi pe vremea asta." Şi el stătea în uşa bucătăriei şi zicea: „Când lucrurile devin dure, cei duri ies în faţă." Danny râse. Când lucrurile au devenit dure, durul a şters putina.
Tom lăsă să treacă un moment de tăcere, apoi interveni, pe un ton lejer:
— Ai fost un copil maltratat?
Danny păru surprins.
— Nu. Ei, bătăile, poate...
— Erau frecvente?
— Da.
— Serioase?
— Depinde ce înţelegeţi prin asta.
— îţi lăsau urme?
— Da.
— Vânătăi?
— Da.
— Chiar echimoze?
— Câteodată.
— Aşadar, erai maltratat?
— Nu ştiu. Dumneavoastră credeţi dl eram?

Tom zâmbi.
— Nu merge aşa, Danny.
— Eram maltratat?
îşi masa iar fruntea, de data asta ascunzându-şi aproape toată faţa cu mâna.
— O, Doamne, presupun că după standardele moderne, în comparaţie cu cei mai mulţi copii, da. Oarecum.
— E un răspuns incredibil de particularizat.
— Ei, da, cred că aşa şi trebuie. Dacă am fi fost pe la 1880 — ştiţi, fii bărbat, fiule, dă tot ce ai mai bun şi aşa mai departe — toată lumea ar fi zis că făcea o treabă excelentă.
— Dar nu era excelentă.
— Ştiu, asta am şi spus. După standardele moderne, probabil.
Tom aşteptă.
— Oarecum.
— Oarecum?
— Da, oarecum. N-am fost neglijat, abuzat sexual, înfometat, torturat, lăsat singur de dimineaţa până seara, opărit, ars... Toate astea se întâmplă.
— Ştiu.
— Era prost orientat, dar credea sincer că face ce trebuie.
— Care a fost lucrul cel mai rău?
— Bătaia cea mai rea?
— Nu, lucrul cel mai rău. Momentul cel mai rău.
— Când am fost atârnat de un cuier. Atârnat, nu spânzurat.
-
— De ce a făcut aşa ceva?
— Nu ştiu. Eram neastâmpărat, presupun. M-a ridicat până la cuier, mi-a pus jacheta peste cârlige şi m-a lăsat să urlu acolo.
— Cât timp?
— Nu prea mult. Răsuflă adânc. Sunt hotărât să nu spun „Aşadar, am fost maltratat..." Pentru că lucrurile nu sunt atât de simple.
— Nu.
— Adevărul e că se străduia să fie un tată bun şi... era eroul meu. Era înalt, era puternic, avea un tatuaj care şerpuia când îşi încleşta pumnul, avea pistol, omorâse oameni... Mi se părea al naibii de

grozav.
Lui Tom îi trebui mult timp să-şi dea seama că Danny nu folosea violenţa tatălui său ca scuză pentru propriul comportament. Era mult mai sofisticat de atât. El vorbea despre cercuri morale, despre grupul de oameni (şi de animale) din interiorul cercului, pe care nu e permis să îi ucizi, şi alţii, în afară, care nu se bucură de asemenea imunitate. Pentru tatăl lui Danny, câinii, pisicile şi majoritatea oamenilor erau în interiorul cercului. Găinile, criminalii dovediţi, iepurii, soldaţii inamici, vitele, civilii inamici (în anumite împrejurări), păsările sălbatice, copiii (în uniformă), hoţii, dacă erau prinşi în incinta proprietăţii şi irlandezii, dacă erau suspectaţi de terorism şi cu condiţia să fie somaţi conform regulamentului, se aflau în afară. Danny prezentase pur şi simplu imaginea unui băieţel în pantaloni scurţi care stătea pe un balot de fân aspru, ascultând. întrebarea
era implicită. Ai spus că înţelegeam limpede că e rău să ucizi. Eşti sigur?
Lui Danny îi era greu să vorbească despre destrămarea căsniciei părinţilor lui.
— Ce s-a întâmplat? întrebă Tom.
— Ferma nu mai mergea. De fapt, după ce a terminat de asanat terenul şi de construit gardurile şi aşa mai departe, şi-a pierdut interesul. Nu prea-l atrăgeau găinile, adică să le ţină în viaţă. Şi toată chestia cu cloştile e că trebuie să rămână în viaţă, măcar vreo doi ani, în orice caz. Nu poţi să le suceşti gâturile şi pe urmă să te plângi că nu fac ouă. Şi el era puţin deasupra muncii grele de la fermă. Sau aşa credea. El era ofiţer şi gentleman, aşa că în mod evident dacă era să fie fermier, era un fel de moşier — cum altfel? Petrecea o grămadă de timp la barul Red Lion, făcând cinste la toată lumea cu bani pe care nu-i avea. Localnicii abia-l aşteptau. Râdeau de el pe la spate, îl încărcau la preţ...
— Iar vorbeşte bunica ta. Un surâs.
— Aşa e. Nu-i plăcea s-o vadă pe mama chinuindu-se cu munca fizică grea, în timp ce el proptea barul. Şi avea dreptate.
— Tu ascultai ce vorbeau femeile?
— Da.
— Ce reacţie aveai?

— Eram furios. Fiindcă în mintea mea el nu putea greşi cu nimic.
— în ciuda bătăilor?
— Erau din vina mea.
Tom păstră iar un moment de tăcere.
— Aşadar, presiuni financiare.
— Da. Şi apoi mama şi-a descoperit un nodul la sân şi a trebuit să-şi facă mastectomie. Am fost cu tata la spital, dar am fost nevoit să rămân afară, în maşină. Stăteam acolo, singur, şi aruncam cu pietricele în băltoace. Mi s-a părut că a lipsit cu anii, apoi s-a întors şi mi-a făcut semn spre una din ferestre. Ea se târâse jos din pat să mă vadă. Tata a zis: „Uite-o acolo." Şi am dat din mână ca nebunul, dar erau sute de ferestre. N-am îndrăznit să spun că n-o vedeam. Pe urmă, după ce a ieşit, chiar că s-au împuţit lucrurile. Pur şi simplu ea nu mai putea. Au angajat o fată, Fiona, să-i ajute, şi el s-a agitat o vreme, sigur că da, dar cred că nu înţelegea câtuşi de puţin prin ce trecea ea. Câteva bancuri când i-a căzut părul — cred că nici astea n-au ajutat-o prea mult. Şi într-o zi traversam câmpul spre grajd — atelierul tatii — şi am auzit-o pe Fiona râzând. Nu ştiu de ce n-am intrat direct, dar n-am făcut-o. M-am uitat pe fereastră şi erau acolo, pe baloturile de paie. în plină acţiune.
— Ce-ai făcut?
— Am plecat. Pauză. Ştiţi, ce e mai îngrozitor e că dădeam vina pe mama. Ăsta a fost momentul cu adevărat prost. Şi pe urmă el a plecat. Şi, printr-o coincidenţă ciudată, a plecat şi Fiona.
— Câţi ani aveai?
— Nouă ani şi 362 de zile. Era cu trei zile înainte de ziua mea. Eram sigur că-mi lăsase un cadou pe undeva. Am răscolit toată casa, dar bineînţeles că luase tot, toate dulapurile şi sertarele lui erau goale. Şi apoi m-am gândit: l-a lăsat în grajd. Şi îndată ce m-am gândit la asta, mi-a devenit evident că aşa ar fi făcut. Aşa că m-am dus şi am căutat acolo, şi i-am găsit binoclul. Era atârnat sub o haină veche, iar eu am încercat să mă autoconving că îl ascunsese acolo, că ăsta era cadoul, că-l lăsase acolo
pentru mine, dar nu mai avusese timp să-l împacheteze. Şi l-am purtat tot timpul la gât. Mă culcam cu el, şi aşa mai departe. Era destul de puternic: puteai să apropii şi să măreşti foarte mult

imaginea, să vezi părul din nasul cuiva, dacă voiai, fără să-şi dea seama. Mi-aduc aminte că o priveam pe mama traversând curtea cu găleţi cu hrană pentru animale, şi mâinile îi erau înroşite până la sânge. Abia ieşise din spital după a treia rundă de chimioterapie şi îi era greaţă tot timpul, dar... nenorocitele de găini trebuiau să fie hrănite. Ştiam că s-ar fi cuvenit să mă duc s-o ajut, dar n-am făcut-o. Am pus invers binoclul, şi ea n-a mai fost decât un gândăcel care se ţâra prin curte.
Tăcere.
— Tot mai credeai că era vina ei? . — Da.
— L-ai mai văzut pe tatăl tău înainte de proces?
— Nu. Şi nu l-aş fi văzut nici atunci dadum l-ar fi găsit ziariştii.
— A venit în fiecare zi.
— De ruşine.
— Şi te-a vizitat şi la Long Garth.
— Din egoism. Fiul meu de la internat. în clipa în care încercam să-i spun ceva, se ridica şi ieşea. V-am spus. îl priveam de la fereastra dormitorului, îndepărtându-se pe alee cât de repede îl duceau picioarele.
— Cum te simţeai când îl vedeai plecând aşa?
Un gest de nerăbdare.
— Dumneavoastră cum credeţi că mă simţeam?
— Nu vreau să ghicesc, Danny. Vreau să-mi spui tu.
— Nu era cine ştie ce. Mai plecase şi înainte, pleca şi acum. Asta ştia el cel mai bine să facă.
Părea stors.
— Cred că ar trebui să ne oprim aici, zise Tom. Poate că nu era un moment bun să se oprească, dar
nici un moment nu avea să fie bun. Orice s-ar fi întâmplat în aceste şedinţe, Danny avea să rămână singur cu gândurile lui după aceea. Tom încercă să-şi imagineze camera în care urma să se întoarcă.
Pe trotuar Danny ezită, în timp ce luminile de la două felinare îşi disputau umbra lui.
— Bine, atunci, zise el, pe joi.
Un zâmbet fugar, crispat, şi dispăru.

11

La şase, Tom renunţă să mai încerce să doarmă, îşi puse un trening şi pantofi de sport şi ieşi din casă. Râul era neted ca sticla, dar pe măsură ce răsărea soarele vântul se înteţea, încreţind apa maronie în mici valuri şi clipociri de spumă. îi plăcea asta: mirosul mării când bătea vântul în zori, oraşul, cu străzile lui abrupte care se rostogoleau la vale, tăcute în aerul limpede.

Alergă pe lângă depozitele pustii învăluit în propriile zgomote: respiraţia precipitată, sângele pulsând, tropăitul picioarelor. Se gândea la Lauren: la mesajele pe care i le lăsase el pe robot, la vocea ei rece la telefon. Hotărâse că totul se terminase, iar faptul că el nu sărise în primul tren ca să se ducă la ea arăta că şi el era de aceeaşi părere.

Avea să vină acasă în acest weekend, şi el era perfect conştient că putea fi pentru ultima oară. Jumătate din noapte se gândise la diferite căi de a salva situaţia. O vacanţă lungă? Dar ea tocmai începea un nou trimestru, iar el trebuia să termine cartea. O despărţire de probă de şase luni? Dar erau deja despărţiţi. Avuseseră tot timpul din lume ca să se gândească. Se opri lângă unul dintre

cheiurile pustii, agăţându-se de balustradele ruginite ca să-şi recapete suflul. Departe, sub el, râul transpira petrol.

întors acasă, făcu duş, se strădui să înghită două felii de pâine prăjită şi porni spre gară. încă preocupat, parcă maşina, cumpără un ziar, găsi peronul care-i trebuia şi se plimbă de-a lungul lui, totul pe pilot automat, ignorând mirosul acru de fum vechi al gării sau oamenii care treceau grăbiţi pe lângă el. Iar apoi, deodată, reveni în propriu-i trup, în propria-i viaţă, în momentul prezent. Răsuflă adânc. Mirosul îl făcu să-şi închipuie că undeva sus, prizoniere sub acoperişul de sticlă cu colonia lui de porumbei cu ochi aurii, se aflau fantomele trenurilor cu aburi ale trecutului: motoare fumegânde, cocs arzând, cărbune umed, fum ridicându-se încet de pe peroane, pasageri coborând după călătorii lungi, cu feţele mânjite de funingine şi ochii plini de vinişoare roşii.

Lauren purta un costum cu pantalon gri-argintiu şi nu avea câtuşi de puţin ochii înroşiţi. în timpul nopţii el repetase nenumăratele moduri

în care ea îi putea spune ceea ce era convins că avea să-i spună. Avea să i-o spună de-a dreptul, chiar acolo, în gară? Nu, nu era stilul lui Lauren. Avea să aştepte până seara şi să-i spună la cină, înecând veştile proaste în litri întregi de vin roşu? Să rişte scandalul inevitabil care s-ar fi dezlănţuit după aceea? Ar fi fost cazul s-o cunoască mai bine. Lauren veni spre el pe peron, legănând două valize foarte mari şi evident goale. Nu fu nevoie de nici un cuvânt.

Automat, el întinse mâna să-i ia valizele.

— Nu-i nevoie, zise ea, legănându-le în sus şi-n jos ca să-i arate cât de uşoare erau.

Ieşiră din gară şi se îndreptară spre maşină. Lauren îşi ridică faţa spre burniţă.

— De ce plouă tot timpul aici?

— Plouă peste tot.

— Nu peste tot. La Londra era frumos.

Aruncă valizele pe bancheta din spate şi se urcă lângă el. Aerul din maşină era rece şi umed, te pătrundea până la os. Când porni căldura, se aburiră geamurile.

— Iei câteva lucruri cu tine, aşadar? Ea se întoarse spre el în lumina slabă.

— Ştii, Tom, de fapt e ceva mai mult decât atât. Nu cred că mai merge. Pentru nici unul dintre noi. Aşa că m-am gândit să... înţelegi.

— Să te muţi de tot.

— Da. Vreau să divorţăm.

N-avea rost s-o provoci pe Lauren la o discuţie. Era în stare să discute oricât.

— Să divorţăm.

Cumva, cuvântul îl şoca. Se gândise la despărţire, la... Nu se gândise că ea va merge atât de departe.

— Nu merge, Tom, nu-i aşa?

Ar fi putut insista că e bine. Câtă vreme mai pretindea că această căsnicie e vie, ea nu putea s-o declare moartă unilateral.

— Nu, răspunse el.

Apăsă pe un buton şi apa ţâşni pe parbriz. Scârţ, scârţ, scârţ. Iar apă. Scârţ.

— Ei, nu putem sta aici toată ziua, zise el.

— Nu da cu spatele. Nu se vede.
— Nu-i nimic, o să intre căldura imediat.
Ea însă ieşi, se aplecă în maşină pe cealaltă uşă şi şterse condensul de pe geamul din spate. I se vedea faţa din profil, încordată, preocupată, exasperată. Totul la el i se părea rău în momentul ăsta. Era singurul mod în care putea să depăşească situaţia.
După ce întoarse maşina, el spuse:
— Te întorci în seara asta?
Reuşi să pună întrebarea calm şi rece. Nimic nu i se
părea încă real.
— Nu, m-am gândit să rămân peste noapte. Dacă nu te deranjează.
— Eşti invitata mea.
Asta le fu de ajutor amândurora. Parcurseră restul drumului într-o tăcere satisfăcător iritată.
Tăcerea nu dură. Datorau căsniciei lor o discuţie, şi discutară, fără sfârşit, dar nu pentru că ar mai fi rămas multe de spus.
Luară cina într-un restaurant chinezesc, al cărui tapet miţos de un roşu închis îl făcea pe Tom să se simtă prizonier în nişte intestine în mod misterios tapetate cu blană. „Căsnicia", cum ajunseseră să o numească, stătea cu ei la masă. Comandară mâncarea, din care abia dacă ciuguliră, şi o sticlă de vin de un litru pe care o goliră în timp record.
— Realitatea e, zise Lauren, nu tocmai sigură pe ea, că nu pot suporta să nu mai fiu dorită. Ştiu că nu e vina ta, ştiu că n-ai ce să faci, că nu e ceva voluntar, ştiu toate astea, nu dau vina pe tine, zău că nu dau vina pe tine, dar nu pot suporta. E... mă simt profund umilită. Mă simt de parcă m-aş transforma într-o băbuţă uscată şi stafidită...
— Nu eşti aşa. Eşti frumoasă.
— Dar aşa mă simt.
— îmi pare rău. îşi desfăcu braţele într-un gest de neajutorare. Nu ştiu ce altceva să spun, doar că e vina mea. Nu a ta. Nici eu nu înţeleg mai bine ca tine de ce s-a întâmplat aşa.
— Nu mai pot continua. •
— Nu, ştiu că nu mai poţi. Tăcere. Şi nu pot să spun: „Să mai stăm şase luni, că o să fie mai bine", pentru că... nu e aşa. Nu ştiu ce

altceva aş putea spune.
întorşi acasă, în timp ce beau a doua sticlă cu vin, găsiră, amândoi, o mulţime de lucruri de spus. întoarseră problema pe toate feţele. Adevărul era, se gândi Tom într-unul dintre acele momente de perfectă luciditate care caracterizează beţia, că aveau nevoie de o conversaţie scurtă, simplă, şi nu se puteau hotărî să o poarte, pentru că părea o insultă la adresa a tot ce se întâmplase în ultimii zece ani. Aşadar, continuară să îngroape şi să dezgroape şi să facă elaborate analize dezlânate. în cele din urmă, extenuaţi, după miezul nopţii, porniră un scandal în toată regula, ca să se oprească apoi în mijlocul lui, uşor jenaţi, dându-şi seama că nu se mai cunoşteau destul de bine.
Pe urmă începură să vorbească despre detaliile practice ale despărţirii. Vor vinde casa? Dacă da, vor împărţi banii? Ce mobile voia Lauren să ia? Era ceva uşor indecent în conversaţia asta, ca o discuţie despre polițe de asigurare când persoana asigurată se mai agaţă încă de viaţă. Nu se spuse nimic folositor, dar simplul fapt de a încerca să lămurească aceste chestiuni lumeşti îl ajuta pe fiecare dintre ei să creadă — în cazul lui Tom pentru prima dată — că avea să se întâmple.
Părea ridicol să doarmă împreună după aceea şi, după zece ani, la fel de ridicol să n-o facă. Tom se dezbrăcă în baie, dar refuză să-şi caute pijamaua. Dormea întotdeauna gol şi ar fi părut... stupid să facă altfel acum. Cu toate acestea, se întoarse în dormitor simţindu-se ca un pui jumulit.
Aerul rece în zona burţii îi aminti de prima noapte oribilă de la internat, când două şiruri de băieţei stăteau
în picioare la căpătâiele paturilor, în întuneric, în timp ce infirmiera şefă, o femeie înspăimântătoare, se apleca asupra fiecăruia dintre ei, le apuca organele genitale cu o cârpă albă şi punea o lanternă în pliurile pielii, de fiecare parte. îi căuta de Ţinea cruris, bineînţeles, dar ei nu ştiau asta. Dumnezeu ştie ce crezuseră că se întâmpla, îşi amintea limpede: frigul, întunericul, cercul de lumină, chipul înceţoşat al infirmierei aplecându-se, şirurile de băieţei palizi, ca nişte broscuţe.
Strecurându-se în aşternutul răcoros, îşi dădu seama că ceea ce îi

declanşase amintirea nu fusese doar jena provocată de nuditate în faţa unui public neprietenos, ci şi senzaţia de abandonare.
în întuneric, transpirat, se răsuci spre ea, orb ca o cârtiţă, şi ea îl primi, îi încolăci umerii cu braţele, îşi lipi faţa de părul lui sârmos. Rămase culcat pe jumătate deasupra ei, cu o mână încleştată pe încheietura subţire a mâinii ei, şi ea îl lăsă, deşi înlăuntrul ei, acolo unde conta, el o simţea respingându-1. Mai mult ca orice, această toleranţă, această bunătate îl convinseră că ea vorbise serios.
După un interval de timp decent, se eliberă de sub el, dar mai trecu mult până când el ştiu, după respiraţia ei regulată, că adormise, şi încă şi mai mult până reuşi să facă şi el la fel.
A doua zi dimineaţa el se trezi devreme. Razele soarelui pătrundeau în cameră printr-o fantă în perdelele gri-pal. Lauren se dezvelise în timpul nopţii, şi el rămase s-o privească, uimit de rotunjimea ca de violoncel a şoldului şi de puful auriu fin de pe spatele ei.
Penisul i se întărise şi îl durea. Bine găsit momentul, băiete, îşi spuse el cu amărăciune. Potoleşte-te.
Micul dejun, luat în picioare în bucătărie, a constat din cafea şi pâine prăjită şi a fost urmat, în ce-o privea pe Lauren, de două ore de făcut bagaje. Spuse că avea să aducă o camionetă pentru tablouri şi mobilă. Avea să-1 sune la începutul săptămânii viitoare ca să fixeze o zi. Cât despre ce avea să ia, asta puteau să stabilească mai târziu, la telefon.
El fu uşurat că nu urma să se tocmească acum. De fapt, era hotărât să nu se tocmească deloc, deşi văzuse destule divorţuri ca să ştie cât de dureros poate fi partajul. Stătu în camera de zi, auzindu-i mişcările la etaj. I se părea ireal. în cele din urmă valizele fură umplute şi închise, curelele strânse. El le duse jos, în hol.
Casa părea deja golită, deşi nu dispăruse nimic în afară de conţinutul şifonierului lui Lauren şi al unui scrin. Câteva decoraţiuni. Se uită la cercul de praf de pe şemineul din dormitorul lor şi încercă să-şi aducă aminte ce fusese acolo. Deja păleau amănuntele vieţii lor comune.
Mai aveau două ore până la plecarea trenului. Nimic nu părea cum trebuie. Până la urmă îşi petrecură timpul, aşa cum făcuseră adesea duminica dimineaţa, în piaţa Quayside.
Cârciumile erau deschise. Oamenii se înghesuiau pe trotuare, cu

braţele goale, transpiraţi, zgomotoşi. Aerul era fierbinte şi plin de praf, împrospătat de o vagă briză care adia dinspre Tyne. Piaţa se schimbase în anii de când veneau ei aici, era acum mai degrabă o atracţie turistică, mai puţin evident un loc în care obiecte obţinute pe căi îndoielnice îşi schimbau proprietarul fără multe întrebări. Pe vremuri, la ambele capete ale culoarelor erau postaţi oameni care să-i avertizeze pe negustori de apropierea poliţiei.

Lângă pod se adunase o mulţime şi fură traşi în direcţia aceea. Un puşti de vreo doisprezece-treisprezece ani îmbrăcat doar cu un şort cenuşiu şi încălţat cu adidaşi, fără ciorapi, stătea în picioare cuprinzându-se cu braţele. Sfârcurile mici i se vedeau ca nişte mure pe piept. Tom îi observă mai ales forma: scund pentru vârsta lui, cu gâtul scurt, talia scurtă, pieptul bombat şi cu privirea aceea concentrată pe care o vedeai la gimnastele din blocul socialist. Privea în jur la mulţimea adunată în cerc. în spatele lui, pe pământ, se aflau un sac şi o grămadă de lanţuri ruginite.

Deodată, cu o plecăciune adâncă şi cu un zornăit, un bărbat cu chelie şi tatuaje pe braţe smulse lanţurile de pe jos şi le plimbă de jur împrejur prin faţa cercului de spectatori, împingându-i — aproape bruscându-i — ca să verifice cât de puternice erau zalele. îşi purta părul lung, de un blond murdar, în coadă de cal; torsul gol îi ieşea din jeanşii jegosi. Corpul îi era acoperit de tatuaje, peste tot. Deasupra curelei lăsate în jos se puteau citi cuvintele PUSSY MAGNET scrise cu roşu şi albastru.

Câţiva oameni, printre care şi Lauren, se dădură înapoi, diplăcându-le tonul fudul, dar cei mai mulţi rămaseră să se uite. Era ceva profund neplăcut în chestia asta, se gândi Tom, ceva urât, deşi pe corpul băiatului care, la urma urmei, era mai mult decât pe jumătate dezbrăcat, nu se vedea nici un semn de maltratare — nici o zgârietură, nici o vânătaie. Era slăbănog, dar nu subnutrit şi părea mai degrabă plictisit sau indiferent decât terorizat. Intră în sac. Tatăl lui — dacă era tatăl lui — i-l trase peste cap şi-l legă. Apoi începu să înfăşoare lanţurile în jurul sacului, fixându-le cu lacăte, până când băiatul şi sacul fură transformaţi într-o mumie ale cărei bandaje erau făcute din fier.

O femeie mică şi slabă începu să bată dintr-o tobă. Legătura se zbătu,

capetele tinzând să se întâlnească la mijloc, ca o crisalidă care începe să se desfacă. Tom aproape că se aştepta să vadă un fluid galben scurgându-se din sac. Din nou convulsii, icneli de efort, răsuciri, zvârcoliri. Lanţurile scârţâiau pe dalele pavajului. Nici un progres însă, până când dintr-o dată, într-un murmur crescând de îngrijorare, căzu primul lanţ. Băiatul plonja în echer şi apoi, dintr-o singură mişcare, se ridică în picioare ţinând ultimul lacăt deasupra capului.
Mulţimea aplaudă, un ropot anemic de aplauze ce păru să-l înfurie pe tatuat. înşfăcându-l pe băiat de braţ, îl târî prin faţa cercului care începea să se destrame, împingându-le oamenilor o pălărie în faţă, aproape scuturându-i de monede. Tom aruncă în pălărie tot mărunţişul pe care-l avea, nu pentru că era intimidat, ci pentru că se simţea ruşinat că era acolo.
Spectacolul îi adâncise depresia. îi părea bine că scăpa, începu s-o caute pe Lauren, croindu-şi drum prin culoarele aglomerate, uitându-se după un cap blond, palid şi gândindu-se ce ciudat era că, încă vreo oră, mai avea dreptul s-o caute. Piaţa nu era mai lungă de patru sute de metri, dar n-o vedea. N-avea ce să i se fi întâmplat. Totuşi, ceva îi strângea gâtul, îi apăsa pieptul, şi începu să-şi facă loc cu violenţă prin mulţime. în cele din urmă, silindu-se să se calmeze, sui câteva trepte şi cercetă mulţimea încet şi metodic, de la stânga la dreapta şi înapoi, şi o văzu. Nu era singură. Vorbea cu cineva, un tânăr înalt şi brunet care stătea cu spatele la Tom. Capul lui părea familiar, dar Tom nu-l recunoscu decât când se întoarse uşor. Danny Miller.
Nu exista nici un motiv pentru care să nu se fi aflat aici. Era student: acesta era unul dintre puţinele locuri
în care studenţii îşi puteau permite să-şi facă cumpărăturile. Probabil o identificase pe Lauren din fotografia de pe biroul lui Tom şi se oprise să vorbească cu ea. De ce nu? Şi totuşi Tom simţi un disconfort văzându-i împreună.
Era ciudat, îşi zise el. Ore în şir studiase fiecare licărire de pe faţa lui Danny, observându-i pieliţele rupte, unghiile curate, mărimea pupilelor, micile detalii schimbate în îmbrăcămintea şi comportamentul acestuia. Şi cumva, la un moment dat, încetase să-l mai vadă pe el. în orice caz, încetase să mai vadă ceea ce vedea Lauren acum. Un bărbat tânăr care arăta extraordinar de bine.

Danny era înalt, chipeş, fermecător. Cu treisprezece ani în urmă, privindu-l în boxa martorilor, Tom se întrebase: cum se poate ca atâtea lucruri să fie cum trebuie? Cu senzaţia inconfortabilă că păşeşte pe propriile-i urme, acum se întrebă din nou acelaşi lucru.
Porni prin mulţime, vrând să ajungă acolo repede, neştiind prea bine dacă se temea pentru siguranţa lui Lauren (dar ce era să i se întâmple acolo?) sau era pur şi simplu deconcertat de senzaţia de vulnerabilitate pe care i-o provocase vederea lor împreună.
Ajunse la ea tocmai la timp ca să vadă spatele lui Danny dispărând în mulţime.
— Cine era?
— Băiatul care a încercat să se înece. Era însufleţită, îmi pare bine că m-am întâlnit cu el. Mă întrebam ce s-a întâmplat.
Stăteau faţă în faţă. Ea îşi dădu o şuviţă de păr după ureche într-un gest pe care el va fi nevoit să se obişnuiască să nu-l mai vadă.
— Aşa, zise ea.
Undeva, orologiul unei biserici bătea ora exactă.
— Ar trebui să ne întoarcem, spuse el, ca să nu mai fie nevoie s-o spună ea.
Porniră, lăsând mulţimile să-i despartă, recunoscători că puteau amâna, fie şi cu câteva minute, necesitatea de a-şi lua rămas-bun.

12
Tom locuia singur, cu excepţia weekendurilor, de mai bine de un an. Hotărârea lui Lauren de a divorţa nu avea de ce să facă apartamentul să pară mai mare, dar aşa era. A doua zi dimineaţa coborî într-un living care devenise mare cât Gara St Pancras. Mobilele stăteau cu spatele la pereţi, privindu-1. O singură mişcare falsă, amice, păreau să spună ele, şi dispărem şi noi.
îşi petrecu dimineaţa încercând şi nereuşind să lucreze. Apoi îi telefona mamei lui, aranja să ia cina cu ea şi la masă îi dădu vestea, care n-o surprinse deloc, apoi plecă, puţin după ora zece, simţindu-se... brutal. Anulase viitorul.
Când ajunse, casa părea să fi devenit mai goală. Ridicol; era obişnuit să se întoarcă într-o casă goală. Plimbându-se prin ea — căci îi era

clar că nu avea nici un rost să se culce — descoperi că unele camere erau mai rele decât altele. Dormitorul, în mod surprinzător, era suportabil. Se muta pur şi simplu să doarmă pe partea lui Lauren. În bucătărie era foarte rău. Chiar dacă se aşeza pe scaunul ei, era conştient de zgomotul pe care-l făcea mâncând, muşcând, mestecând, înghiţind şi nu putea supor-

ta. Era ca într-o grădină zoologică la ora mesei. După prima dimineaţă, începu să-şi ia micul dejun în picioare sau plimbându-se prin grădină, iar cina sus, pe o tavă.
Ecranul computerului îl enerva. Cursorul care clipea era în acelaşi timp prea solicitant şi nu destul de solicitant. II putea ignora, cum nu ar fi putut ignora niciodată un pacient care stătea într-un fotoliu lângă biroul lui. începu să-şi caute treburi care să-l scoată din casă. Aranja să se întâlnească cu Bernard Greene, fostul director de şcoală al lui Danny, şi făcu o listă de interviuri pe care trebuia să le ia copiilor din Proiectul privind Violenţa Juvenilă.
Primul nume de pe listă era Ryan Price. Nu fu uşor să stabilească o întâlnire, pentru că la telefon nu era mama lui Ryan, dar să ajungă la ea fu şi mai greu. Nu putea lua un taxi, pentru că nici un şofer de taxi nu voia să meargă în cartierul acela. Nu putea parca maşina lângă casă, pentru că i-ar fi fost furată sau arsă până s-ar fi întors, iar autobuzul oprea la un colţ care avea una dintre cele mai mari rate ale jafurilor din Marea Britanie. în cele din urmă, merse cu maşina până la cel mai apropiat cabinet medical, lăsă maşina în parcarea păzită de acolo şi parcurse pe jos restul drumului.
Dădu colţul pe Bedf ord Street şi văzu o maşină de poliţie trăgând pe trotuarul din faţa casei lui Ryan. Din ea ieşeau doi poliţişti. Cel mai în vârstă îşi înghionti colegul.
— Hei, uite şi săgeata albastră.
O trimitere la un moment, cu doi ani în urmă, când Tom fusese amendat pentru depăşirea vitezei. Poliţiştii nu se mai saturau de gluma asta.
— După care ai venit? Tom dădu din umeri şi îşi desfăcu braţele.
— Ei bine, dacă-i vorba de Robbie sau Craig, nu se poate.
Cel în vârstă avea o burtă umflată de bere, dar nu era câtuşi de puţin încrezut ori agresiv. Cel mai tânăr, numai picioare şi mărul lui Adam, deja trăgea cu ochiul pe fereastra camerei de zi.
Jean Price, o femeie slabă a cărei sarcină de opt luni de-abia se ghicea, sări de pe o canapea încărcată de copii pe jumătate dezbrăcaţi şi alergă la fereastră.
— Voi, ăştia, ce căutaţi aici? Va zgâiţi pe fereastra mea la opt jumate

dimineaţa?
— Salutare, Jean. Deschide uşa.
— Sunteţi în stare să faceţi omu' să moară de inimă.
— Hai, iubire. Nu ne facem decât datoria. Ştia că nu avea de ales. Uşa se deschise.
— Vă faceţi decât datoria. O pereche de nenorociţi împuţiţi.
— Am venit după Robbie şi Craig, Jean. Trebuiau să se prezinte la tribunal ieri, nu?
— Şi ce-are asta cu mine? Nu-i treaba mea să-i duc în tribunalu' vostru împuţit, înţelegeţi?
Se uită peste umerii lor la Tom, pe care-l considera un fel de aliat.
— Nu poţi să le spui matale?
O urmară în camera de zi, o încăpere aproape goală cu un şemineu electric neprotejat. Copiii, îmbrăcaţi doar în nişte flanele de corp, se holbau cu ochii mari la poliţişti.
— Nu te supăra, Jean, zise burtă-plină.
— Să nu mă supăr? Credeam că asta faceţi voi. Ridică un degete.
— Băieţii au cinşpe şi şaişpe ani. îs destul de mari ca să meargă singuri la tribunal, ştiţi? Primesc scrisori de la avocaţi ca să le aducă aminte. Ştiu să citească.
Se aplecă să ridice un pantof de copil, dar nu reuşi să se liniştească.
— Dacă nu vor să meargă la tribunal, îi treaba lor. Burtă-plină se duse în capul scării şi strigă:
— Craig? Robbie? Veniţi jos.
— Hopa-sus, cocoşeilor, că aţi pus-o, zise cel mai tânăr.
— Eei, ia uite cum vorbesc în faţa plozilor. Acum i se adresa lui Tom. Io ce naiba să fac? Am fost la tribunal când eram în luna a noua cu ea. Uite, cu asta. Numa' că nu s-a născut în tribunal.
Burtă-plină începu să urce scara.
— A, simţiţi-vă ca acasă, strigă Jean după el. Se întoarse din nou spre Tom. Asta-i hărţuire, aşa să ştii. Am opt copii, îs singură, nu-mi trebuie asta. Se străduia să-i pună şosetele uneia dintre fetiţe în timp ce vorbea, dar mâinile îi tremurau atât de tare că fu nevoită să renunţe. Şi-aşa iau pilule de nervi. La ora asta, orice părinte îşi trimite copiii la şcoală, ştiţi? Se întoarse spre poliţişti. Dacă mai aşteptaţi juma' de oră, stăteam aci cu o cană de cafea, ştiţi? Poate

chiar vă dădeam şi vouă una.
Craig şi Robbie dădură buzna în cameră. Imediat, Jean începu să-i pocnească zdravăn peste cap şi peste umeri.
— Nici n-am apucat să le spun despre voi, puţoi ce sunteţi. Poliţiştii se ridicară în picioare. Să dea iama aci la opt jumate dimineaţa. Se întoarse spre Tom. Nu spun minciuni, am sângerat în fiecare lună a sarcinii ăsteia. Şi-acuma pierd sânge.
— Atunci hai să te ducem la un doctor, zise Tom.
— Ce rost are? O să mă bage în spital. Unde pot io să mă internez?
Arătă spre copii, care se holbau solemn la ea.
— Ştiţi la fel de bine ca mine că dacă ăştia sunt luaţi în grija statului, nu-i mai capăt înapoi.
Robbie îşi termină de încălţat adidaşii şi se ridică în picioare.
— Bun, mergem? zise burtă-plină. Vrei să te ducem noi până la secţie cu maşina, Jean?
— A, grozav, n-am ce zice. Câţi vreţi să iau cu mine? Pă toţi şase ori numai bebeluşul?
El dădu din umeri şi îl împinse pe Craig pe uşă. Jean şi Tom se uitară pe fereastră cum băieţii intrau pe bancheta din spate a maşinii, iar poliţistul mai tânăr le punea mâna pe cap ca să nu se lovească.
în ultimul moment Jean fugi la uşă.
— Să suni după un avocat acuma, Robbie. Şi — Craig! Să-ţi ţii gura.
Maşina plecă. Jean, încă spumegând, se reapucă să-şi îmbrace fetiţa.
— Cea mai veche şmecherie din lume. Mă fac să-i las pă copii singuri, şi p-ormă cheamă asistenţii sociali. Bingo, toţi trimişi la orfelinat. Asta nu poa' să zică nimeni despre mine, adăugă ea, potrivind pantofiorul pe piciorul fetiţei. Nu-s neglijaţi, şi io nu plec şi-i las de capu' lor.
— Nimeni nu crede că-i neglijezi, Jean.
— Hmm. Era uşor îmblânzită. O clipă mai târziu rânji. Uite, m-ai văzut din profil?
îşi arătă burta aproape plată. Mama zice: „La naiba, Jean, unde dracu-l ţii?" Tom spuse:
— Uite, ştiu că nu e momentul potrivit...
— Aşa-i, iubitule, nu e.
Niciodată nu ştiuse prea bine ce loc credea Jean că ocupa el în viaţa

lor. întotdeauna vorbea cu el flirtând
uşor, părea să simtă că era de partea ei, dar parcă nu vedea această relaţie ca pe una profesională.
— Speram să-l pot vedea pe Ryan.
— O, Doamne, chiar aşa. Ştii, îs aşa de terminată că nici nu mai ştiu ce fac câteodată. Strigă în susul scării: Ryan!
O clipă mai târziu Ryan apăru, cu ochii cârpiţi, căscând.
— Aplecat poliţia?
— Da.
— Ce voiau?
— Nu pe tine. Au venit să-i ia pe Robbie £i Craîg^la tribunal.
— O pereche de poponari."
— Hei, sunt fraţii tăi. Ryan îşi freca coapsa.
— Craig al nostru ne-a făcut-o.
— Ryan, spuse Tom ferm, ce-ar fî să mergem în bucătărie să stăm de vorbă?
Celălalt dădu din umeri.
— Mda, bine.
Poate era de vină şi depresia lui, dar în dimineaţa asta priveliştea de pe planeta Ryan părea şi mai întunecată ca de obicei. Şcoala: pierdere de timp. Oricum fusese eliminat. Ce simţea în legătură cu asta? „Nu mă deranjează." N-ar trebui să ia nişte note? „Nu mă deranjează." Ca majoritatea copiilor lui Jean, nu era prost, şi din când în când vorbea articulat. Profesorii trăiau într-o lume a lor, comodă şi îngustă. N-ar rezista nici cinci minute în afara clasei. De ce? Că habar n-aveau. Credeau că e minunat dacă cineva lua examenele şi trecea mai departe la unul din programele de muncă silnică. 1.99 lire pe oră. Tom încercă să-l facă să vorbească despre gardianul

public pe care el şi colegii lui îl aruncaseră pe o scară rulantă în Metro Centre. „Gardienii ăştia nenorociţi mereu ne fac probleme." Dar gardianul era încă în cârje, nu? Ce simţea Ryan în legătură cu asta? „Nu mă deranjează." în asemenea momente, îşi zise Tom, simţeai că erau nişte copii cu adevărat împuţiţi şi că nu prea mai aveai ce face în privinţa lor.
Se întoarse la maşină. Fiecare casă lăsată goală acolo era deposedată de şeminee, de obiecte sanitare, de ţevi, de ţigle şi i se dădea foc, fie în joacă, fie pentru că proprietarii, nesperând că şi-ar putea vinde ori închiria locuinţa, plăteau copiii s-o facă. La colţul străzii era un container plin de gunoi care ardea. Un grup de copii, aşezaţi pe fiecare latură, strălucea în căldură ca nişte reflecţii în apă.
în seara aceea îi telefona Marthei şi îi spuse un singur cuvânt.
— Dezintoxicare?
— Da.
Se întâlniră într-un bar din Northumberland Street şi comandară o sticlă de vin.
— Ce s-a întâmplat? întrebă ea.
— A, nimic îngrozitor. îl intervievam pe Ryan Price şi cumva — nu ştiu — pur şi simplu mi-am dat seama.
— „Nu mă deranjează", zise ea cu intonaţia monotonă a lui Ryan.
— Exact. Ştii că a aruncat un gardian public pe o scară? Mă rog, el şi banda lui.
— Da, îmi închipui. A stat şase luni într-un cărucior cu rotile când era mai mic. Robbie l-a împins pe el pe scări.
— Hmm. E frumos să vezi că se transmit tradiţiile familiei. Luă o înghiţitură de vin. Ştii, mă uitam la cartie-
rul ăla şi m-am gândit la... Aruncă o privire scurtă în jur, apoi continuă, cu vocea scăzută: Dacă Ian ar fi făcut ce-a făcut acolo, n-ar fi fost nici pe departe aceeaşi vâlvă.
— Nu, zise ea. Pentru că aşa sunt ei. Dar îndată ce ai un copil care comite o crimă în Anglia rurală — sau într-un orăşel din America, tot aia e —, ataci... nu ştiu, mitul — esenţa morală a ţării. Şi presa are isterii. Ştii că şi acum îl mai vânează pe Ian, încă-şi mai bagă nasul?
— Credeam că nu ştie nimeni că a ieşit.
— Păi oficial nu ştie nimeni. Ea clătină din cap. Ei ştiu tot, Tom.

— Dar nu-i ştiu numele?
— Nu, Dumnezeule, cel puţin sper că nu. îşi duse degetele ascuţite la buze. Ian spune că tu o să mai vorbeşti şi cu alte persoane.
— Da, de fapt, una singură până acum. Am aranjat să mă întâlnesc cu fostul lui director, Bernard Greene.
— O să ai grijă, da?
— Vrei să zici că nu trebuie să spun noul lui nume nici măcar acolo?
— Exact.
Tom se lăsă pe spătarul scaunului, zâmbind.
— Eşti sigură că nu e doar paranoia proprie Internelor?
— Tu n-ai fost urmărit niciodată de ziarele de scandal.
Terminară sticla şi, la insistenţele lui, mai comandară una... Cu ea putea să vorbească despre Lauren, dar avea nevoie de câteva pahare înainte.
— Aşadar, ce n-a mers? întrebă ea, jucându-se cu piciorul paharului.
— Sexul, zise el. Până la urmă n-am mai prea fost bun de nimic.
— Ofilită de-atâta bere?
Era uimitor cum Martha putea să rostească aşa ceva şi să pară totodată plină de compasiune.
— Nu. Ofilită din cauza trusei de prezicere a ovulaţiei.
— încercaţi să faceţi un copil?
— Da. Da, ştiu cât de iresponsabil pare. Dar ne înţelegeam foarte bine când am început să încercăm. Asta nu pot eu să înţeleg — totul s-a dus pe apa sâmbetei într-un timp atât de scurt. Tot privesc în urmă şi, ştii, dacă nu eşti atent prezentul începe să distrugă trecutul, pentru că de câte ori mă gândesc la o perioadă fericită îmi spun: ei, nu se poate să fi fost chiar aşa. Ceva trebuie să fi mers prost şi eu nu-mi dădeam seama.
Sarcina devenise o obsesie, spuse el, ştiind că, de fapt, dădea vina pe Lauren şi detestându-se pentru asta. Dar tot ce spunea era adevărat, sau cât de adevărat putea. Se simţise folosit şi se retrăsese, nu conştient, nu deliberat, dar...
— înţelegi totuşi de ce era disperată, nu? Câţi ani are?
— Treizeci şi şase.
— Ei, uite, eu am treizeci şi patru şi deja mi se pare grav. Pentru bărbaţi nu e la fel, nu?

Expresia de obicei veselă a Marthei devenise amară. Nu ştiţi niciodată cui îi trece timpul. Căci nu ţie, cu siguranţă.
— Nu eu am proiectat echipamentul. Dacă aş fi făcut-o, aş fi inclus un tub permanent gonflat.
— Ehei, ce bine ar fi!
— Mda. Să ţi-l prinzi cu cureluşe de coapsă când nu e nevoie de el.
— Ei bine, tu ai putea. Ezită. Ai încercat vreodată cu altcineva?
— Vrei să zici...
— încearcă. Vreau să zic că n-ai decât să spui că e „ofilire din cauza trusei de prezicere a ovulaţiei", dar nu văd cum poţi să ştii dacă n-ai încercat şi cu altcineva.
— îţi mulţumesc, Martha. Mi-eşti de mare ajutor. Medita un moment. Nu, n-am încercat, spuse el în cele din urmă. Eram căsătorit.
— Ei bine, acum eşti liber.
Dacă altcineva i-ar fi spus asta, s-ar fi gândit că era un avans. Dar nu Martha. Nu că ea n-ar fi fost atrăgătoare — de fapt, la un moment dat, la începutul colaborării lor, o găsise îngrijorător de atrăgătoare —, dar deveniseră prea buni prieteni ca să se întoarcă şi să aleagă alt drum. A face dragoste cu Martha ar fi fost ca a îmbrăca un pulover vechi, călduros şi de încredere într-o noapte rece şi întunecoasă. Ea merita ceva mai bun, la fel şi el.
In faţa barului se pupară şi-şi urară noapte bună, iar el porni spre casă, sperând că amestecul de aer curat, mişcare şi mult prea multă băutură avea să-l ajute să adoarmă.
Nopţile erau grele. Se trezea în mod regulat în picioare în faţa ferestrei, la două, trei sau patru dimineaţa, privind strada în neştire. O dată, i se păru că descoperise un coleg de insomnie. într-un dormitor, câteva scări mai încolo, lumina se tot aprindea şi stingea şi el găsi o oarecare consolare în prezenţa unui tovarăş de suferinţă, în nopţile următoare identifică un ritm şi îşi dădu seama că lumina venea de la o lampă de veghe. Simţi pierderea acestui tovarăş necunoscut ca pe o crampă şi se miră că ceva atât de banal se putea face simţit în mijlocul suferinţei generale.
în seara asta însă adormi adânc şi se trezi împrospătat. Rămase culcat şi privi razele de soare care se furişau

pe covor spre pat. Şi în dimineaţa asta, în loc să se chinuie să se ducă în biroul lui de la mansardă, cum făcea în fiecare zi, avea de gând să se ducă la Long Garth.
Undeva, în mintea lui, vocea Marthei spunea: „Acum eşti liber."
Coborând la micul dejun, se gândi la asta. Libertatea nu-i ştergea durerea, uluirea sau senzaţia de eşec, dar era o perspectivă nouă şi la fel de valabilă asupra situaţiei sale, şi necesita atenţie.

13
Long Garth, unitatea securizată în care Danny pe trecuse şapte ani din viaţă — ce rămăsese din copilărie şi întreaga adolescenţă —, se afla într-o zonă verde sub Brimham Rocks. Ajungând prea devreme la întâlnire, Tom se duse cu maşina să vadă stâncile, blocuri uriaşe de granit risipite pe terenul mlăştinos la retragerea ultimei glaciaţiuni, unele grupate la un loc, altele izolate. Un bloc de granit stătea într-un echilibru perfect deasupra altuia, aşa încât se legăna la cea mai mică briză.
Tom privi stânca mişcătoare, apoi se uită pe toată întinderea terenului mlăştinos, ascultând behăitul oilor în depărtare, care se auzea şi se stingea la întâmplare ca nişte rafale de vânt. Se vedea Long Garth de acolo, o clădire joasă, înconjurată de terenuri de sport, doar forma dreptunghiulară a piscinei ieşind puţin din contur.
Cândva, Long Garth făcuse parte dintr-o instituţie mult mai mare pentru adolescenţi certaţi cu legea, dar aceea fusese închisă. Moda se schimbă: izolarea extremă a complexului era considerată acum nepotrivită pentru reabilitarea tinerilor delincvenţi, dar unitatea securizată
rămăsese. Douăzeci şi patru de adolescenţi — toţi băieţi — înconjuraţi de un gard înalt de cinci metri.
Tom nu-l mai întâlnise niciodată pe Bernard Greene. Scrisese la Interne de trei ori, în primul an după condamnarea lui Danny, arătând cât de important era ca acesta să beneficieze de tratament psihologic şi nu să fie închis pur şi simplu, şi de fiecare dată primise acelaşi răspuns liniştitor. Danny se adaptase bine. Se făceau progrese în reabilitarea lui. Dar Tom auzise din alte surse că la Long Garth nu

exista tratament psihologic, iar Danny confirmă acest lucru. Primise în schimb o formă excentrică, vetustă de educaţie de internat: terenuri întinse, clase echipate cu tot ce trebuie, grupe mici, un învăţământ moral ferm, accent pe rolul sporturilor de echipă în construirea caracterului. Nu era de mirare că tatălui său îi plăcuse.
Tărâmul stolului de cuci, ar fi zis Tom. Nu avea absolut nici o relevanţă pentru tratamentul unui copil cu tulburări severe, cu excepţia faptului că Danny chiar înflorise acolo, cel puţin pentru un timp.
Bernard Greene locuia în afara terenului şcolii, pe o alee îngustă paralelă cu gardul. Faţa casei era acoperită de glicină, ale cărei frunze foşneau în adierea vântului. Avea efectul de a face casa să pară vie, un spaţiu adăpostit în interiorul grădinii, dar nu separat de ea. Frunzele începeau să se decoloreze. Nu-şi putea imagina cum arăta locul ăsta iarna: mlaştini, vânturi îngheţate şi, la orizont, stâncile acelea într-un echilibru precar.
Uşa îi fu deschisă de o femeie trupeşă, cu o mână într-o mănuşă cu dungi albe şi roşii de luat cratiţele de pe foc.
— Domnul doctor Seymour? întrebă ea. Intraţi. Soţul meu vă aşteaptă.
îi zâmbea, cu faţa strălucindu-i de transpiraţie sau aburi, părând o profesoară de sport jovială, deloc atletică, de la o şcoală de fete.
Păşi în hol. Pe masă se afla un vas din argint cu trandafiri care se reflecta în lemnul lustruit. Până şi petalele căzute, mici gondole roz şi galbene, păreau să facă parte din aranjament. Mirosea a lavandă şi lămâie. în privinţa propriei înfăţişări însă, doamna Greene nu făcea nici un efort. O rochie fără formă imprimată cu trandafiri albaştri acoperea un corp de care în mod evident hotărâse să uite. Păr subţire, şaten-cărunt, curat şi îngrijit pieptănat, dar nu coafat. Renunţase. Deschise o uşă în dreapta.
— A venit domnul doctor Seymour, dragă.
Bernard Greene se afla chiar în prag, aşteptând să înainteze şi să-şi întindă mâna rece şi uscată. Tom simţi o antipatie bruscă. De ce nu se ridicase să deschidă el uşa? De ce o lăsase pe nevastă-sa să vină tocmai de la bucătărie, ca o servitoare, când el era mai aproape? întreaga înfăţişare a lui Greene era elegantă, plină de încredere în

sine, uşor juvenilă. Bucle cărunte, ochi de un albastru intens — atât de intens încât Tom îl bănui că poartă lentile de contact colorate, deşi nu le vedea marginea — piele bronzată, abordare directă, ţinută dreaptă, aproape militărească. Contrastul cu soţia lui era izbitor. Părea cu vreo douăzeci de ani mai tânăr.

Ei, poate că era mai tânăr. Tom se aşeză în fotoliul indicat: un fotoliu îmbrăcat în creton, în cealaltă parte a şemineului, faţă în faţă cu cel în care stătea Greene. Un aranjament elaborat de flori uscate ascundea vatra goală. în stânga era un pian mare, acoperit cu fotografiile a două fete în uniformă de şcoală, călare pe cal, ju-

cându-se în grădină, chicotind pe marginea unei piscine.

— Fetele mele, zise Greene, de parcă soţia n-ar fi jucat nici un rol în producerea acestora. Acum sunt plecate într-o excursie cu şcoala, aşa că locul pare foarte liniştit. Aveţi copii?

— Nu, răspunse Tom.

I se păru o întrebare ciudată ca început al unei convorbiri profesionale, aproape de parcă Greene ar fi încercat să submineze orice pretenţii de competenţă în relaţiile cu adolescenţii pe care le-ar fi putut ridica el.

— Vă mulţumesc că aţi acceptat să mă primiţi aşa de repede.

— N-aveţi pentru ce. M-aş bucura să vă fiu de folos, deşi nu cred că vă pot spune prea multe. Dumneavoastră îl trataţi?

— Nu chiar. Vrea să... să stea de vorbă cu cineva despre... ei, despre trecut, despre ce s-a întâmplat, de ce s-a întâmplat. Nu ştiu dacă vă amintiţi — am fost citat ca martor expert la proces.

— Aşadar, ştiţi deja cam toată povestea?

— O parte.

— Mă surprinde... zise doamna Greene.

Apoi se gândi mai bine la ceea ce era să spună. Doriţi un ceai?

Greene se uită la Tom.

— Da, mulţumesc. După ce ea ieşi, Tom întrebă:

— V-a mai contactat Danny de când a ieşit?

— Nu. Mi-a scris de câteva ori, dar asta-i tot.

— Vă aşteptaţi s-o facă? Vreau să spun, se întorc vreodată?

— Unii. M-am gândit că Danny s-ar putea s-o facă.

— De ce credeţi că n-a venit?

— Nu ştiu. Dacă vă vedeţi cu el, puteţi să-l întrebaţi. După o scurtă tăcere continuă: Cred că s-a simţit... dezamăgit. Mă tem că i-am promis oarecum că i se va permite să-şi ispăşească condamnarea aici, măcar până împlinea nouăsprezece ani. Pentru că exista un precedent, ştiţi. S-a mai întâmplat aşa şi cu un alt băiat şi... El a fost chiar eliberat de aici, dar în cazul lui Danny cei de la Interne au hotărât să-l transfere la o închisoare de maximă securitate. Aşa că a plecat. Expresia îi deveni o clipă amară. Şi n-am nici o îndoială că în şase luni au distrus tot ce făcuserăm noi în şapte ani.
— Putem să începem întorcându-ne la primele momente? Care a fost prima dumneavoastră impresie?
— Am rămas muţi, spuse doamna Greene, intrând cu tava. îţi aduci aminte? îl întrebă pe soţul ei.
— Da, zise el.
— Eram în sala de aşteptare când a intrat gardianul cu el. Era aşa de mic! Şi pe urmă, când am ajuns aici şi l-am văzut lângă ceilalţi băieţi...
— Era mai mic cu trei ani decât cel mai tânăr de aici, zise Greene.
— Singurul lucru pe care-l puteam face în seara aceea era să-l ducem la culcare, spuse doamna Greene. Era complet epuizat. A, şi era îngrozit că o să ude patul, şi nu voia să adoarmă, se străduia să rămână treaz şi bineînţeles că l-a udat până la urmă. Detesta să facă asta. Cred că detesta tot ce nu putea controla.
— Soţia mea l-a învăţat franceza, zise Greene.
Era o concediere, şi ea o luă ca atare. Când uşa se închise în urma ei, Greene zise:
— El ştie că sunteţi aici?
— Da. N-aş fi venit fără ştirea lui, dar i-am spus că nu voi dezvălui nimic din ce-mi spuneţi.
— Ce mai face?
— Destul de bine. Cred că e un semn bun că încearcă să... se împace cu ceea ce s-a întâmplat.
Un surâs indulgent.
— Să se împace? Mă întreb dacă e posibil. Ce ar putea însemna să te împaci cu faptul că ai omorât pe cineva?
— De acord. Vrea să limpezească lucrurile.

— Adică să găsească pe altcineva pe care să dea vina? Mai bine o lasă baltă. Ştiţi care e primul lucru pe care îl fac cu fiecare copil care vine la şcoala asta? Ii spun: asta e prima zi din restul vieţii tale. Nu mă interesează ce ai făcut. Nici măcar nu vreau să ştiu ce ai făcut. Nu mă interesează decât cum te porţi acum. în momentul în care treci pe poarta asta începi să priveşti înainte.
Greene strălucea de-a binelea de încredere. Pentru prima dată Tom văzu că omul acesta putea fi carismatic, mai ales dacă erai tânăr şi tulburat şi voiai să uiţi.
— Aşadar, nimeni n-a vorbit cu Danny despre crimă?
— Nu.
— Şi nici el n-a încercat să abordeze subiectul?
— Nu. Să nu uităm că încă mai spunea că n-o comisese el. în mintea lui Danny nu era nimic de discutat.
— A pomenit de un profesor de engleză.
— Ce a spus? O întrebare surprinzător de directă.
— Nu prea multe. Doar că era foarte bun. Angus...?
— MacDonald. Da, era bun. Şi foarte bine intenţionat. Tom zâmbi.
— Asta se spune în general despre oamenii care produc dezastre.
— Nu, n-am vrut să spun asta. Era... total devotat. Avea studii temeinice, referinţe bune, dar îi lipsea experienţa. .. simţul pericolului, era să spun, dar nu ăsta e cuvântul potrivit. Ajungea mereu să se amestece în lucruri pe care nu avea calificarea necesară ca să le rezolve.
— El l-a pus pe Danny să scrie despre crimă?
— Din câte am înţeles, i-a cerut să scrie despre copilăria lui. Cred că nici chiar Angus nu ar fi...
— Şi dumneavoastră nu aţi fost de acord?
— N-am ştiut. Dacă aş fi ştiut, cu siguranţă l-aş fi avertizat pe Angus să nu intre pe acest teritoriu.
— Şi cum aţi aflat?
— De la Danny. A venit la mine. Deşi ştiam dinainte că ceva era în neregulă, fiindcă se comporta din ce în ce mai prost.
— în ce sens?
— A atacat pe un alt băiat.

— Grav?
Greene dădu din umeri.
— Depinde cum o luaţi. A încercat să-l înjunghie cu o şurubelniţă, dar băiatul n-a fost rănit. După cum desigur vă imaginaţi, aici atacurile sunt destul de frecvente. Dar, bineînţeles, după aceea totul a ieşit la iveală. Prin „totul" înţeleg genul de cercetări pe care le făcea Angus.
Greene se lăsă pe spătarul fotoliului, cu ochii strălucitori, cu mâinile în jurul ceştii cu ceai, aşteptând întrebarea următoare şi neoferind nimic.
— Danny ştia bine să înoate? Surpriză.
,
— Excelent. înota în echipa şcolii.
— Concurând cu cine?
— Cu alte şcoli de corecţie.
— Avea voie să iasă?
— Sub strictă supraveghere, da. La fel ca alţi doi băieţi care aveau condamnări pe viaţă. Nu a existat niciodată un tratament preferenţial.
Tom se întrebă de ce presupunea Greene că el credea că ar fi putut exista.
— Dar cu siguranţă a trebuit să faceţi unele aranjamente — n-aş spune preferenţiale — speciale pentru educaţia lui, nu? Vreau să spun că făcea trei cursuri cu grad înalt de dificultate. Ce procent din băieţi fac asta?
Greene surâse.
— 0,001 la sută. Da, bineînţeles că am făcut aranjamente speciale, aşa cum am fi făcut dacă un băiat ar fi fost surd sau orb sau... Corectitudine nu înseamnă să-i tratezi pe băieţi în exact acelaşi fel. înseamnă să acorzi atenţie egală nevoilor lor.
Greene se afla în defensivă încă de când Tom pomenise de Angus MacDonald.
— Dădea satisfacţii profesorilor?
Expresia lui Greene... se muie? Nu, nu se muie — se îmblânzi.
— Era unul dintre cei mai inteligenţi băieţi cărora le-am fost vreodată profesor. Am predat la Şcoala elementară din Manchester, şi bineînţeles că am avut câţiva băieţi inteligenţi acolo. Când am

venit aici mi-am spus că nu voi avea regrete. Să-i vezi pe băieţii ăştia îndreptându-se... e un alt fel de satisfacţie. Dar pentru un profesor nimic nu e ca hrănirea unui spirit care poate absorbi tot ceea ce-i oferi şi chiar îţi mai cere. Aşa că da, dădea satisfacţii.
— îl plăceau toţi membrii personalului?
Entuziasmul păli.
— Bineînţeles că nu. Suntem o comunitate mică. -întotdeauna vor exista tensiuni într-un loc ca ăsta. •

— Aţi spune că şcoala a înregistrat un succes în ceea ce-l priveşte?
— Da. Nu ştiu în ce măsură i-a dăunat experienţa închisorii, dar când a plecat de aici era... Bine, o s-o spun. în multe privinţe era un tânăr reuşit.
Se uită la ceas.
— Iar acum mă tem că... Mâinile i se încleştară pe braţele fotoliului. A, nu v-aţi terminat ceaiul. Nu, nu vă grăbiţi. Vă conduce soţia mea.
Tom dădu mâna cu el, îi mulţumi din nou, apoi se duse la fereastră şi-l privi plecând. Un mers ciudat, agitat, poticnit, de parcă mişcarea ar fi venit mai degrabă din genunchi decât din şold. Deveni conştient că doamna Greene intrase în cameră în spatele lui şi-l privea cum îi priveşte soţul. Se întoarse şi luă tava.
— Vă duc eu asta?
— E foarte amabil din partea dumneavoastră. Mai doriţi o ceaşcă?
O făcea iar pe amabila, dar ochii îi erau întunecaţi şi şireţi.
— Da, cred că nu mi-ar strica încă una.
O urmă în bucătărie. Era o încăpere plăcută: mobile asortate, nu o garnitură, minimum de gadgeturi moderne, ustensile vechi, foarte bine îngrijite peste tot, un fund de lemn zgâriat, şiruri de cuţite ascuţite. Pe masa din mijloc se afla un buchet de margarete într-o vază pătrată verde cu alb. Tom se aşeză, iar ea îşi făcu de lucru umplând ceainicul şi punând căni curate.
— Nu e bine cu ceşti, nu-i aşa? Dacă e să beau, atunci îmi place să beau mult. O oală sfârâia pe aragaz. Aş vrea să vă pot oferi un miros mai apetisant, dar mă tem că e încă în stadiul de spumuit. Se aşeză, îşi încolăci degetele ca nişte cârnaţi în jurul căniişi îi făcu cu ochiul:
-— Ei bine — zise ea, când văzu că el tot nu spune nimic —, Danny.
— I-aţi predat franceza. Era bun?
— Da. Era inteligent, cu o memorie bună, cu o bună capacitate de imitare. Cam asta-i tot ce-ţi trebuie când începi să înveţi o limbă.
— Câţi ani avea când aţi început să-i predaţi?
— Unsprezece. Aceeaşi vârstă pe care ar fi avut-o dacă ar fi... — o vagă schimbare de expresie — dacă ar fi urmat o cale mai normală.
— Vă plăcea? Râse spart.
— A, asta-i o întrebare periculoasă pe-aici. Nu măîntrebam dacă-mi plăcea. Nu avea importanţă.

— Nu, dar aţi putea să vă întrebaţi acum.
— Şi să vă răspund clar cu da sau nu?
El zâmbi.
— Aş vrea să aud orice răspuns vă vine.
— Danny era un sac fără fund. Voia ca alţi oameni să-l umple, numai că aceşti oameni sfârşeau secătuiţi. Unii erau... Nu ştiu, hipnotizaţi de acest proces, aşa că reveneau mereu să capete mai mult. Sau, mai degrabă, reveneau mereu ca să dea mai mult.
— Spuneţi că erau hipnotizaţi de acest proces?
— Sau de el. Locul ăsta e plin de oameni care vor să fie de folos, de aceea ne aflăm aici. Şi de cele mai multe ori nu poţi fi de folos, aşa că atunci când întâlneşti pe cineva ca Danny, care te face să simţi că eşti, ei bine, e ca o oază într-un deşert. Şi el era foarte, foarte priceput la a-i face pe oameni să simtă că erau de folos.
— Probabil că avea nevoie disperată de ajutor.
— Da, sunt sigură.
Tom bâjbâia.
— Credeţi că domnul Greene a sfârşit secătuit?
— Nu.
Foarte categoric.
— Soţul meu e... e devotat băieţilor, după cum sunt convinsă că aţi văzut, dar pe plan personal poate fi... şi destul de insensibil.
Tom se străduia să traducă asta în termenii pe care i-ar fi putut folosi cineva mai puţin copleşit de admiraţie (presupunând că ea era copleşită) faţă de Greene şi munca lui, dar singurele sintagme pe care le găsi erau violente.
— Bernard are un mare talent. Poate să se uite la cineva şi să vadă tot ce poate deveni acesta mai bun, iar apoi, prin convingere, face ca persoana aceea chiar aşa să devină. Dar adevărul e că este mai degrabă naiv în privinţa oamenilor de acum. Nu e şiret. De fapt, cred că chiar dispreţuieşte şiretenia, o consideră cinism.
Tom era deconcertat şi stătu o clipă să se gândească de ce. Pentru că se aşteptase la mai multe resentimente de la femeia asta care era tratată ca o menajeră, trimisă să dea fuga să deschidă uşa, să facă ceai, apoi concediată abrupt, deşi îi fusese profesoară lui Danny şi poate ar fi avut ceva de spus. Dar acum, privind în jur prin bucătărie,

văzu că aceasta, nu biroul, era centrul de putere. Privit din această perspectivă modificată, biroul părea mai degrabă un ţarc pentru copii.
— Şi această anulare a neîncrederii a funcţionat cu Danny?
— Dumneavoastră să-mi spuneţi.
Tom ezită.
— Ce pot să spun? I-au dat drumul.
îi văzu surâsul. Tom nu voia să facă aceeaşi greşeală pe care o făcuse cu Greene, încheind conversaţia din cauză că se concentra asupra unui subiect care provoca o
reacţie defensivă, aşa că puse cea mai inofensivă întrebare care îi veni în minte.
— Cum era să ai de-a face cu el?
Tăcere: tăcerea omului care are prea multe de spus.
— Sunt sigură că soţul meu v-a spus că a beneficiat de un tratament special.
— Da, mi-a spus.
— întreaga şcoală a fost reorganizată în jurul lui. Toată lumea era de părere că era inteligent, îţi puteai da seama numai stând de vorbă cu el, dar i s-a făcut şi o serie de teste şi s-a constatat că era extrem de inteligent, deci putea să fie pregătit pentru studii superioare. O bună parte din timp i se preda separat. De cele mai multe ori, aici avem de-a face cu analfabeţi.
— Dar asta era inevitabil, nu?
Ea aprobă din cap.
— Da. Şi, bineînţeles, era copil. Oamenii reacţionau ca faţă de un copil. Asistenta lui maternală s-a îndrăgostit de el. Nu cred că exagerez. Nu avea copii, şi deodată, iată băieţelul ăsta frumos. Era frumos.
— Dar lucrurile nu s-au oprit aici, nu-i aşa? Cred că dumneavoastră... ei bine, cred că dumneavoastră sugeraţi că Danny manipula sistemul.
— Aşa cum păsările zboară. Cred că în cea mai mare parte a timpului era atât de bun, încât nimeni nu-şi dădea seama. în orice relaţie, dar în special cu un adult, trebuia să aibă el controlul. Şi — ei, cred că de asta nu era prins — nu era vorba de control ca un mod de a obţine ceva, era control de dragul controlului. Mărunţişuri... regula e ca băieţii să nu se adreseze membrilor personalului pe numele mic.

Bernard crede cu tărie în păstrarea unei anumite distanţe, consideră că e o greşeală să porneşti ca şi cum ai fi prietenul cel mai bun al cuiva. Dan-
ny le spunea tuturor pe numele mic. Şi, bineînţeles, nu conta. Excepţie. O altă regulă: nu trebuie să rămâi singur cu ei. Dacă predai individual — şi lui Danny toţi îi predau şi aşa —, trebuie să laşi uşa deschisă. Fie aşa, fie ţii lecţia într-un colţ al bibliotecii. Cu Danny uşile erau închise. Nu fiindcă s-ar fi întâmplat ceva... rău. Nu se întâmpla. Dar îţi spunea ceva, ţi se confesa, nu voia să mai audă nimeni, şi erai flatat, te gândeai: minunat, facem progrese. Eu sunt cel care i-a câştigat încrederea. Şi ştiţi care-i lucrul cu adevărat diabolic? Nu Danny încălca regulile. Ceilalţi. Era foarte, foarte talentat în a-i face pe oameni să treacă acea graniţă invizibilă. Miei duşi la tăiat.

— Şi un taur Aberdeen Angus.

Ea păru surprinsă, dar îşi reveni repede.

— Da.

— Făcea asta şi cu femeile?

— O făcea cu toată lumea.

— Inclusiv cu domnul Greene?

— Da. Atunci l-am observat prima dată. Presupun că dumneavoastră nu... nu, n-aveaţi cum. Soţul meu are un... ei, un mers special. Danny a început să i-l imite. Şi iată-l plimbându-se de colo-colo prin şcoală ca un director în miniatură, era... foarte nostim să-l priveşti şi cred că cei mai mulţi considerau că era un lucru bun. Un fel de adulaţie a eroului. Făcu o pauză. Nu-mi plăcea.

— Şi ce rol juca Angus în toate acestea?

— A, el a venit mult mai târziu. Danny avea cincisprezece ani.

O scurtă tăcere.

— Dar a fost la fel?

— Mai rău.

O tăcere lungă. Tom întrebă:

— L-a imitat şi pe Angus?
— Accentul. Angus avea un pronunţat accent scoţian.
— Era şi un bun profesor?
— Foarte bun. Deşi, dacă era sau nu potrivit cu genul ăsta de muncă... Păru să ajungă la o concluzie. Danny a început să-l imite, cel puţin aşa credea Angus, şi acesta s-a repezit destul de dur în el. Nu avea nici o experienţă cu copiii cu tulburări, îi trata ca pe o clasă normală. Puştiul te supără, îl pui la punct. Dar aici nu poţi să faci aşa ceva. Cu nici unul, dar mai ales cu Danny. Ştiţi, alţi copii erau încadraţi într-un sistem pe puncte. Cu cât adunau mai multe puncte pentru bună purtare, cu atât ieşeau mai repede. Nu şi Danny.
— Danny nu pleca nicăieri.
— Exact. Era condamnat pe viaţă. Nu ştia cât de lungă avea să-i fie viaţa, dar ştia că avea să fie un timp al naibii de lung, şi ştia că dacă era cuminte la orele de engleză asta nu-i aducea nimic. Aşa că atunci când Angus îl punea la punct, Danny se enerva. Se izbea de pereţi, încerca să spargă pereţii, arunca cu lucruri, în general o lua razna. Şi, deodată, nu mai era o oră normală. r .
— Angus ce făcea? >/>
— Stătea de vorbă cu el după aceea. Singur. •;-
— Cu uşa închisă.
— Foarte probabil.
— Şi pe urmă l-a pus pe Danny să scrie despre copilăria lui?
— Da. Nu cred că încerca să ajungă la crimă, deşi nu ştiu la ce altceva credea că duce asta.
— în mod clar dumneavoastră vi se pare că a fost o idee proastă.
— Păi din punctul de vedere al lui Angus, da. Ştiţi că Danny l-a acuzat de abuz sexual? A fost nevoit să plece.
— Nu, nu ştiam.
Tom era aproape prea surprins ca să mai vorbească, şi cu cât se gândea mai mult, cu atât mai uluit era. Tăcerea lui Danny putea fi explicabilă, dar a lui Greene? Dar a Marthei? Episodul ăsta n-avea cum să nu fie în dosar. Doar dacă...
— S-a făcut vreo anchetă?
— Nu. Angus avea un contract de un an. Totul a explodat către sfârşitul ultimului trimestru. A plecat puţin mai devreme.

— Cu recomandări? ....
— Asta nu vă pot spune. .
— Şi înjunghierea? Domnul Greene mi-a spus....,
— Tentativă de înjunghiere. Dădu din umeri. Incidente ca ăsta se petrec aici tot timpul.
— Ce l-a provocat?
— Celălalt băiat a spus: „Toată lumea ştie că eşti ibovnicul lui MacDonald.
— Deci a avut legătură cu Angus?
— Da.
— Dumneavoastră credeţi că a fost agresiune sepcua-
Ea îşi ţuguie buzele.
— S-ar putea să fi existat o relaţie. Nu că aş justifica-o vreo clipă, dar... Angus n-a fost singurul care a plecat din cauza lui Danny. Mai pot enumera patru.
— Care au avut relaţii cu el?
— Nu, nu, pur şi simplu s-au implicat prea mult. Aţi fi uimit să aflaţi cât de mulţi oameni nu credeau că Danny o omorâse pe femeia aceea. Când a încercat să-l înjunghie pe băiatul din atelierul de tâmplărie, profesorul care ţinea ora a fost absolut zguduit. Nu de incident — de ceea ce a văzut în Danny, pentru că era unul dintre
cei care nu puteau crede că era vinovat. Ştiţi, Danny nu se lua la bătaie. Aşa că oamenilor le era uşor să se lase convinşi că nu era violent. Iar acest profesor a spus că s-a gândit: Dumnezeule, asta era.
Ceaiul era rece.
— Doriţi altul?
— Vă răpesc foarte mult timp.
— Nici o pagubă. Pun ceainicul pe foc.
Se ridică şi începu să se mişte prin bucătărie. Tom o
privea gândindu-se că încă nu-şi dădea seama clar ce simţea ea faţă de Danny.
— Mă interesează ce aţi spus despre cum imita Danny oamenii. Dacă ăsta e cuvântul potrivit.
— Nu, era mai mult decât atât. El... Făcu un efort să găsească cuvântul potrivit. împrumuta vieţile altora. El... era aproape ca şi cum n-ar fi avut o formă proprie, aşa că se înfăşură în jurul altor oameni.

Şi ceea ce rezulta era un... un fel de persoană compusă. Observa oamenii, ştia multe despre ei şi în acelaşi timp nu ştia nimic pentru că întotdeauna privea această imagine în oglindă. Şi bineînţeles că toată lumea îl dezamăgea, fiindcă nu puteai să nu îl dezamăgeşti pe Danny. Era o trădare să fii o persoană separată. Şi apoi aveai parte de o furie cumplită. Angus habar n-avea în ce se băga.
— Nu vă plăcea deloc, nu-i aşa? Ea râse scurt.
— Mi se părea unul dintre cei mai periculoşi băieţi care au trecut vreodată prin şcoala noastră. Bernard crede că noi l-am schimbat. Eu cred că nici n-am zgâriat măcar suprafaţa. Sau, dacă a făcut-o cineva, acesta a fost Angus şi uite ce s-a întâmplat cu el.
— Ştiţi ce s-a întâmplat cu el?
— Cu Angus? Conduce nu ştiu ce centru de filologie. Aşa că a rămas profesor, asta-i partea bună.
— Credeţi că aţi putea să-mi daţi adresa?
— Mda, staţi un pic. O aduc.
El se duse la uşa dinspre curte şi admiră grădina, în timp ce ea scotocea prin nişte hârtii dintr-un sertar. Gazon, tufe de trandafiri, umbre albastre târându-se pe iarbă, în spatele copacilor, zidurile netede, fără ferestre ale unei unităţi securizate, la fel de tulburătoare, în lumina ce se stingea, ca o faţă fără ochi.
— Locuiam acolo, zise ea întorcându-se. Vă puteţi închipui? Bernard spunea că băieţilor le face bine să locuiască o familie normală cu ei. Mă tem că a trebuit să pun eu piciorul în prag şi să-i arăt că familia normală nu avea să rămână normală dacă nu aveam puţină intimitate.
— Presupun că devii oarecum claustrofob.
— Sigur.
; Ii întinse o bucată de hârtie.
— Poftiţi. North Yorkshire. într-un fel, am crezut întotdeauna că se va întoarce în Scoţia.
îi mulţumi şi puţin după aceea plecă. Ea rămase în uşă, urmărindu-l cu privirea şi apoi, când el începu să întoarcă maşina, ieşi pe alee.
— Să aveţi grijă, da? zise ea.
Şi el ştiu că nu se referea la întunericul care se lăsa şi la drumul lung cu maşina.

14
Spre seară începu să plouă. Râul era o vâltoare de inele suprapuse şi clăbuci, prea tulburat ca să mai reflecte cerul ce se întuneca. Tom privi din nou în încăpere.
— Am fost la Long Garth.
— L-aţi văzut pe domnul Greene?
— Da. Danny zâmbi.
— N-o să vă întreb cum vi s-a părut.
— Mai important este cum ţi se părea ţie.
— Idealist. Naiv. O scurtă pauză. Vanitos.
— Nu, vreau să spun când ai ajuns acolo.
— îl admiram, cred. Era ca tata. În unele privinţe. Foarte direct, curat, organizat. La şcoala aceea era o absolută claritate, şi era imprimată de el. Ştiai care erau regulile, care erau recompensele, care erau pedepsele, şi era mereu la fel, la fel pentru toată lumea. Te simţeai în siguranţă. Ştiu că o mulţime de oameni ar spune că regimul de acolo era nepotrivit. Dar... trebuie să porneşti de la lucrurile de bază. Nu poţi face nimic într-un loc ca acela dacă oamenii nu se simt în siguranţă. Aşa cum ne
simţeam noi. Eram supravegheaţi tot timpul. Nu puteai să te duci la baie singur, nu puteai să-ţi închizi uşa, nu aveai voie să rămâi singur cu nimeni, nu puteai să ieşi... Era absolut cumplit, uram toate astea, dar funcţiona.
— Şi l-ai cunoscut pe Angus? Danny păru surprins.
— V-a vorbit Greene despre el?
— Soţia lui.
— A, da. Elspeth. Nu mă plăcea prea tare.
— De ce crezi că nu te plăcea?
— Poate nu era de partea criminalilor?
Tom lăsă tăcerea să se adâncească în jurul acestei încercări de frivolitate. Apoi zise:
' — Mai povesteşte-mi despre Angus.
— Nu ştiu dacă-s prea multe de spus. Se holba la Tom, probabil încercând să-şi dea seama cât de multe ştia deja. Era un profesor excepţional.

— Povesteşte-mi despre metodele lui de predare atunci. Despre ce te punea să scrii?
— Chestii obişnuite. O furtună pe mare. O grămadă de proză siropoasă. Şi pe urmă într-o zi a spus: „Scrie despre bunicul tău" şi am scris despre ziua în care a murit bunicul. Danny întinse mâna după încă o ţigară. Nu mă gândisem la asta de ani de zile. A intrat în bucătărie vorbind despre iepuri, cu miile, zicea el, pe tot câmpul de sus, şi pe capul lui chel curgeau picături de sudoare, cenuşii, ca ploaia murdară. Şi la miezul nopţii era deja mort.
— De ce?
— Pneumonie. Prietena bătrânilor.
Danny părea să se fi oprit.
— Despre ce altceva ai mai scris?
Un zâmbet.
— Despre căţelul meu.
— Duke.
— Da. Era un bull mastif şi era ţinut în lanţ în curtea de lângă casă. Se uita la gâştele care treceau pe acolo în drum spre iaz. într-un an a prins una, chiar înainte de Crăciun. Bunica zicea că le pândise până se îngrăşaseră. Era destul de bătrân, puturos, îi atârnau şuviţe de salivă din bot.
— îl iubeai?
O privire lipsită de expresie,
— Nu ştiu.
— De ce era ţinut în lanţ?
— Pentru că tatii îi plăcea ideea de câine puternic, dar nu avea chef de corvoada de a-l dresa. Ca multe lucruri la tata, totul era numai faţadă. Şi când a plecat de acasă a lăsat câinele acolo. Râse. Cred că am fost mai şocat de asta decât că m-a părăsit pe mine. Oricum, câinele era prea mare ca mama să se poată descurca cu el. Bunicii i-a fost milă de el şi l-a scos la plimbare, iar el a târât-o printre urzici. Aşa că i-a fost dat unui om care ţinea un centru de fier vechi. Mă duceam să-l văd în pauza de prânz de la şcoală, şi erau avertismente la tot pasul. „Atenţie, câine rău". Avea o cuşcă mică, prea mică să intre în ea, şi un castron fără apă în el. Le-am spus celorlalţi copii că era câinele meu şi nu m-au crezut. M-am dus şi l-am îmbrăţişat, şi el

putea. Era fierbinte, bălos, era un câine oribil. Am început să plâng.
— Şi despre asta ai scris?
— Da, şi apoi despre cloşti, şi despre porcii de la ferma vecină. Şi în cele din urmă Angus a spus: „Dar nu văd nici un om." Şi, bineînţeles, avea dreptate. în nici un caz nu voiam să descriu oameni.
— Şi te-a pus s-o faci?
— Zicea: „Tatăl tău are aparat de ras electric?" Şi eu ziceam „Nu", şi el zicea: „Povesteşte-mi cum se bărbierea tatăl tău." Ei, ăsta era un moment de imensă tensiune, pentru că nu se bărbierea dimineaţa dacă avea să rămână toată ziua la fermă, se bărbierea seara, înainte de a ieşi. Eu stăteam cu mama în camera de zi, aşezat pe sofaua noastră de piele. Dacă erai în pantaloni scurţi, ţi se lipea spatele picioarelor de ea, şi când te ridicai te cam durea. Iar mama se aşeza în fotoliu, pliindu-şi fusta la nesfârşit, netezind-o şi apoi făcând noi pliuri şi... nerostind o vorbă. Şi din bucătărie se auzea pleoscăitul apei. întotdeauna se ferchezuia la chiuveta din bucătărie, aproape de parcă s-ar fi străduit să pornească un scandal. Pentru că, ştiţi, pentru că se ducea la cârciumă, şi avea să cheltuiască bani pe care nu-i aveam, să facă cinste unor oameni care râdeau de el pe la spate. Şi era această... tensiune.
— Se certau? Adică o lovea?
— Nu, mă lovea pe mine. Mă lovea pe mine ca să se răzbune pe ea.
— Aşadar, Angus răsucea cuţitul în rană.
— A, era dinamită. Vreau să spun că eu îmi blocasem orice amintire. Nu aveam nici o explicaţie pentru prezenţa mea în şcoala de corecţie. Pur şi simplu eram acolo. Nu eram acolo pentru că făcusem ceva rău. Credeam în propria mea ficţiune.
— Atunci de ce ai continuat să scrii despre trecut? Ai fi putut să te opreşti.
Danny îşi schimbă poziţia în fotoliu.
— Cred... Oftă. Cred că devenisem dependent de... intensitatea fenomenului.
— Ţi se părea periculos?
— Doamne, da. Ce naiba credea că face? Fiindcă dacă te gândeşti ce făcea, lua pe cineva suferind de hipoter-
mie şi-l punea lângă un foc puternic. îndată ce reîncepi să simţi, te

pui pe urlat.
— Da, îmi dau seama. Dar nici în zăpadă nu poţi să laşi un hipotermic.
— Nu, ştiu. Nu, ştiu că era necesar. Şi pe urmă s-a îndrăgostit de mine, şi asta numai de folos nu mi-a fost.
— Când ţi-ai dat seama că era îndrăgostit de tine?
— Destul de târziu. Cred că de fapt nici n-am ştiut până n-am plecat. Dacă mă întrebaţi când mi-am dat seama că voia să mă reguleze, la cinci minute după ce ne-am cunoscut.
— Şi a făcut sex cu tine?
— Da.
— Cum Dumnezeu aţi reuşit? Erai supravegheat clipă de clipă, încuiat noaptea...
— Păi el era unul dintre supraveghetori, nu?
— Şi cât a durat?
— Două luni? Nu prea mult.
— Mai ţii minte cum a început?
— Treceam pe lângă fereastra sălii în care-şi ţinea orele şi am bătut în geam. Stătea la catedră, punând note pe caiete, şi mi-a făcut semn să intru. Şi am stat de vorbă. Asta-i tot ce-am făcut. Dar eram singuri, şi asta era absolut interzis, şi amândoi ştiam asta. Deci conversaţia asta continua, complet inocent, şi în acelaşi timp... Şi pe urmă a trebuit să se ducă la o şedinţă, şi asta a fost tot. Dar ştia că voi mai bate în fereastră, şi eu ştiam că atunci când o voi face, el îmi va face semn să intru. Danny surâse. Totul era atât de reprimat că nu v-ar veni să credeţi. Discutam despre Jane Austen. Şi am ţinut-o aşa vreme destul de îndelungată. Apoi într-o zi m-am frecat de el când ne-am întâlnit pe coridor, bineînţeles deliberat...
Dădu din umeri.
— Şi pe urmă a aflat directorul?
Danny păru surprins, aproape ca şi cum ar fi uitat cum se terminase aventura.
— Da, aşa e.
— Şi Angus şi-a pierdut slujba.
— Da.
— Tu i-ai spus directorului?

— Nu, i-am spus unei profesoare. Ea i-a spus.
— Şi nu s-a făcut nici o anchetă?
— Nimeni nu voia. Angus în nici un caz.
— Şi asta a însemnat că nu ţi-ai mai scormonit trecutul?
— Da. Până acum. Tom pricepu aluzia.
— Bine, zise el. Tatăl tău tocmai plecase de acasă şi tu căutai cadoul pe care credeai că trebuia să ţi-l fi lăsat şi ai găsit binoclul lui.
— Şi mai mult sau mai puţin am dormit cu el în următoarele trei luni.
— Ai mai spus că te uitai prin capătul opus la mama ta şi era cât un gândac şi nu mai trebuia să-ţi fie milă de ea. îţi era milă? Asta presupune că exista o problemă.
— Păi da. Ar fi fost o viaţă grea pentru o femeie şi în vremurile cele mai bune, dar ea făcuse o mastectomie. îşi pierduse părul. îşi pierduse soţul. Pentru numele lui Dumnezeu! La Crăciunul acela a rugat un vecin să-i omoare gâştele şi a stat în şopron până la miezul nopţii să le jumulească. Am intrat şi curentul făcut de uşă a ridicat toate penele în sus, şi a durat o veşnicie până s-au aşezat la loc. Şi când le priveai, fiecare dintre ele avea un strop de sânge la capăt. Am încercat să smulg şi eu câteva, dar bineînţeles că m-am plictisit, şi ea a zis: „Nu-i nimic, pui. Du-te să te culci." Era foarte frig în şopron. Şi pielea era de un galben spălăcit, buburoasă, rece. Se strâmbă. O uram pentru că nu o puteam ajuta. Cuvântul „ură" păru să-l elibereze. "
— O uram pentru că nu reuşise să-l păstreze. O uram pentru că era bolnavă şi nefericită, cheală, urâtă şi bătrână. Uram faptul că i se înroşea nasul când plângea. Şi în acelaşi timp îmi era teamă că o să moară. Dar până şi asta era ceva confuz, fiindcă în subconştient aveam o fantezie: dacă ea moare, el o să vină să mă ia.
— Şi aţi stat singuri?
— Da, până i-a revenit cancerul şi a trebuit să mai facă o mastectomie. Şi atunci au venit bunicii mei să stea cu noi. Altfel nu ştiu cum s-ar fi descurcat.
— Şi pe urmă bunicul tău a murit.
— Da, bolborosind ceva despre iepuri, bietul nenorocit. Bunica s-a întors la ea acasă. Nu putea să facă nimic — era şi ea bolnavă. Cred — nu sunt sigur —, cred că s-a produs şi o ruptură. Cred că ea o

acuza pe mama pentru că bunicul murise aşa. Muncea prea mult, încercând să-i fie de ajutor, şi nu putea, avea inima prea slabă.
— Se pare că se vehiculau o grămadă de acuzaţii.
— A, o grămadă.
— Tu cum ai reacţionat la toate astea?
— Am deraiat. Să mă gândesc, ce făceam? Provocam incendii. O dată, în camera mea, cred că a fost cel mai rău.
— Cum te simţeai?
— Minunat. Fantastic. Mama spunea că atunci când a intrat ea în cameră mă holbam la foc, fără să fac nici o mişcare, nici o încercare de a-l stinge. Şi a fost îngrozitor pentru ea, fiindcă atunci a simţit că nu mă putea lăsa singur, şi era nevoită să mă lase. Lucra ca femeie de serviciu la vremea aceea. Ferma era scoasă la vânzare, dar nu
se vindea. Ea a vândut toate animalele şi trăia din ajutorul de şomaj, tata n-a trimis niciodată nici un ban. Şi a căpătat slujbuliţa asta, cu plata pe loc, şi tot alerga unde avea treabă şi înapoi, şi ori de câte ori dădea colţul străzii se aştepta fără greş să vadă casa în flăcări. Atunci am dat foc grajdului. Şi a mai fost un foc mai mic în hambar. Celelalte au fost afară. Dar asta când mai eram şi cu alţi copii. O dată am aprins un asemenea foc, încât patru maşini de pompieri au avut nevoie de câteva ore ca să-l stingă.— Le priveai?
—Da.
— Cum te simţeai?
— Puternic.
— Invers decât să fii atârnat de un cuiert . Un surâs amar.
— Mda.
— Şi în restul timpului ce făceai?
, — Hoinăream. Chiuleam de la şcoală. Furam.
— De unul singur?
— Nu, eram o bandă. Cred însă că... nu ştiu.
— Nu, continuă.
— Cred că ei erau mai normali decât mine. De exemplu, ne jucam de-a hoţii şi vardiştii în spatele liniilor inamice, şi eram complet adânciţi în joc, cum sunt copiii, dar apoi jocul se oprea pentru ei, şi se duceau să facă altceva. Eu rămâneam în joc tot timpul. Pe urmă mă duceam să chem pe cineva şi el venea la uşă şi spunea: „Nu pot

să ies la joacă azi. Vine buni la ceai." Şi eu îmi ziceam: cum adică vine bunică-sa la ceai? Suntem în hoţii şi vardiştii, ce naiba. Eram tot timpul în joc. Noaptea stăteam în pat auzindu-le jos pe mama şi bunica, şi ele erau din tabăra inamică.
— Şi incendiile şi furturile?
— Făceau parte din joc. Dădeam foc clădirilor inamice. Trăiam din ce rechiziţionam.
Avea să pretindă dintr-o clipă în alta că moartea lui Lizzie se înscria la pierderi de război colaterale.
— De la cine furai?
— De la mama. Din magazine. Până la urmă şi dincase.
— Cu banda?
— Câteodată. Toată lumea şterpelea dulciuri din prăvălii.
— Dar furturile din case? Ezită.
— Nu, acolo mă duceam singur. Nu erau pentru bani, deşi aveam nevoie. Nu ştiu... îmi plăcea să fiu în case. Să fiu acolo, să le inspir aerul, să las toate urmele acelea invizibile peste tot pe covor. îmi plăcea ideea că atunci când aveau să se întoarcă acasă n-aveau să-şi dea seama. Dădu din umeri. E greu de explicat. Lucrurile din casă nu puteau face nimic.
— Casa era neajutorată?
— Da, cam aşa ceva.
— Mama ta ştia?
— Ştia de magazine, fiindcă am fost prins. M-a prins vânzătorul de ziare. A fost nevoită să meargă la poliţie. Şi apoi a chemat-o directoarea şcolii, deoarece chiuleam, şi apoi s-au implicat cei de la asistenţa socială. Şi asta era mai rău decât poliţia. Ea nu era obişnuită cu aşa ceva. Şi a făcut ce ar face cineva de genul ei. A vorbit cu vicarul, şi el m-a băgat în corul bisericii. O, da, adăugă el remarcând expresia de pe faţa lui Tom, în mijlocul a toate astea, m-am trezit băiat de cor. Dar furam de la băieţii din cor şi vicarul a venit la noi şi a zis că nu mă mai putea
ţine. Nu era corect faţă de ceilalţi băieţi. Şi asta a fost, ea a clacat. Bătea o ţigară în timp ce vorbea, netezind-o. După plecarea vicarului, zise el în cele din urmă, sfărâmând în mod deliberat firimiturile de tutun între degete, a început să mă bată cu cureaua. Al doilea lucru pe

care el îl lăsase acasă. M-am gândit: nu poţi să faci asta. M-a biciuit, ţipând, urlând, era îngrozitor de urâtă şi deodată mi-am zis: Nu. Şi am apucat capătul liber al curelei şi mi-am înfăşurat-o pe încheietura mâinii. Şi apoi încă o dată. Am tras-o dintr-o parte într-alta, apoi i-am dat drumul şi mama s-a izbit de un perete şi a alunecat pe lângă el. Peruca îi căzuse într-o parte. Ea s-a uitat la mine, eu m-am uitat la ea şi... Răsuflă adânc.
— Am ieşit în fugă din casă. M-am întors abia pe la miezul nopţii.
— Cum te simţeai?
— Bine dispus.
— Unde ai fost?
— Nicăieri. Pur şi simplu m-am plimbat.
Se aşeză privindu-şi mâinile, nedorind sau neputând să spună mai mult. Tom rupse tăcerea.
— Cu cât timp înainte de moartea lui Lizzie a fost asta?
Danny ridică privirea cu un aer uşor surprins.
— Ştiţi că nu mi-am dat seama niciodată? Cu o zi înainte.

15
Lauren dădu telefon să întrebe când ar putea veni să-şi ia tablourile şi câteva mobile. „Niciodată", îi veni lui să spună, dar se opri la timp.
— Ce mobile? întrebă, morocănos şi bănuitor. Nu voia să sune aşa, dar ideea unei camionete trase în faţa casei şi a unor oameni care să-i scoată o parte din casă era cel puţin neplăcută. Şi când îi auzise vocea, trăise o clipă de speranţă. Crezuse că ea ar putea spune: „Hai să nu ne pripim. Să mai stăm câteva luni." în schimb, această cerere seacă, rece, pe un ton oficial, de a stabili o dată şi o oră.
— Masa din hol. Canapelele din camera de zi, scaunul cu spătar rotund, scrinul din dormitor.
Toate erau ale ei. Totul era perfect rezonabil. Fiindcă el tăcea, ea spuse:
— Masa din hol am primit-o cadou de la tata. Nici nu ne cunoşteam pe atunci.
— Nu, nu, sigur că e a ta. Şi celelalte.
Ia tot, vru el să adauge. În acelaşi timp avea o imagine stânjenitor de

limpede a lui însuşi luptându-se pe trepte cu oamenii de la mutări. Trăise ani de zile cu lucrurile alea. Făceau parte din el.
— Deci când îţi convine? Niciodată.
-Joi.
Şi cuvântul ăla, „convine", îşi zise el. II ura. Era un non-cuvânt. Ca şi cum ai vorbi despre „inconfort" când pacientul urlă de durere.
— Pe la zece? Sau e prea devreme?
— Mai degrabă pe la unu. Vin cu maşina.
Asta crea perspectiva mâncării. A băuturii. Nu ştia dacă ea voia asta sau nu. Ei bine, putea s-o invite. Ea putea să refuze. Nu voia să-i dea ocazia să refuze.
— Bine.
Voi să mai spună ceva, dar auzi o voce de bărbat în fundal, şi vocea ei răspunzându-i, înăbuşită, pentru că pusese mâna pe microfonul receptorului.
— Uite, trebuie să închid, zise ea pe un ton grăbit. Joi, la unu. E bine?
Nu.
— Da, bine. Ne vedem atunci.
După ce ea închise, el stătu un timp străduindu-se să se convingă că vocea din fundal aparţinea socrului său, apoi se plimbă prin casă, îngrozit de apropiata invazie. Se uită la tablourile ei. Trei în camera de zi, toate încercări de a captura acea calitate specială a luminii pe râu dimineaţa devreme şi seara, mai ales la reflux. Cel mai reuşit era aproape abstract: un amestec de maro şi gri-argintiu, scheletul bărcii scufundate zărindu-se deasupra apei pe când mareea se retrăgea.
Dintre toate aceste tablouri preferatul lui era apusul de soare, din simplul motiv că fusese lângă ea când îl pictase. într-o după-amiază târziu, făcuseră un picnic la estuar, şi pe când soarele apunea, ea îşi instalase şevaletul şi începuse să lucreze.
Dungi negre de nori la orizont, dar apa era calmă, luminoasă, reflectând ultimele lumini ale cerului. El se aşezase pe jos cu o carte, făcându-se că citeşte, dar de fapt privind-o pe Lauren. Ea se transforma când picta, deschizând o cutie de bere, râzând când spuma îi ţâşnea în faţă, desculţă, cu o pereche de blugi vechi de-ai lui legaţi strâns cu o curea în jurul taliei. Lauren era frumoasă şi

elegantă, dar nu era graţioasă decât în momentele în care picta. Era prea timidă; nici una dintre mişcările ei nu era mişcarea potrivită. Cu excepţia momentelor ca acesta, când se depărta de pânză, se apropia, trăgea o tuşă, se depărta, mai trăgea o tuşă... Pusă pe repede-înainte ar fi semănat cu o pasăre colibri. „Are nevoie de ceva în fundal", a zis ea. „De exemplu tu." Astfel, cu cartea în mână, el s-a dus şi s-a aşezat unde i-a arătat ea. „Lasă cartea, pentru Dumnezeu. Parcă ai fi Wordsworth." îl ţinea de umeri, manevrându-l în poziţia potrivită. Mirosea a Chanel 19, care lui nu i se părea sexy, şi a terebentină, care i se părea foarte sexy. „Aşa." Un gest de satisfacţie, şi s-a întors la şevalet. Privind-o pe furiş, nu-i putea vedea decât ochii pe deasupra pânzei, contemplându-l ca pe o problemă de umbre şi lumini, iar sub pânză, picioarele ei goale în dansul lor nesfârşit prin praf.
Aproape cel mai rău lucru în ultima săptămână fusese felul în care blocajul din viaţa lui actuală revenea la trecut şi îl dezgropa. Pentru că se despărţeau, era uşor de crezut că nu fuseseră niciodată fericiţi cu adevărat. Când încerca s-o vadă cu ochii minţii pe Lauren pictând estuarul, imaginea era schimbată de faptul că îl părăsise. Silueta subţire în blugi lăbărţaţi devenea de două ori insubstanţială, ca şi cum imortalizarea acelui apus deasupra râului nu ar fi fost altceva decât prima etapă a
desprinderii ei. Poze din vacanţe: nevoia de a înregistra un loc care ştii deja că va trăi doar în amintirea ta. în amintirea lui ea se mişca de pe un picior pe altul, ducea la buze o cutie de bere, îşi stropea părul cu vopsea, mirosea a diluant, dar deja se destrăma. Ceea ce-i oferea tabloul ăsta, când îl privea din nou, era o reconfirmare. Ea pictase râul pentru că îl iubea şi, captând realitatea acelei iubiri, nu vag, nu ca pe o propoziţie generală, ci precis, în tuşele concrete ale pensulei ei, el putea continua să creadă că îl iubise, cândva, şi pe el.
îl ajuta, îl alina, dar joi tablourile aveau să dispară.

16

La patru zile de la conversaţia cu Lauren, Tom se afla într-o gară mică de la capătul mlaştinilor din Yorkshire, privind cum trenul său se micşorează către o geană îndoielnică de lumină din depărtare.

După plecarea lui se făcu liniște. Nu se mai auzea decât țăcănitul șinelor care se contractau după soarele fierbinte al zilei și undeva, în depărtare, țipătul unui nagâț.
La telefon, Angus părea energic și eficient, cu un accent scoțian mai puțin pronunțat decât se așteptase Tom după imitațiile lui Danny. Nu are rost să vii cu mașina, îi spusese. Centrul de Filologie Scarsdale era la capătul unui drum de aproape doi kilometri atât de plin de gropi încât numai un Land Rover ar fi putut face față. Și, oricum, nu era nici un deranj să-l aștepte la gară.
Deranj sau nu, nu era nimeni acolo. Tom își puse jos geanta de voiaj și se așeză pe o bancă lângă un afiș care făcea reclamă la deliciile unui Whitby și un altul care proclama disponibilitatea de 24 de ore din 24 a samaritenilor. începea să se întrebe cum să facă să cheme un taxi, când auzi păcănitul unor tocuri înalte și, ridicând
privirea, zări o femeie cu păr lung roșcat, târând nori întregi de material diafan după ea.
— Sunteți Tom Seymour? Mărturisi că el era.
— Rowena Moody.
își anunța numele, așa cum face cineva care se așteaptă ca el să fie cunoscut, deși pentru el nu însemna nimic.
— Sunt una dintre profesoarele de la cursul de săptămâna asta, adăugă ea, schimbându-și intonația de la tărăgănare infatuată la eficiență de profesoară când își dădu seama că acel „A, da" de recunoaștere nu avea să fie rostit. E cam agitație acum. E seara în care avem un lector din afară, iar Angus spera să vină...
Vocea îi scăzu când rosti numele despre care până și Tom, care nu citea beletristică, știa că e celebru.
— I-am spus că n-o să iasă. Nu vine el până aici. în ceea ce-l privește, între Londra și Edinburgh nu e decât o groapă mare.
Se îndreptau cu pași repezi spre Land Rover. Toate vălurile acelea care fluturau îi aminteau lui Tom de Isadora Duncan, dar Rowena ajunse în siguranță la volan și își strânse metrajul de sifon de mătase în jurul ei.
Ieșiră din parcarea gării. în scurtă vreme deveni limpede că Rowena habar n-avea să conducă o mașină, fie ea Land Rover sau nu. Era periculoasă.

— Hopa, zise ea la un moment dat, înfigându-se în frâne şi punând mâna stângă pe burta lui Tom ca să verifice centura de siguranţă. Nici nu l-am văzut, dumneavoastră l-aţi văzut?
Fu o adevărată uşurare să iasă în câmp, unde erau relativ puţine maşini şi unde oile o vedeau şi se dădeau la o parte.
— De unde-l cunoaşteţi pe Angus? întrebă ea, într-un moment ce trecea drept liniştit.
— De fapt, nu-l cunosc. E un fel de prieten al unui prieten.
Ar fi trebuit să aibă o poveste pregătită, căci nici nu se punea problema să pomenească de Danny.
— Aşadar, nu sunteţi un scriitor aspirant?
— Nu, sunt psiholog. Scriu, dar nimic creator. Cu cât terminau mai repede cu acest tip de întrebări,
cu atât era mai bine.
— Predaţi des aici? Era al treilea curs. îi plăcea să sporovăiască despre
acest aranjament: cincisprezece scriitori aspiranţi adunaţi la un loc vreme de o săptămână, cu doi scriitori profesionişti: un sistem de ucenicie.
— Atmosfera se încinge destul de tare — nu v-ar veni să credeţi. În unele grupuri mai mult decât în altele, bineînţeles.
— Ăsta cum e?
— N-am găsit încă personajul bizar.
— Trebuie neapărat să fie unul?
— Dacă ai noroc. Doi sau trei, dacă n-ai.
Probabil că lui Angus îi plăceau comunităţile intense, închise. în orice caz, părea să-şi mai fi găsit una sau mai multe succesive.
— Angus predă?
— La cursul ăsta predă, dar de obicei nu. El şi Jeremy conduc instituţia. Jeremy e partenerul lui.
Vocea ei avea o intonaţie uşor întrebătoare. El avu sentimentul inconfortabil că îi era cercetată disponibilitatea sexuală.
— Nu l-am cunoscut nici pe Jeremy.
— Ei, el nu-i aici săptămâna asta. Mă tem că e un caz de „când pisica nu-i acasă..." îşi încreţi nasul cu o expresie răutăcioasă. N-aş putea pretinde că poteca spre cabana profesorilor a rămas complet

nebătută.
Fără a semnaliza sau încetini, făcu stânga pe o potecă desfundată bordată pe ambele părţi cu ziduri de piatră. O pantă abruptă, coborâtă în viteză, îi duse la o casă joasă de ţară ce părea îngropată în deal ca să fie ferită de vânturile care deformaseră toţi copacii. Chiar şi acum, într-o seară paşnică de toamnă, îl izbi o rafală când se dădu jos din Land Rover. într-o noapte cu furtună aveai probabil impresia că eşti pe mare.
Rowena îl conduse în casă. Podele placate cu gresie roşiatică, o vază uriaşă cu flori de cucută ce arunca umbre pe un perete zugrăvit în alb, un bol cu pietricele pe un scrin de lemn. Ea se duse în bucătărie şi el o urmă. Un tânăr înalt, cu părul blond stătea la unul dintre blaturile de lucru, scoţând carnea din nişte cârnaţi într-un castron.
Se uită în sus şi ridică din sprâncene.
— N-am găsit carne de cârnaţi, îţi vine să crezi?
— Ai grijă să nu te vadă Angus, murmură Rowena. Nu cred că fac faţă la un infarct. Apropo, unde e?
— în birou. încearcă să găsească un înlocuitor.— Aoleu, tot asta face?
Angus era la telefon. Ridică degetul mare în aer când auzi vocea Rowenei, spunând în receptor: „Nu, în nici un caz. Sigur că vin să te iau, şi rămâi peste noapte, da? N-are nici un rost să te întorci în seara asta." Ascultă, spuse: „Patruzeci de minute? Bine", apoi puse receptorul în furcă şi trase un pumn în aer.
— Ai avut succes? întrebă Rowena.
— Zice Lucy că o să vină ea.
— A, slavă Domnului. E cam bătaie de cap, ştiţi, aşa, la mijlocul săptămânii, zise ea întorcându-se spre Tom. Să găseşti pe altcineva în loc. De noi se satură. Deşi, trebuie să spun că după părerea mea biata Lucy li se va părea destul de fadă.
— Ei, ghinionul lor, spuse Angus pe un ton teatral-sibilinic. Iar tu trebuie să fii Tom. O strângere de mână caldă, uscată, fermă şi o privire intensă. Mă tem că trebuie să o iau la picior, dar ne vedem mai târziu. După cum cred că ţi-ai dat seama, a fost o zi bezmetică. Pe când vorbea, luă cheile de la Rover din mâinile Rowenei. Vrei să fii bună şi să spui la bucătărie că e vegetariană? Spune-le să nu facă

mare lucru — doar să aibă grijă să fie destulă salată.
După plecarea lui, Rowena se strâmbă.
— Mereu e aşa. El se dă bine pe lângă oameni ca să promită că vin, după care ei nu apar.
Sufrageria avea bârne înnegrite, pereţi albi şi un şemineu vechi. Trei ferestre înalte dădeau spre vale, care acum pălea în lumina albastră, deşi soarele încă mai strălucea pe dealurile din depărtare. Tom se aşează lângă Rowena. Angus şi Lucy, o femeie mică, negricioasă, cu o expresie timidă şi acră, sosiră târziu şi se aşezară faţă în faţă. Mâncarea era bună şi scăldată în cantităţi mari de vin.
— Se strâng bani pentru asta, dar unii dintre noi mai aduc şi ei.
In timpul mesei îi arătă participanţii la curs. Erau două doamne mai în vârstă, după toate aparenţele surori, amândouă văduve — una dintre ele, după moartea soţului, se mutase la cinci sute de kilometri distanţă ca să fie mai aproape de cealaltă —, şi până săptămâna asta fuseseră inseparabile. Acum stăteau la capete opuse ale mesei, fiecare arătând ca imaginea în oglindă a celeilalte, căci era o asemănare izbitoare între ele. Nici una dintre ele nu vorbea cu persoanele de lângă ea.
— Ăsta-i Angus, zise Rowena. Vorbeşte întotdeauna cu fiecare în parte şi încearcă, tatonează până află ce îi înfurie. Numeşte asta nisipul din stridie. Găseşti furia, găseşti vocea. Ei bine, ceea ce o înfurie pe Nancy e că tatăl ei se îmbăta şi o bătea pe mama ei, iar mama ei a fost o sfântă care a crescut opt copii din nimic. Iar ceea ce o înfurie pe Poppy e ca cineva să spună ceva despre tatăl ei, care a fost un bărbat minunat, care nu s-a îmbătat în viaţa lui, în ciuda faptului că era înnebunit de o nevastă cicălitoare. Nu-s decât doi ani diferenţă între ele — şi parcă ar fi crescut pe planete diferite. Angus a convins-o pe Nancy să scrie despre beţiile tatălui ei, şi ea şi-a citit compunerea cu voce tare în faţa grupului. Iar Poppy s-a ridicat şi a ieşit. Şi de atunci nu şi-au mai vorbit.
— Crezi că e o simplă ciondăneală?
— Nu, nu cred. Cred că o să dureze ani de zile. Şi îţi vine să te întrebi: ce rost are? Zău, ce rost are? Vreau să zic, bun, a fost o compunere reuşită, dar hai să fim cinstiţi, nu avem de-a face cu Katherine Mansfield şi Virginia Woolf de nos jours.

— Dacă ar fi aşa, ar fi în ordine? Ea îl privi cu asprime.
— Bună întrebare. Dennis Potter spunea că toţi scriitorii au sânge pe dinţi.
— Cine e bărbatul care stă lângă Nancy?
— Ăla e alcoolicul nostru în curs de recuperare. Vrea să înveţe să scrie ca să îi poată avertiza pe alţii în legătură cu demonul băuturii. Ai grijă să nu rămâi singur cu el. O să-ţi povestească totul despre momentele lui de in-
continenţă. Lângă el — Rowena coborî şi mai mult vocea, îi putea simţi răsuflarea pe obrazul lui — avem puştoaicele: Esme, Leah şi... nu mai ţin minte. Carrie. Sunt toate la fel — abia aşteptau seara asta. Un leu al literaturii. Sunt drăguţe, un pic histrionice.
în mod limpede Rowena nu era de părere că acest cuvânt i s-ar putea aplica vreodată şi ei.
— Următorul e un predicator laic. Dumnezeu ştie ce înţelege din toate astea. Iar dincoace vei vedea patru tineri extrem de arătoşi, care sunt toţi homosexuali, ceea ce e bine pentru Angus, dar cam prost pentru puştoaice. A, şi fata aia foarte frumoasă pe care o cheamă Anya. Se iroseşte între toţi ăştia.
Tom arătă cu capul spre stânga.
— Şi ăştia trei?
Dezgustul se amestecă cu scepticismul:
— Cred că nu vor decât să scrie.
Până la sfârşitul mesei se băuse foarte mult vin şi izbucnise un scandal în bucătărie între doi dintre tinerii extrem de arătoşi. Faţa lui Lucy, pe care în mod limpede o îngrozea momentul de lectură, căpătase o alarmantă nuanţă cenuşie.
— Sper că s-a gândit cineva la efectele secundare posibile ale vinului şi fasolei, murmură Rowena în timp ce se îndrepta către salon cu paharul în mână.
Se aşeză într-un balansoar, oarecum retrasă faţă de ceilalţi, cu o scrumieră la picioare. Tom se aşeză la un capăt al canapelei, lângă un alt balansoar destinat în mod evident lui Lucy. Esme, Leah şi Carrie se aşezară pe sofaua roşie, cu faţa la şemineu. Predicatorul laic, cu braţele strânse pe lângă corp, împărţi sofaua bej cu trei dintre homosexuali. Cel de-al patrulea, pe care Tom îl

cunoscuse în bucătărie, se separă de prietenii săi şi se aşează cu pupilele dilatate, scoţând fum pe nări. Cele două surori în vârstă, una cu ochii vizibil umezi, cealaltă strălucind cu un aer sfidător, s-au aşezat din nou cât de departe una de alta au putut. Angus alese un scaun de lângă şemineu şi îşi puse o sticlă de vin lângă picioare. Alcoolicul în curs de recuperare stătea în faţa lui, îndreptându-şi nasul spre sticlă cu concentrarea absolută a unui câine de vânătoare. Lucy se aşează în balansoar şi înghiţi de două ori. Angus îi turnă un pahar de vin, deşi apa ar fi fost mai potrivită.

Angus privi în jur cu o licărire amuzată în ochi şi începu să prezinte autoarea. Lucy se înroşi la auzul elogiilor recitate cu o voce atât de ostentativ frumos modulată, încât orice ar fi spus ar fi părut nesincer. Pentru că se aşteptaseră la un leu literar (mascul), şi erau obligate să se mulţumească cu un pisoiaş (femelă), puştoaicele se adânciră mai mult în sofa, într-o grămadă compactă, prost-dispusă.

Apoi Lucy începu să citească. O fi fost o scriitoare minunată: cu excepţia cazului în care îi smulgeai cartea din mână şi citeai singur, era imposibil să-ţi dai seama. Citea într-un ritm rapid, monoton, fără a privi pe nimeni, nici măcar la sfârşitul primului capitol. în cincisprezece minute puştoaicele adormiseră, cu capetele căzute pe pernele sofalei, cu gurile deschise, cu mâinile şi picioarele în toate părţile, zeiţe despletite aşteptând judecata unui Paris patologic nehotărât.

Tom se aplecă înainte, se prefăcu interesat, îşi înăbuşi un râgâit, se chinui să nu râdă, îşi înfipse unghiile în podul palmelor, deveni conştient de şoldurile generoase ale doamnei de lângă el, privi în jur şi văzu aceeaşi luptă între maniere, plictiseală, balonare şi isterie în masă, apoi

coborî repede privirea la loc. între timp, zgomotul de intestine încărcate, râgâieli şi chiar pârţuri ieşise din graniţele muzicii de cameră şi ajunsese pe culmi simfonice, iar vocea rapidă, monotonă nu mai înceta. Lucy nu-şi ridicase privirea nici măcar o dată, deşi trebuie să fi fost conştientă de chicotelile înăbuşite care se răspândeau în încăpere. De ce nu încheia elegant? De ce alesese un fragment atât de lung? Tom se uită cu coada ochiului la pagină, văzu că începea un capitol nou şi îşi dădu seama că ea citea în continuare

pentru că îi era frică să se oprească. Un sforăit brusc al uneia dintre frumoasele adormite le trezi pe celelalte, care se holbară în jurul lor cu expresii de viu interes. Tom urmări lectura până la sfârşitul capitolului, apoi începu să aplaude. Toată lumea, uşurată la posibilitatea de a scoate în sfârşit un zgomot acceptabil din punct de vedere social, bătu din palme până începură să doară. Lucy îşi ridică ochii timid, uşurată să vadă că totul mersese mult mai bine decât se temuse ea.

— Mulţumesc, zise Angus. A fost memorabil. Urmară întrebări. Surprinzător de intense la această

şedinţă. Avea Lucy un agent? Folosea computerul? Scria în fiecare zi? Făcea un proiect al cărţii înainte de a se apuca de scris? Nici o întrebare despre cartea ei, dar, ca să fim cinstiţi, nici nu auziseră cine ştie cât din ea. Şi pe urmă, slavă Domnului, se termină, şi toată lumea putu să bea, mai ales Lucy, care sorbise apă în timpul cinei, dar acum se îmbată în mod spectaculos în timp record.

— Crezi că suntem toţi nebuni, nu-i aşa? zise Angus, venind spre Tom cu paharul şi sticla în mână.

— Crezi că am putea vorbi acum?

Angus privi în jur şi îl văzu apropiindu-se pe alcoolicul în curs de recuperare.

— Cu siguranţă.

Deschise uşile spre curtea interioară şi ieşiră pe tăpşan. Se îndreptară spre gard, lăsând urme adânci în rouă.

— O să tot povestească la toată lumea cum făcea pe el, zise Angus. E ceva respingător de ipocrit în chestia asta. Sfântul Sebastian şi săgeţile. Sfânta Ecaterina şi roata. Sfântul Terence şi pantalonii plini de rahat.

— El crede probabil că cu cât se umileşte mai mult, cu atât e mai puţin probabil să se reapuce de băut.

— Eu aş bea ca să uit că mi s-a întâmplat.

în ciuda celor spuse, Angus era mai puţin beat decât presupusese Tom. Fie băuse într-un ritm mai lent decât sugera sticla omniprezentă, fie avea o rezistenţă formidabilă.

Angus se sprijini cu mâinile de gard.

— Crezi că mărturisirea e singura cale spre mântuire?

— Sunt tentat să spun nu, deşi nu ştiu ce altă cale ar putea fi.
Angus dădu din umeri.
— Dacă crezi în mântuire.
— Dar se presupune că crezi în puterea de a te schimba.
— Se presupune.
— Şi, oricum, zise Tom, credeam că susţii mai degrabă scormonirea trecutului.
— O, da. De dragul ei înseşi. Nu mă autoflatez că ar avea vreo valoare terapeutică. De fapt, chiar ideea de scris ca terapie îmi face greaţă. Mă amuză uneori să mă gândesc la terapia prin vorbire şi la cum s-a transformat într-o afurisită de industrie, şi la cât de puţine dovezi există că ar fi de vreun folos.
— Dacă te referi la consiliere, există oarecare dovezi că e dăunătoare sau că poate fi. Oamenii care recurg la consiliere imediat după un eveniment traumatic par să se descurce în general mai puţin bine decât cei care nu o fac.
Angus păru surprins. Tom nu spunea nimic din ce s-ar fi aşteptat el.
— De ce? întrebă. Tom dădu din umeri.
— Aş zice că oamenii trebuie să fie paralizaţi la început şi orice interferează cu asta e... potenţial periculos. După cum, bineînţeles, în cele din urmă paralizia trece.
— Şi atunci vorbitul ajută?
— E un mod de a ajunge la adevăr.
— Şi asta te face să te simţi mai bine?
— Nu neapărat, zise Tom. Are o valoare în sine.
— Da, aici cred că putem fi de acord.
în teorie, îşi zise Tom, amintindu-şi de pleoapele umede ale uneia dintre surori şi de obrajii rumeni ai celeilalte.
— Bineînţeles că nu vorbim despre Adevăr, nu? spuse Angus. Vorbim despre variante diferite şi adesea incompatibile ale lui.
— Credeam că vorbim despre Danny.
O pauză. Zgomotul făcut de oile care păşteau ajungea până la ei din vale, iar din spatele lor, din camera luminată, veneau hohote de râs.
— Ce mai face?
— Destul de bine. I se pare cam greu să se adapteze.
— De când a ieşit?

— De vreun an. E student. La engleză.
Undeva, un sunet între sforăit şi hohot de râs.
— Ei, era foarte talentat.
Dintr-un motiv sau altul, această remarcă îl irită pe Tom.
:
— Cred că încă mai este.
— O să dea buzna cu toţii afară într-o clipă. Mergem mai încolo?
Săriră gardul şi începură să coboare dealul, pantofii scârţâindu-le pe iarba umedă. Oile îşi ridicau capetele ca să-i privească trecând, dar nu se deranjau să se dea la o parte. Vocile şi râsetele mai ajungeau aici doar slab. Se întoarseră şi se uitară în urmă, şi casa albă, cu ferestre luminate, scotea în evidenţă izolarea dealului.
— Ştie că eşti aici? întrebă brusc Angus.
— Nu. O să-i spun data viitoare când îl văd. Am căzut de acord în general că pot să vorbesc cu cine cred de cuviinţă.
— O să-i dai adresa mea?
— Numai dacă vrei tu. Vrei?
— Ooof, asta da întrebare.
Vocea lui Angus se schimbase. Era mai puţin conştient modulată; accentul îi devenise mai pronunţat; gâfâia puţin, ceea ce Tom nu observase când erau înăuntru. Poate era astmatic, şi aerul nopţii îi strângea pieptul, sau poate că tăcerea, oile care îi priveau, golful de lumină albă îi creaseră un alt sine.
— Da, de ce nu? Ar putea avea curiozitatea să afle ce mi-a făcut.
— Ce ţi-a făcut el ţie?
— Da, presupun că sună ciudat. Eu aveam douăzeci şi ceva de ani, el avea cincisprezece. În mod evident, era vina mea. Surâse. Oricum, ce contează? Ce-a fost a fost.
— Aş vrea să ştiu ce s-a întâmplat.
— De ce?
Tom vru să dea răspunsul evident: pentru că eu cred că mă va ajuta să-l înţeleg pe Danny, dar se trezi spunând:
— Pentru că mă pun în locul tău şi încep să cred că e un teren periculos.
— Atunci nu rămâne singur cu el.
— N-am încotro. în orice caz, nu asta mă îngrijorează.

Angus dădu din cap.
— Norocul tău.
— Ce s-a întâmplat?
— M-am îndrăgostit de el.
O pauză, în care Angus contemplă, cu vag dispreţ, banalitatea afirmaţiei: lipsa ei de înveliş protector compus din cinism sau autoironie.
— Aproape imediat după ce l-am cunoscut. N-am fost singurul, dar au existat diverse forme. Nu spun că era întotdeauna ceva sexual. De fapt, nu era. Dar a fost direct responsabil pentru plecarea a patru oameni — de care ştiu eu — din instituţia aia. Şi în general se întâmpla pentru că erau prea implicaţi sau erau geloşi. Eu pur şi simplu am acceptat. Nu era numai faptul că toată lumea era intens interesată de Danny, ci şi faptul că toţi se prefăceau că nu era aşa. Că toţi copiii erau trataţi exact la fel. Erau pe naiba. Se îndreptă de spate, dispreţuindu-şi propria amărăciune. Aţi vorbit cu Greene?
— Da. Şi cu doamna Greene.
— A, da. Elspeth.
— Greene ştia ce făceai cu Danny?
— Sexual?
— Mă referam la scris.
— Nu, nu ştia, şi dacă ar fi ştiut n-ar fi fost de acord. Ni se spunea mereu că nu trebuia să ştim nimic despre
ei, că trecutul era irelevant, că originea lor nu avea absolut nici o importanţă. Şi că ăştia erau copii cu vieţi complet fragmentate. Vreau să spun, Danny fusese crescut de părinţii lui, dar asta era o excepţie. Acolo erau copii care avuseseră cinci sau şase cămine adoptive într-un singur an. Chiar la... la limită, habar n-aveau cine erau şi de unde veneau. Şi mi s-a părut important, încă mi se pare important să-i ajut pe copiii ăştia să-şi compună povestea vieţii. Şi să-i ajut să-şi numească emoţiile. Mulţi dintre ei îţi dădeau impresia că aveau un fel de nivel al tensiunii şi nu ştiau dacă era durere, plictiseală, singurătate, nefericire, furie, uimire, pentru că nu cunoşteau termenii. Nu ştiau decât că se simt al naibii de rău şi se eliberau dând în cap altcuiva. Aşa că n-o să-mi cer scuze pentru ce făceam. Era nevoie de asta. Şi nu era terapie. Furniza o bază pentru nişte lucruri pe care noi,

ceilalţi, le luăm ca de la sine înţelese.
— îţi plăcea Danny?
— Vrei să spui, în afară de faptul că-l iubeam? Se gândi o clipă. Nu era nimic de plăcut. Era incredibil de fermecător, superficial, manipulator. Nu-ţi venea să crezi. Controlul era un scop în sine. Şi era închis în el. Nu aveai acces decât la zece la sută din el. Şi nu numai asta. El însuşi nu avea acces decât la zece la sută din el. Şi avea o inteligenţă rece, strălucită, şi era talentat — ceea ce acolo era aur, te rog să mă crezi! Mi se părea atât de tragic că era... îngheţat în felul ăsta.
— Aşa că ai hotărât să-l tragi afară?
— Nu, nu e asta. El a hotărât. Genul de subiecte pe care i le dădeam erau cele obişnuite pentru compunerile la engleză. Danny a fost cel care a început să forţeze nota. Eu spuneam lucruri de genul: „Uite, nu văd nici un om." Dar el continua. Din ce în ce mai aproape, până
le auzeai respiraţia şi, de acord, era periculos, dar să nu uităm, era, de asemenea, ceva ce trebuia să se întâmple.
— Te-ai gândit vreodată că ar fi trebuit să te opreşti?
— Da. El nu voia să se oprească.
— Ai spus vreodată: „Mai încet"?
— Nu ştiam cât de aproape eram. Trebuie să reţinem că nu ştiam nimic despre trecutul lui. Descria un anumit incident şi eu nu ştiam dacă se întâmplase cu o zi sau cu un an înainte de crimă.
— Ai fi putut să întrebi.
— Nu fără să-l forţez. N-am pomenit niciodată de crimă.
— A scris despre momentul în care mama lui a vrut să-l bată cu cureaua tatălui lui?
— Când el a prins cureaua şi a izbit-o pe maică-sa de perete? Da.
— Despre Lizzie Parks a scris?
— Da, cred că asta a pus capac. A doua zi trebuia să mă întâlnesc cu el, dar n-a apărut. Şi în acea duminică seara, după ceai, s-a dus la Greene şi i-a spus că îl molestasem. Greene a trimis după mine. A stabilit că petrecusem un număr de x ore singur cu Danny şi asta a fost. Am fost dat afară. Am plecat a doua zi dimineaţa.
— De ce crezi că s-a dus la Greene?
— Pentru că îi era frică. Nu se putea opri, ştia că avea să-mi

povestească despre crimă şi gândul îl îngrozea. Pentru că de fapt nu recunoscuse niciodată.
— Nu e posibil să-l fi deranjat sexul? N-avea decât cincisprezece ani.
— Nu.
— De unde ştii?
Angus se întoarse cu fatala ei, amuzată în ochii lui spălăciţi,
— O să-ţi spun ceva despre sex care o să te şocheze de-a binelea.
— Mă îndoiesc, dar dă-i drumul.
— N-a avut loc. Nu s-a întâmplat niciodată. Tom răsuflă adânc.
— M-ai şocat.
— El m-a făcut praf.
— De ce n-ai insistat să se facă o anchetă?
— Fusesem singur cu el. Era cuvântul meu împotriva cuvântului lui.
— Şi ai crezut că Greene avea să-l creadă pe el?
— Greene nu voia scandal. Nu-i făcea bine lui Danny, nu făcea bine şcolii. Nici lui Greene. Urmă o scurtă pauză. Tu cât de tare te-ai apropiat de crimă?
— Destul de tare.
Angus rânji şi începu să urce dealul, strigând peste umăr:
— Ai grijă.
Se despărţiră la uşă. Angus se îndepărtă pe coridor, cu paharul de vin într-o mână şi sticla în cealaltă, fără să se uite înapoi. Tom n-avea nici un chef să se întoarcă la petrecere, aşa că se duse sus, unde avea să doarmă, pentru prima dată din copilărie, la prici. Predicatorul laic era deja acolo; stătea îngenuncheat lângă pat şi se ruga. Tom nici cu asta nu mai avusese de-a face. Se dezbrăcă în tăcere şi se duse la baie în vârful picioarelor. O femeie înfofolită într-un halat ecosez — una din grupul celor care voiau să scrie cu orice preţ — aştepta deja pe coridor.
Tom o întrebă dacă îi plăcea cursul.
— Ştiţi, cred că da. Nu e cum m-am aşteptat, dar Angus e un profesor excelent.
Tom rămase treaz multă vreme, în priciul îngust, ascultând sforăiturile alcoolicului în curs de recuperare. Intră unul dintre tinerii frumoşi — cel care storcea carnaţii, pe care îl chema Malcolm — şi se dezbrăcă la lumina lunii. Predicatorul laic se dădu jos din pat şi

începu din nou să se roage. Aveau cinci zile ca asta, îşi zise Tom întorcându-se pe o parte. El era epuizat după numai o după-amiază.
Probabil îl cuprinsese somnul, căci ţipătul îl zăpăci. Undeva afară se afla o femeie sau un copil în suferinţă şi făcu un efort să se ridice în capul oaselor. Ceilalţi se treziseră deja.
— E o femeie? întrebă predicatorul.
— Nu, e un animal, zise alcoolicul în curs de recuperare.
— Nu se poate, spuse Malcolm.
Se dădu jos din pat şi întinse mâna după halat. Tom şi alcoolicul îl urmară jos — lipăind desculţi pe gresia rece — şi intrară în camera de zi. Sticle goale, scrumiere pline, o imagine dezolantă. Cineva adormise pe sofa.
— Credeţi că uşile au alarmă? întrebă Malcolm, deschizându-le totuşi.
Ieşi pe tăpşan, cu Tom după el. Un alt ţipăt sfâşie aerul. Lui Tom i se zbârli părul pe ceafă. în cabana profesorilor se aprinseră luminile. Rowena, îmbrăcată într-un neglijeu alb, ieşi pe iarbă. Apoi Angus, înfăşurat într-un cearceaf. Statură cu toţii şi ascultară. Exact când începuseră să spere că se terminase, un alt ţipăt sfâşie întunericul.
Rowena, cu vocea ei tărăgănată devenită brusc limpede şi rece, zise:
— E un iepure. Scot un sunet incredibil de uman.
— Să-l omorâm? întrebă ex-alcoolicul.
— Nu, vine din partea cealaltă a văii, spuse Angus. O să moară înainte să ajungem noi acolo.
— Dumnezeule.
— Uite ce e, zise Malcolm, o să moară şi n-avem ce face. Eu mă întorc în pat.
O porni pe tăpşan. Foarte sănătos la minte şi rezonabil, îşi zise Tom, şi totuşi nu. Cu o oră în urmă fuseseră conversaţii, râsete, companie, lumini, căldură, vin, mâncare şi ţipetele spulberaseră totul. Fiecare dintre ei stătea acolo, tremurând, condamnat la izolarea propriei pieli. Cât de fragil e totul, se gândi el.
Simţi mâna lui Angus apăsându-i umărul.
— înapoi în pat, zise el, împingându-l uşor pe Tom spre casă. O să vină o vulpe curând.
— Ne vedem la micul dejun? întrebă Rowena.

— Nu, nu cred, răspunse Tom, pe fundalul unui nou ţipăt. Trebuie să plec. • ' .

17

Uitase că depindea de alţi oameni pentru transport.

Se făcuse zece până se eliberase cineva ca să-l poată duce cu maşina la gară, apoi trenul întârzie şi pierdu legătura din York. Avusese intenţia să fie în casă când sosea Lauren, chiar dacă ea avea cheie. Nu trebuia să aştepte în stradă.

Se afla între Durham şi Newcastle când îi sună mobilul.

— Tom, tu eşti?

— Da.

— Uite, sunt în casă. Ţii minte că trebuia să vin să-mi iau lucrurile? Ai zis că azi era OK.

Din vocea ei, îşi dădu seama că era îngrijorată.

— Ce s-a întâmplat?

— Băiatul ăla pe care l-ai scos din râu, ştii? E aici. Zice că avea întâlnire. M-am gândit că te-oi fi dus la cumpărături, aşa că l-am lăsat să intre.

— Tu eşti bine?

— Cred că da.

— Ce face?

— Se plimbă de colo-colo.

Vocea îi scăzu până la şoaptă, devenind greu de auzit. Semnalul şi aşa nu era grozav. Următorul lucru pe care îl auzi fu:

— Am încercat să vorbesc cu el, dar n-are rost.

în tot vagonul oamenii se ridicau şi îşi luau bagajele, într-un minut, aveau să se înşiruie pe culoar. Era capăt de linie.

— Uite ce e, lasă-l în pace. Am ajuns la Newcastle. Pot să fiu acolo în douăzeci de minute.

Dacă reuşea să coboare acum, înaintea tuturor celorlalţi. Dacă nu era coadă la taxi. îşi înşfacă geanta şi îşi făcu loc cu coatele pe culoar până la uşă, unde aşteptă, nervos, ca semaforul să se facă verde. Apoi o luă la fugă, făcând slalom printre oamenii grăbiţi, şi dădu buzna afară din gară ca să ajungă primul în staţia de taxiuri.

O dată ajuns în taxi, bătu darabana cu degetele pe geantă, ignorând încercările de conversaţie ale şoferului. Traficul era rezonabil, şi călătoria dură cincisprezece minute.
în faţa casei, înghesui un pumn de monede în mâna şoferului şi refuză restul cu un gest scurt.
Intră cât de încet putu şi rămase în hol, ascultând. Un murmur de voci venea din bucătărie. La picioarele scării erau două valize, una din ele deschisă, pe jumătate plină cu obiecte mici împachetate în ziare. De perete stăteau rezemate, câteva tablouri împachetate în hârtie maro. Prin uşa deschisă a camerei de zi văzu pătrate cenuşii ca nişte fantome acolo unde fuseseră tablourile. Câteva mobile fuseseră trase în mijlocul încăperii. Simţi o durere bruscă, pentru sfârşitul vieţii lui cu Lauren, pentru cuplul sudat care fuseseră cândva. Şi în această traumă profund intimă intrase Danny, a cărui voce o auzea jos. Nu ştiuse până acum cât de puţină încredere avea în
Danny, deşi exista o componentă iraţională în neliniştea lui. Ţipetele iepurelui prins în capcană îi stăruiau în minte şi nu reuşise să adoarmă din nou.
Merse încet. Printre barele balustradei vedea picioarele lui Danny încălţate în adidaşi alb cu negru. Nimic altceva. O scândură din podea scârţâi, şi o auzi pe Lauren zicând, cu o notă de uşurare în glas:
— Ăsta trebuie să fie Tom.
Se ridică în momentul în care el intră în cameră. Nu avea să ştie niciodată cum s-ar fi întâmpinat dacă ar fi fost singuri. Ea traversă bucătăria şi îi întinse obrazul s-o pupe. El văzu umezeala de pe buza ei de sus, unde stropii de sudoare străpunseseră fondul de ten, iar corpul ei, nu deodorantul sau parfumul, emana un miros pipărat.
— Bună, iubito. Scuză-mă că am întârziat.
Se întoarse spre Danny.
— Ian, ce surpriză!
— Mi se pare că am încurcat zilele.
Chiar şi în timp ce îi furniza lui Tom o portiţă de ieşire, îl privea rugător. Lauren stătea cu spatele la masa din bucătărie, cu braţele ei subţiri încrucişate la piept. îşi muşca buza de sus cu dinţii de jos. Tom se simţea de parcă ar fi văzut-o pentru prima dată. îl solicita

teribil această senzaţie că un moment crucial din viaţa lui se juca în faţa unui public neinvitat. Danny îşi ţinea mâinile răsucite în poală, un nod de articulaţii albe, ca nişte viermi.
— Ei, nu-i nimic, acum eşti aici, deşi mă tem că n-o să pot sta o oră întreagă. Dar câteva minute am.
îl luă pe Danny în cabinetul de consultaţii. Pe drum fu conştient tot timpul că Danny remarca pătratele lăsate în praf pe locul tablourilor scoase, masa care fusese trasă de la perete, locurile libere din biblioteci, cărţile rămase căzute grămadă unele peste altele. Pe faţa lui Danny nu se vedea decât jenă, şi totuşi Tom era conştient că se trecuse o graniţă. Acum Danny era înăuntru.
Neliniştea pătrunsese probabil în vocea lui Tom. Spuse aspru, îndată ce se aşezară:
— Ei, Danny, despre ce e vorba?
— Aţi văzut ştirile?
— Nu, nu le-am văzut. În mod evident nu era momentul să pomenească de întâlnirea lui cu Angus. Ce s-a întâmplat?
Danny îi explică pe scurt. Doi băieţei, de unsprezece şi doisprezece ani, fuseseră acuzaţi că omorâseră o bătrână, în două ziare şi la ştirile de seară de la BBC apăruseră dezbateri asupra poveştii. Ce se întâmplă cu copiii noştri? etc. Cum crima Kelsey încă era în anchetă, şi prin urmare nu era deschisă dezbaterii publice, îşi ilustraseră ideile cu referiri la crima lui Danny. Mai grav încă, folosiseră fotografia lui din şcoală.
— O să se reia totul, zise Danny, cu vocea sugrumată de nefericire şi teamă.
Văzuse deja la televizor toate lucrurile care i se întâmplaseră: pumni în duba poliţiei, ameninţări proferate, publicitate, senzaţia că nu avea unde să fugă, unde să se ascundă.
— Ce au făcut exact?
Danny negă că ar fi ştiut ceva. Stinsese televizorul îndată ce-şi văzuse fotografia şi se dusese direct la culcare, aproape aşteptându-se ca proprietăreasa să dea buzna pe uşă şi să-l arunce afară.
— Nu prea cred că te-ar recunoaşte cineva după fotografia aia, zise Tom. Eu nu te-am recunoscut.
— Unii m-ar recunoaşte, insistă Danny. Eu sunt ca tine, Tom. îmi

amintesc voci, îmi amintesc cum se miş-
că oamenii, dar trebuie să reţinem că sunt oameni care nu uită niciodată un chip.
Un fior de inconfort. Era o descriere perfect corectă a modului în care funcţiona memoria lui Tom, şi totuşi nu-şi putea aminti vreo conversaţie în care să fi vorbit cu Danny despre moduri în care oamenii îşi amintesc trecutul.
Era, de asemenea, prima dată că Danny îi spunea pe nume. Nu era momentul potrivit să obiecteze, şi oricum Tom avea câţiva pacienţi adulţi care îi spuneau pe numele mic. Probabil că nu conta prea mult. Şi totuşi, îl irita, i
— I-ai telefonat Marthei? întrebă el.
— Nu pot să dau de ea. Am tot încercat.
— O să încerc şi eu. Şi o s-o rog şi pe secretara mea.;
Dădu un telefon. Martha fusese la Centrul de Ocrotire a Familiei, dar tocmai ieşise, spunând că pleca. Nu spusese pentru cât timp. Tom încercă pe telefonul ei mobil, dar nu era deschis. Revenind la Danny, spuse:
— Ascultă, o să dăm de ea. Nu-ţi face griji.
— Am ştiut întotdeauna că n-o să meargă. Prea multă lume vrea să-mi vină de hac.
Tom se aşeză să-l asculte, conştient că Lauren, între timp, ţâra o mobilă pe podea. Danny cel mai mult se temea nu de violenţă, nici măcar că avea să i se descopere identitatea falsă — deşi astea erau temeri reale —, ci de faptul că i se răscoleau amintirile. Fiecare articol de ziar, fiecare buletin de ştiri. În metrou, când venea spre Tom, auzise oameni vorbind despre crimă, şi i se păruse că auzise numele: Danny Miller. îl deranjase atât de mult, încât coborâse la staţia următoare şi îşi găsise un loc în alt vagon.
— Nu vreau să ştiu ce au făcut. Oricum mă gândesc tot timpul la Lizzie. Nu-mi mai trebuie şi asta.
— Vrei să ne întrerupem şedinţele câteva săptămâni până se termină?
Nu, nu voia. De fapt, dimpotrivă: voia să continue mai repede.
— Acum trebuie să scot totul la iveală, zise el. înainte ca toate astea să nămolească apele.
Lui Tom i se părea rezonabil. Nu credea că Danny avea să treacă pe

lângă standurile de difuzare a presei fără să cumpere un ziar. Nu credea că avea să stingă televizorul ori de câte ori se pomenea de caz, iar nevoia lui de a înţelege ceea ce făcuse era atât de mare şi barierele care îl împiedicau erau atât de insurmontabile, încât se putea foarte bine ca aspectele crimei pomenite în presă să se amestece cu amintirile lui despre asasinarea lui Lizzie.
Sună cineva şi o auzi pe Lauren ducându-se să deschidă. Două voci de bărbaţi. Ar fi vrut să poată vedea ce se întâmpla.
— Bine, spuse el ridicându-se în picioare. Uite, după cum vezi, lucrurile sunt cam complicate aici pe moment. Poţi să te întorci diseară? Să zicem, pe la şapte?
Danny îşi umezi buzele.
— Da, bine.
— Chiar nu e nici un pericol, Danny.
Danny scutură din cap.
— Nu i-ai văzut cum dădeau cu pumnii în dubă. La ăştia doi n-or să poată ajunge, dar la mine da.
Tom îl conduse, apoi rămase cu spatele la uşă, cuprinzându-se cu braţele. Lauren era în camera de zi, şezând pe braţul canapelei care mai rămăsese. Poziţia asta cocoţată, parcă aşteptând să-şi ia zborul, îl irită. De ce Dumnezeu nu putea să se aşeze ca lumea?
Dădu să spună: „Cât crezi că o să dureze?", dar se opri la jumătate, surprins de cât de tare vorbea. Bineîn-
ţeles, scoaterea mobilelor şi a tablourilor schimbase acustica. Era ca şi cum ai fi vorbit într-un receptor, când cineva de la alt etaj a uitat să închidă telefonul în deri-vaţie.
Ea răspunse la întrebarea incompletă:
— Nu prea mult. Vreo jumătate de oră. Şi vocea ei suna schimbat. îşi dădu seama că avea
să-şi amintească această conversaţie cu ecou ca pe sunetul divorţului său. Doi oameni care se iubiseră rostind banalităţi într-o cutie goală.
— Vrei să bei ceva? întrebă el, vrând să spună: eu aş bea ceva.
Ea ezită.
— Da, de ce nu?
Tom desfăcu o sticlă şi veni sus cu două pahare. Toate aceste acţiuni simple erau atât de greu învestite cu amintiri încât se simţea ca un

preot care celebrează o slujbă. Căută un mod în care înmânarea unui pahar de vin roşu să pară mai puţin sacramentală, dar nu reuşi.
— Păi, zise el, străduindu-se să-şi elimine ironia din glas, şi din nou nereuşind. Noroc.
— Cine e băiatul ăsta? întrebă ea, întorcându-se cu spatele la el şi ducându-se la fereastră.
— Ian Wilkinson.
Ea păru încurcată.
— îmi pare cunoscut.
— Sigur. L-ai întâlnit pe chei.
— Nu, de dinainte.
Tom dădu din umeri, dar bătăile inimii i se accelerară. Danny avusese dreptate. Lauren avea o memorie vizuală mult mai bună decât a celor mai mulţi oameni, şi ceva din chipul lui Danny îi declanşase o amintire. Ea l-ar fi recunoscut după fotografia de şcoală. Şi dacă ea l-ar fi recunoscut, ar fi făcut-o şi alţii. Ca să-i abată atenţia, el spuse:
— Ştii ce e cel mai îngrozitor? Acum doar câteva săptămâni încă mai încercam să facem un copil.
— Da, m-am gândit mult la asta. Slavă Domnului că n-a mers.
Acela a fost, pentru el, şi probabil şi pentru ea, momentul în care totul s-a sfârşit. Acum erau nişte străini, nu destul de apropiaţi ca să se certe, încercând să găsească modul cel mai bun de a-şi separa aranjamentele financiare.
— O să vrei să vinzi? întrebă ea.
— Nu cred. Poate închiriez etajul. N-are nevoie de prea multe modificări ca să fie complet separat. Şi presupun că avocaţii vor şti ce să facă în ce priveşte partea ta.
— Nu vreau o discuţie lungă.
— Nici eu. E mai mult o chestiune de ce vor ei. Statură de vorbă jumătate de oră, părându-li-se din
ce în ce mai greu să continue conversaţia. Subiectul pe care el voia cel mai mult să-l abordeze — dacă ea avea pe altcineva — era tabu. Nu mai era treaba lui, deşi asta nu-l împiedica să facă speculaţii. îi scruta chipul căutând semne de împlinire sexuală, dar ea arăta ca întotdeauna, elegantă, calmă.

Se întrebă cum s-o simţi părăsind casa pentru ultima oară. Lui Lauren îi plăcuse când se mutaseră aici. Luni întregi petrecuse pictând râul în toate luminile posibile, iar apoi epuizase tot ce găsise aici. După aceea, se gândi el, nu-i mai plăcuse atât de mult casa. Recent, într-o zi umedă, privind râul umflat prin geamurile aburite, ea spusese că parc-ar locui pe o nenorocită de barcă.
Fu o adevărată uşurare când veniră oamenii angajaţi să care lucrurile şi spuseră că au terminat. ;
Ea se ridică imediat şi se uită la el.
— Ei, Tom, crezi că ne putem ura unul altuia succes?
O clipă furia aproape că-l sufocă. Pleci, îşi zise el, şi vrei să-ţi urez succes? Dar apoi o îmbrăţişa ţeapăn şi o bătu pe umeri. Fu surprins de propria-i reacţie. îl deranja atingerea ei. Pielea de pe pieptul şi braţele lui spunea: nu e corpul care trebuie — aşa că până la urmă, conducând-o pentru ultima oară şi apoi închizând uşa, simţi că această despărţire era, într-o oarecare măsură, decizia lui.
Câteva minute mai târziu, în timp ce-şi mai turna un pahar de vin, îşi dădu seama că nu fusese nevoie decât de o uşoară schimbare de perspectivă pentru ca asta să devină decizia lui. Ar fi putut să plece cu ea la Londra şi să le trimită prin e-mail capitole din carte Marthei şi lui Roddy; n-aveau nevoie să se întâlnească. Şi ar fi putut să facă dragoste cu ea şi s-o lase însărcinată. Numai aparentul refuz al corpului său de a acţiona împiedicase acest lucru, şi totuşi ce dezastru ar fi fost. N-avea să mai folosească niciodată expresia „gândeşti cu ce ai în pantaloni". Era profund nedrept. Penisul era singura parte din el care dăduse cât de cât semne de inteligenţă.
Toate astea îl consolau într-o oarecare măsură. Faptul că nu era nevoit să se considere victima lui Lauren îi ridica moralul. Hotărât să reînceapă lucrul la carte, se duse în birou, dar se opri brusc în prag. Căci acolo, rezemat de scaunul lui, în mod evident nu pentru că fusese uitat, ci lăsat în mod deliberat, se afla ultimul tablou cu râul pictat de Lauren.
Soarele era suspendat deasupra apei, de un roşu stins, fără raze şi fără căldură, aşa cum ar putea arăta în ultimele zile ale planetei. Dedesubt era un vârtej aproape abstract de griuri şi marouri, iar în colţul din dreapta jos, aproape ieşind din tablou, o siluetă întunecată, el însuşi,

privind peste apă.

18

În tot timpul conversaţiei cu Lauren fusese con ştient de beep-ul iritant al robotului telefonic. Când puse în sfârşit caseta, între mesaje se aflau cinci solicitări de interviuri telefonice în legătură cu cazul Kelsey. Datorită interesului său special pentru tulburările de comportament, i se cerea de obicei părerea când o crimă în care erau implicaţi copii ajungea pe prima pagină. Unele dintre aceste interviuri trebuia să le dea, dar nu avea chef să sune pe nimeni în momentul acela. Plecarea lui Lauren era prea proaspătă, şi trebuia să se gândească şi cum avea să răspundă la întrebările despre Danny.

Persoana cu care avea nevoie să vorbească acum era Martha. Dădu de ea la a treia încercare. îi spuse că avea să treacă pe la el şi se duse la fereastră s-o aştepte. Jos, în bucătărie, robotul telefonului clipea din nou. Nu reuşi să înţeleagă cea mai mare parte a cuvintelor, dar i se păru că aude numele lui Danny. Aplecându-se peste balustradă, ascultând vocea, avu o presimţire rea şi înţelese pentru prima dată cât de hăituit trebuie să se fi simţit Danny.

O pală de vânt trânti geamul şi stropii de ploaie începură să înnegrească pavajul. O privi pe Martha parcându-şi maşina şi alergând spre casă. Dădu buzna înăuntru râzând, trecându-şi degetele prin părul scurt, negru.

— Sper din toată inima că mâine o să fie ceva mai bine, zise ea în timp ce-şi scotea haina.

— De ce mâine?

— Mă duc la o nuntă. De fapt, sunt principala domnişoară de onoare. N-o să-ţi spun a câta oară. Dar am trecut de mult de a treia, poţi să fii sigur.

Intrară în camera de zi. Văzu că ea remarcă locurile goale, absenţele.

— Sigur, acum îmi doresc să nu mă duc. Ian, zise ea, când el se arătă mirat. Crima.

— Ai dreptul la o viaţă privată.

— Mda. Ea se aşează şi râse. Numai de m-aş şi pricepe s-o am.

El privi prin încăperea pe jumătate goală.

— Mda, şi eu la fel.
Ploaia era mai puternică acum, răpăind în geam, izolându-i în casă. În cameră era întuneric, dar Tom nu voia strălucirea luminii electrice. Chipul Marthei era un oval palid. Se aşeză în faţa ei, cufundându-se în fotoliu. Un alt lucru pe care-l observase: avea mişcările unui om mult mai bătrân, dându-se jos din pat cu greutate dimineaţa, sprijinindu-se de balustradă când urca scările, de parcă rana ar fi fost fizică.
— După cum vezi, spuse el apăsat, Lauren a plecat de acasă.
— Da. Ea nu pierdu timpul cu formule de regret, iar el îi fu recunoscător. Şi presupun că Danny a apărut exact în toiul evenimentelor?
Era prima dată când îi folosea numele adevărat.
— Da. M-aş fi putut lipsi.
— E speriat.
— Crezi că exagerează riscul?
în bucătărie robotul telefonic bipăi din nou.
— Sunt urmărit, zise Tom, ascultând.
— Ei bine, ăsta-i răspunsul, nu?
— M-ar fi sunat oricum. De câte ori e uri copil implicat într-o infracţiune gravă...
Făcu un gest în direcţia vocii.
— Ca acum?
— Nu, acum e ceva mai rău. Nu răspund la mesaje. Dar nu, ai dreptate. Ceva s-a întâmplat când a venit Danny. Dispăruseră o mulţime de lucruri, aşa încât casa părea goală şi nu ştiu dacă ai remarcat, dar şi sună altfel, cu ecou, iar Danny era în mijlocul a toate astea şi m-am gândit deodată că n-ar trebui să fac asta. Adică — ceea ce încerc să spun e că nu vrei un loc gol în centrul vieţii tale când cineva ca Danny îi dă târcoale. El forţează întotdeauna lucrurile, ştii? Şi locul gol îi oferă o posibilita-J te de intrare.
— Vorbeşti de parc-ar fi un virus. Tom dădu din umeri.
— E periculos.
— Violent?
— Nu ştiu. Probabil că nu.
— Probabil că nu?

— Mda. Probabil. Nu ştiu, nici tu nu ştii, şi cu sigu-| ranţă nici comitetul de eliberare condiţionată nu ştia. Bănuiesc că nici Danny nu ştie.
Ea îl asculta cu atenţie. Era ciudată această senzaţie de intimitate, în camera în care se lăsa întunericul.
— Eşti sigur că e o afirmaţie corectă? zise ea. Mă în-* treb dacă nu cumva îl consideri o ameninţare pentru că
te simţi... ameninţat oricum. Ştiu cum e când se rupe o relaţie — Dumnezeule, dacă nu eu, atunci cine? Te simţi într-adevăr ameninţat.
— Vrei să zici că o iau razna?
— Bineînţeles că nu asta vreau să zic.
— A, nu ştiu, ai putea. Poate aşa e. Ştiai că a acuzat un profesor de la Long Garth de agresiune sexuală?
Ea păru surprinsă.
— Eşti sigur? în dosar nu e nimic.
— Directorul a hotărât că o anchetă publică nu ar fi în interesul nimănui.
— Aşa că profesorul a scăpat.
— Sau Danny.
— Crezi că a minţit?
— Nu ştiu. Profesorul încălca regulile,'dar cu Dartay oamenii încalcă întotdeauna regulile.
Martha era îngrijorată.
1 — Vrei să renunţi?
— Nu, de fapt mă întâlnesc cu el din nou în seara asta. Cred că pur şi simplu îmi reamintesc să fiu atent.
— Cum merge?
— E prea devreme ca să mă pronunţ. Ordinea de zi a lui Danny devine tot mai limpede. Tot ce am spus despre el la proces a fost contrazis sistematic.
— Convingător? Tom ezită.
— Persuasiv. Dar nu a ajuns încă la crimă, şi acolo se va face simţită realitatea. Şi, bineînţeles, deocamdată e distras de celălalt caz.
— Ei, trebuie să fie un şoc teribil să deschizi un ziar şi să-ţi găseşti propria fotografie. După atâţia ani.
— Eu i-am sugerat să ne oprim o vreme, dar zice că vrea să

continuăm.
— Are nevoie de asta. Şi s-ar putea să nici nu aibă chiar aşa mult timp. Or să-l caute.
— îl pot găsi?
— Ei pot găsi pe oricine. Dacă vor destul de tare. Iar ăsta e un subiect foarte bun. Apar astea două puşlamale — şi ce crezi? Mai e şi puşlamaua ailaltă, care tocmai a ieşit de la puşcărie. Suntem prea blânzi în ce priveşte infracţiunile? Ar trebui ca pedeapsa pe viaţă să însemne „pe viaţă"? E aur.
— E deprimant.
— Da, ei... aş vrea să nu mă duc.
— La nuntă?
— Da. Deşi nu e chiar aşa de departe. E în York. Ea stătu să se gândească. Dacă lucrurile se înrăutăţesc, va trebui să-l mutăm.
— Nu văd rostul unei identităţi false dacă poate fi spulberată atât de uşor.
— A avut pur şi simplu ghinion. Ar fi putut trece zece ani până să se întâmple aşa ceva.
Tom se gândi o clipă.
— Bine. Şi dacă se află cât eşti tu plecată?
— Are numărul meu de mobil. în mod evident, nu pot să-l las deschis tot timpul, dar o să-l verific mereu. Şi mai are două numere unde poate suna în caz de urgenţă, dar numai dacă lucrurile se împut tare de tot. Oricum, ştie când să le folosească. N-ar trebui să fie nici o problemă, şi chiar dacă e, nu-i nevoie să te implici tu.
— Bine. El se uită în jur. încerc să mă gândesc dacă mai e ceva.
— Am acoperit toate posibilităţile, Tom. N-ai de ce să-ţi faci griji.
— Bine.
Ea se uită la ceas.
— Şi eu trebuie s-o iau la picior. Am promis că ajung la timp ca să mai probăm o dată rochiile.
— Te duci cu maşina?
— Bineînţeles. S-ar putea să fiu nevoită să mă întorc mai devreme.
îşi luară rămas-bun la uşă. Martha îşi ridică gulerul să se apere de vânt şi ploaie.
— Stabileşte-ţi priorităţile, Martha.

— Ştiu, ştiu. Să mă distrez.
— Nu. Prinde buchetul ăla nenorocit!
— A, tot mai predici căsătoria? El zâmbi.
— D-daa.
Ea se întinse şi-l sărută pe obraz.
— Pa, Tom. Ne vedem când mă întorc. , .

19

Telefonul sună toată după-amiaza. După ce le sună pe mama şi pe secretara lui să le explice situaţia, Tom lăsă robotul în funcţiune şi închise uşa de la bucătărie ca să nu fie nevoit să audă mesajele. Petrecu trei ore rearanjând mobila ca să facă încăperea să pară mai puţin goală. Aduse jos o masă şi două scaune din camera de oaspeţi şi câteva tablouri din atelier. Apoi se hotărî că era destul de frig, cu siguranţă destul de umed, ca să justifice aprinderea unui foc. Cărbunele era jilav, sărea şi mirosea mizerabil, dar el persevera şi reuşi să-l aprindă. Când flacăra deveni satisfăcătoare, îşi turnă o băutură. Poate că ar fi trebuit să-şi facă ceva de mâncare, dar asta însemna bucătărie, iar bucătăria însemna robotul telefonic, aşa că hotărî să nu se deranjeze.
Cu focul şi luminile aprinse, camera de zi părea mai puţin pustie decât ar fi crezut posibil cu câteva ore în urmă. încă mai avea rezonanţă, iar felul în care mobila se înghesuia în jurul căminului amintea un pic prea tare de un foc de tabără, dar fu conştient, privind în jur, de un fior de agitaţie, care se distingea cu greu de frică. Era liber. Poate ar trebui să plece câteva zile, să se lămurească
ce simţea, dar era conştient de o dorinţă contradictorie de a merge până la fund, de a smulge toate rămăşiţele de viaţă distrusă din jurul lui. De a împiedica frigul să intre. Şi între timp, peste vreo oră, avea să vină Danny, ale cărui probleme le făceau pe ale lui să pară neimportante.
Dădu drumul la ştiri. Crima Kelsey era al doilea subiect. Prim-planuri cu flori lăsate la locul crimei, crizanteme ciufulite, un

cartonaş ud pe care se scurgeau cuvintele „Cu dragoste" scrise în cerneală albastră. Apoi imagini cu o dubă albă plecând în viteză, urmată de o mulţime furioasă.
Se auzi soneria. Danny. Tom trecu prin casa lui goală, paşii, până şi respiraţia sunându-i altfel în spaţiul schimbat, şi îi deschise uşa.
— Ai dat de Martha? întrebă Danny.
— Da, a trecut pe aici.
— Ştii că pleacă în seara asta?
— Da.
— Nu ştiu de ce nu poate contramanda.
— E o nuntă. Ea e domnişoara de onoare,
— Ar fi trebuit să prevadă asta.
— Nu văd cum ar fi putut. Băieţii au fost acuzaţi abia ieri. Hai, intră.
— Ai văzut ştirile? întrebă Danny, urmându-l în cabinetul de consultaţii.
— Da. De data asta n-au pomenit de tine.
— Totuşi sunt pe urmele mele. Sunt sigur că am fost urmărit.
îi era greu să stea locului — îşi freca palmele, se foia în fotoliu. Nu aveai de unde să ştii dacă convingerea lui că era urmărit era paranoică sau nu. Putea fi adevărat.
— Apropo, zise Tom, instalându-se în fotoliu, am fost să-l văd pe Angus MacDonald.

Danny nu spuse nimic, doar îl privi cu o faţă lipsită de expresie.
— M-a rugat să-ţi dau adresa lui.
Tom mâzgăli „Centrul de Filologie Scarsdale" şi adresa pe dosul unui plic şi i-l întinse lui Danny, care îl luă şi îl puse în buzunar, totul fără să rostească o vorbă. Părea prea uluit ca să înregistreze ceva.
— Ascultă, spuse Tom, vrei să luăm lucrurile mai uşor de data asta?
Danny deja scutura din cap.
— Nu, acum ori niciodată.
în timp ce vorbea îşi căuta ţigările. Tom simţi la el o tensiune nouă, un scop nou. Sunete familiare — scârţâitul unui scaun, trosnetul focului din cămin; mirosuri familiare — lac de mobilă, lână udă, fumul din hainele şi părul lui Danny; privelişti familiare — cercul de lumină roşiatică de pe birou, degetul arătător de la mâna stângă a lui Danny trăgând de o pieliţă ruptă.
— Lizzie, spuse Danny.
— Nu te grăbi.
Tom se lăsă pe spătarul fotoliului, aşteptă, lăsă liniş* tea să recreeze spaţiul din jurul lor. Danny îşi modelg ţigara, plănuind, gândi Tom, calea cea mai scurtă. At* mosfera era diferită în seara asta. În parte pentru că Danny era disperat, încercând să-şi alunge din minte ameninţarea invaziei presei, dar şi pentru că recenta lui conversaţie cu Angus îi atrăsese atenţia lui Tom că Danny ar putea minţi. Ar putea. Tom nu era sigur, acum, pe care dintre ei îl credea. Angus avea şi el motivele lui să mintă.
In mod ciudat, ca şi când i-ar fi citit gândurile, Danny începu să vorbească despre Angus.
— Când eram la Long Garth inventasem un geamăn. Spuneam la toată lumea că avusesem un frate geamăn care murise. Cred că era... ei, e evident ce era, dar nimeni n-a spus: „Nu-i adevărat. N-ai avut niciodată un frate geamăn." Pentru că trecutul nu conta. Angus a fost singura persoană care a spus: „Nu, îmi pare rău, Danny, nu-i nici un geamăn. Eşti singur." Râse. Şi asta a fost o smucitură destul de brutală a lesei. Deodată, exista acest adevăr obiectiv, iar eu nu puteam să-l ocolesc. Nu mă lăsa el.
— Ai vorbit vreodată cu Angus despre Lizzie? Nu mă refer la crimă...

— Am scris. N-am vorbit.
— Crezi că acum ai putea încerca?
Trase adânc din ţigară, cu nările fremătând — părea un atlet care se pregătea de o săritură pe care probabil nu avea s-o reuşească.
— Era bătrână, spuse el în sfârşit, cu un suspin. Ştiu că sună ciudat când îi spun lizzie, ştii, oarecum lipsit de respect, dar toţi îi spuneam aşa. Era un personaj al locului, mereu aceeaşi haină, aceeaşi sacoşă. Avea lentile foarte groase la ochelari, fiindcă avea cataractă. Mama se oprea mereu să stea de vorbă cu ea, şi unul dintre lucrurile pe care le remarcai era că nu putea purta o conversaţie fără să i se mişte buzele în timp ce vorbea interlocutorul. Ştii, de parcă încerca să vorbească în locul lui. Probabil că cineva îi atrăsese atenţia, pentru că avea obiceiul să ducă mâna la gură şi să încerce să-şi ţină buzele nemişcate. Buza de sus era foarte subţire, încreţită. Dinţi falşi, prea egali, dar galbeni, pete de vârstă pe mâini, o verighetă, articulaţii umflate. îmi aduc aminte că mă uitam la verighetă şi mă întrebam cum şi-o scoate de pe deget. Era înnegrită, ştii, foarte largă, dar susţinută de articulaţia umflată.
Tom îşi amintea de o fotografie a mâinii stângi a lui Lizzie, un prim-plan al rănilor căpătate când criminalul încercase să-i scoată verigheta.
— Avea pupile mari, care nu-şi schimbau dimensiunea, nu reacţionau la lumină, şi de obicei se apleca şi îmi punea întrebări despre şcoală, şi răsuflarea îi mirosea a mentă. A, şi sacoşa mirosea a peşte. Era o sacoşă veche din pânză, şi se bălăbănea dintr-o parte în alta şi îi lovea piciorul.
— Cât de bătrână credeai că era?
— Avea şaptezeci şi opt.
— Nu. Cât de bătrână credeai tu că era?
— A, bătrână de tot. Bătrână.
— Ce fel de om era?
— O bătrână singuratică, văduvă, se întreţinea singură, avea pisici, se împrietenea cu altele, vagaboande, mereu era loc pentru încă una. Proteja foarte tare pisicile. O dată eu şi cu Paul — un puşti cu care mergeam la şcoală — ne jucam cu unul din pisoi şi ea a venit în fugă şi ne-a gonit. A crezut că îl chinuiam.

— Şi aşa era?
— Nu. Pauză. Presupun că răspunsul scurt e că nu ştiu ce fel de om era. Pentru că „o bătrână singură care avea pisici" e doar un stereotip, nu-i aşa? Ar fi putut fi oricum.
— Putem să trecem acum la ziua când s-a întâmplat? îţi aminteşti cum te simţeai în ziua aceea?
— Bizar. Era a doua zi după ce a venit vicarul la noi, şi mama făcuse marea încercare de a mă bate cu cureaua tatii. Am fugit din casă. Am alergat kilometri întregi.
— Şi a doua zi dimineaţa?
— Stăteam în pat. Ea n-a zis: „Te scoli?" sau ceva de genul ăsta. Ştiam că totul se schimbase. îmi tăiasem cra-
ca de sub picioare. M-am sculat, ea nu era acasă, şi am pornit-o creanga. Mi se părea că plutesc şi când mi-am revenit eram pe tăpşanul de lângă casa lui Lizzie, şi ea ieşea, se ducea la cumpărături. Avea sacoşa aia veche cu ea. Am urmărit-o cu privirea. Nu ştiu de ce, aşa, pur şi simplu. A ajuns la colţul străzii, apoi s-a întors şi a venit înapoi, a scuturat clanţa uşii şi pe urmă a plecat iar. Cred că începea s-o cam lase memoria. A trecut chiar pe lângă mine şi în loc să spun „Bună ziua", m-am retras pe alee şi ea nu m-a văzut.
— Ştiai ce voiai să faci?
— Da. Ştiam unde era cheia. S-a întors să vadă dacă încuiase uşa, dar pe urmă a lăsat o cheie de rezervă sub un ghiveci din curtea din spate. îndată ce a trecut de colţul străzii, am străbătut aleea, am luat cheia şi am intrat. O pauză lungă, dar momentul intervenţiei trecuse. Mai fusesem în casă. O dată, când ea a fost în spital câteva zile ca să-şi opereze cataracta şi mama a spus că o să-i hrănească ea pisicile, aşa că mergeam acolo împreună şi le hrăneam. Am intrat în camera de zi şi m-am uitat în jur. Nu se vedea nici o pisică. Apoi am văzut una roşcată în capul scării, dar a fugit când a dat cu ochii de mine. Erau tot felul de zvonuri despre câţi bani avea, se credea că are grămezi de bani puşi bine. Când am fost cu mama, ea s-a uitat în frigider şi era plin de fripturi reci, dar mama a zis că nu erau pentru ea, ci pentru pisici. Cred că-şi cheltuia toată pensia pentru pisici. Ea mânca un pumn de fulgi de porumb uscaţi la micul dejun, asta era tot. O vedeam în pragul uşii când mergeam la şcoală, mâncând fulgii

ăia de porumb uscaţi, şi mama zicea: „Asta-i tot ce mănâncă. Nu se hrăneşte." Făcu o pauză. Era o femeie mărunţică. Numai piele şi os.
Danny părea că-şi pierde şirul. în acelaşi timp, Tom se gândea că această recreare în amănunt a lui Lizzie îşi avea importanţa ei. Aşteptă, dar nu mai urmă nimic.
— Aşadar, eşti în casă, zise Tom. Ce s-a întâmplat mai departe?
— Am început să caut bani. Am găsit nişte mărunţiş pe şemineu, vreo două lire pentru agentul de asigurări, apoi m-am dus sus şi am început să caut prin dormitor. Era un miros de mucegai şi un fel de pudră de culoarea piersicii pe măsuţa de toaletă. Am frecat-o între degete, şi... Părea surprins de banalitatea, lipsa de conţinut a propriilor amintiri. Am stat pur şi simplu şi m-am uitat în oglindă, şi faţa nu semăna cu a mea.
în spatele vocii lui normale, se auzea slab glasul piţigăiat de copil, devenind tot mai limpede cu fiecare minut. Danny scotea acest sunet fără a da semne de efort, fără urmă de falset, şi nu părea conştient că o făcea. Tom simţi o furnicătură în ceafă.
— Nu ştiu de ce s-a întors, că deja verificase dacă încuiase uşa. Poate verifica dacă închisese aragazul. Oricum, aud cheia răsucindu-se în broască şi ea intră. Mă uit în jur să văd unde mă pot ascunde... Danny închise ochii. Patul e un divan, nu pot să mă bag dedesubt, trebuie să intru în şifonier. împing hainele, mă bag în spatele lor şi închid uşa. E întuneric beznă, totul miroase a naftalină şi a blană. Faţa mi-e lipită de blană, şi e ceva pe obrazul meu. E un bot de vulpe, o vulpe adevărată cu ochi sticloşi, şi labele i se bălăbănesc.
Părul lui Danny era ud de transpiraţie. Tom zise:
— Nu se întâmplă acum, Danny.
I se deschiseră ochii, cu pupilele uriaşe, reglate pentru întuneric.

— Nu, ştiu. Am împins-o de pe mine, şi şifonierul s-a izbit de perete. îmi zic: nu veni sus, nu veni sus, dar probabil auzise izbitura. Uşa de la camera de zi se deschide — s-a deschis — şi ştiu că stă la picioarele scării şi ascultă. Stau foarte liniştit. Nu pot să respir, blana îmi ajunge la nas şi, ştii... nu pot, nu pot, trebuie să respir, aşa că îmi fac loc să ies, şi ea urcă scările. Aşa că alerg — am alergat — până la balustradă, ea nu a auzit, nu s-a uitat în sus. Are o cărare în păr, o linie roz, şi ştiu că în câteva secunde o să se uite în sus şi o să mă vadă. Trebuie să ies. Aşadar, cobor în fugă primele patru trepte până la cotul scării... Şi mă vede. Nu se dă înapoi, zice: „Ce faci acolo, tâlhar mic?" Trebuie să trec de ea, aşa că-mi pun mâinile pe balustradă şi o lovesc în piept, şi ea cade pe spate. încet, atât de încet, dar nu se putea, nu-i aşa? Nu se poate să fi fost încet. Se holba la Tom, ca şi când răspunsul la această întrebare ar fi putut schimba totul. Şi pe urmă ea zace la picioarele scării. Faţa i s-a înroşit toată pentru că picioarele i-au rămas în sus pe trepte, şi tot sângele îi vine în cap. Are ochii închişi, doar nişte dungi mici albe, şi nu... nu ştiu ce gândeam. Eram dincolo de gândire.

Eu...

— Danny, zise iar Tom. Nu se întâmplă acum. Danny făcu ochii mari, cu expresia cuiva care se trezeşte dintr-un somn lung, şi clipi de mai multe ori.

— Vrei să ne oprim? întrebă Tom.

Un oftat adânc. Când vorbi din nou vocea îi era mai gravă, dar apoi deveni iar slabă şi piţigăiată.

— Nu. Mă uit în jos la ea. Unul dintre pantofi i-a ieşit şi zace chiar lângă faţa ei. Nu se mişcă, îi văd şi nările, şi încerc să trec pe lângă ea fără s-o ating.

— E inconştientă?

— Da, cred că da. Părea ameţit. Credeam că o să mă apuce de picior când o să trec pe lângă ea, dar n-a făcut-o.

— Ce s-a întâmplat mai departe?

— îngenunchez lângă ea, pun perna...

— De unde a apărut perna?

O privire lipsită de expresie.

— Din camera de zi. Aşa trebuie să fi fost, nu? Probabil că m-am dus

în camera de zi şi am luat-o. I-am pus perna pe faţă şi am apăsat...
— Ştii de ce ai făcut asta?
Se albise foarte tare.
— Nu vreau să-i văd ochii. Mu vreau şărse »ujte la mine.
— Puteai să pleci.
Nici un răspuns.
— îţi e frică pentru că ştii că o să-i spună mamei tale? Danny duse degetul mare la gură şi, prefăcându-se
că-şi roade o unghie, şi-l supse.
— Aşa cred.
, — Ce simţeai când făceai asta? Poţi să-ţi aminteşti?
— Liniştit. Ca o apă adâncă, nici un zgomot. Tăcut.
— A existat vreo clipă în care să te gândeşti că ar trebui să te opreşti?
— Nu.
— Şi nu erai înfricoşat? Sau furios?
— Nu. Am fost, mai târziu, înfricoşat, dar nu atunci. Am ridicat perna şi ea vomase. Cred că-mi amintesc că se zbătuse, fiindcă m-am gândit că încerca să scape şi am apăsat mai tare, dar nu poate să fi fost aşa, nu? Probabil că...
Tom aşteptă, şi aşteptă, până când, în sfârşit, cuvântul ţâşni din gura lui Danny, la fel de improbabil ca o broască.
—... murea.
— Şi atunci cum te-ai simţit?
— în nici un fel. Doar obosit.
— Când ai început... când ai realizat ce făcuseşi?
— Nu ştiu. Nu sunt sigur că am realizat. Eram ameţit.
— Ţi-era frică?
— Cred că da, nu ştiu. Nu ştiu dacă nu mă gândesc că trebuie să-mi fi fost frică, şi... nu ştiu. Acum sunt speriat de moarte.
Era scăldat în sudoare. Tom începea să se întrebe cât mai putea permite să continue toate astea. Trebuia să stabilească un echilibru între dorinţa lui Danny de a insista şi conştiinţa faptului că ce era mai rău abia urma.
— Ce ai făcut mai departe?
— M-am dus în oraş şi am jucat Invadatorii. ;i jhaaii
— Cu banii de asigurare?

— Da.
— îţi dai seama cum li s-a părut asta altor oameni?
— Da. Un ticălos mic împuţit şi psihopat, nici nu i-a păsat. Să-l căsăpim. Danny clătină din cap. Nu aşa mă simţeam.
,: —Cum te simţeai?
— Ca un pui cu gâtul tăiat.
— Şi pe urmă te-ai întors acasă?
— Da, mi-am băut ceaiul, am vomat, ceea ce a fost bine, pentru că mama a decis că eram bolnav, aşa că m-am dus devreme la culcare şi m-am ascuns sub haine, îmi tot reveneau imagini, ştii, faţa lui Lizzie, şi o auzeam iar urcând scara, dar de data asta era scara noastră. Şi parcă făcea un salt prin cameră, direct în faţa mea. Şi am udat patul. Mă tot împungeam cu un creion ascuţit ca să rămân treaz pentru că nu îndrăzneam să adorm.
Şi dimineaţa când m-am trezit credeam cumva că ştia toată lumea, credeam că trebuie să fi răsuflat cumva, dar totul era normal. Nu ştia nimeni.
— Şi atunci te-ai întors acolo, spuse Tom pe un ton plat, surprins el însuşi de brutalitatea cu care revenise la fapte.
— Da, zise Danny răsuflând adânc.
— De ce? Dacă ţi-era atât de frică încât te împungeai cu creioane ca să rămâi treaz?
— Voiam să văd dacă mai era moartă.
O pauză. Tom evalua diferitele opţiuni pe care le avea. Adevărul, îşi zise el.
— Nu, Danny, nu pot accepta asta. Ştiai că era moartă.
— Aveam zece ani.
Nu mai era o voce întretăiată de copil, ci vocea dură, aspră a unui adult furios.
— Da, zise Tom pe acelaşi ton. Şi cred că aşa e — o mulţime de copii de zece ani nu înţeleg moartea. Nu realizează că e permanentă. Dar cred că tu realizai.
— Pur şi simplu nu vrei să admiţi că te-ai înşelat.
— Când m-am înşelat?
— Când ai spus la tribunal că ştiam ce făcusem. Ai stat vreodată în faţa unei şcoli elementare să priveşti copiii ieşind? Copiii cei mai

mari, „băieţii mari"? Sunt micuţi. Şi eu eram la fel.
— Ştiu. îmi amintesc. Dar tot mai spun că ştiai că moartea era permanentă.
Danny râse dezagreabil.
— Din cauza nenorocitelor de găini?
— Pentru că locuiai la o fermă. Pentru că asistaseşi la moartea animalelor, pentru că participaseşi la omorârea lor, pentru că bunicul tău murise şi ştiai al naibii de bine că nu se întorsese, pentru că ţi-a fost frică atunci când
mama ta s-a internat în spital pentru a doua mastectomie. Ai crezut că o să moară, şi ştiai al naibii de bine că asta nu însemna că o să fie plecată până la ora ceaiului. Ţi-a fost teamă că ai s-o pierzi. Ţi-a fost teamă că n-o să se întoarcă niciodată. Danny spuse deliberat:
— Când m-am întors la Lizzie, o parte din mine credea că n-o să mai fie acolo.
Tom dădu din cap.
— Continuă.
— Zăcea acolo. Se schimbase, pielea ei avea altă-culoare, mai închisă, şi pisicile urlau peste tot.
— Şi ce-ai făcut?
— Am hrănit pisicile.
Până în acest moment Tom reuşise să uite de dovezile materiale, să asculte povestea lui Danny ca şi cum ar fi fost singura lui sursă de informaţii. Acum, dintr-o dată, era un cor de voci înăbuşite în fundal. Cu treisprezece ani în urmă, toată lumea îi vorbise de hrănirea pisicilor, pe un ton ce sugera că asta nu făcea decât să amplifice oroarea. „Şi pe urmă a hrănit pisicile."— De ce? — Le era foame.
Animalele domestice se aflau în interiorul cercului moral al lui Danny, îşi zise Tom, aşa cum fuseseră şi în al tatălui său.
— Deci ai hrănit pisicile? Şi pe urmă?
— Nimic.
— Iţi aduci aminte ce s-a întâmplat?
— Nu s-a întâmplat nimic. Am hrănit pisicile şi m-am dus acasă.
— Ai stat acolo cinci ore. Ai fost văzut când ai intrat şi când ai ieşit.
Acele cinci ore, pentru poliţiştii care anchetaseră cazul, pentru toată lumea care fusese implicată în vreun fel, erau inima întunericului,

sursa acelei priviri de dezgust îngheţat pe care Tom şi-o amintea atât de viu de la proces. Nigel Lewis, când îi arătase lui Tom fotografii ale semnelor de pe covor unde fusese târâtă Lizzie, spusese: „S-a jucat cu ea." Oroarea din vocea lui încă îi mai zbârlea părul pe ceafă lui Tom, după treisprezece ani.
— Ai mişcat-o, Danny.
— N-am atins-o deloc.
— Ba da. Uite, dacă nu vrei să faci asta, nu-i nimic. Poate sunt lucruri pe care nu trebuie să le spui, poate sunt lucruri pe care nu poţi să le spui. Dar n-are nici un rost să minţi. N-are nici un rost să ajungi până aici şi apoi să spui minciuni. E păcat de ceea ce ai îndurat ca să ajungi aici.
O tăcere lungă. Nici un sunet în afară de răsuflarea lor, care deodată părea zgomotoasă.
— Nu e nimic în asta, zise Danny. Oamenii spun cinci ore. Bine, trebuie să cred, dar ce-mi amintesc eu acope-j ră vreo zece minute. M-am uitat la ea, am hrănit pisici-i le, m-am asigurat ca uşile să fie deschise, ca pisica mamq să poată intra şi ieşi, m-am dus acasă. Ştiu ce au crezut1 poliţiştii, au crezut că am molestat-o. Deşi nu era nici o dovadă, deşi aveam doar zece ani, tot au crezut asta. Se aplecă înainte. Dar tu ştii, eu n-am fost agresat sexual. Nu ştiam genul ăsta de lucruri. Nu aveam nici o dorinţă sexuală, pentru Dumnezeu. în plus, avea şaptezeci şi opt de ani.
— Şi era moarta.
— Şi era moartă.
— Cum arăta?
la ea. La ce te gândeşti?
— E ca o păpuşă. Nu poate să facă nimic. Nu poate să-mi facă rău, să ţipe, nimic. E stupid să-mi fie frică. Toată nebunia aia că urca scara...
— Scara ta?
— Da. E o prostie. Nu poate nici să se mişte. Tăcere. Danny părea să revină de la o mare distanţă. Spui că am trecut degeaba prin toate astea. Ei bine, nu e degeaba. Nu ştiu de ce am omorât-o. Nu ştiam atunci, şi nu ştiu nici acum. Şi nu ştiu cum să mă împac cu asta.
Se întrerupseră aici. Discursul lui Danny era dezlânat. Tom îi făcu o ceaşcă de cafea, apoi petrecu douăzeci de minute străduindu-se să-l

calmeze. Danny era îngrozit de drumul până acasă. în prag, întorcându-se să se uite în urmă, Danny spuse:
— Ştiu că nu mă crezi, dar sunt urmărit.
Tom era conştient, aproape în mod telepatic, de fiecare etapă a drumului lui Danny spre casă: se leagănă în metrou, uitându-se fără să vadă la reclamele de vizavi, în timp ce zidurile cenuşii străbătute de cabluri înnodate sau întinse trec în fugă prin faţa ochilor lui. Apoi metroul intră încet într-o staţie printre zidurile mâzgălite cu graffiti. Danny coboară şi bagă biletul în aparat, care îi dă drumul să iasă într-o noapte cu ploaie şi vânt, cu o lumină portocalie mânjind străzile unsuroase şi apoi, înfăşurându-se mai strâns în haină, se îndepărtează de lumini şi mulţimi, mergând pe străzi întunecate, unde case pe vremuri impunătoare se apleacă asupra lui, până coboară nişte trepte spre un apartament aflat la demisol, scoate o cheie şi intră. Şi acolo, în holul murdar, cu gresie alb cu negru şi un singur bec golaş, Tom îl pierde.

20
Tom dădu un interviu în presă în legătură cu cazul Kelsey. Pe când se pregătea să plece, ziarista întrebă ca din întâmplare despre legătura lui Tom cu Danny Miller şi, uitându-se în geanta ei deschisă, Tom văzu că becul roşu al reportofonului era încă aprins. Zâmbi şi negă că ar şti ceva despre ce se întâmpla în prezent cu Danny.
îşi petrecu ziua de vineri şi cea mai mare parte a zilei de sâmbătă cu mama lui. Era întristată de destrămarea căsniciei lui, dar nu surprinsă. Nu rosti formula „Ţi-am spus eu". Nu descoperi că Lauren nu-i plăcuse şi nu-i inspirase încredere niciodată. De fapt, se comportă impecabil, dar lui tot îi păru bine când scăpă.
Ajuns acasă, se trezi cu senzaţia aceea ciudată pe care o ai când petreci noaptea în casa copilăriei tale, senzaţia că viaţa adultă a fost suspendată. Totul era neliniştitor. Patul de o persoană, atât de îngust încât se trezise în mijlocul nopţii cu braţul atârnând în gol, tăblia şubredă, modelul draperiei şi al covorului care păreau să fi supt în mod misterios toate sudorile şi coşmarurile febrelor lui de copil şi să le emane acum în aer, în timp ce el se tot foia chinuindu-se să

adoarmă.
în ciuda nopţii proaste, acum n-avea astâmpăr, era plin de energie. Cu atât mai bine, probabil, căci acceptase să participe la o dezbatere televizată în seara aceea. Prima lui reacţie fusese să refuze, dar, la urma urmei, făcea parte din meseria lui să contribuie la dezbaterile publice privind tratamentul infractorilor minori.
Ascultă robotul telefonic, îşi notă apelurile, apoi se trânti în faţa televizorului o oră. I-ar fi plăcut să se ducă să alerge ca să se calmeze, dar vremea, care fusese închisă şi umedă toată ziua, părea gata să se dezlănţuie. Văzu prin bovindou masa de nori negri atârnând deasupra acoperişurilor ca o prelată plină cu apă, deşi pentru moment nu ploua, ci se simţea doar această intensitate fierbinte, ameninţătoare. Apoi un fulger, şi primii stropi de ploaie izbind în geam.
Era pe cale să-şi toarne ceva de băut când sună telefonul.
— Sunt Danny, spuse o voce şoptită.
Tom deschise gura să răspundă, dar ceva care nu suna cum trebuie în acea voce îl opri. Rămase tăcut, conştient de propria-i respiraţie, ştiind că trebuia să se audă la celălalt capăt al firului. De obicei se întâmplă invers, se gândi el. Absolut ridicol. Un minut, două minute, apoi receptorul fu pus încet în furcă.
Cineva care controla, în mod evident. Slavă Domnului că avusese inspiraţia să tacă. Trase draperiile, aprinse focul, mai puse nişte lemne, spunându-şi că o să-i facă plăcere să găsească un foc bun când o să se întoarcă acasă. Momentele în care Lauren îi lipsea cel mai tare erau cele în care se întorcea în casa goală, deşi asta făcea de un an, şi ar fi trebuit să se fi obişnuit până acum. Dar focul îl ajuta.
Se uita la a doua parte a unui thriller şi pierduse de mult firul acţiunii, dar focul continua să strălucească, îşi
simţea faţa umflată şi amorţită de căldură, şi vântul continua să geamă pe lângă casă. Undeva se trântea o poartă. Probabil că studenţii de alături îşi lăsaseră poarta nezăvorâtă. Se ridică să se uite. Trăgând draperia la loc, văzu ceva ce la început i se păru a fi reflexia propriei feţe în sticlă, până când o mişcare bruscă destramă iluzia. Trăsături palide, păr lins ud, străbătut de şiroaie de apă.
Se uitară fix unul la altul, apoi intrusul se întoarse şi o luă la fugă pe

aleea lucioasă. Până ajunse Tom la uşă, dispăruse. Poate că ar fi trebuit să telefoneze la poliţie, dar nu era timp. Trebuia să plece la televiziune în douăzeci de minute. Mai bine verifica dacă poarta de la grădina din spate era zăvorâtă şi dacă toate uşile şi ferestrele erau închise bine. Putea fi vreun voyeur sau cineva care căuta o casă goală pe care s-o jefuiască. Nu avea de fapt nici un motiv să presupună că avea legătură cu Danny.
înainte de a ieşi din casă se asigură că alarma era conectată, apoi se uită într-o parte şi-n alta a străzii, care era pustie, cum era mereu la ora asta.
Lui Tom nu-i plăcuseră niciodată discuţiile în studio. Să transpire sub reflectoarele încinse, să ţină minte să-şi aranjeze haina, să se resemneze cu camerele care în numele jurnalismului modern luau prim-planuri cu nări şi urechi, şi toate astea pentru o dezbatere care se împotmoli repede în efectele dăunătoare ale jocurilor video. Unul dintre copiii acuzaţi de uciderea doamnei Kelsey fusese dependent de astfel de jocuri, sau aşa pretindeau ziarele — împreună cu alte câteva mii de copii care nu omorâseră niciodată pe nimeni. După aceea, se mutară în Salonul Verde, unde avu loc o discuţie mult mai interesantă şi mai cinstită, la un pahar de vin alb cald. Lui
Tom i se oferi ajutor ca să-şi dea jos machiajul, dar cum se ducea direct acasă, hotărî că nu merită deranjul. Părăsi studioul simţind că nu se adusese nimic nou — în orice caz, nu în faţa camerelor — şi că era în aceeaşi măsură vina lui ca a oricui altcuiva.
Cu câtă disperare căutau oamenii o explicaţie — orice explicaţie, numai să fie simplă — şi cât de greu era să furnizezi una. Nu, nu greu, imposibil. îşi amintea că o dată el şi Lauren se implicaseră în punerea în scenă a operei lui Britten O coardă prea întinsă la un teatru local. Lauren fusese solicitată să proiecteze decorurile, o sarcină care se potrivea foarte bine cu talentele ei. Bucăţi uriaşe de cer şi estuar scăldate în lumină, turnul, lacul, crângul cu ramuri golaşe şi cuiburi negre ca nişte cheaguri de sânge în vene. El fusese atras ca asistent de producţie şi probabil că la repetiţie auzise fiecare notă din partitură, fiecare cuvânt din libret de zece ori sau mai mult, deşi tot ce-şi mai amintea acum era cântecul lui Miles, mica lui poezioară mnemotehnică.

Malo: mai degrab-aş fi
Malo: într-un măr înalt
Malo: decât un băiat
Malo: ce face prostii
Nu era nici un animal în operă, din motive evidente. Nici în nuvelă, deşi nişte copii care locuiesc la un conac de ţară ar fi fost înconjuraţi de ele. Dar animalele dau de gol jocul. Sunt copiii cu adevărat răi? Sau guvernanta e nebună? Orice veterinar mediocru ar fi lămurit lucrurile într-o clipă. Copiii cu tulburări psihice chinuie animalele.
Danny nu le chinuia. Asta îl izbise pe Tom încă de la început. Atâtea animale neglijate, folosite, agresate,
moarte sau muribunde, dar Danny nu fusese crud cu nici unul dintre ele. Sau aşa zicea el. Dar povestea lui Danny, deşi Tom credea că spunea adevărul, aproape tot timpul, nu era tot ce părea să fie. Incursiunile lui aparent la întâmplare în trecut numai la întâmplare nu erau. Proceda la o răsturnare sistematică a mărturiei pe care o depusese Tom la tribunal. Era foarte mult antagonism în toate astea. Mai mult decât îşi dăduse Tom seama la început.
I-au trebuit zece minute ca să ajungă acasă şi încă cinci ca să găsească un loc de parcare pe o stradă lăturalnică, la câteva sute de metri de uşa lui. Strada era pustie, felinarele se oglindeau în băltoace ca un şir de flori portocalii. Se întoarse repede pe aleea principală, paşii răsunându-i printre depozitele goale care se ridicau, înalte şi negre, în cerul nopţii, emanând în aer mirosuri-fantomă — iuţi, dulci, acre — ale mărfurilor pe care le conţinuseră cândva. Dădu colţul şi remarcă o siluetă solitară în faţa casei lui, înaintând un pic pe stradă, apoi urcând din nou treptele în umbra portalului.
Tom grăbi pasul.
— Danny, spuse el când ajunse destul de aproape ca să fie auzit fără să ridice vocea. Ce Dumnezeu faci aici?
— Mă urmăreşte cineva.
Arăta tulburat, vlăguit şi transpirat, dar nu era nici o îndoială asupra autenticităţii fricii. Tom îi simţea mirosul.
— Mai bine intră, zise el, descuind uşa casei şi păşind iute înăuntru ca să deconecteze alarma. Merse în faţa lui Danny până în camera de zi, fără să mai aprindă luminile în hol.

— Poţi să tragi şi draperiile? întrebă Danny, zăbovind în prag.
Tom se asigură că pliurile materialului se suprapuneau în centru, ca să nu răzbată nici o geană de lumină, apoi se duse la măsuţa cu băuturi. In mod normal nu oferea niciodată alcool pacienţilor săi, dar asta nu era o şedinţă propriu-zisă, şi simţea el însuşi nevoia să bea ceva. După interviul televizat, se simţea agitat, logoreic, cu mintea încărcată, cu o profundă neîncredere în sine. Vorbitul în mass-media produce exact acelaşi gen de nelinişte fără obiect ca o noapte de băut zdravăn. îşi duse o mână la faţă, şi degetele-i alunecară pe pielea unsuroasă de machiaj şi transpiraţie, ca şi cum ar fi purtat o mască ce se dezintegra rapid. Iar acum, la toate acestea, se adăuga bizareria de a-l avea pe Danny aici, în livingul lui pe jumătate gol, cu ecou, agitat, speriat, într-un moment ce părea în toiul nopţii. Dar nu era, îşi aminti el aruncând o privire spre ceas. Mai erau douăzeci de minute până la miezul nopţii.
— Whisky? întrebă.
Danny se aşeză, mai degrabă îşi dădu drumul într-u, nul din fotolii. Ridică privirea şi spuse:
— Da. Te rog.
Tom îi întinse un pahar plin şi se aşeză de cealaltă parte a şemineului. Focul scăzuse, şi mai pierdu câteva minute ca să îndese cărbuni în găurile pâlpâinde. O scenă domestică, îşi zise el, privind în jur la pereţii care păreau mai puţin golaşi acum decât în timpul zilei, pătratele lăsate de tablourile lui Lauren fiind ascunse de umbre săltăreţe.
— Aşa, ce s-a întâmplat?
— Am fost urmărit. Vocea lui Danny avea tonul strident al cuiva care nu se aşteaptă să fie crezut. Lucram la bibliotecă, şi când am plecat era un om în capul străzii, şi pe Grey Street l-am observat iar, şi pe urmă a luat ace-
laşi metrou ca şi mine. S-a aşezat în celălalt capăt al vagonului.
— L-ai recunoscut?
— Nu.
— Nu e posibil să fi avut pur şi simplu acelaşi Scutură din cap repede, cu încăpăţânare.
— A coborât la aceeaşi staţie?

— N-am aşteptat să aflu. Am coborât cu o staţie înainte, ştii, am aşteptat până în ultima secundă şi am ţâşnit pe uşă, apoi am traversat în fugă, pe partea cealaltă, şi am sărit într-un metrou care se întorcea în oraş.
— Crezi că l-ai pierdut? .
— Nu ştiu.
— Cine crezi că era?
— Un reporter. Sau cineva care vrea să mâVbată măr, nu ştiu. Nu îndrăznesc să mă întorc acasă.
— O sun pe Martha, zise Tom.
La Martha răspunse robotul. Ii lăsă un mesaj, amintindu-şi de nuntă, încercă pe mobil, mai lăsă un mesaj.
— Mai e cineva pe care să-l putem suna?
— Nu prea.
— Martha a spus că aveai nişte numere la care puteai să dai telefon.
— Da, dar sunt acasă.
Cam atât despre afirmaţia Marthei că totul era acoperit.
— Dar poliţia?
— Nu, nu încă. Ei nu ştiu. Numai şeful de secţie ştie. Şi ce să le spun? Că m-a urmărit cineva? Nu, mai bine o aşteptăm pe Martha. Probabil e la petrecere.
Tom mai turnă câte un whisky generos pentru el şi Danny şi aruncă un butuc pe foc. Acum strălucea destul de puternic.

— Păcat că n-am înregistrat discuţiile noastre, zise Tom. Ai fi putut să pui benzile pe foc.
— E doar un truc. Ştii la fel de bine ca mine că nu aşa laşi lucrurile în urmă. Şi, oricum, ar trebui să te pun şi pe tine pe foc.
— Pot să te întreb ceva? zise Tom. A fost o coincidenţă că te-ai aruncat aşa în râu?
— La o sută de metri de casa ta? Nu, bineînţeles că n-a fost. Te urmăream de câteva zile.
— De ce?
Dădu din umeri.
— Voiam să stăm de vorbă. Şi de câte ori nu sunam la uşă, deveneam mai deprimat şi mai furios, nu pe tine, pe mine însumi. Nu era... încercă din nou. Nu era cine ştie ce complot. Nu gândeam: o, dacă sar în râu şi el vine după mine, o să ne înecăm amândoi şi aşa îi trebuie. Nu gândeam aşa. Pur şi simplu voiam să nu mai simt durerea.
Tom începea să fie încurcat de mişcările lui Danny, care păreau a fi un amestec ciudat de agitaţie şi paralizie. Nu erau sacadate, nu erau atât de rapide, dar privea prin încăpere, se uita peste umăr sau într-o parte şi-ntr-alta. Privirile, gesturile îi erau considerabil mai tulburate decât discursul.
— La ce te uiţi, Danny?
— La nimic.
Nu se uita deloc la el şi apoi, în mod iritant, ochii i se fixară pe ceva din spatele capului lui Tom, puţin spre dreapta.
— O vezi vreodată? întrebă el blând.
— Nu, nu sunt destul de rapid.
— Vrei să spui că a fost acolo dar...
— întotdeauna ajung imediat după ce dispare.
— Spune vreodată ceva?
— Nu.
— Atunci de unde ştii că e acolo?
— Pentru că lasă lucruri.
— De exemplu?
— Păr. Mereu e câte un ghemotoc de păr în baie. Tom se gândea că aproape sigur în momentul ăsta se

apropiase cel mai mult de înţelegerea stării de spirit a lui Danny în cele cinci ore pe care le petrecuse singur cu cadavrul lui Lizzie.
— Ce i-ai făcut, Danny?
I se împleticea limba.
— Am făcut-o să facă lucruri.
— Ce fel de lucruri?
— Lucruri.
Din nou, Tom văzu fotografiile: semnele de pe gleznele, încheieturile şi pieptul lui Lizzie, lăsate — aşa spusese legistul — după moarte.
S-a jucat cu ea.
Nu avea rost să insiste acum şi, probabil, niciodată. Dacă l-ar fi forţat acum l-ar fi putut face să clacheze.
Tăcere. Pleoapele lui Danny erau umflate, părea că adoarme, dar apoi zise:
— Crezi în rău?
O întrebare perfect raţională. Era mult mai uşor să te descurci cu ea decât cu ghemotoacele de păr din baie. Tom, care n-avea în minte decât cum să dea de Martha — oare Mike Freeman putea să ştie unde stătea? — răspunse, mai mult absent:
— în sens metafizic? Nu, nu cred. Dar ca termen care descrie anumite feluri de comportament, nu am probleme cu el. E doar un cuvânt pe care am convenit să-l folosim pentru a descrie anumite tipuri de acţiune. Şi nu
cred că e o alternativă la alte moduri de a descrie aceleaşi lucruri. Nu există nici un motiv logic pentru care „nebun" şi „rău" să fie alternative.
— Dar oamenii? Crezi că oamenii pot fi răi?
— Cred că dacă cineva îşi dedică întreaga viaţă unor acţiuni rele, da. Dar dacă te referi la tine... Omorârea lui Lizzie a fost un lucru rău, dar nu cred că tu ai fost rău când ai omorât-o, şi în nici un caz nu cred că eşti acum.
— E ceva ce n-am spus nimănui. De fapt, ţie ţi-am spus, dar nu cred că ai înregistrat. Ţii minte că m-am ascuns în dulap? Era întuneric beznă acolo, nu era nici o geană de lumină nicăieri. Vorbea în şoaptă. Dar am văzut vulpea.
Tom spuse cu grijă:

— Memoria ne joacă tot felul de feste, Danny. Ştiai ce era acolo. Ai văzut-o când ai deschis şifonierul, apoi ai simţit-o, ai simţit-o în întuneric şi ţi-ai amintit senzaţia tactilă ca pe o imagine.
— Da, probabil.
Nu părea convins, iar lui Tom îi păru bine când îşi putu întoarce privirea şi îşi putu relua căutarea de numere de telefon. Găsise numărul lui Mike Freeman, dar era deja trecut bine de miezul nopţii, şi ce explicaţie îi putea da pentru că îl sunase? Poate că ar fi fost mai înţelept să-i facă patul lui Danny pe canapea şi să încerce să rezolve lucrurile dimineaţa.
Lăsă jos agenda telefonică.
— Uite, cred că mai bine încercăm să dormim un pic. în mod evident Martha n-o să telefoneze acum, şi trebuie să te odihneşti un pic.
— N-o să pot să dorm.
— Ei, măcar întinde-te. Aduc nişte perne.
Sus, în baie, în timp ce scotea feţe de pernă noi din dulap, Tom îşi surprinse imaginea în oglindă şi fu şocat. Transpiraţie, machiaj care se dizolva, pungi sub ochi: o privelişte deloc plăcută. Un duş, de asta avea nevoie, apoi să ajungă în pat. în pat, Doamne, te rog. Creşterea de adrenalină provocată de dezbaterea televizată trecuse şi, pe când ducea jos pernele şi cearşafurile, simţi că se clatină pe picioare.
Danny nu se mişcase.
—Vrei un somnifer? întrebă Tom.
— Nu, mai bine nu. încerc să mă dezvăţ de ele. Tom aranja aşternutul la repezeală pe canapea şi se
duse să ia un pahar cu apă din bucătărie.
Când se întoarse, Danny stinsese veioza şi stătea culcat sub un cearşaf la lumina flăcărilor. Un braţ şi o parte a feţei şi gâtului erau îmbrăcate într-un auriu tremurător. Biet Angus, îşi zise Tom, uitându-se în jos la el, n-ai avut nici o şansă.
— Noapte bună, spuse el, pregătindu-se să închidă uşa. Nu-ţi face griji, e un telefon în camera mea, aşa că o să-l aud dacă sună Martha.

21
Tom stătu culcat în întuneric, prea obosit ca să gân dească, prea

obosit ca să nu gândească. Avea toate simptomele fizice ale fricii, şi asta îl surprindea, pentru că nu exista nimic de care să trebuiască să-i fie frică. Era îngrijorat cu privire la starea de spirit a lui Dartny, dar asta era altceva. Nu avea rost să se gândească la asta acum. Hotărât, se întoarse pe o parte, şi în scurt timp adormi.
Şinele lui din vis nu era la fel de ascultător. Se afla pe un teren unde se făceau demolări şi stătea lângă un foc, iar un om pe care nu-l recunoştea venea spre el din cealaltă parte a focului, o siluetă întunecată tremurând în dogoare. Omul, încă fără chip, se apropie şi începu să arunce nişte benzi în foc. Nu casetele, ci benzile propriu-zise, grămezi, panglici maronii, lucioase care cădeau pe lemnele fierbinţi, fără să se topească într-o singură vâlvătaie — şi chiar şi în vis Tom ştia că aşa ar fi trebuit —, ci zbârcindu-se într-o agonie prelungită.
Se trezi, transpirat, ştergându-şi ceafa cu dosul palmei, convins că mirosea a ars, deşi o clipă mai târziu realiză că era o iluzie rămasă din vis. Atunci, în timp ce se întorcea
pe partea cealaltă încercând să adoarmă din nou, îl auzi pe Danny mişcându-se jos, târând ceva greu pe podea.
în contextul ultimei lor şedinţe era cel mai oribil sunet pe care l-ar fi putut auzi — s-a jucat cu ea.
înşfăcându-şi halatul, Tom ieşi în capul scării. Covorul din hol licărea portocaliu în lumina pâlpâindă ce se vedea pe sub uşa camerei de zi. N-ar fi trebuit să fie atât de multă lumină. Fugi la parter şi avu destulă prezenţă de spirit ca să pună o mână pe uşă să vadă dacă nu era fierbinte, înainte de a da buzna în cameră.
Focul ardea cu furie, aţâţat cu o grămadă de lemne. Danny trăsese coşul cu lemne pe carpeta din faţa şemineului şi stătea îngenuncheat lângă el, cu un lemn în fiecare mână, privind focul. Tom se duse la el şi văzu ceea ce până acum fusese ascuns de coş. Un lemn căzuse din cămin şi se rostogolise pe carpetă. Repede, fără să se gândească, Tom se aplecă, îl ridică şi-l aruncă înapoi în foc. O clipă mai târziu se chircea deasupra mâinii sale arse, tropăind pe carpetă cu picioarele încălţate în papuci. Nu fusese cuprinsă de foc, şi acum era salvată. Ca să fie şi mai sigur, luă carafa pe care o adusese împreună cu sticla de whisky şi turnă apa pe peticul înnegrit. Mirosea neplăcut a lână

pârlită. încercă să se îndrepte, dar durerea îl încovoie din nou. Parcă ar fi fost mai degrabă deformat decât ars.
— De-a ce dracu' te joci? zise.
Danny îşi ridică ochii lui de somnambul.
— Cred că am adormit.
îngenunchind pe podea, lui Tom îi veni să spună: cu două lemne în mână? Dar nu spuse asta.
Se uitau fix unul la altul, fără să vorbească. Apoi:
— E groaznic de cald aici, zise Tom, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nu cred că mai e nevoie de lemne
pe foc. Descleştă degetele lui Danny şi puse lemnele la loc în coş. Apoi spuse: Dăm fotoliile mai încolo?
Păstrează un ton liniştit şi blând. Nu-l înghesui. îi lăsa o mulţime de spaţiu lui Danny. Dar fotoliile trebuiau mutate. În cameră mirosea puternic a material ars — un miros diferit de cel al lânii pârlite din carpetă — iar fotoliile erau vechi. Indiferent cu ce erau umplute, nu era ceva ignifug.
Până la urmă, cu fotoliile şi canapeaua puse în poziţiile lor iniţiale, încăperea semăna ceva mai puţin cu un foc de tabără ce aştepta să fie aprins. Danny se aşeză la un capăt al canapelei, cu mâinile prinse între genunchi, încă privind fix focul. Nu vorbise şi nu făcuse nici o mişcare ca să-l ajute pe Tom cu mobila. Nu părea să fie conştient de prezenţa lui.
Tom deschise fereastra şi, încă pe jumătate întors spre Danny, se aplecă în afară, inhalând cu sete aerul rece. Undeva acolo, invizibil, deşi la numai câteva sute de metri de această cutie fierbinte cu flăcări săltăreţe, curgea râul, pe lângă diguri şi trepte sfărâmate, spre mare.
în cameră era acum ceva mai răcoare. Stând în fotoliu, Tom începu să vorbească încet şi calm. Cuvintele nu aveau importanţă. La început nimic din ceea ce spunea nu era recepţionat, dar apoi expresia amorţită, goală de pe faţa lui Danny se şterse. La un moment dat îşi drese glasul şi păru că vrea să spună ceva, dar nu ieşi nici un cuvânt.
— De ce nu te întinzi? zise Tom în cele din urmă. Chiar dacă nu poţi să adormi, poate te ajută să te odihneşti.
Danny păru să înţeleagă şi se întinse pe canapea. Tom ar fi vrut să

înăbuşe focul, să toarne cenuşă pe buştenii care ardeau mocnit, dar nu îndrăznea încă să rişte să facă
aşa ceva. Ochii lui Danny erau fixaţi în continuare asupra flăcărilor.
Tom tocmai îşi adusese taburetul mai aproape de fotoliu când se auzi soneria. Cine naiba...? Era două noaptea. Bineînţeles, nu putea fi decât o persoană.
— Martha! spuse el, neobosindu-se să-şi ascundă uşurarea, şi dădu fuga să o lase înăuntru.
Deschise uşa şi se trezi în faţă cu un zid de camere. O furtună de flashuri albastre. Mâini, clicuri, zumzăituri, întrebări, voci care îi rosteau numele, încoace, încolo, un microfon de exterior atârnându-i deasupra capului ca un animal mort. Trânti uşa exact înainte ca primul picior să intre în deschizătură şi puse lanţul.
Danny venise în uşa camerei de zi.
— întoarce-te înăuntru, zise Tom. Mă duc să verific în spate.
Alergă în bucătărie, simţindu-se expus în mod oribil în încăperea luminată. Dar uşa era încuiată şi, după câte vedea, lipindu-şi obrazul de sticla rece, nu era nimeni în grădină sau pe aleea de lângă râu. Trase draperiile şi rămase o clipă cu ochii închişi. Camerele îl zguduiseră. Zumzetele şi cricurile erau ca elitrele de la aripile insectelor, frecându-se unele de altele. Şi obiectivele. Parcă ar fi fost înconjurat de insecte. Era mai uşor de crezut că erau un roi de albine ucigaşe decât că erau fiinţe omeneşti.
Sună telefonul. II smulse din furcă, crezând că era în sfârşit Martha, dar în schimb o voce necunoscută de bărbat, linguşitoare, vrând să inspire încredere, îl rugă să vină la uşă ca să i se ia un interviu. Puse jos telefonul fără să răspundă, şi imediat sună din nou. Nu-l putea scoate din priză, din cauza Marthei. încet, se întoarse sus, simţind că pentru prima dată în viaţă înţelegea cum era să fii vânat. Se străduia, în ciuda durerii din mână,
să rămână calm, să gândească limpede. Nu putea presupune că ştiau că Danny era în casă. în mod evident, aveau o bănuială solidă, altfel n-ar fi fost acolo, dar probabil că nu ştiau. Şi câtă vreme nu era sigur că identitatea lui Danny ca Ian Wilkinson fusese descoperită, nu putea face nimic pentru a o pune în primejdie. Avea nevoie să vorbească cu Martha. Când intră, Danny stătea în

picioare lângă foc.
— Câţi? întrebă el.
— Zece, cincisprezece? Nu ştiu. Danny izbuti să surâdă.
— Nu cred că Ian Wilkinson mai are prea mult de trăit, ce zici?
— Nu, probabil că nu. Danny ridică din umeri.
— N-are importanţă. Nu prea mi-a plăcut niciodată tipul, oricum.
Părea să-şi revină. Tom se întrebă cât de mult îşi amintea — dacă îşi amintea ceva.
— Fac nişte cafea, zise.
Sună telefonul. Se uitară unul la altul, aşteptând să intre robotul. îndată ce auzi vocea Marthei, Tom smulse receptorul din furcă şi începu să bolborosească o explicaţie.
— De ce nu suni la poliţie? întrebă ea. Nu are rost să ascunzi nimic în legătură cu Danny acum. Pot fi acuzaţi de obstrucţionare, şi chiar dacă nu, poţi să spui că asta fac. Părea perfect calmă. Vin şi eu îndată ce pot.
— în cât timp?
— Douăzeci de minute.
închise, lăsându-l pe Tom cu senzaţia că reacţionase exagerat. Telefona la poliţie şi explică situaţia unui sergent de serviciu letargic, care părea înclinat să ia o de-

claraţie lungă la telefon. Tom i-o reteză şi puse receptorul în furcă, cu foarte puţine speranţe că se va face ceva.
— O să ajungă aici în curând.
Şi apoi, pentru că senzaţia că era un şoarece prins în cursă era mai mult decât putea el suporta, se duse în celălalt capăt al livingului şi dădu draperia deoparte. O clipă nu fu nici o reacţie, apoi — o nouă explozie de flashuri albastre. Reacţiona exagerat pe naiba. Săriseră gardul şi intraseră în curte, cu obiectivele lipite de fereastră. Se uită la Danny, care îl urmase.
— Ei, zise el încercând să pară vesel. Măcar nu sunt bombe cu gaz.
Danny se albise.
— Or să fie, până termină. Prinse expresia lui Tom. Ei, hai, sunt o grămadă de oameni care mă urăsc destul ca să facă aşa ceva.
Martha sosi după un sfert de oră, bătând cu pumnii în uşă şi strigându-şi numele. Aproape căzu în hol, apoi îl ajută pe Tom să închidă cu forţa uşa după ea. Niciodată mirosul de ţigări şi bomboane mentolate nu fusese mai binevenit.
— Ce-s toate astea, Danny? întrebă ea. Vocea lui Danny căpătă un registru puberal.
— Nu e vina mea. Am fost urmărit. M-am întors aici pentru că n-am vrut să-i conduc unde stau.
— Ai spus cuiva?
— Nu. Martha îşi aruncă geanta pe jos.
— Ei bine, cineva a spus.
— Nu crezi că au ghicit pur şi simplu? zise Tom.
— Nu. Nu au parcat acolo la noroc. Ştiu.
— N-are importanţă cum au aflat, spuse Danny. Sunt aici.
— Ba contează al naibii, răspunse Martha. Ştii de câtă muncă a fost nevoie ca să ţi se creeze o identitate nouă?
Nu vrea să-l piardă, îşi zise Tom. Şi ştie că l-a pierdut. ; — Ai sunat la poliţie? întrebă Martha.
— Da, le-am spus despre Danny. Ar trebui să fie pe drum.
Următoarele douăzeci de minute au fost ca un rămas-bun pe peronul unei gări. O stare de tranziţie în care nu se poate spune sau face nimic cu miez, e deja prea târziu, şi totuşi celălalt e încă acolo, şi tânjeşti după momentul de despărţire concretă, temându-te în acelaşi

timp de el. Nici Tom, nici Martha nu puteau avea cu Danny conversaţia pe care ar fi vrut s-o aibă şi nici nu-şi puteau spune nimic folositor unul altuia în faţa lui.
— Unde or să mă ducă? întrebă Danny.
— La un loc sigur în noaptea asta, apoi probabil undeva în sud.
— La Londra?
— Poate. Nu ştiu.
— O să-mi scrii, da?
— Da, probabil prin intermediul noului tău ofiţer supraveghetor. S-ar putea să nu-ţi ştiu noul nume. Dar ar trebui să n-ai probleme să te transferi la altă universitate, o dată ce-ţi pui actele în ordine.
O scurtă tăcere.
— Danny, te-ar deranja dacă aş rămâne câteva minute singur cu Martha? întrebă Tom.
— Nu, sigur că nu.
Martha păru surprinsă, dar se ridică imediat şi se duse în hol. Lăsară uşa deschisă.
— Ascultă, Martha, toată chestia asta cu transferul între universităţi e o nebunie. Are nevoie să fie internat.
Ea trase cu ochiul prin uşa deschisă.
— Pare bine-mersi. Mă rog. în împrejurările date.
— Acum îşi revine, dar a fost foarte rău, n-ar trebui lăsat singur.
— Păi în noaptea asta n-o să fie singur, fiindcă o să rămân cu el. Şi o să transmit ce ai spus. Mai mult nu pot să fac şi nu pot să-ţi garantez că o să mă asculte cineva.
— Atunci, asta e. Nu e destul.
Nu era destul pentru că nu spusese el destul. îl proteja pe Danny într-un fel la care nu avusese timp să se gândească.
— Tom, vrei să spui că trebuie să fie internat într-un spital securizat? Pentru că dacă asta spui, ştii ce înseamnă, nu? Internele or să-i revoce eliberarea condiţionată.
— Da, ştiu.
Se uită la Danny, care părea să fie conştient că era observat, şi se întoarse şi el să-l privească.
— Nu, zise el. Nu asta vreau să spun.
în liniştea care urmă, auziră sunetul unei sirene de poliţie. Martha

spuse:
— Ei sunt. Avem nevoie de o haină, ceva, să-i acoperim capul.
Tom luă haina lui din debara. Era cea pe care o purtase când se dusese să se plimbe cu Lauren pe malul râului şi, când o luă din cuier, un miros puternic de mâl de râu umplu încăperea. Uitase s-o dea la curăţat. O luă cu el sus.
— Poftim, zise el. Asta e foarte bună.
Un pumn bătu în uşă şi Martha se duse să deschidă. Brusc holul fu plin de poliţişti în uniformă, cu radioemiţătoare bâzâindu-le la şold.
— Nu vă faceţi griji în legătură cu ăştia, domnule, spuse un inspector, făcându-şi loc în faţă. Nu-i putem goni, dar îi vom obliga să se mute în capul străzii. Şi dacă mai aveţi vreo problemă, sunaţi-ne.
Un poliţist aştepta, uitându-se peste umăr, cu o mână pe uşa pe jumătate deschisă.
— Trebuie să plec, Tom, zise Martha, ridicându-şi faţa la pupat.
— Succes, Danny, spuse Tom, întinzându-i haina. Danny surâse.
— Se pare că-mi fac un obicei din a pleca cu haina ta.
— De data asta, păstreaz-o.
Martha fugi să-şi ia geanta şi se întoarse cu ea agăţată de umăr, palidă şi agitată, părând uşor stânjenită. Tom se uită cum un poliţist îi înfăşură capul lui Danny în faldurile negre ale hainei.
— Nu te teme, zise el. E numai până te bagă în maşină.
— Bine!
Inspectorul făcu un semn din cap bărbatului de la uşă. Apoi dădură buzna cu toţii afară într-un haos de bliţuri, clicuri, zumzăieli şi flash-uri. Martha îi urmă. Tom o văzu ocolind maşina şi urcându-se pe partea cealaltă, în timp ce unul dintre poliţişti, protejându-i capul lui Danny cu mâna, îl împingea pe bancheta din spate.
Maşina înainta, cu jurnaliştii pe lângă ea, strigând întrebări, ţinând aparatele de fotografiat la ferestre. Poliţiştii rămaşi îi obligară să se oprească. Frustraţi, ei alergară înapoi la Tom, care se strecură în casă şi le trânti uşa în faţă. Nu văzu maşina ieşind de pe alee, accelerând şi dispărând după o cotitură a şoselei.
Din stradă se auziră strigăte în timp ce poliţiştii încercau să convingă ziariştii să se îndepărteze. Tom se sprijini de uşă, ţinându-şi strâns la

subraţ mâna arsă, gâfâind de parcă tocmai s-ar fi întors de la jogging şi privind fix locul în care fusese Danny.

22

După câteva minute îşi reveni, se duse sus în baie şi ţinu mâna zece minute bune sub un jet de apă rece. Ar fi trebuit să facă asta imediat, bineînţeles, dar chiar şi acum îl putea ajuta să diminueze urmările. închizând robinetul, neîndemânatic, cu mâna stângă, cercetă zonele arse.

Degetele îi erau umflate şi lucioase, dar singura rană reală era în palmă, care era plină de băşici, deşi din câte îşi dădea seama toate băşicile erau intacte. Nu putea să se ducă la spital. îşi putea imagina cum ar arăta titlurile ziarelor dacă apărea acum ca victimă. Nu avea altă posibilitate decât să se descurce singur. Era greu, lucrând numai cu mâna stângă, dar pansa bine zona arsă şi reuşi să-şi înfăşoare un leucoplast curat în jurul palmei ca să ţină pansamentele de tifon pe loc. Apoi luă nişte analgezice şi somnifere şi se prăbuşi în pat.

Când se trezi, era târziu. După ce mai stătu culcat câteva minute, clipind, se dădu cu greu jos din pat, ferindu-şi mâna arsă, şi se duse la fereastră, unde se uită printr-o crăpătură în draperii, încercând să-şi dea seama dacă reporterii plecaseră sau doar se retrăseseră către capătul

străzii. Nu văzu pe nimeni în afară de doamna Broadbent care pleca la cumpărături, sprijinindu-se zdravăn pe cărucior, care de fapt era un fel de cadru Zimmer în carouri albe şi negre adaptat. După ce îl rostogoli câţiva metri pe stradă, se întoarse şi o porni înapoi, încercând clanţa ca să se asigure că uşa era încuiată. Şi imediat Tom îşi aminti de o altă bătrână care făcuse exact acelaşi lucru şi murise din cauza asta.

îşi petrecu restul dimineţii şi cea mai mare parte a după-amiezei târându-se prin casă sau ascultând mesajele de pe robot. Telefonul suna la fiecare câteva minute, unele apeluri erau de la ziarişti care voiau să vorbească despre Danny, altele de la prieteni care aflaseră vestea despărţirii de Lauren. Va trebui să întoarcă toate aceste apeluri, dar nu se simţea în stare acum. Persoana pe care voia cel mai

mult să o audă era Martha, dar ea nu suna, prea ocupată să-l predea pe Danny cui avea să-l supravegheze în următoarea etapă a vieţii lui. Următoarea identitate.

După prânz, încercă să lucreze la carte, dar nu putea nici să ţină creionul, nici să dactilografieze prea multă vreme. Ceea ce avea de fapt nevoie era să iasă, şi spre seară părăsi casa pe uşa din spate, intră în oraş şi luă trenul spre Alnmouth, unde rămase peste noapte. A doua zi dimineaţa, închirie o maşină şi porni spre Zidul lui Hadrian.

Avea de gând să meargă de-a lungul Zidului spre vest, de la Housesteads prin Cuddy's Crags, Hotbank Crags, Milking Gap, deasupra apelor metalice ale lui Crag Lough, până la Peel Crags şi Winshields. Dar când ajunse la Vindolanda începu o furtună. Persevera o vreme, dar vântul ameninţa să-l arunce de pe Zid şi, împreună cu alţi turişti dezamăgiţi, fu nevoit să se întoarcă.

Merse cu maşina până la ţărm, o parcă şi străbătu pe jos pontonul până la Insula Sfântă. Marea era în reflux. Digurile plate, lucioase se întindeau kilometri întregi de fiecare parte a drumului. Era greu de crezut că atunci când apele creşteau, pământul pe care călca era la cinci metri sub apă.

Pontonul era mai lung decât îşi amintea. Era transpirat când ajunse la indicatorul de pe marginea drumului pe care scria: BINE AŢI VENIT ÎN INSULA SFÂNTĂ LINDISFARNE. Urcă dealul abrupt pe partea cealaltă, urmând o potecă ce trecea printre dunele de nisip încununate cu smocuri de iarbă albicioasă.

Vizită toată insula, privind cormoranii ce bordau dealurile de pe malul mării, cu aripile lor negre întinse la uscat. Cu o mie trei sute de ani în urmă, Eadfrith şi Billfrith, scribi medievali, folosiseră aceste păsări pentru a ilustra Evangheliile de la Lindisfarne: groase, flexibile, cu gâturi ca nişte şerpi încolăciţi pe primele pagini ale Evangheliilor Sfinţilor Marcu şi Ioan. Dar cu siguranţă şi atunci, ca şi acum, trebuie să fi părut de rău augur aceste figuri negre pe cer, prevestitoare ale morţii.

La prânz se duse la cea mai apropiată cârciumă, mancă nişte sandvişuri, bău un pic cam multă bere şi stătu lângă foc, conversând cu un cuplu între două vârste care venise în vacanţă şi, ca şi el, fusese forţat să îşi abandoneze planul iniţial de a merge pe jos de-a lungul

Zidului, în cele din urmă cei doi plecară, spunând că aveau să încerce din nou a doua zi, iar el rămase lângă foc, cufundându-se într-o reverie tâmpă pe măsură ce căldura îi alina durerea din mână şi îl adormea.
Când, în sfârşit, părăsi cârciuma, descoperi că bătuse vântul dinspre mare şi dunele de nisip erau pe jumătate ascunse în văluri plutitoare de vapori. înainta greu. îi
înţepeniseră încheieturile în timpul şederii lungi în faţa focului şi din când în când părea că şchioapătă. Vântul adusese după sine şi o scădere de temperatură, şi palma îl ustura şi îi ardea.
Străbătuse abia jumătate din drum când ceaţa se îngroşă. Privind în jur, văzu că insula dispăruse şi malul din faţa lui nu mai era decât o pată întunecată în albul atotcuprinzător. Numai refugiul de la mijlocul drumului, aflat la o sută de metri în faţa lui, se mai vedea. Se întrebă dacă să se întoarcă, dar asta ar fi însemnat să-şi petreacă noaptea pe insulă şi, deşi în sezonul ăsta ar fi fost uşor să-şi găsească o cameră, perspectiva îi dădu o senzaţie de claustrofobie. Privi peste apă, încercând să-şi dea seama cât mai era până la flux. Marea mai avea să se ridice vreo trei metri până ajungea măcar către marginile şoselei. Mai era timp destul.
Ceaţa era jilavă. Firele de la suprafaţa puloverului său de lână erau acoperite de stropi de umezeală, deşi nu plouase. Din când în când, câte un val ridica grămezile de alge de pe plajă şi le lăsa să cadă la loc, stârnind un miros pătrunzător de apă sărată şi putregai. Paşii lui aveau ecou, părând să pornească înapoi spre el din zidul de ceaţă. Nu-i era greu să-şi imagineze că era cineva acolo, venind spre el. Era un loc potrivit pentru o întâlnire neaşteptată, aproape miraculoasă. Nu l-ar fi surprins să-l vadă pe Danny răsărind din vânt, cu mersul lui ciudat, cu capul în jos, cu mâinile adâncite în buzunare, plimbându-se de parcă ar fi avut tot spaţiul din lume. De parcă ar fi mers printr-un fel de peisaj intern, căci unde, în locurile îngrădite ale copilăriei lui, ar fi putut învăţa să meargă aşa?
Tom se opri să se uite la apă. Se gândea că Danny câştigase. Că în cele din urmă, ca şi Angus, ca, fără în-
doială, nenumăraţi alţi oameni ale căror nume nu le ştia, şi el încălcase regulile cu Danny. Cu două nopţi în urmă — numai două

nopţi, părea mult mai mult de atunci — îl văzuse pe Danny căzând într-o stare psihotică la limită, şi avertizarea vagă pe care Tom o dăduse Marthei nu ajunsese nici pe departe unde trebuia. Ştia că dacă, la un moment dat, Danny avea să aprindă un foc şi cineva avea să moară, tăcerea lui din noaptea aceea avea să revină pentru a-l bântui. Ştia ce ar fi trebuit să facă. Numai că, în clipa decisivă, Danny se întorsese să se uite la el, şi i se păruse imposibil să-l trădeze. Un val învolbură algele de la picioarele lui. Se uită în jur şi văzu că fluxul creştea rapid, ultimii câţiva metri de nisip dispărând mai repede decât ar fi crezut că e posibil. Deja era prea târziu ca să se întoarcă la refugiu, mult, mult prea târziu ca să se întoarcă pe insulă. Nu putea să meargă decât înainte. Cu inima izbindu-i coastele, o luă la fugă. Valuri de apă, tivite cu o dantelă de spumă, inundau drumul din faţa lui. Pleoscăi prin ele, gâfâind de efort.

Apoi, deodată, pământul fu din nou uscat. îşi încetini mersul, cu picioarele tremurându-i, simţind că intrase în panică fără nici un motiv. Deşi, când privi înapoi, văzu că drumul intra direct în mare. Toată partea centrală a digului dispăruse sub apă. Doar refugiul, înălţat pe picioroangele lui, devenind mai clar cu fiecare clipă, pe măsură ce ceaţa din jurul insulei Lindisfarne se destrăma, rămăsese să vegheze asupra mareei învolburate.

La o săptămână după ce se întorsese acasă, Tom fu trezit de un zgomot nou. Becul din bucătărie se legăna la capătul firului. Se duse la uşa din faţă şi privi afară, dar nu văzu nimic.

După micul dejun, se aventură în regiunea dărăpănată a depozitelor, hambarelor şi fabricilor şi văzu o macara de un galben strălucitor, de braţul căreia se legăna o bilă uriaşă de metal. În timp ce-o privea, macaraua se întoarse, bila se balansa şi lovi o clădire, bubuitura transmiţând mişcări spasmodice de-a lungul lanţului. Din rana deschisă curgea praf de tencuială şi de cărămidă. Stângaci, macaraua se întoarse din nou. Un alt şoc, o altă succesiune de convulsii de-a lungul lanţului. De data asta căzu o bucată întreagă de zid.

îşi petrecu următoarele câteva săptămâni locuind la marginea unui şantier, cu uşile şi ferestrele închise ca să nu intre zgomotul şi praful. În mod ciudat, activitatea care se desfăşura în jurul lui părea să-l binedispună. Lucra constant la carte, uimit că putea lucra măcar ceva,

căci ori de câte ori ridica ochii de pe ecran era conştient de absenţa lui Lauren. Curând avea să fie nevoit să hotărască ce să facă cu casa — ce să facă cu el însuşi —, dar cartea avea prioritate.
Martha o citea capitol cu capitol, comenta, comenta din nou la următoarea ciornă. Se întâlneau acum de câteva ori pe săptămână, creând o rutină a cinelor la pachet cu bere la cutie. Când ea era acolo, casa părea mai puţin pustie, întotdeauna, îndată ce rămânea singur, absenţa dădea buzna, deşi, pe măsură ce trecea timpul, era tot mai greu de spus dacă absenţa era a lui Lauren sau a Marthei.
Lauren, află el de la Roddy şi Angela, care ţineau legătura cu ea, locuia cu un tip pe nume Francis. Se întâmplase atât de repede, încât era evident că Francis fusese în aşteptare dinainte. Dar măcar dorinţa lui Lauren de a se bucura nestânjenită de noua ei viaţă grăbise divorţul. Abia când avu hârtia în mână, începu Tom să se simtă liber.
Se instală iarna, cu vânturi îngheţate ce biciuiau râul cu rafale de zăpadă. Plăcerea de a îmbrăca un pulover vechi, cald, de încredere, deveni şi mai mare cu fiecare noapte. Venise vremea când discuţiile de seară alunecau în tăcere, şi părea pur şi simplu stupid ca Martha să se mai ducă acasă. Luau relaţia aşa cum era, nici unul dintre ei nepresupunând că avea să dureze neapărat, deşi se potriveau unul cu altul, fizic şi în toate celelalte feluri, surprinzător de bine.
Treptat, viaţa începu să se desfăşoare după un nou tipar. Peste tot pe strada lui Tom apărură magazine, restaurante şi hoteluri. Până şi râul se schimbă. Debarcaderele şi digurile dărăpănate fură demolate, se construiră alei, se plantară copaci. într-o noapte, privind peste balustrade la locul care mai demult era un cimitir de cărucioare de cumpărături, Tom văzu ceva ce i se păru un şobolan uriaş care se ţâra de-a lungul malului. Dar apoi îşi dădu seama că era prea mare, şi în orice caz şobolanii nu se târăsc. O altă umbră o urmă pe prima. Zări o clipă un păr ud zburlit, un bot ud ce adulmeca aerul. Vidre. Nu-i venea să creadă. Vidre pe Tyne.
în tot acest timp, Danny nici nu scrise, nici nu telefona. Martha afla veşti despre el din când în când, deşi doar indirect, prin noul lui ofiţer de supraveghere. Tom nu era surprins de tăcerea lui. Acesta, mai degrabă decât orice „truc" al aruncării casetelor în foc, era felul lui Danny de a arde benzile.

Dar apoi, într-o zi, fără nici o avertizare, îl văzu din nou. Tom se dusese la Universitatea din Wessex să ţină o conferinţă despre Proiectul privind Violenţa Juvenilă. Sosi după-amiază târziu şi, după ce îşi lăsă geanta la căminul unde avea să-şi petreacă noaptea, fu dus direct la clădirea în care se ţineau cursurile.
Amfiteatrul era larg, cu podiumul pentru profesor ridicat mult faţă de bănci. Lumina era prea puternică pentru gustul lui Tom, şi la început nu-şi putu vedea deloc publicul, ci doar nişte feţe învăluite în ceaţă. Treptat, ochii i se obişnuiră cu lumina strălucitoare şi i se păru că vede o faţă cunoscută la capătul rândului al doilea din stânga. Danny. Sau un tânăr care semăna cu Danny. Nu putea fi sigur.
Se aşeză, sorbind din apă, ascultând prezentarea, dându-şi seama cât de bună era acustica sălii, cât de bune erau microfoanele. Când se ridică să vorbească, privi în jur deliberat o clipă, încercând să vadă în întunericul amfiteatrului, dar nu reuşi. Silueta rămânea umbrită, eluzivă. îndată ce începu să vorbească, Tom uită de ea, în nevoia de a stabili un contact cu acest public mare, plin de interes, dar, la ora şapte şi jumătate seara, inevitabil obosit.
Conferinţa merse bine. Mai ţinuse astfel de conferinţe de multe ori şi acum o putea face aproape automat. Când sosi timpul pentru întrebări, ceru să se aprindă şi luminile din sală şi în faţa lui, fără nici o îndoială, se afla Danny. Fusese aproape sigur, dar chiar şi aşa vederea lui îl şoca. Se bâlbâi când să răspundă la prima întrebare, dar îşi reveni repede.
După întrebări, se servi vin în foaier. Tom stătu de vorbă cu diferiţi oameni care îi puneau întrebări sau făceau comentarii, conştient tot timpul de Danny, care se sprijinea de un pupitru, având în jurul capului un fel de puzzle format de nişte bucăţi de hârtie colorată din fundal. O fată cam agresivă cu părul negru ca pana corbului îl acuză pe Tom că îi trata de sus pe oamenii despre care vorbea. Ţinuse întreaga conferinţă, spuse ea, fără a părea o clipă conştient că în public s-ar fi putut afla oa-
meni care fuseseră în instituţii pentru delincvenţii minori. Tom explică politicos că nu făcuse nici un fel de presupuneri despre public, în afară de dorinţa acestuia de a asculta.
— Nu faceţi decât să-i exploataţi, spuse ea, cu nasul zvâcnindu-i de

forţa convingerilor ei.
— Mie nu mi s-a părut că-i exploatează, zise Danny, alăturându-li-se.
— De unde ştii tu?
îl privi pe Danny în ochi, apoi, când văzu că el nici nu clipeşte, nici nu se mişcă, se răsuci pe călcâie şi plecă.
— A făcut şase luni pentru trafic cu droguri, zise Danny. E principalul ei subiect de laudă pe-aici.
Tom privi în jur şi realiză că publicul se îndepărta. Spuse noapte bună gazdei, care era îngrijorată că nu avea să ştie cum să ajungă înapoi la cămin.
— E în regulă, zise Danny. II conduc eu.
Ieşiră în grădină. Câţiva metri mai încolo, barul studenţilor era plin de lumini şi muzică. Oamenii stăteau la . mese afară sau pe iarba din jur, pe care o încercau înainte de a se aşeza.
Mai devreme plouase puţin, destul cât să stârnească mirosul de liliac din tufele din spatele lor. Danny se întinse şi prinse o creangă, scuturându-şi pe faţă o cascadă de stropi.
— Ce mai faci? întrebă el, înainte ca Tom să fi apucat să deschidă gura.
— Destul de bine, dar tu?
— Nu prea rău.
Nici o explicaţie pentru lung&sa tăcere, dar nici nu-1 întrebase nimeni. Reveniseră la intimitatea primei lor întâlniri.
— în ce an eşti?
— Ultimul.
— Şi pe urmă?
— Fac un masterat în literatură. A fost destul de greu să-mi adun suficiente lucrări, dar Angus a fost foarte bun.
— Angus MacDonald? Ai luat legătura cu el?
O împunsătură de gelozie care îl ului. Ar fi zis că era incapabil de o asemenea reacţie, şi totuşi, indubitabil, ceea ce simţea era gelozie. Aşa cum Martha avea să fie geloasă când avea să-i povestească despre întâlnirea asta. Se gândi la ea, şi decise să se amuze. Era darul lui Danny.
— Am fost la unul din cursurile lui, spunea Danny. Salutar.
Nu explică în ce sens.

Tom se întoarse şi se uită în urmă. în clădirea în care se ţineau cursurile luminile se stingeau, una câte una. Pe cerul nopţii, clădirea părea un pachebot uriaş care se scufunda, luminile stingându-se mai întâi pe o punte, apoi pe alta, până când totul fu în întuneric.
— N-o să te întreb cum te cheamă acum, spuse el zâmbind.
— Nu, mai bine nu. Dar am luat o hotărâre. Privea spre barul aglomerat, din care venea muzică. Dacă se mai întâmplă, nu mai fug. Trebuie să vină un moment în care să spui: „Nu, pur şi simplu nu mai fug."
Tom dădu din cap.
— Cred că e corect.
— Mda. O umbră de surâs. îmi pare bine că te-am revăzut.
— Cum îţi e, de fapt?
— Mă descurc. Ezită. Acum nu mă mai lupt cu ea. Are dreptul la câteva dintre celulele mele cerebrale.
Ajunseră la o răscruce.
— Acolo stai, spuse Danny, arătându-i cu degetul. Mergi înainte pe aleea asta. Te duce direct la uşă.
îşi strânseră mâinile. Tom îl privi cum traversează porţiunea de iarbă spre bar. Când ajunse pe terasă, un grup de oameni care stăteau la una din mese strigară un nume pe care Tom se autoconvinse că nu-l auzise, şi Danny se duse la ei. Una dintre fete îl sărută. Un băiat îl cuprinse posesiv cu braţul pe după umeri. Tom se întrebă dacă vreunul din ei ştia cine era.
Dar nu. Danny va fi învăţat să ia ceea ce-şi dorea şi să păstreze o distanţă precaută. Nu exista limită pentru ceea ce putea Danny să înveţe.
Şi aşa trebuia să fie, îşi zise Tom. Avea în faţă un succes. Precar, umbrit, ambiguu, dar un succes pe care merita să-l ai. Singurul deznodământ bun posibil.
Mirosul de liliac era copleşitor. Tom închise o clipă ochii, făcând să dispară imaginea lui Danny şi a prietenilor lui şi văzu în schimb, cu o claritate aproape vizionară, o femeie cu părul alb care mergea pe o potecă de grădină, cu cinci-şase pisici după ea, cu cozile ridicate a întâmpinare. Ea duse la gură o mână de fulgi de porumb şi îi mancă, uitându-se în soarele pe care abia dacă-l vedea, bucurându-se de

căldura lui pe faţă.
Acolo, sub tufele de liliac, fără nimeni căruia să-i pese ori care să ştie, rămase o clipă în linişte, amintindu-şi de Lizzie Parks.

*
Alte Romane Psy
Paramnezii
Autor: Ion Vianu
ISBN: 973-707-023-2 Anul apariţiei: 2005 Preţ: 179000 RON: 17.9
în acest an de graţie, două mii şi..., trăiesc în trecut şi numai în trecut. E atât de sensibil, uneori de dureros, încât îl simt prezent... refac dialoguri, convorbiri cu oameni iubiţi, detestaţi, sau numai întâlniţi, aruncaţi în calea mea, ca o piedică.
Nu sunt sigur că reconstitui firul complicat al povestei... doctorul mi-a spus zilele trecute că am „paramnezii": amestec fărâme de realitate cu invenţii.
Nu mai sunt stăpânul memoriei mele: am început să-mi pierd libertatea.
...Sunt făcut din acele resturi, din zdrenţele întâmplătoare a ceea ce s-a petrecut cu mine. într-o zi, ele se vor desface, ca şi trupul meu. Printr-o minunată întâmplare care se numeşte prezent, zdrenţele, resturile rămân împreună.
...Poate că mă amăgesc, e vorba numai despre o iluzie, sigur chiar că e vorba despre o iluzie.
Ion Vianu

*

O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopţii
Autor: Mark Haddon ISBN: 973-707-019-4 Titlul original: The Curious Incident of the Dog in the Night-Time Traducere: Constantin Dumitru-Palcus Anul apariţiei: 2005 Preţ: 199000 RON: 19.9

Christopher, un băiat de 15 ani, suferă de sindromul Asperger, o formă de autism. Are o memorie fotografică. înţelege matematica. înţelege ştiinţa. Ceea ce nu poate înţelege el, sunt oamenii.

Când îl găseşte pe Wellington, câinele vecinului său, zăcând mort pe o peluză din apropiere, se decide să pornească în căutarea asasinului şi să scrie un roman poliţist despre aceasta. în incursiunea sa însă, va descoperi alte mistere ce pot face ca întreaga lume din jurul său să se prăbuşească.

O întâmplare ciudată cu un câine la miezul nopţii este un roman uimitor haios şi trist deopotrivă, pe care nu-l mai laşi din mână.

Mark Haddon este scriitor, grafician şi ziarist, a scris 15 cărţi pentru copii şi a câştigat 2 premii BAFTA. Locuieşte în Oxford, în acest an a primit premiul Whitbread.

*

Paradisul derizoriu
Autor: Thierry Bizot ISBN: 973-707-004-6 Titlul original: Ambition & Cie Traducere de: Claudiu Soare Anul apariţiei: 2004 Preţ: 199000 RON: 19.9

Are treizeci de ani. E deja director de marketing într-o companie multinaţională. Nu-i de-ajuns. Vrea . mai mult. Iar şansa lui este „proiectul bomboana".

Toţi cei care l-au ignorat, dispreţuit, umilit or să vadă de ce este el în stare!

Dar, dintr-o dată, i se face frică. Nu mai doarme. Nu-şi mai găseşte locul. Porţile paradisului îi sunt larg deschise, iar el nu poate intra. Soluţia: o psihoterapie!

în cele peste douăzeci de şedinţe, Thierry Bizot ne dezvăluie care este preţul succesului într-un paradis derizoriu.

Thierry Bizot a lucrat opt ani la L'Oreal înainte de a deveni director al departamentului de revistă şi muzică al cunoscutului post de televiziune M6. Astăzi este producător de televiziune. .

. ■„•.:

*

Psihanalistul
Autor: Leslie Kaplan ISBN: 973-8291-98-4 Titlul original: Le Psychanalyste Traducere de: Irina Mavrodin Anul apariţiei: 2004 Preţ: 199000 RON:19.9

Simon este psihanalist. Este ardent, ludic, deschis hazardului. Cu el, în cabinetul său, analizanţii, poveştile lor tragice, comice, întrebările lor, ceea ce se întâmplă în timpul şedinţelor şi ceea ce se întâmplă în afara acestora. în contrapunct, o femeie, Eva, care încearcă să gândească lumea şi viaţa citindu-l şi recitindu-l pe Kafka. Pentru că, şi într-un caz, şi în celălalt, nu este vorba despre altceva decât despre gândire. A trăi şi a gândi, a nu trăi fără a gândi. Toate personajele acestei cărţi sunt nişte eroi, căci înfruntă conflictul dintre dorinţa lor de adevăr şi pasiunea lor pentru ignoranţă: sunt nişte eroi prin gândire, nişte eroi ai gândirii. în acelaşi timp, sunt toată lumea, sunt fiecare dintre noi.

Dacă gândim, suntem vii, ne schimbăm, ne putem schimba. Şi-atunci, evident, se întâmplă multe lucruri: povestirea este mereu pe cale de a se înfăptui, ca identitate, nicicând dată, deoarece sensul se iveşte din fiecare detaliu şi este legat de fiecare detaliu. Iar acesta este motivul pentru care ultimul cuvânt este în lume, această nenumărată acumulare de detalii şi de posibilităţi.

<coperta a IV-a>
Dincolo de limită (Border Crossing) a stârnit agitate controverse la apariţie (2001), întrucât este o carte bântuită de una dintre cele mai tulburătoare figuri din cultura engleză contemporană: copilul care ucide. Danny este un tânăr care, după mulţi ani, îl reîntâlneşte pe psihologul care a ajutat la condamnarea lui pentru o crimă comisă pe când era copil. El vrea acum „să vorbească despre cât e de imposibil să laşi trecutul în urma ta". între Danny şi Tom Seymour,
Psihologul forţat de împrejurări să se întoarcă el însuşi la un trecut în care a ju-
cat un rol crucial în viaţa altui om, se dezvoltă o relaţie tensionată şi seducătoare în acelaşi timp. Dezvăluindu-ne treptat detaliile brutale ale crimei comise de Danny, Pat Barker pune în discuţie posibilităţile vindecării în timp, prin vorbi-
re, prin atenţia pe care şi-o acordă oamenii între ei. Danny e acum un bărbat
care „se pricepe foarte, foarte bine să facă oamenii să treacă acea frontieră invizibilă" între bine şi rău, inocenţă şi vinovăţie, un personaj care atrage atenţia asupra durerii şi sentimentului de neajutorare ce însoţesc uneori condiţia de copil.
*
„Inteligentă şi tulburătoare... Cea mai bună carte a lui Barker de până acum."
(Literary Review)
„Dezorientantă şi potenţial înfricoşătoare... un captivant thriller psihologic, în care sentimentele de spaimă şi pericol ale cititorului sunt ţinute
în tensiune chiar până la ultima pagină... Barker pătrunde neîndurător în misterele motivaţiei umane."
(Sunday Telegraph)
„în mod hotărât nesenzaţională şi totuşi neliniştitoare... Barker sondează nu
numai misterele «răului» dar şi replica îngrozită
şi incoerentă a societăţii la acesta."
(Guardian)
„Bogată, provocatoare şi surprinzătoare. Uşurinţa cu care Barker se

luptă
cu imensele şi complexele întrebări care dau energie acestei cărţi
îţi taie respiraţia."
(The Times)
„O scriere zguduitoare, tristă şi înfricoşătoare.
Nu o poţi lăsa din mână, extenuat şi cu privirea ceţoasă,
până la 2 noaptea."
(Independent on Sunday)
www.edituratrei.ro
ISBN 173-707-027-5
</coperta a IV-a